

J. Hanx Clis

M. Hanx Clis

CORN. NEPOTIS
Quæ extant.
EDITIO
NOVISSIMA.

Ad meperas editiones
diligenter repurgata, atque
completissimo Boeceri Indiae
Aucta.

Hanx Clis

ONDINI apud Joannem Sprint 1704.

L n 4. 123*

1857. Apr. 25.

Gift of

Mrs. N. A. Haven Jr.
of Portsmouth N. H.

James Chit

DE HUJUS LIBRI
AUCTORE,

Ex Savarone.

21)326

HUnc librum Corn. Nepoti afferit
ipsa præfatio, Non dubito fore ple-
nosque, Attice, &c. & ex vita Catonis,
la Hujus de vita & moribus, plura in eo
ero prosecuti sumus, quem separatim de-
cimus, rogatu T. Pomp. Attici, &c.
Hujus quidem libri fragmentum ex Cor-
elio Nepote laudare videtur A. Gellius
xi. c. viii. Præterea libros de viris il-
lustribus, veterum scriptis celebres, qui
Nepoti tribuuntur, ab hujus libri au-
tore confectos esse satis appetet ex fine
nnibalis vitæ: Sed nos tempus est hujus
bri facere finem, & Romanorum explica-
re imperatores, quo facilius, collatis utro-
rumque factis, qui viri præferendi sint,
possit judicari. Tanta etiam suavitas est
sermonis Latini, ut appareat in eo nati-
vum quendam leporem esse, non ascen-
sum, & jam ævo Theodosii desitum, quo
non parum inclinata erat Latialis elo-
quentia. Æmilium autem Probum cu-

jus nomine circumfertur hic liber, Theodosio regnante vixisse, & hujusce libri exscriptorem potius esse, quam auctorem, patet ex his versibus:

*Vade, liber noster, fato meliore, memento
Cum leget haec dominus te sciat esse meum.*

*Ne timeas fulvo strictos diademate crines
Ridentes blandum vel pietate oculos.*

Communis cunctis, hominem se regnatere,

Sed meminit, vincit hinc magis ille humines.

*Ornentur steriles : facilis tectura libelli
Theodosio, & doctis carmina nuda placent.*

Si rigat auctorem, paulatim detegi strum

Tunc domino nomen : me sciat esse Pibum.

Corpore in hoc, manus est geneticis, atque, meaque.

Felices, Domini que meruere manus.

Hic ergo suo auctori reddatur, quem
bi Cornelius Nepos justo titulo vindicavit
quemve coœvo suo & familiari P. A.
co dedit, cuius etiam rogatu, vitam

Cato

Catonis separatim scripsit, & illi superstes, elegantissimam ejusdem vitæ consuetudinem, elegantia pari prosecutum est. Præter Chronica, libros exemplorum, de viris illustribus, & de vita Catonis, librum se de historicis Græcis conscripsisse testatur in Dione, (sic enim ex Mls bona fide supplevi) atque alterum edidit de Latinis historicis, ex quo excerpta esse fragmenta Corneliae Gracchorum matris, Gifanii codice probatur. Quod ad Daretis Phrygii historiam, quam à Corn. Nepote Latine redditam, Volaterranus & alii tradiderunt, elegancia styli potius ducti, quam certa ratione, dispar stylus est, & dissimilis genias, & si quid in me judicii, Cor. Ne-
pos illo interprete, ut annis, sic nitore sermonis, longe superior, quod collatis antiusque scriptis, facile potest judicari. De hoc auctore ita mihi visum est, salvo tuo (eruditæ lector) judicio.

A;

GER-

Cato

GER. JOANNES VOSSIUS
DE
CORNELIO NEPOTE.

ORNELIUS NEPOS & ante Cæsaris dictaturam, & eo dictatore, & postea vixit Hieronymus in Chronico Eusebiano refert illum ad annum Augusti quartum. Nec enim repugnem colligenti inde, tum demum divulgare ea cœpisse opera, quibus maxime inclinuit. Padi erat accola, teste Plinio, lib. I. cap. XVIII : unde Catullo epigrammate primus Italus ; Ausonio autem, epist. XXIV. Gallus vocatur. Nempe quia Italia Transpadana dicitur Gallia Togata. De urbe patria quicquam se habere comperti, negat Elias Vinetus in Ascon. Idyll. VII. At Veronensem fuisse, in Landri Alberti Italia lego : uti & in Cosmographia optimi atque amicissimi quondam viri, Pauli Merule. Imò ex Veronensem historicorum syllabo (quem doctissimus amplissimusque Alexander Beccellus, Veronensis Urbis Cancellarius. fecit, ac illustrissimus Comes, Fernandus Nogalda, vir ut genere, ita literarum studio nobilissimus, cum V. Cl. Laurentio Pignorio, antiquis mecum communicavit) intelligo, natura fuisse

fuisse Nepotem in Hostilia : qui Veronensium vi-
 cus est, Tacito, Pliuio, Cassiodoro, & Antonio
 in Itinerario memoratus, hodieque Ecclesiastice
 Veronensem jurisdictioni subditus. Historicus
 hic Ciceronis amicus familiaris à Gellio vocatur
 lib. xv. cap. xxviii. Chronica scripsisse ;
 testis est idem Gellius lib. xxvi. cap. xx. In
 his, pro triplici tempore, αδηλφ. μυδικφ, ρι-
 ισορενφ, (de quibus ex Varrone, & aliis, li-
 bro de arte historica diximus,) tres videtur scrip-
 sisse libros : ac singulis unius temporis narratio-
 nem esse complexus. Sanè tres libros fecisse Ne-
 potem, quibus omne ævum comprehenderit, li-
 quido testatur Catullus initio Hendecasyllaborum.
 Nec historicum tempus ab eo solum esse tricta-
 sum, indicio est illud Ausonii : Apologus Ti-
 uani, & Nepotis Chronica, quasi alias apo-
 logos (nam & ipsa instar fabularum sunt)
 ad nobilitatem tuam misi. Item ex eo, quod
 Tertullianus in Apologetico adversus gentes
 (ubi eum inter antiquitatum commentatores di-
 fertim reponit) dicit, haut aliud Saturnum,
 quam hominem, promulgasse. Quod etiam La-
 tantius tradit, lib. i. cap. xiiii. Reliquit
 præterea libros illustrium virorum, quorum Gel-
 lius merxinit lib. xi. cap. viii. & Servius in
 i. Aen. Eorum librum i. xv. & xvi. citat
 Charifius. Ex his habem⁹ viginti duos exterarum
 gentium imperatores. Ceteris libris egisse de Ro-
 manis hoc ejus verba ostendunt in extrema Han-
 nibalis vita ; Sed nos tempus est hujus li-
 bri facere finem, & Romanorum explicare

imperatores: quo facilius, collatis utrumque factis, qui viri præferendi sint possit judicari. Operis ejus genuina inscriptio patet ex ultimis hisce præfationis verbis: Quare ad propositum veniemus, & in hoc exponeamus libro VITAS EXCELENTIUM IMPERATORUM. Præter imperatores, sorsim exarasse librum de regibus, argumento hæcerunt, quæ Timoleontis vita subdit: Hi fere fuere Græciæ gentisduces, qui memoria digni videantur, præter reges. Namque eos attingere nolumus, quod omnium res gesta separatim, sunt relatae: neque tamen hi admodum sunt multi. Externi Imperatores, qui habemus, Æmilii esse Probi, à multis creduntur. Qui error inde provenit, quod librario id fuerit nomen, qui vitas eas partim sua, partim patriæ & matris manu scriptas, Theodosio obtulit. Hoc ita esse, ostendunt versiculi, qui vitis istis quam in MSS. solent. Ac nec Æmilium, nec Theodosiani ævi quemquam, eorum esse librorum auctorem, abunde arguit pura & Romana dictione. Opinetur aliquis, ut Trogus ab Iustino, ita ab Æmilio, qui sub Theodosio vixit, in compendium esse redactum Nepotem. Sed aliud susdet operis concinnitas, & illa præfandi ratio, quæ est in Epaminondæ vita, ac in Pelopida in primis, ubi brevitatem justam pollicetur. Attamen sententia hæc, licet erronea, minus periculi habeat, dummodo extra controversiam maneat, Æmilium omnia de purissimis Nepotis fontibus hausisse. Sane Tulliani esse ævi scriptorem, ne-

qui

que alium quam Nepotem ; tum veterum aliquot librorum indicio cognoscitur ; tum etiam, quod ad Pomponium Atticum (cujus idem roga-
tu de vita Catonis librum fecit) vitæ istæ scri-
bantur : utcunque id in quarto miscellanorum
suorum n̄get Hieronymus Magius ; qui ipsa Ne-
potis præfatione satis refellitur. Accedit & al-
tera ratio. Nam his in libris ea legere est quæ
opus hoc scriptum esse clamant, quo tempore Pom-
peius, & Cæsar, plus poterant, quam libera in
Rep. expediret. Ea Lambinus loca concessit, ut
nihil attineat illa hic reponere. Nec libris istis
de viris illustribus solum persecutus est excellen-
tes imperatores : sed etiam commentationibus
claros. Quod argumentum signat B. Hieronymus,
præfatione de scriptoribus Ecclesiasticis, ubi Ne-
potem inter eos refert, quorum exemplo aeturus
sit de iis, qui scribendo claruerunt. Egit au-
tem Nepos, tum de Græcis auctoribus ; tum de
Latinis. De Græcis colligo inde, quod in Dio-
nis vita dicat, librum se fecisse de illustribus
historicis : in quo inter alia tractarat de Phi-
listo historicō. De Latinis, argumento sunt plu-
rima. Nam de Terentio egisse, ex Suetonio sci-
mus in Terentii vita, Donato perperam tributa.
Ad hæc primum de vita Ciceronis librum Gelli-
us citat lib. xv. cap. XXVIII. Eoque ex opera
fragmentum Hieronymus ad fert, epist. ad Pam-
machium. Imo verisimile est, inde esse, tum
autem T. Pomponii Attici, quæ exstat, tum vi-
tam Catonis, quam istis claudit verbis : Hujus
de vita, & moribus, plura in eo libro

persecuti sumus, quem separatim de eo fecimus, rogatu Titi Pomponii Attici. Quare studiosos Catonis ad illud volumen relegamus: Aperte indicat, eo nunc de Catone brevius se agere, quia separatim de eodem scripsit. Ergo vita illa Catonis, quam paucis perfrictam habemus, majoris pars est voluminis, in quo Romanorum complurium vita continentur. Et sane in antiquissimo codice Oberti Gifanii ante vitam Attici legebantur haec verba: Ex libro Cornelii Nepotis de Latinis historicis. Reliquit etiam Exemplorum lib. or., quos citavit Gellius lib. VII. cap. XVIII. & Charisius lib. I. Alio quoque ejusdem laudant veteres: sed non item quae ad historiam pertineant. Nam ex epistola ejus ad Ciceronem quædam Lactantius addidit lib. III. Instit. Divin. cap. xv. Quemadmodum & Ciceronis ad Nepotem epistole meminit Tranquillus in Julio cap. IV. Ammianus Marcellinus initio libri XXVI. ac Priscianus lib. VIII. Imo & secundum Ciceronis epistolarum librum ad Nepotem Macrobius citat lib. II. Saturn. cap. I. Quod si quis fragmenta omnia Nepotis desideret, longe iis colligendis priorum vicit industria Andreas Schottus. Hermolaus Barbarus, castigationibus in Plinii lib. XV. cap. XXIX censet libellum de viris libibris, qui Plinio tribui solet, Cornelii Nepotis esse, haut Plinii. atque id veteribus codd. adstrui posse, affe vera. Etiam Jani haec Parrhasii sententia fuit. Utrius sit, dubitari ait Vinetus, nec ea de re statuere quicquam ausus est. Imo aliqui, aut Suetonium, aut

Tacitum

Tacitum
 raldus a
 Aurelii
 Andree
 raque et
 Ludovic
 Nepotem
 satis re
 Vir doct
 in Plini
 rum scr
 pote tra
 vulgari
 ret Vine
 qui cert
 re. Atq
 judicium
 genuinu
 etatem
 Cæs. Al
 cap. xx
 fortasse
 nato ja
 cobum C
 Chronog
 Sed Nep
 temere
 minis
 suisse ce

Tacitum, esse auctorem putarunt: ut indicat Geraldus dialogismo XXVI. Sed omnino sunt Sexti Aurelii Victoris: ut satis nunc constat ex editione Andreæ Schotti. Non dubito interim, quin pleuraque ex Nepote Victor desumferit. Nam quod Ludovicus Vives lib. v. de tradendis disciplinis, Nepotem ait de Græcis solum ducibus scripsisse: id satis refellitur verbis Nepotis antea adductis. Vir doctissimus, Jo. Maria Cataneus, commentario in Plinii lib. i v. epist. XXVIII. quæ ad Sèverum scripta est, etiam Daretem Phrygium à Nepote translatum arbitratur. Nempe decepit eum vulgaris ἐπιγραφή. Attamen & hic aqua hæbet Vineto, notis in Auson. Idyll. VII. Negat esse, qui certi aliquid de tralatione hac, ausit affirmare. Atqui omnes, quibus illum in hisce litteris judicium est, satis vident, nec Daretem illum esse genuinum: nec dictiōnē ejus Augustus sapere ciatem; sed recentiorem multo. Nepotem autem Cæs. Augusti obiisse & eo, Plinius testatur, lib. IX. cap. XXXIX. & lib. IX. c. XXIII. Atque hoc fortasse impulit Genebrardum, ut putaret, eum nato jam Christo superstitem fuisse: qui & Jacobum Gualterium, cum primum tabulas edere Chronographicas, in eam sententiam pertraxit. Sed Nepotem eo usque ætatem prorogasse, nemo temere dixerit, qui tanti eum in litteris nominis jam Tullii, Attici, Catulli temporibus fuisse cogitarit.

Series Excellentium Virorum.

- I. Miltiades.
- II. Themistocles.
- III. Aristides.
- IV. Pausanias.
- V. Cimon.
- VI. Lysander.
- VII. Alcibiades.
- VIII. Thrasylulus.
- IX. Conon.
- X. Dion.
- XI. Iphicrates.
- XII. Chabrias.
- XIII. Timotheus.
- XIV. Datames.
- XV. Epaminondas.
- XVI. Pelopidas.
- XVII. Agesilaus.
- XVIII. Eumenes.
- XIX. Phocion.
- XX. Timoncon.
- XXI. Reges.
- XXII. Hamilcar.
- XXIII. Hannibal.
- XXIV. Cato.
- XXV. Atticus.

CORNELII NEPOTIS
 LIBER
D E V I T A
 EXCELLENTIUM
 IMPERATORUM.

On dubito fore plerosque,¹
Attice, qui hoc genus scrip-
 turæ, leve & non satis
 dignum summorum viro-
 rum personis judicent,
 cum relatum legent, quis
 musicam docuerit Epami-
 mondam ; aut in ejus virtutibus commemo-
 rari, saltasse eum commode, scienterque
 tibiis cantasse. Sed hi erunt fere, qui ex-²
 pertes literarum Græcarum, nihil rectum,
 nisi quod ipsorum moribus conveniat, pu-
 tabunt. Hi, si didicerint, non eadem om-³
 nibus esse honesta atque turpia, sed omnia
 majorum institutis judicari : non admira-
 buntur, nos in Grajorum virtutibus expo-
 nendis mores eorum secutos. Neque enim⁴
 Cimoni fuit turpe Atheniensium summo
 viro, sororem germanam habere in matri-
 monio : quippe cum ejus cives eodem ute-
 rentur instituto. Atid quidem nostris mo-
 ribus nefas habetur. Laudi in Græcia du-
 citur adolescentulis, quamplurimos habere
 amatores. Nulla Lacedæmoni tam est no-
 bilis vidua, quæ non ad scenam eat merce-
 de

14 AUCTORIS PRÆFAT.

5 de conducta. Magnis in laudibus tota fuit Græcia, victorem Olympiæ citari. In scenam vero prodire, & populo esse spectaculo, nemini in eisdem gentibus fuit turpitudini. quæ omnia apud nos partim infamia, partim humilia atque ab honestate remota, ponuntur. Contra ea pleraque nostris moribus sunt decora, quæ apud illos turpiæ putantur. Quem enim Romanorum pudet uxorem ducere in convivium? aut cuius materfamilias non primum locum tenet ædium, atque in celebritate versatur? quod multo fit aliter in Græcia. Nam neque in convivium adhibetur, nisi propinquorum: neque sedet, nisi in interior parte ædium, quæ gynæconitis appellatur. quo nemo accedit, nisi propinqua cognatione conjunctus. Sed 8 plura persequi tum magnitudo voluminis prohibet, tum festinatio, ut ea explicem, quæ exorsus sum. Quare ad propositum veniemus, & in hoc exponemus libro *Vitas excellentium Imperatorum*.

I. MILTIADES.

CAP. I.

MILTIADES CIMONIS F. ATHENIENSIS, cum & antiquitate generis, & gloria majorum & sua modestia, unus omnium maxime floreret; eaque esset ætate, ut non jam solum de eo bene sperare, sed etiam confidere cives possent sui, talem futurum

turum, cedit, uellet, nus nu-
tionis p-
Delpho-
lerent
tur. Na-
nebant
dum. E-
præcep-
merent.
Hoc or-
manu
accessi
sub po-
um, idq-
lasser, i-
se factu-
vento ac-
ventus,
tenet A-
morand
quo ter-

I Bi b-
disj-
potitur,
multitu-
nigris co-
locupple

turum, qualem cognitum judicarunt: accidit, ut Athenienses Chersonesum colonos vellent mittere. Cujus generis cum magnus numerus esset, & multi ejus demigrationis peterent societatem: ex his delecti Delphos deliberatum missi sunt (qui consularent Apollinem) quo potissimum duce uterentur. Namque tum Thraces eas regiones tenebant, cum quibus armis erant dimicandum. His consulentibus nominatim Pythia praecepit, ut Miltiadem sibi imperatorem sumerent. Id si fecissent, incepta prospera futura. Hoc oraculi responso Miltiades cum delecta manu classe Chersonesum profectus, cum accessisset Lemnum, & incolas ejus insulae sub potestatem redigere vellet Atheniensium, idque ut Lemnii sua sponte facerent, postulasset, illi irridentes responderunt: tum id se facturos, cum ille domo navibus proficiens vento aquilone venisset Lemnum. Hic enim ventus, à septentrionibus oriens, adversum tenet Athenis proficiscitibus. Miltiades morandi tempus non habens cursum direxit quo tenebat, pervenitque Chersonesum.

C A P. II.

IBi brevi tempore, barbarorum copiis disiectis, tota regione, quam petierat, potitur, loca castellis idonea communivit: multitudinem, quam secum duxerat, in agris collocavit: crebrisque excursionibus locupletavit. Neque minus in ea re prudenter,

dentia, quam felicitate, adjutus est. nam cum virtute militum hostium devicisset exercitus, summa æquitate res constituit, atque ipse ibidem manere decrevit. erat enim inter eos dignitate regia, quamvis carebat nomine, neque id magis imperio quam justitia, consecutus, neque eo secius Atheniensibus, à quibus erat profectus, officia præstabat. Quibus rebus siebat, ut non minus eorum voluntate perpetuò imperium obtineret, qui miserant, quàm illorum, cum quibus erat profectus. Chersoneso tali modo constituta Lemnum revertitur, & ex patto postulat, ut sibi urbem tradant, illi enim dixerant, cum vento borea domo profectas eo pervenisset, sese dedituros; se autem dominum Chersonesii, habere. Cares, qui tum Lemnum incolebant, etsi præter opinionem res ceciderat, tamen non dicto, sed secunda fortuna adversariorum capti, resistere ausi non sunt, atque ex insula demigrarunt. Pari felicitate cæteras insulas, quæ Cyclades nominantur, sub Atheniensium rededit potestatem.

C A P. III.

Eisdem temporibus Persarum rex Darius ex Asia in Europam exercitu traje^{cō}to Scythis bellum inferre decrevit. pontem fecit in Istro flumine, quà copias traducere, ejus pontis, dum ipse abesset, custodes reliquit principes, quos secum ex Ionie

&

& Æc
urbiu
putar
Asiam
si amic
se oppr
hoc fu
custod
rent nu
mique
Pontis
nem lib
his copi
isset Da
etiam c
liberos a
culo. 1
regem v
interiturn
que acc
conficer
ipsi, qu
& mult
recur don
pulsos, ci
se abhorri
ipso utili
Hujus cu
Miltiade
scis, ad
Cherson
demigra

& Æolide duxerat, quibus singulis ipsarum urbium perpetua dederat imperia. sic enim 2 putavit facillime se Græca lingua loquentes, qui Asiam incolerent, sub sua retenturum posestate, si amicis suis oppida tuenda tradidisset: quibus, se oppressi, nulla spes salutis relinquetur. in hoc fuit tum numero Miltiades. cui illa custodia crederetur. Hic cum crebri affer- 3 rent nuntii, male rem gerere Darium, pre- mique ab Scythis, Miltiades hortatus est pontis custodes: nè à fortuna datam occasio- nem liberandæ Græciæ dimitterent, nam si cum 4 his copiis, quas secum transportaverat, interi- issent Darius, non solum Europam fore tutam, sed etiam eos; qui Asiam incolerent Græci genere, liberos à Persarum futuros dominatione & peri- culo. Id & facile effici posse. ponte enim rescisso, regem vel hostium ferro, vel inopia paucis diebus interiturum. Ad hoc consilium cum pleri- 5 que accederent, Histæus Milesius, ne res conficeretur, obstitit: dicens: Non idem ipsi, qui summas imperii tenerent, expedire, & multitudini: quod Darii regno ipsorum nite- recur dominatio, quo extincto ipsis potestate ex- pulsos, civibus suis pœnas datus. itaque adeo se abhorrire à cæterorum consilio, ut nihil putet ipsis utilius, quam confirmari regnum Persarum. Hujus cum sententiam plurimi essent secuti, & Miltiades non dubitans, tam multis con- sciis, ad regis aures consilia sua perventura, Chersonesum reliquit, ac rursus Athenas demigravit. Cujus ratio etsi non valuit, tamen

tamen magnopere est laudanda : cum amicior omnium libertati, quam suæ fuerit dominationi.

CAP. IV.

- 1 **D**arius autem, cum ex Europa in Asiam redisset, hortantibus amicis, ut Graciam in suam redigeret potestatem, classem quingentarum navium comparavit, eique Datim præfecit, & Artaphernem : hisque ducenta peditum milia, & decem millia equitum dedit : caufam interferens, se hostem esse Atheniensibus, quod eorum auxilio Ienes Sardis expugnassent, itaque præstia interfecissent
- 2 Præfecti regii, classe ad Euboëam appulsa, celeriter Eretriam ceperunt, omnesque ejus gentis cives abieptos in Asiam ad regem miserunt. Inde ad Atticam accesserunt, ac suas copias in campum Marathonum deduxerunt. Is abiit ad oppido circiter millia passuum decem. Hoc tumultu Athenienses tam propinquo, tamque magno permoti, auxilium nusquam, nisi à Lacedæmoniis petiverunt : Philippidemque, cursorem ejus generis, qui *bemeredromi* vocantur, Lacedæmonem miserunt, ut nunciaret, quam
- 4 celeri opus esset auxilio. Domi autem creati decem prætores, qui exercitui præcessent, in eis Miltiades. Inter quos magna fuit contentio, utrum mænibus se defendarent, an ob viam irent hostibus, acieque decernerent. Unus Miltiades maximè nitebatur, ut primo que-
- 5

que tempore castra fierent. Id si factum esset, & civibus animum accessurum, cum videreunt de eorum virtute non desperari: & hostes eadem re fore tardiores, si animadverterent, auderi adversus se tam exiguis copiis dimicare.

Prælium C A P. V. Marathonis.

Hoc in tempore nulla civitas Atheniæ in enibus auxilio fuit præter Platæenses: ea mille misit militum. Itaque horum adventu decem millia armatorum completa sunt: quæ manus mirabili flagrabat pugnandi cupiditate, quo factum est, ut plus, quam collegæ Miltiades valuerit: ejus enim auctoritate impulsi Athenienses, copias ex urbe eduxerunt, locoque idoneo castra fecerunt: deinde postero die sub montis radiis cibus, acie è regione instrueto, nova arte, vi summa prælium comnisserunt. Namque arbores multis locis erant stratæ, hoc consilio, ut & montium tegerentur altitudine, & arborum tractu equitatus hostium impediretur, ne multitudine clauderentur. Datis, et si non quum locum videbat suis, tamen fretus numero copiarum suarum, configere cupiebat: eoque magis quod priusquam Lacedemonii subsidio venirent, dimicare utile arbitrabatur. Itaque in aciem peditum centum, equitum decem millia produxit, præliumque commisit. In quo tanto plus virtute valuerunt Athenienses, ut decemplicem numerum hostium profligarent: adeoque perter-

perterrituerunt, ut Persæ non castra, sed naves peterent. Qua pugna nihil adhuc est nobilior. nulla enim unquam tam exigua manus tantas opes prostravit.

C A P. VI.

¹ **C**Ujus victoriæ non alienum videtur, quale præmium Miltiadi sit tributum docere: quo facilius intelligi possit, eandem omnium civitatum esse naturam. Ut enim populi nostri honores quondam fuerunt rari & tenues, ob eamque causam gloriosi, nunc autem effusi atque obsoleti: sic olim apud Athenienses fuisse reperimus. namque huic Miltiadi, qui Athenas totamque Græciam liberarat, talis honos tributus est in porticu, quæ *Pæcile* vocatur, cum pugna depingeretur Marathonia: ut in decem prætorum numero prima ejus imago poneretur, isque hortaretur milites, præliumque committeret. Idem ille populus, posteaquam majus imperium est nactus, & largitione magistratum corruptus est, trecentas statuas Demetrio Phalereo decrevit.

C A P. II.

² **P**Ost hoc prælium classem septuaginta navium Athenienses eidem Miltiadi dederunt, ut insulas, quæ barbaros adjiverant, bello persequeretur. quo imperio plerasque ad officium redire coegit, nonnullas vi expugnavit. Ex his Parum insulam, o-

pibus

pibus elatam, cùm oratione reconciliare non posset; copias è navibus eduxit, urbem operibus clausit, omniq[ue] commeatu privavit: deinde vineis ac testudinibus constitutis, propius muros accessit. Cum ³ jam in eo esset, ut oppido potiretur, procul incontinenti lucus, qui ex insula conspici-
ebatur, nescio quo casu, nocturno tempore incensus est: cuius flamma, ut ab oppidanis & oppugnatoribus est visa, utrisque venit in opinionem signum à classiariis regiis da-
tum. quo factum est, ut & Parii à dediti-⁴ one deterrentur, & Miltiades, timens ne classis regia adventaret, incensis operibus, quæ statuerat, cum totidem navibus atque erat profectus, Athenas magna cum offen-
sione civium suorum rediret. Accusatus ⁵ ergo proditionis, quod, cum Parum expugnare posset, à rege corruptus infectis rebus à pugna discessisset. Eo tempore æger erat vulneribus, quæ in oppugnando oppido acceperat. Itaque quoniam ipse pro se dicere non posset, verba pro eo fecit frater ejus Tisagoras. Causa cognita, *capitis absolutus pecunia multa-* ⁶
tus est. eaque lis quinquaginta talentis estimata est, quantus in classem sumptus factus erat. Hanc pecuniam quod solvere in præsentia non poterat, in vincula publica conjectus est, ibique diem obiit supremum. X

CAP. VIII.

Hic etsi crimine Pario est accusatus, tamen alia fuit causa damnationis: nam Athenienses propter Pisistrati tyrannidem, quæ paucis annis ante fuerat, omnium suorum civium potentiam extimescebant. Miltiades multum in imperiis magistratibus, que versatus non videbatur posse esse privatus; præsertim cum consuetudine ad imprii cupiditudine trahi videretur. Nam Chersonesi omnes illos, quos habitaret annos, perpetuam obtinuerat dominationem, *tyrannusque fuerat appellatus*; sed justus. non erat enim vi consecutus, sed suorum voluntate; eamque potestate bonitate retinebat. Omnes autem & habentur & dicuntur tyranni, qui potestate sunt perpetua in civitate, quæ libertate usæ est. Sed in Miltiade erat cum summa humanitas, tum mira comitas; ut nemo tam humilis esset, cui non ad eum aditus pateret; magna auctoritas apud omnes civitates, nobile nomen laus rei militaris maxima. Hæc populus respiciens, maluit eum innoxium plecti, quam si diutius esse in timore.

II. THE MISTOCLES.

CAP. I.

THEMISTOCLES Neocli filius Atheniensis. Hujus vitia ineuntis adolescentiæ magnis sunt emendata virtutibus: adeo ut

adeo ut anteferatur huic nemo, pauci pares
potentur. Sed ab initio est ordiendum.
Pater ejus Neoclus generosus fuit is uxori
rem Acarnanam civem duxit, ex qua natus
est Themistocles. Qui cum minus esset
probatus parentibus, quod & liberius vive-
bat, & rem familiarem negligebat, à patre
exhæredatus est. Quæ contumelia non fre-
git eum, sed erexit. Nam cum judicasset, 3
sine summa industria non posse eam extin-
gui, totum se dedidit reipublicæ, diligen-
tius amicis, famæque serviens. Multum in
judiciis privatis versabatur, saepe in conci-
onem populi prodibat, nulla res major sine
eo gerebatur, celeriterque quæ opus erant,
reperiebat, facile eadem oratione explicabat. 4
Neque minus rebus gerendis promptus,
quam excogitandis, erat : quod & de instan-
tibus (ut ait Thucydides) verissime judicabat,
& de futuris callidissime conjiciebat. Quo
factum est, ut brevi tempore illustraretur.

C A P. II.

PRIMUS autem gradus fuit capessendæ 1
reipublicæ bello Corcyrae : ad quod
gerendum prætor à populo factus ; non so-
lum præsenti bello, sed etiam reliquo tem-
pore ferociorem reddidit civitatem. Nam 2
cum pecunia publica, quæ ex metallis redi-
xit, largitione magistratum quotannis in-
tiriret, ille persuasit populo, ut eâ pecuniâ
metallis centum navium ædificaretur. Quæ 3
celeriter

Celeriter effecta, primum Corcyraeos fregit,
 deinde maritos prædones consecutando
 mare tutum reddidit. In quo cum divitiis
 ornavit, tum etiam peritissimos belli nava-
 lis fecit Athenienses. Id quantæ saluti fue-
 rit universæ Græciæ, bellò cognitum est
 4 Persico. Nam cum Xerxes & mari & terra
 bellum universæ inferret Europæ, cum tan-
 tis eam copiis invasit, quantas neque antea,
 5 neque postea habuit quisquam. hujus enim
 classis, mille & ducentarum navium longa-
 rum fuit, quam duo millia onerariarum se-
 quebantur : terrestres autem exercitus sep-
 tingentorum millium peditum, equitum
 6 quadringentorum millium fuerunt. Cujus
 de adventu cum fama in Græciam esset per-
 lata, & maxime Athenienses peti dicerentur,
 propter pugnam Marathoniam ; mise-
 runt Delphos consultum, quidnam facerent
 de rebus suis. Deliberantibus Pythia respon-
 7 dit, ut mænibus ligneis se munirent. Id re-
 sponsum quo valeret, cum intelligeret ne-
 mo. Themistocles persuasit, consilium esse A-
 pollinis, ut in naves se suaq; conferrent. cum enim
 à deo significari murum ligneum. Tali consilio
 8 probato addunt ad superiores totidem nave-
 triremes : suaque omnia quæ moveri pote-
 rant, partim Salaminem, partim Trœzenem
 asportant ; arcem sacerdotibus paucisque
 majoribus natu, ac sacra procuranda tra-
 dunt, reliquum oppidum relinquunt.

C A P. III.

Hujus consilium plerisque civitatibus displicebat, & in terra dimicari magis placebat. Itaque missi delecti cum Leonida Lacedæmoniorum rege, qui Thermopylas occupavent, longiusque barbaros progrederi non paterentur. Hi vim hostium non sustinuerunt, eoque loco omnes interierunt. At classis communis Græciæ trecentarum navium, in qua ducentæ erant Atheniensium, primum apud Artemisium, inter Eubœam continentemque terram cum classiariis regis conflixit. angustias enim Themistocles quærebat, ne multitudine circumiretur. Hic et si pari prælio discesserant, tamen eodem loco non sunt ausi manere: quod erat periculum, ne, si pars naviarum adversariorum Eubœam superasset, ancipiti premerentur periculo. Quo factum est, ut ab Artemisio discederent, & exadversum Athenas apud Salamina classem suam constituerent.

C A P. IV.

AT Xerxes, Thermopylis expugnatis, protinus accessit Astu, idque nullis defendantibus, interfecit sacerdotibus, quos in arce invenerat, incendio delevit: cuius fama perterriti classiarii cum manere non auderent, & plurimi hortarentur, ut domos suis discederent, manibusque se defendenter;

B

Themi-

Themistocles unus restitit, & universos pares
posse aiebat, dispersos testabatur perituros. Id-
que Eurybiadi regi Lacedæmoniorum, qui
cum summæ imperii præerat, fore affirma-
bat. Quem cum minus, quam vellet, mo-
veret, noctu de servis suis, quem habuit
fidelissimum, ad regem milit, ut ei nunti-
aret suis verbis, adversarios ejus in fuga esse:
quæ si discessissent, majore cum labore, & longin-
quiore tempore, bellum conjecturum, cum singu-
los conjectari cogeretur: quos si statim aggredie-
retur, brevi universos oppressurum. Hoc eò
valebat, ut ingratias ad depugnandum om-
nes cogerentur. Hac re audita, barbarus
nihil dolisubesse credens, postridie alienissi-
mo sibi loco, contra opportunissimo hosti-
bus, adeo angusto mari confixit, ut ejus
multitudo navium explicari non potuerit.
Victus est ergo magis consilio Themistoclis
quam armis Græciæ.

C A P. V.

Hic etsi barbarus malè rem gesserat, tamquamque
men tantas habebat reliquias copiam, cantes pro
rum, ut etiam cum his opprimere posset spectabat
hostes. Interim ab eodem gradu depulsi fuisse enim
est. Nam Themistocles verens, ne bellum laminia, t
perseveraret, certiorēm eum fecit, id agerent con
ut pons, quem ille in Hellesponto fecerat, dissolvendū de prin
retur, ac reditu in Asiam excluderetur. idque eos quam
persuasit. Itaque, qua sex mensibus iter se quām au
cerat, eadem minus diebus triginta in Attos Athēn

am reversus est, seque à Themistocle non superatum, sed conservatum judicant. Sic unus viri prudentia Græcia liberata est, Europæque succubuit Asia. Hec altera vi- 3
etoria, quæ cum Marathonio possit compa-
rari tropæo, nam pari modo apud Salami-
na parvo numero navium maxima post ho-
minum memoriam classis est devicta.

C A P. VI.

MAgnes hoc bello Themistocles fuit; 1
nec minor in pace. Cum enim
Phalereo portu magno, neque bono Athe-
nienses uterentur, hujus consilio triplex
Piræei portus constitutus est: isque mo-
nibus circumdatus, ut ipsam urbem digni-
tate æquipararet, utilitate superaret. Idem- 2
que muros Atheniensium restituit præci-
puo periculo suo, namque Lacedæmoniū
causam idoneam nacti propter barbarorum
excursiones, qua negarent oportere extra Pelo-
ponnesum ullam urbem haberī, ne effent loca muni-
tia, que hostes possiderent, Athenienses ædifi-
cas copiæ cantes prohibere sunt conati. Hoc longè aliò 3
re posse spectabat, atque videri volebant. Athenien-
ses enim duabus victoriis, Marathonia & Sa-
e bellari laminia, tantam gloriam apud omnes gentes
, id agerent consecuti, ut intelligerent Lacedæmo-
. dissolventi de principatu sibi cum his certamen fore. quare
idque eos quam infirmissimos esse volebant. Post- 4
us iter se quam autem audierunt muros instrui, lega-
ta in Attos Athenas miserunt, qui id fieri vitarent.

his præsentibus desierunt, ac se de ea re le-
5 gatos ad eos missuros dixerunt. Hanc legati-
onem suscepit Themistocles, & solus pri-
mò profectus est. reliqui legati ut tum exi-
rent, cum satis altitudo muri exstructa uidere-
tur, præcepit. interim omnes servi atque libe-
ri opus facerent, neque ulli loco parcerent, siue
sacer esset, siue profanus? siue privatus, siue
publicus: & undique quod idoneum ad muni-
endum putarent, congererent. Quo factum
est, ut Atheniensium muri ex scallis se-
pulcrisque constarent.

C A P. VII.

1 **T**hemistocles autem, ut Lacedæmo-
nem venit, adire ad magistratus no-
luit, & dedit operam, ut quam longissime
tempus duceret: causam interponens, se
2 collegas exspectare. Cum Lacedæmonii que-
serentur, opus nihilominus fieri, eumque ea re
conari fallere, interim reliqui legati sunt
consecuti. A quibus cum audisset non
multum superesse munitionis, ad Ephoros
Lacedæmoniorum accessit, penes quos sum-
mum imperium erat: atque apud eos con-
tendit, falsa his esse delata: quare æquum esse,
illos bonos viros nobilesque mittere, quibus fides
haberetur, qui rem explorarent, interea se ob sidem
retinerent. Gestus est ei mos, tisque legi-
ti, functi summis honoribus, Athenas mis-
si sunt. Cum his collegas suos Thermisto-
cles jussit proficisci:

proficisci

prius

*staru
iectu*

prius Lacedæmoniorum legatos dimitterent, quam ipse esset remissus. Hos postquam Athenas 4 pervenisse ratus est, ad magistratum senatumque Lacedæmoniorum adiit, & apud eos liberrime professus est: Athenienses suo consilio, quod communi jure gentium facere possent, Deos publicos, usque patrios ac penates, quo facilius ab hoste possent defendere, muris sepsisse: neque eo, quod inutile esset Gracie, 5 fecisse. nam illorum urbem ut propugnaculum oppositum esse barbaris, apud quam jam bis classem regiam fecisse naufragium. Lacedæmonio- 6 nios autem male & injuste facere, qui id potius intuerentur, quod ipsorum dominationi, quam quod universæ Gracie utile esset. Quare si suos legatos recipere vellent, quos Athenas miserant, se remitterent: aliter illos nunquam in patriam essent recepturi.

C A P. VIII.

TAmen non effugit civium suorum i invidiam, namque ob eundem timorem, quo damnatus erat Miltiades, testarum suffragius è civitate ejectis, Argos habitatum concessit. Hic cum propter 2 multas ejus virtutes magna cum dignitate viveret, Lacedæmonii legatos Athenas misserunt, qui eum absentem accusarent, quod societatem cum rege Persarum ad Græciam op primendam fecisset. Hoc crimine ablens proditoris est, damnatus. Id ut audivit, quod 3 non satis tutum se Argis videbat, Corcyram. ^{B. 3} testarum suffragius è civitate ejectus?

ram demigravit. Ibi cum ejus principes civitatis animadvertisset timere, ne propter se bellum his Lacedæmonii & Athenienses indicerent, ad Admetum Molosorum regem, cum quo ei hospitium fuerat, con fugit. Huc cum venisset, & in praesentia rex abesset, quo majore religione se receptum tueretur, filiam ejus parvulam arripuit, & cum ea se in sacrarium, quod summa colebatur ceremonia, conjecit. inde non prius egressus est, quam rex eum 5 data dextra in fidem reciperet: quam præstidit, nam cum ab Atheniensibus & Lacedæmoniis exposceretur publice, supplicem non prodidit; monuitque, ut consuleret sibi, difficile enim esse, in tam propinquo loco tutò eum versari. Itaque Pydnam eum deduci jussit, &, quod satis esset præsidii, dedit. 6 Hac re audita, hic in navem omnibus ignotus nautis ascendit: quæ cum tempestate maxima Naxum ferretur, ubi tum Atheniensium erat exercitus, sensit Themistocles, si eò pervenisset, sibi esse pereundum, hac necessitate coactus, domino navis, quis sit, aperit, multa pollicens, si se conservasset. At ille clarissimi viri captus misericordia, diem noctemque procul ab insula in salo navem tenuit in ancoris, neque quenquam ex ea exire passus est. Inde Ephesum pervenit, ibique Themistoclem exponit: cui ille pro meritis gratiam postea retulit.

CA.

C A P. IX.

SCIO plerosque ita scripsisse, Themistoclem Xerxe regnante in Asiam transisse. sed ego potissimum Thucydidi credo, quod ætate proximus de his, qui illorum temporum historiam reliquerunt, & ejusdem civitatis fuit. Is autem ait ad Artaxerxem eum venisse, atque his verbis epistolam misisse : *Themistocles veni ad te,* ¹ *qui plurima mala omnium Grajorum in dominum tuam intuli, cum mihi necesse fuit adversum patrem tuum bellare, patriamque meam defendere.* Idem multo plura bona feci, postquam in tuto ipse, ² & ille in periculo esse cœpit. Nam ³ cum in Asiam reverti vellet, prælio apud Salamina facto, litteris cum certiorem feci, id agi, ut pons, quem in Hellesponto fecerat, dissolueretur, atque ab hostibus circumiretur, quo nuntio ille periculo est liberatus. Nunc autem ad te configui, exagitatus à cuncta Gracia, tuam petens amicitiam : quam si ero adeptus, non minus me bonum amicum habebis, quam fortem inimicum ille expertus est. Ea autem rogo, ut de his rebus, de quibus tecum loqui volo, annum mihi temporis des, eoque transacto, me ad te venire patiaris.

C A P. X.

HUJUS rex animi magnitudinem admirans, cupiensque talem virum sibi conciliari, veniam dedit. Ille omne illud tempus

tempus literis, sermonique Persarum dedit: quibus adeo eruditus est, ut multo commodius dicatur apud regem verba fecisse, quam hi poterant, qui in Perside erant nati. Hic cum multa regi esset pollicitus, gratissimumque illud si suis uti consiliis vellet, illum Græciam bello oppressurum: magnis munieribus ab Artaxerxe donatus in Asiam rediit, domiciliumque Magnesiæ sibi constituit. Namque hanc urbem ei rex donarat, his usus verbis; quæ ei panem præberet: (ex qua regione quinquaginta [ei] talenta quotannis redibant) Lampsacum autem, unde vinum sumeret: Myuntem, ex qua opsonium haberet: Hujus ad nostram memoriam monumenta manserunt duo: sepulcrum prope oppidum, in quo est sepultus: statua in foro Magnesiæ. De cuius morte multimodis apud plerosque scriptum est: sed nos eundem potissimum Thucydidem auctorem probamus: qui illum ait Magnesiæ morbo mortuum: neque negat fuisse famam, venenum sua sponte sumpsiisse, cum se, qua regi de Græcia opprimenda pollicitus esset, s' præstare posse desperaret. Idem ossa ejus clam in Attica ab amicis esse sepulta, quoniam legibus non concederetur, quod proditionis esset damnatus, memoriæ prodidit.

III. ARISTIDES.

CAP. I.

ARISTIDES LYSIMACHI F. ATHENIENSIS, æqualis fere fuit Themistocli. namque obtristarunt inter se. In his autem cognitum est, quanto antistaret eloquentia innocentiae; quamquam enim adeo excellebat Aristides abstinentia, ut unus post hominum memoriam, quod quidem nos audierimus, cognomine *Justus* sit appellatus, tamen à Themistocle collabefactus restulâ illâ, exilio decem annorum multatus est. Qui quidem cum intelligeret reprimi concitatam multitudinem non posse, cedensque animadverteret quendam scribentem, ut patria pelleretur, quæsiſſe ab eo dicitur: *quare id faceret, aut quid Aristides commisſisset, cur tanta poena dignus duceretur.* Cui ille respondit: *Je ignare Aristidem: sed sibi non placere, quod cupide elaborasset, ut præter ceteros Justus appellaretur.* Hic decem annorum legitimam poenam non pertulit, nam postquam Xerxes in Græciam descendit. sexto fere anno quam erat expulsus, populisito in patriam restitutus est. Interfuit autem pugnæ nivali apud Salamina, quæ facta est prius, quam poenâ liberaretur.

C A P. II.

I Dem prætor fuit Atheniensium apud Plateas in prælio, quo Mardonius fūsus, barbarorumque exercitus est interfētus. Neque aliud est ullum hujus in re militari illustre factum, quam hujus imperii memoria. Justitiæ vero & æquitatis, & innocentiae multa. Imprimis, quod ejus æquitate factum est, cum in communī classe esset Græciæ simul cum Pausania, quo duce Mardonius erat fugatus, ut summa imperii maritimi ab Lacedæmoniis transferretur ad Athenienses, namque ante id tempus & mari & terra duces erant Lacedæmonii: tum autem & intemperantia Pausaniæ, & justitia factum est Aristidis, ut omnes fere civitates Græciæ ad Atheniensium societatem se applicarent, & adversus barbaros hos duces deligerent sibi, quo facilius repellerent, si forte bellum renovare conarentur.

C A P. III.

AD classes ædificandas, exercitusque comparandos quantum pecuniaæ quæque civitas daret, Aristides delectus est, qui constitueret: ejus arbitrio quadringenta & sexaginta talenta quotannis Delum sunt collata, id enim commune ærarium esse voluerunt. Quæ omnis pecunia postero tempore Athenas translata est. Hic qua² fuerit abstinentiâ, nullum est certius indicium,

cium, quam quodd, cum tantis rebus præ-
fuisset, in tanta paupertate decessit, ut qui
efforretur, vix reliquerit. Quo factum est,
ut filiae ejus publice alerentur, & de com- 3
muni ærario dotibus datis collocarentur.
Decessit autem fere post annum quartum
quam Themistocles Athenis erat expulsus.

IV. PAUSANIAS.

CAP. I.

PAUSANIAS LACEDÆMONIUS, magnus homo, sed varius in omni genere vitae fuit, nam ut virtutibus eluxit : sic vitiis est obrutus. Hujus illustrissimum est prælium apud Platæas, namque illo 2 duce Mardonius satrapes regius, natione Medus, regis gener, in primis omnium Persarum & manu fortis & consilii plenus, cum ducentis millibus peditum, quos visitim légerat, & viginti millibus equitum, haud ita magnâ manu Græciâ fugatus est, eoque ipse dux cecidit prælio. Qua vi- 3 storia elatus plurima miscere cœpit & majora concupiscere. Sed primum in eo est reprehensus, quod ex præda tripodem aureum Delphis posuisset, epigrammate scripto, in quo erat hæc sententia ; SUO DUC- TU BARBAROS APUD PLATÆAS ESSE DE- LEIOS, EJUSQUE VICTORIAE ERGO A- POLLINI DONUM DEDISSE. hos versus 4 Lacedæmonii exsculpserunt, neque aliud scrip-

scripserunt, quam nomina earum civitatum, quarum auxilio Persæ erant victi.

CAP. II.

Post id prælium, eundem Pausaniam cum classe communi Cyprum, atque Hellespontum miserunt, ut ex his regionibus barbarorum præsidia depelleret. Par i se-
licitate in ea re usus, elatius se gerere cœpit, maioresque appetere res. Nam cum, Byzantio oppugnato, cepisset complures Persarum nobiles, atque in his nonnullos regis propinquos, hos clam Xerxi remisit, simulans ex vinculis publicis effugisse; & cum his Gongylum Eretrensem, qui litteras Regi redderet, in quibus hæc fuisse scripta Thucydides memorie prodidit. **P**ausanias dux Sparta. quos Byzantii ceperat, postquam propinquos tuos cognovit, tibi muneri nis-
tit; sequetecum affinitate cmjungi cupit. Quare, si tibi videtur, des ei filiam tuam nuptum.
Id si feceris, & Spartam, & ceteram Græciam sub tuam potestatem, se adjuvante, te redi-
cturum pollicetur. His de rebus si quid geri vo-
lueris, certum hominem ad eum mittas face,
cum quo colloquatur. Rex tot hominum sa-
lute, tam sibi necessariorum, magnopere gavisus, confestim cum epistola Artaba-
zum ad Pausaniam mittit. In qua eum collaudat, ac petit, ne cui rei pareat ad ea
perficienda, que pollicetur. Si fecerit, nullus
rei à se repulsam laturum. Hujus Pausanias
voluntate

volun-
dum f
monio-
tus, ad-
tur ta-
classen-

A
sed d
Non e
cultum
regio
Medi
more l
ment p
conver
bat, &
dire n
Troad
cum p
postqu
tos ad
more i
uertere
nuntio
niā &
pallere
Ephori
licet c
ro hoc

voluntate cognita, alacrior ad rem gerendum factus, in suspicionem cecidit Lacedæmoniorum. In quo facto domum revocatus, accusatus capitis, absolvitur; multatur tamen pecunia, quam ob causam ad classem remissus non est.

C A P. III.

AT ille post non multò, sua sponte ad exercitum rediit, & ibi non callida, sed dementi ratione, cogitata patefecit. Non enim mores patrios solum, sed etiam cultum, vestitumque mutavit. Apparatu regio utebatur, veste Medica: satellites Medi & Ægyptii sequebantur: epulabatur more Persarum luxuriosius, quam qui adeunt perpeti possent: aditum potentibus conveniendi non dabat: superbe respondebat, & crudeliter imperabat: Spartam redire nolebat: Colonas, qui locus in agro Troade est, se contulerat: ibi consilia cum patriæ, tum sibi inimica capiebat. Id postquam Lacedæmonii resciverunt, legatos ad eum cum scytalâ miserunt: in qua more illorum erat scriptum, nisi domum reverteretur, se capit is eum damnatos. Hoc nuntio commotus, sperans se etiam pruniā & potentia instans periculum posse depallere, domum rediit. Huc ut venit, ab Ephoribus in vincula publica conjectus est. licet enim legibus eorum cuivis Ephoro hoc facere regi: hinc tamen se expeditivit.

divit, neque eo magis carebat suspicione.
 Nam opinio manebat, eum cum rege haberet
⁶ societatem. Est genus quoddam hominum, quod *Helotes* vocatur, quorum magna multitudo agros Lacedæmoniorum colit, servorumque munere fungitur. Hos quoque solicitare spe libertatis existimabatur,
⁷ sed quod harum rerum nullum erat aperatum crimen, quo argui posset, non putabant de tali tamque claro viro suspicionibus oportere judicari: sed expectandum, dum se ipsa res aperiret.

CAP. IV.

INterim Argilius quidam adolescentulus, quem puerum Pausanias amore Venero dilexerat, cum epistolam ab eo ad Artabazum accepisset, eique in suspicitionem venisset, aliquid in ea de se esse scriptum, quod nemo eorum rediisset, qui super tali causa eodem missi erant: vincula epistolæ laxavit, signoque detracto cognovit, si pertulisset, sibi esse pereundum. Erant in eadem epistola, quæ ad ei pertinebant, quæ inter Regem Pausaniamque convenerant. Has ille literas Ephoris tradidit. Non est prætereundi gravitas Lacedæmoniorum hoc loco, nam ⁴ne hujs quidem indicio impulsi sunt, ut Pausaniam comprehendenterent: neque prius vim adhibendam putaverunt, quam se ipse indicasset. Itaque huic indici quid fieri v
tuni e
Græc
conse
terra,
quere
quida
divit
turbat
Dei vi
quid f
quid c
to ma
pit, n
lo opt
fibi de
sublev

H
di, q
placata
nem re
eo esse
jusdam
bar, i
poucis
in æde
tur, co
tim Ep
sectum

sseri vellent, præceperunt. Fanum Nep-tuni est Tænari, quod violari nefas putant Græci. Eo ille Index confugit: in ara consedit; hanc juxta, locum fecerunt sub terra, ex quo posset audiri, si quis quid loqueretur cum Argilio. huc ex Ephoris quidam descenderunt. Pausanias, ut au-divit Argilium confugisse in aram, per-turbatus eò venit: quem cum supplicem Dei videret in ara sedentem, quærerit causæ quid sit tam repentini consilii: huic ille, quid ex litteris comperisset, aperit. Tan-to magis Pausanias perturbatus orare cœ-pit, ne enuntiaret, nec se, meritum de illo optime, proderet: quod si eam veniam sibi dedisset, tantisque implicitum rebus sublevasset, magno esse ei præmio futurum.

C A P. V.

HIs rebus Ephori cogniris, satius pu-taverunt in urbe eum comprehen-di, quo cum essent profecti, & Pausanias placato Argilio, ut putabat, Lacedæmonem reverteretur, in itinere, cum jam in eo esset, ut comprehendenderetur, è vultu cu-jusdam Ephori, qui eum admonere cupiebat, insidias sibi fieri intellexit. Itaque a-poucis ante gradibus, quam qui sequebantur in ædem Minervæ, quæ Chalcicoccus voca-tur, confugit. Hinc ne exire posset, sta-tim Ephori valvas ejus ædis obstruxerunt, et tuncque sunt demoliti, quo facilius sub-divo

3 divo interiret. Dicitur eo tempore ma-
treum Pausaniæ vixisse, eamque jam magno
natu, postquam de scelere filii comperit,
in primis, ad filium claudendum, lapi-
4 dem ad introitum ædis attulisse. Sic Pau-
sanias magnam belli gloriam turpi morte
maculavit. Hic cum semianimis de tem-
plo elatus esset, confessim animam effla-
5 vit. Cujus mortui corpus cum eodem non
nulli dicerent inferri oportere, quò hi, qui
ad supplicium essent dati; displicuit pluri-
bus; & procul ab eo loco infoderunt, in
quo erat mortuus. Inde posterius Dei
Delphici responso erutus, atque eodem lo-
co sepultus, ubi vitam posuerat.

V. C I M O N.

C A P. I.

CIMON MILTIADES F. ATHENIEN-
SIS, duro admodum initio usus est
adolescentiæ, nam cum pater ejus litem
æstimatam populo solvere non potuisset,
ob eamque causam in vinculis publicis de-
cessisset, Cimon eadem custodiâ tenebatur,
neque legibus Atheniensibus emitti pote-
rat, nisi pecuniam, qua pater multatus e-
rat, solvisset. Habebat autem in matri-
monio sororem germanam suam, nomi-
ne Elpinicen: non magis amore, quam pa-
trio more, ductus; nam Atheniensibus li-
cet eodem patre natas uxores ducere. Hu-
jus conjugii cupidus Callias quidam, non
tam

tam generosus, quam pecuniosus, qui magnas pecunias ex metallis fecerat, egit cum Cimone, ut eam sibi uxorem daret: id si impetrasset, se pro illo pecuniam solutum. Is cum talem conditionem aspernatur, Elpinice negavit se passuram Miltiadis progeniem in vinculis publicis interire, quoniamque prohibere posset, se Calliae nupturam, si ea quae polliceretur, praestitisset.

C A P. II.

TAli modo custodia liberatus Cimon, 1 celeriter ad principatum pervenit. Habebat enim satis eloquentiae, summam liberalitatem, magnam prudentiam cum juris civilis, tum rei militaris, quod cum patre à puero in exercitibus fuerat versatus. Itaque hic & populum urbanum in sua tenuit potestate, & apud exercitum plurimum valuit auctoritate. Primum imperator apud flumen Strymona magnas copias Thracum fugavit: oppidum Amphipolim constituit, eoque decem millia Atheniensium in coloniam misit. Idem iterum apud Mycalem Cypriorum & Phoenicum ducentarum navium classem devictam cepit. eodemque die pari fortuna in terra usus est. namque hostium navibus captis, 3 statim ex classe copias suas eduxit, barbarorum uno concursu maximam vim prostravit. Quâ victoriâ, magnâ prædâ potitus, 4 cum domum reverteretur, quod jam nonnullæ

nullæ insulæ, propter acerbitatem impe
5 defecerant, bene animatas confirmavit, ab
natas ad officium redire coegit. Scym
quam eo tempore Dolopes incolebant, qu
contumacius se gesserat, vacuefecit, sesto
veteres urbe insulaque ejecit, agros civib
divisit. Thasios opulentia fretos suo
ventu fregit. His ex manubiis Athenar
arx, qua ad meridiem vergit, est ornata

C A P . III.

QUibus rebus, cum unus in civi
maxime floreret, incidit in eand
invidiam, quam pater suus cæterique At
nienium principes, nam testarum su
2 giis, quod illi *ostracismum* vocant, dec
annorum exilio multatus est. Cujus fi
celerius Atheniensis, quam ipsum, pa
tuit. nam cum ille forti animo invidia
gratorum civium cessisset, bellumque
cedæmonii Atheniensibus indixissent,
3 festim notæ ejus virtutis desiderium
secutum est. Itaque post annum quintu
quam, expulsus erat, in patriam revoca
est. Ille, quod hospitio Lacedæmonion
utebatur, satius existimans, contendere
cedæmonem, sua sponte est profectus
cumque inter duas potentissimas civi
4 conciliavit. Post, neque ita multo in
prum cum ducentis navibus imperator
fus, cum ejus majorem partem insulæ
vicisset, in morbum implicitus, in opp
Citio est mortuus.

CA

C A P. IV.

Hunc Athenienses non solum in bello, sed in pace, diu desideraverunt. Fuit enim tanta liberalitate, cum compluribus locis prædia, hortosque haberet, ut nunquam in eis custodem imposuerit frumentus servandi gratia, ne quis impediretur, quo minus ejus rebus, quibus quisque vellet, frueretur. Semper eum pedisse qui cum nummis sunt secuti, ut, si quis opis ejus indigeret, haberet, quod statim daret, ne differendo videretur negare. Sæpe, cum aliquem offensum fortunâ, videret minus bene vestitum, suum amiculum dedit. Quotidie sic cœna ei coquebatur, ut, quos invocatos vidisset in foro, omnes devocaret: quod facere nullum diem prætermittebat. Nulli fides ejus, nulli opera, nulli res familiaris defuit, multos locupletavit: complures pauperes mortuos, qui unde efferrantur, non reliquissent, suo sumptu extulit. Sic se gerendo, minime est mirandum, si & vita ejus fuerit secura, & mors acerba.

VI. LYSANDER.

C A P. I.

LYSANDER LACEDÆMONIUS, magnam reliquit sui famam, magis felicitate, quam virtute partam. Athenienses enim in Peloponnesios sexto & vicesimo anno bellum

acquisivit

2 bellum gerentes confecisse, appareat. Id quod ratione consecutus sit, latet. non enim virute sui exercitus, sed immodestiam factum est adversariorum: qui quod dicto audientes imperatoribus suis non erant, dispersi in agris, relictis navibus, in hostium venerunt potestatem, quo facto Atheniensium **3** se Lacedæmoniis dederunt. Hac via Lyssander elatus, cum antea semper fieri etiosus, audaxque fuisset, sic sibi induxit ut ejus opera in maximum odium Graecorum. **4** Lacedæmonii pervenerint. Nam cum hancausam Lacedæmonii dictitassent sibi esse bellum, ut Atheniensium impotentem dominatorem refringerent, postquam apud Aegos flumen Lyssander classis hostium est potitus nihil aliud molitus est, quam ut omnes civitates in sua teneret potestate, cum id **5** Lacedæmoniorum causa facere simularet. namque undique, qui Atheniensium rebus studiissent, ejectis, decem delegerat in una quaque civitate, quibus summum imperium potestatemque omnium rerum committeret, horum in numerum nemo admittebatur, nisi qui aut ejus hospitio continetur, aut se illius fore proprium fide confirmarat.

CAP. II.

1 **I**TA decemvirali potestate in omnibus urbibus constituta, ipsius nutu omni gerebantur, cuius de credulitate ac perfidia

factu

et. Id quod satis est unam rem, exempli gratia, proferre, ne de eodem plura enumerando fatigemus lectores. Victor ex Asia cum reverto-²
re, Thasumque divertisset, quod ea
civitas præcipua fide fuerat erga Athenienses, proinde ac si iidem firmissimi solerent
esse amici, qui constantes fuissent inimici,
eam pervertere concupivit. vidit autem,³
nisi in eo occultasset voluntatem, futurum,
ut Thasii dilaberentur, consulerentque re-
bus suis. * * * *

C A P. III.

ITaque decemviralem suam potestatem i-
sui ab illo constitutam sustulerunt.
Quo dolore incensus iniit consilia, reges
Lacedæmoniorum tollere. sed sentiebat id
se sine ope eorum facere non posse, quod deorum
Lacedæmonii omnia ad oracula referre con-
sueverant. Primùm Delphos corrumpere
est conatus. Cum id non potuisset, Dodo-²
nam adortus est. Hinc quoque repulsus,
dixit se vota suscepisse, que Jovi Ammoni sol-
veret: existimans, se Afros facilius corrup-
turum. Hac spe cum profectus esset in ³
Africam, multum eum antistites Jovis fe-
fellerunt. nam non solum corrumphi non
potuerunt, sed etiam legatos Lacedæmonia
miserunt, qui Lysandrum accusarent, quod
sacerdotes fani corrumpere conatus esset. Ac-⁴
cusatus hoc crimine, judicatumque absolu-
tus sententiis Orchomeniis missus subsidio,
occisus

occisus est à Thebanis apud Haliartum
 5 Quam verè de eo foret judicatum, oratio monii l.
 indicio fuit, quæ post mortem in domo dedit.
 ejus reperta est, in qua suadet Lacedæmoniis Ephori
 Ita ille
 nis, ut regia potestate dissoluta, ex omnibus
 dux diligatur ad bellum gerendum: sed ita scri-
 pta, ut deorum videretur congruere sen-
 tentiæ, quam ille se habiturum, pecuniâ fi-
 dens, non dubitabat. Hanc ei scripsisse
 Cleon Halicarnasseus dicitur.

C A P. IV.

A Tque hoc loco non est prætereundum nihil ec-
 factum Pharnabazi, satrapis regii, vel in vi-
 nam cum Lysander præfectus classis in bel-
 lo multa crudeliter avarèque fecisset, de multo fo-
 que his rebus suspicaretur ad cives suos ei consiliq-
 se perlatum, petiit à Pharnabazo, ut ad eum summus
 phoros sibi testimonium daret, quanta sanctita primis
 te bellum gessisset, sociosque tractasset, deque eu commer-
 re accurate scriberet. magnam enim ejus auto ei dicen-
 tiam in ea re futuram. Huic ille liberali-
 ter pollicetur: librum gravem multis ver-
 eum bis conscripsit, in quo summis enm effet affabilis,
 Jaudibus, quem cum legisset probassetque, inservier-
 dum obsignatur, alterum pari magnitudi- neque ca-
 ne, tanta similitudine, ut discerni non pos-
 set, signatum subjecit: in quo accuratissimè sus, inter-
 ejus avaritiam, perfidiamque accusarat. admirare
 3 Hinc Lysander domum cum redisset, post se dissim-
 quam de suis rebus gestis apud maximum turam,
 magistratum, quæ voluerat, dixerat, testi-
 monii

liartum monii loco librum à Pharnabazo datum tra-
oratio didit. Hunc, summoto Lysandro, cum
n domo Ephori cognoscent, ipsi legendum dederunt.
edæmo Ita ille imprudens ipse suus fuit accusator.
omnibus
ita scri-
ere sen-
cuniā fi-
cripsisse

VII. ALCIBIADES.

CAP. I.

ALCIBIADES CLINÆ F. ATHENIEN. I
sis. In hoc natura, quid efficere
possit, videtur experta. Constat enim in-
ter omnes, qui de eo memoriae prodiderunt,
nihil eo fuisse excellentius, vel in vitiis,
vel in virtutibus. Natus in amplissima ci- 2
vitate, summo genere, omnium ætatis suæ
multo formosissimus, ad omnes res aptus,
consiliique plenus. Namque imperator fuit
summus & mari & terra, disertus, ut in
primis dicendo valeret: quod tanta erat
commendatio oris atque orationis, ut nemo
ei dicendo posset resistere, dives: cum tem- 3
pus posceret, laboriosus, patiens, liberalis,
splendidus, non minus in vita, quam victu:
affabilis, blandus, temporibus callidissime
inserviens. Idem simul ac se remiserat, 4
neque causa suberat, quare animi laborem
perferret, luxuriosus, dissolutus, libidino-
sus, intemperans reperiebatur: ut omnes
admirarentur, in uno homine tantam ines-
se dissimilitudinem, tamque diversam na-
turam.

CAP.

CAP. II.

I **E**ducatus est in domo Periclis, (privius enim ejus fuisse dicitur) eruditus à Socrate, sacerum habuit Hippocraticum omnium Græcæ linguae eloquentia ditissimum, ut si ipse fingere vellet, neque plura bona reminisci, neque majora posset consuequi, quam vel fortuna vel natura tribuerat. Ineunte adolescentia amatus est à multis more Græcorum: in iis à Socrate, de qua mentionem facit Plato in *Sympoſio*, namquid eum induxit commemorantem se per noctem cum Socrate, neque aliter ab eo surrexisse, ac illius à parente debuerit. Postea, quum robustior est factus, non minus multos amavit in quorum amore, quoad licitum est, odiosa multa delicate jocoseque fecit: quae nosterremus, nisi majora potioraque haberemus.

CAP. III.

I **B**ello Peloponnesiaco, hujus consilio: que auctoritate Athenienses bellum Syracusanis indixerunt: ad quod gerendum ipse dux delectus est. Duo præterea colliguntur, Nicias & Lamachus. Id cum appararetur, prius quam classis exiret, accedit, ut una nocte omnes Hermae, qui in opere pido erant Athenis, dejicerentur, precepit, quod ille postea Mercurius Andocidis vocatus in micio est. hoc cum appareret, non sine magna no[n] multa

multorum confessione esse factum, quod non ad privatam, sed ad publicam rem pertineret, magnus multitudini timor est injectus, ne qua repentina vis in civitate existaret, quæ libertatem oppimeret populi. Hoc maxime convenire in Alcibiadē videbatur, quod & potentior & major quam 4 privatus, existimabatur. multos enim liberalitatem devinxerat, plures etiam opera forensi suos reddiderat. Quare fiebat, ut omnium oculos, quotiescumque in publicum prodiisset, ad se converteret, neque ei par quisquam in civitate poneretur. Itaque non solum spem in eo habebant maximam, sed etiam timorem, quod & obesse plurimum & prodesse poterat. Aspergebatur etiam infamia quod in domo sua facere mysteria dicebatur: quod nefas erat more Atheniensium: idque non ad religionem, sed ad coniurationem pertinere existimabatur.

C A P. IV.

HOC crimine in concione ab inimicis compellabatur. Sed instabat tem-
pus ad bellum proficisciendi. Id ille me-
xiret, accens, neque ignorans civium suorum con-
siderat, qui in officiū studinēm, postulabat, ut, si quid de se
vellent, potius de præsente quæstio habere-
docidissent, quam absens invidiæ crimine accusaretur.
dis vocata inimici vero ejus quiescendum in præsenti,
sine magna noceri ei non posse intelligebant, &
multi

illud tempus expectandum decreverunt,
quo exisset: ut sic absentem aggredieren-
tur. Itaque fecerunt. Nam postquam in
Siciliam eum pervenisse crediderunt, ab-
sentem, quod *sacra violasset*, reum fecerunt.
Qua de re cum ei nuntius à magistratu in
Siciliam missus esset, ut domum ad cau-
sam dicendam rediret, essetque in magna
spe provinciæ bene administrandæ, non
parere noluit, & in triremem, quæ ad eum
deportandum erat missa, ascendit ac Thu-
rios in Italiam pervectus, multa secum re-
putans de immoderata civium suorum li-
centia, crudelitateque erga nobiles, utilissi-
mum ratus impendentem evitare tempe-
statem, clam se à custodibus subduxit, &
inde primum Elidem, deinde Thebas ve-
nit. Postquam autem se *capitis damnatum*,
bonis publicatis audivit, &, id quod usu ve-
nerat, *Ennolpidas sacerdotes* à populo coactos,
ut se devoverent, ejusque devotionis quo testa-
tior esset memoria, exemplum in pila lapidea
incisum, esse positum in publico, Lacedæmon
demigravit. Ibi, ut ipse prædicare
consueverat, non adversus patriam, sed ini-
micos suos, bellum gessit, quod iidem hostes es-
sent civitati, nam cum intelligerent se plur-
mum prodesse posse reipublicæ, ex ea ejecisse,
plusque iræ sua, quam utilitati communi pa-
ruisse. Itaque hujus consilio Lacedæmon i-
cum Persarum rege amicitiam fecerunt:
deinde Deceliam in Attica munierunt, præ-
sidiisque

silioque perpetuo ibi posito in obsidione Athenas tenuerunt. Ejusdem opera Ioniām à societate averterunt Atheniensium, quo facto, multo superiores bello esse cœperunt.

C A P. V.

NQue verò his rebus tam amici Alcibiadi sunt facti, quam timore ab eo alienati. Nam cum acerrimi viri præstantem prudentiam in omnibus rebus cognoscerent, pertimuerunt, ne charitate patriæ ductus aliquando ab ipsis descisceret, & cum suis in gratiam rediret. Itaque tempus ejus interficiendi quærere instituerunt. Id Alcibiadi diutius celari non potuit. erat enim ea sagacitate, ut decipi non posset, præsertim cum animum attendisset ad caendum. Itaque ad Tissaphernem præfatum regis Darii se contulit. Cujus cum in intimam amicitiam pervenisset, & Atheniensium, male gestis in Sicilia rebus, opes senescere, contra Lacedæmoniorum crescere videret: initio cum Pisandro prætore, qui apud Samum exercitum habebat, per internuntios colloquitur, & de reditu sua facit mentionem. Erat enim eodem, quo Alcibiades, sensu, populi potentiae non amicus, & optimatum fautor. Ab hoc constitutus, primum per Thrasybulum Lyceum filium ab exercitu recipitur, prætorque sic

apud Samum : post, suffragante Theramene populis cito restituitur, parique absens imperio præficitur, simul cum Thrasybulo & ⁵ Theramene. Horum imperio tanta commutatio rerum facta est, ut Lacedæmonii, qui paulò ante victores viguerant, perterriti pacem peterent, victi enim erant quinque præliis terrestribus, tribus navalibus : in quibus ducentas naves triremes amiserant, quæ captæ in hostium venerant portu ⁶ testatem. Alcibiades simul cum collegis ⁷ receperat Ioniam, Hellespontum, multas præterea urbes Græcas, quæ in ora sitæ sunt Asiae : quarum expugnarant complures ; in his Byzantium, neque minus multas consilio ad amicitiam adjunxerant, quod in cœptis clementia fuerant usi. Inde præda onusti, locupletato exercitu, maximis rebus gestis, Athenas venerunt.

C A P. VI.

HIS cum obviam universa civitas in Pyræum descendisset, tanta fuit omnium expectatio visendi Alcibiadis, ut ad ejus triremem vulgus confluueret, perinde ac si solus advenisset. sic enim populo ² erat persuasum & adversas superiores, & præsentes secundas res accidisse ejus opera. Itaque & Siciliæ amissum, & Lacedæmoniorum victorias culpæ suæ tribuebant, quod tales virum ex civitate expulissent. Neque id sine causa arbitrari videbantur.

nam

nam
nequ
potue
quam
rebus
Pyræ
sequel
su ver
nis au
lacrym
orum
poris
concid
tam fe
marit,
rum o
ac sial
flebat,
ta ergo
illi Eu
sunt co
illæ, i
mare I

H
nes h
domi b
reretur
collega
tus, ne

nam postquam exercitui præesse cœperat, neque terra, neque mari hostes pares esse potuerant. Hic ut navi egressus est, quam³ quam Theramenes & Thrasybulus eisdem rebus præfuerant, simulque venerant in Pyræum, tamen illum unum omnes prosequabantur, & id quod nunquam antea usu venerat. nisi Olympiæ victoribus, coronis aureis æneisque vulgo donabatur. Ille lacrymans tales benevolentiam civium suorum accipiebat, reminiscens pristini temporis acerbitatem. Postquam Asty venit. concione advocata sic verba fecit, ut nemo⁴ tam ferus fuerit, quin ejus casum lacrimarit, inimicumque his se ostenderit, quorum opera patria pulsus fuerat : proinde ac si alius populus, non ille ipse, qui tum flebat, eum sacrilegii damnaisset. Restitu-⁵ ta ergo huic sunt publice bona : iidemque illi Eumolpidæ sacerdotes rursus refecrare sunt coacti, qui eum devoverant ; pilæque illæ, in quibus devotio fuerat scripta, in mare præcipitatæ.

C A P. VII.

HÆC Alcibiadi lætitia minus fuit, diurna. nam cum ei essent omnes honores decreti, totaque respublica domi bellique tradita, ut unius arbitrio gereretur ; & ipse postulasset, ut duo sibi collegæ darentur, Thrasybulus & Adimantus, neque id negatum esset : classe jam in

Asiam profectus, quod apud Cymen minus ex sententia rem gesserat, in invidiam re-
 2 cedit. nihil enim eum non efficere posse ducebant. ex quo siebat, ut omnia minus prospere gesta ejus culpæ tribuerent, cum eum aut negligenter, aut malitiose fecisse loquerentur: sicut tum accidit. nam *corruptum à Rege capere Cymen noluisse*, argue-
 3 bant. Itaque huic maxime putamus malo fuisse nimiam opinionem ingenii atque virtutis. timebatur enim non minus, quam diligebatur: ne secunda fortuna, magnis que opibus elatus tyrannidem concupis-
 ret. Quibus rebus factum est, ut absenti magistratum abrogarent, & alium in ejus
 4 locum substituerent. Id ille ut audivit, domum reverti noluit, & se Paqtyen con-
 tulit, ibique tria castella communivit, Bor-
 nos, Bysanthen, Neontichos: manuque collecta primus Græciæ civitatis in Thra-
 ciā introiit, gloriofius existimans barba-
 rorum præda locupletari, quam Grajorum.
 5 Qua ex re creverat cum fama tum opibus magnamque amicitiam sibi cum quibusdam regibus Thraciæ pepererat.

C A P. VIII.

N Eque tamen à charitate patriæ potuit recedere. nam cum apud Ægos flu-
 men Philocles prætor Atheniensium clas-
 sem constituisset suam, neque longè abesset Lysander prætor Lacedæmoniorum, qui in

eo

eo erat occupatus, ut bellum quam diutissime duceret, quod ipsis pecunia à rege suppeditabatur, contrà Atheniensibus exhaustis, præter arma & naves, nihil erat super: Alcibiades ad Atheniensium venit exercitum, ibique præsente vulgo agere coepit: si vellent, se coacturum Lysandrum aut dimicare aut pacem petere: Lacedæmonios eò nolle configere classe, quod pedestribus copias plus quam navibus valerent: sibi autem esse facile, Seuthen regem Thracum deducere, ut eos terra depelleret: quo factò necessariò aut classe conflikturos, aut bellum composituros. Id, et si verè dictum Philocles animadvertebat, tamen postulata facere noluit, quod sentiebat, se Alcibiade recepto, nullius momenti apud exercitum futurum: &, si quid secundi evenisset, nullam in ea re suam partem fore: contra ea, si quid adversi accidisset, se unum ejus delicti futurum reum, Ab hoc discedens Alcibiades, quoniam inquit, *victoriæ patriæ repugnas, illud moveo juxta hostes castra habeas nautica, periculum est enim, ne immodestia militum nostrorum occasio detur Lysandro nostri opprimendi exercitus.* Neque ea res illum fecellit. nam Lysander cum per speculatores compresisset, vulgum Atheniensium in terram prædatum exisse, navesque pene inanes relietas, tempus rei gerendæ non remisit, eo que impetu totum bellum delevit.

want of discipline

C 4

C. A. P.

C A P. IX.

AT Alcibiades, vi^{ta}s Atheniensib^o, non
 satis tuta eadem loca sibi arbitratus,
 penitus in Thraciam se supra Propontidem
 abdidit: sperans ibi facilime suam fortu-
 nam oculi posse. falso. nam Thraices post-
 quam eum cum magna pecunia venisse
 senserunt, insidias ei fecerunt. qui ea quæ
 apportavit abstulerunt, ipsum capere non
 potuerunt. Ille cernens nullum locum sibi
 tutum in Græcia, propter potentiam Lace-
 dæmoniorum, ad Pharnabazum in Asiam
 transiit. quem quidem adeo sua cepit hu-
 manitate, ut eum nemo in amicitia ante-
 cederet. namque ei Grunium dederat in
 Phrygia castrum, ex quo quinquaginta ta-
 lentæ vestigialis capiebat. Qua fortuna Al-
 cibiades non erat contentus, neque Athe-
 nas vi^{tas} Lacedæmoniis servire poterat
 pati. Itaque ad patriam liberandam omni-
 ferebatur cogitatione. sed videbat id sine
 rege Persarum non posse fieri. ideoque
 eum amicum sibi cupiebat adjungi. neque
 dubitabat facile se consecuturum, si modo
 ejus conveniendi habuisset iuretestatem. nam
 Cyrum fratrem ei bellum clam parare La-
 cedæmoniis adjuvantibus, sciebat. id si ei
 aperuisset, magnam se (ab eo) initurum
 gratiam videbat.

C A P.

C A P. X.

HÆC cum moliretur, peteretque à Pharnabazo, ut ad regem mitteretur, eodem tempore Critias ceterique tyranni Atheniensium certos homines ad Ly-sandrum in Asiam miserunt, qui eum certiorem facerent, *nisi Alcibiadēm sustulisset, nihil earum rerum fore rātum, quas ipse Athēnis constituissebat.* Quare si suas res gestas manere vellet, illum persequeretur. His Lacon rebus commotus, statuit accuratiū sibi agendum cum Pharnabazo. Huic ergo renunciat, *quæ regi cum Lacedæmoniis essent, irrita futura, nisi Alcibiadēm vivum, aut mortuum tradidisset.* non tulit hoc satrapes, & violare clementiam, quam regis opes minui, maluit. Itaque misit Sysamithren & Bagoam ad Alcibiadēm interficiendum, cum ille esset in Phrygia, iterque ad regem compararet. Missi, clam vicinitati, in qua tum Alcibiades erat, dant negotium, ut eum interficiant. Illi cum eum ferro aggredi non auderent, noctu ligna contulerunt circa casam eam, in qua quiescebat, eamque succenderunt: ut incendio considerent, quem manu superari posse diffidebant. Ille autem ut sonitu flammæ est excitatus, etsi gladius ei erat subductus, familiaris sui subalare telum eripuit. namque erat cum eo quidam ex Arcadia hospes, qui nunquam discedere voluerat. hunc

the side weapon

C 5

sequi

sequi se jubet, & id quod in præsentia vestimentorum fuit, arripit. his in ignem e-
6 jectis, flammæ vim transiit. Quem ut barbari incendium effugisse (eminus) vide-
runt, telis missis interfecerunt, caputque ejus ad Pharnabazum retulerunt. At mu-
lier, quæ cum eo vivere consuerat, mu-
liebri sua veste contextum, ædificii incen-
dio mortuum cremavit, quod ad vivum
interimendum erat comparatum. Sic Al-
cibiades annos circiter quadraginta natus,
diem obiit supremum.

C A P . XI.

I Hunc infamatum à plerisque, tres gra-
vissimi historici summis laudibus ex-
tulerunt: *Thucydides*, qui ejusdem ætatis
fuit; *Theopompus*, qui fuit post aliquanto
natus; & *Timæus*: qui quidem duo male-
dicentissimi, nescio quo modo, in illo uno
2 laudando consenserunt. Nam ea, quæ su-
pra diximus, de eo prædicarunt, atque hoc
amplius, cum Athenis splendidissima civitate
natus esset, omnes (*Athenienses*) splendore &
dignitate vitae superrasse: postquam inde ex-
pulsus Thebas vixerit, adeo studiis eorum inser-
visse, ut nemo eum labore corporisque viribus
posset equiparare. omnes enim Boeotii magis
firmitati corporis, quam ingenii acumini
3 inserviunt. Eundem apud Lacedæmonios,
4 quorum moribus summa virtus in patientia
ponebatur, sic duritia se dedisse, ut parsimonia

V
nia vi-
vincere
lentos,
in his
pud que
curiose
dixem,
rentur.
cunque
carissim
diamu

VII

T
ponder
omniu
mine
tudine
multi
tyrann
ut à tri
in libe
modo,
tibus,
mùm
Alcibi
quæ il
fecit lu
nia in

VIII. THRASYBULUS. I. 59

nia vicitur atque cultus omnes Lacedemonios
vinceret: fuisse apud Thracas, homines vino-
lentos, rebusque Venereis deditos; hos quoque
in his rebus antecessisse; venisse ad Persas, a 5
pud quos summa laus esset fortiter venari, lu-
xuriose vivere; horum sic imitatum consuetu-
dinem, ut illi ipsi eum in his maxime admirar-
rentur. Quibus rebus effecisse, ut apud quos- 6
cunque esset, princeps poneretur, habereturque
carissimus. Sed satis de hoc: reliquos or-
diamur.

VIII. THRASYBULUS.

CAP. I.

TH R A S Y B U L U S Lyci F. Atheni-
ensis. Si per se virtus sine fortuna
ponderanda sit, dubito an hunc primum
omnium ponam: illi, sine dubio, ne-
minem præfero, fide, constantia, magni-
tudine animi, in patriam amore. nam quod 2
multi voluerunt, pauci potuerunt, ab uno
tyranno patriam liberare; huic contigit,
ut à triginta oppressam tyrannis ex servitute
in libertatem vindicaret. Sed nescio quo
modo, cum eum nemo anteiret his virtu- 3
tibus, multi nobilitate præcucurrerunt. Pri-
mùm Peloponesio bello multa hic sine
Alcibiade gessit, ille nullam rem sine hoc:
quaे ille universa naturali quodam bono
fecit lucrī. Sed illa tamen omnia commu-
nia imperatoribus cum militibus & for- 4
tunā:

ta ve-
nem e-
ut bar-
vide
putque
At mu-
, mu-
incen-
vivum
sic Al-
natus,

es gra-
bus ex-
ætatis
quanto
male-
lo uno
uæ su-
ue hoc
iritati
lore &
de ex-
inser-
viribus
magis
umini
monios,
tientia
rsimo-
nia

tunā : quōd in prælii concursu abit res à con-
filio ad * vires, vimque pugnantium. Ita-
que jure suo nonnulla ab imperatore miles,
plurima vero fortuna vindicat, seque his
plus valuisse, quam ducis prudentiam,
verè potest prædicare. Quare illud magni-
ficentissimum factum proprium est Thra-
syboli. nam cum triginta tyranni, præ-
positi à Lacedæmoniis, servitute oppres-
tas tenerent Athenas, plurimos cives, qui-
bus in bello parserat fortuna, partim patriā
expulissent, partim interfecissent, pluri-
morum bona publicata inter se divisissent,
non solum princeps, sed & solus initio bel-
lum his indixit.

C A P. II.

HIC enim cùm Phylen confugisset,
quod est castellum in Attica muni-
tissimum, non plus habuit secum, quam
triginta de suis. Hoc initium fuit salutis
Actæorum, hoc robur libertatis clarissimæ
civitatis. Neque verò hic non contemp-
tus est primò à tyrannis, atque ejus soli-
tudo. quæ quidem res & illis contemnen-
tibus, pernicie ; & huic despecto, saluti
fuit. hæc enim illos ad persequendum seg-
nes, hos autem, tempore ad comparandum
dato, fecit robustiores. **Quo** magis præ-
ceptum illud omnium in animis esse debet :
Nihil in bello oportere contemni. nec sine causa
dici : Matrem timidi flere non solere. Neque
tamen

*On account of which, the
prefect Adelphus was in*

VIII. TARASYBULUS. III. 61

tamen pro opinione Thrasybuli auctæ sunt opes. nam jam tum illis temporibus fortius boni pro libertate loquebantur, quam pugnabant. Hinc in Piræum transiit,⁵ Munychiamque munivit. Hanc bis ty-
ranni oppugnare sunt adorti: ab eaque turpiter repulsi, protinus in urbem, armis⁶ impedimentisque amissis, refugerunt. U-
sus est Thrasybulus non minus prudentia,
quam fortitudine. nam cedentes violari
vetuit. *cives enim civibus parcere aequum
censebat.* neque quisquam est vulneratus,
nisi qui prior impugnare voluit. neminem
jacentem veste spoliavit: nil attigit, nisi
arma quorum indigebat, & quæ ad victimum
pertinebant. In secundo prælio cecidit
Critias dux tyrannorum, cum quidem ex-
adversus Thrasybulum fortissime pug-
naret.

C A P. III.

HO C dejecto, Pausanias venit Atticis¹
auxilio, rex Lacedæmoniorum. Is
inter Thrasybulum & eos qui urbem te-
nebant, fecit pacem, his conditionibus:
ne qui præter triginta tyrannos, & decem, qui
postea prætores creati, superioris more crudeli-
tatis erant usi, afficerentur exilio: neve bona
publicarentur: reipublicæ procuratio populo
redderetur. Præclarum hoc quoque Thra-²
syboli, quod reconciliata pace, cum plu-
rimum in civitate posset, legem tulit: ne
quis

quis ante actarum rerum accusaretur, neve multaretur: tamque illi (legem) oblivionis appellarunt. neque vero hanc tantum ferendam curavit, sed etiam, ut valeret, effecit. Nam cum quidam ex his, qui simul cum eo in exilio fuerant, cædem facere eorum vellent, cum quibus in gratiam redditum erat, publice prohibuit: & id quod pollicitus erat, præstítit.

C A P. IV.

HUic pro tantis meritis honoris corona à populo data est, facta è duabus virgulis oleaginis: quæ, quod amor ci-vium non vis expresserat, nullam habuit invidiam magnaque fuit gloria. Bene ergo Pittacus ille, septem sapientum numero est habita, cum ei Mitylenæi multa millia jugerum agri muneri darent, Nolite, ore vos inquit, id miki dare, quod multi invideant, plures etiam concupiscant. quare ex istis nolo amplius, quam centum jugera, quæ & mei animi æquitatem & vestram voluntatem indicent. nam parva munera, diutina: locupletia, non propria esse consueverunt. Illa igitur corona contentus Thrasybulus, neque amplius requisiuit, neq; quenquam honore se antecessisse existimavit. Hic sequenti tempore cum prætor classem ad Ciliciam appulisset, neque satis diligenter in castris ejus agerentur vigilæ à barbaris, ex oppido, noctu eruptione factâ, in tabernaculo imperfectus est.

IX.

IX. CONON.

CAP. I.

CONON ATHENIENSIS Peloponnesio bello accessit ad rem publicam, in eoque ejus opera magni fuit. nam & prætor pedestribus exercitibus præfuit & præfectus classis res magnas mari gessit. Quas ob causas præcipuus ei honos habitus est. namque omnibus unus insulis præfuit. in qua potestate Pheras cepit, coloniam Lacedæmoniorum. Fuit etiam extremo Peloponnesio bello prætor, cum apud Ægospolumen copiæ Atheniensium à Lysandro sunt devictæ. Sed tum abfuit, eoque perjus res administrata est. nam & prudens rei militaris, & diligens erat imperator. Itaque nemini erat his temporibus dubium, si affuisset, illam Athenienses calamitatem accepturos non fuisse.

CAP. V.

Ribus autem afflictis cum patriam ob sideri audisset, non quæsivit ubi ipse tutò viveret, sed unde præsidio posset esse civibus suis. Itaque contulit se ad Pharnabazum satrapen Ioniæ & Lydiæ, eundemque generum regis & propinquum: apud quem, ut multum gratia valeret, multo labore multisque effecit periculis. Nam cum Lacedæmonii Atheniensibus devictis in

in societate non manerent, quam cum Artaxerxe fecerant, Agesilaumque bellatum mississent in Asiam, maxime impulsi à Tissapherne, qui ex intimis regis ab amicitia ejus defecérat, & cum Lacedæmoniis coierat societatem: hunc adversus Pharnabazus habitus est imperator; re quidem ³ vera exercitui præfuit Conon, ejusque omnia arbitrio gesta sunt. Hic multum ducem summum Agesilaum impedivit, sæpeque ejus consiliis obstitit. Neque verò non fuit apertum, si ille non fuisset, Agesilaum Asiam Tauro tenus regi fuisse ereturum. Qui posteaquam domum à suis civibus revocatus est, quod Bœotii & Athenienses Lacedæmoniis bellum indixerant, Conon nihilo secius apud præfectos regis versabatur, hisque omnibus maximo erat usui.

C A P. III.

Defecérat à rege Tissaphernes, neque id tam Artaxerxi, quam ceteris, erat apertum. multis enim magnisque meritis apud regem, etiam cum in officio non maneret, valebat. neque id mirandum, si non facile ad credendum inducebatur, reminiscens ejus se opera Cyrum fratrem superasse. Hujus accusandi gratia Conon à Pharnabazo ad regem missus, posteaquam venit, primum ex more Persarum ad Chilarchum, qui secundum gradum imperii tenebat,

tenebat, Tithraustem accessit, sequente ostendit cum rege colloqui velle, nemo enim sine hoc admittitur. Huic ille, nulla, inquit, mora est: sed tu delibera utrum colloqui malis, an per literas agere, quae cogitas. necesse est enim, si in conspectum veneris venerari te regem: quod οργήν τοῦ illi vocant. hoc si tibi grave est, per me nihil secundum editis mandatis, conficies quod studes. Tum Conon: Enimvero, inquit, non est grave, quemvis honorem habere regi: sed vereor, ne civitati mea sit opprobrio, si cum ex ea sim profectus, quae ceteris gentibus imperare consueverit, potius barbarorum, quam illius more fungar. Ita quae volebat, huic scripta tradidit.

C A P. IV.

Quibus cognitis, rex tantum auctoritate ejus motus est ut Tissaphernem hostem judicaverit, & Lacedæmonios bello persequi jussit, & ei permiserit, quem vellet eligere ad dispensandam pecuniam. Id arbitrium Conon negavit sui esse consilii, sed ipsius, qui optime suos nosse deberet. sed se suadere, Pharnabazo id negotii daret. Hinc magnis muneribus do-
natus ad mare est missus, ut Cypriis, & Phœnicibus, ceterisque maritimis civitatibus naves longas imperaret, classemque qua proxima aestate mare tueri posset, compararet: dato adjutore, Pharnabazo, sicut ipse

ipse voluerat. Id ut Lacedæmoniis e
nuntiatum, non sine cura rem administ
runt, quod majus bellum imminere arb
trabantur, quam si cum barbaro soli
contenderent. nam ducem fortem & pn
dentem, regiis opibus præfuturum, ac si
cum dimicaturum videbant: quem neq
4 consilio, neque copiis superare possent.
Hac mente magnam contrahunt classen
profiscuntur Pisandro duce. Hos Conon
apud Cnidum adortus magno prælio fugi
multas naves capit, complures deprimit.
Quia victoria non solum Athenæ, sed etiam
cuncta Græcia, quæ sub Lacedæmonioru
5 fuerat imperio, liberata est. Conon cu
parte navium in patriam venit: muros di
rutos à Lysandro, utrosque & Piræi,
Athenarum, reficiendos curat: pecuniæque
quinquaginta talenta, quæ à Pharnabazo ac
ceperat, civibus suis donat.

C A P. V.

Accidit huic, quod cæteris mortali
bus, ut inconsideratior in secunda
quam in adversa esset fortuna, nam classi
Peloponnesiorum devicta, cum ultum f
injurias patriæ putaret, plura concupivit.
2 quam efficere potuit. Neque tamen ei
non pia & probanda fuerunt, quod potius
patriæ opes augeri, quam regis maluit. nam
cum magnam auctoritatem sibi pugnâ illi
navali, quam apud Cnidum fecerat, consti
tuisse

oniis e-
ministr-
ere arb-
o solu-
n & pr-
m, ac si
m nequ-
possem
classe-
s Cono-
io fugi-
eprimit
ed etiam
oniorua-
on cu-
uros di-
ræi, &
uniæqu-
bazo a-

uiisset, non solum inter barbaros, sed e-
tiam inter omnes Græciæ civitates, clam-
dere operam cœpit, ut Ioniam & Æolianam re-
stitueret Atheniensibus. Id cum minus di-
ligenter esset celatum, Tiribazus, qui Sar-
cibus prærerat, Cononem evocavit, simu-
lans ad regem eum se mittere velle, magna de-
re. Hujus nuntio patens cum venisset, in
vincula conjectus est: in quibus aliquan-
diu fuit. Nonnulli, *enm ad regem abductum*,
ibique perisse, scriptum reliquerunt. Contra
ea Dion historicus, cui nos plurimum de
Persicis rebus credimus, effugisse, scripsit:
illud addubit, *utrum Tiribazo sciente, an*
imprudente sit factum,

X. D I O N.

C A P. I.

DION HIPPARINI F. SYRACUSANUS, i
nobili genere natus, utraque im-
plicatus tyranni Dionysiorum. namque
ille superior Aristomachen, sororem Dio-
nis, habuit in matrimonio: ex qua duos
filios, Hipparinum & Nysæum, procrea-
vit; totidemque filias, nomine Sophro-
synem & Areten. quarum priorem Dio-
nysio filio eidem, cui regnum reliquit,
nuptum dedit; alteram, Areten, Dioni.
Dion autem præter nobilem propinquita-
tem, generosamque majorum famam, multa
alia ab natura habuit bona. in his ingenium
docile,

docile, come, aptum ad artes optimas venientiam
 magnam corporis dignitatem, quae non Syracusas
 nimum commendatur: magnas praetemperatus e
 dicitias à patre relitas, quas ipse tyranni tradere
 3 muneribus auxerat. Erat intimus Dionysius est
 sio priori, neque minus propter mortem Tyranno
 quam affinitatem; namque etsi Dionysius quem ven
 crudelitas ei displicebat, tamen salvavit, ejus
 (esse) propter necessitudinem, magis etiam interim i
 suorum causa studebat. Aderat in magnis quo cum
 rebus: ejusque consilio multum movebatur medicis
 tur tyrannus, nisi qua in re major ipso simulque
 4 cupiditas intercesserat. Legationes venerabili
 quae essent illustriores, per Dionem ad eos colloqui
 nistrabantur: quas quidem ille diligenter filios
 obeundo, fideliter administrando, crudeliter ha
 lissimum nomen *tyranni* sua humanitate ad Dionysius
 5 gebat. Hunc à Dionysio missum Carthaginenses quo ille c
sus
honore suspicerunt, ut neminem unquam Dioni po
 Græca lingua loquentem magis sint ad coegit.
 mirati.

C A P. II.

Neque vero hæc Dionysium fugie
 bant. nam quanto esset sibi orn
 mento sentiebat. quo siebat, ut uni hu
 maxime indulgeret, neque eum secus di
 ligeret ac filium. qui quidem, cum Plato
 nem Tarentum venisse fama in Siciliam
 esset perlata, adolescenti negare non po
 tuit, quin eum arcesseret, cum Dionysius
 2 audiendi cupiditate flagraret. Dedit ergo
 huic

għenerosa

optimus veniam, magna cum ambitione ³
 e non Syracusas perduxit. quem Dion adeo ad-
 prætermitatus est, atque adamavit, ut se totum
 tyranus traderet. neque vero minus Plato dele-
 s Dion status est Dione. Itaque cum à Dionysio
 er more Tyranno crudeliter violatus esset, quippe
 Dionysius quem venundari jussisset, tamen eodem re-
 salvauit, ejusdem Dionis precibus adductus.
 quis etiam interim in morbum incidit. Dionysius:
 n magis quo cum graviter conflictaretur, quæsivit
 movebat medicis Dion, quemadmodum se haberet?
 or ipsiusimulque ab his petiit, si forte majori esset
 nes verpericulo, ut sibi faterentur, nam velle se cum
 em admis colloqui de partiendo regno: quod sororis
 iligentissima filios ex eo natos partem regni putabat
 , crudeliter habere. id medici non tacuerunt, &
 nitate te ad Dionysium filium sermonem retulerunt.
 Carthago ille commotus, ne agendi cum eo esset
 unquam Dionis potestas, patri soporem medicos dare
 sint ad coegerit. Hoc æger sumpto, ut somno so-
 pitus, diem obiit supremum.

C A P. III.

Tale initium fuit Dionis & Dionysii
 simultatis, eaque multis rebus aucta
 est: sed tamen primis temporibus ali-
 quandiu simulata inter eos amicitia man-
 fit. cumque Dion non desisteret obsecrare
 Dionysium, ut Platonem Athenis arcesseret,
 ejus consilio uteretur, ille, qui in aliqua re
 vallet patrem imitari, morem ei gessit, eo-
 cumque tempore Philistam historicum Sy-
 racusas
 huic complied with his request

racusas reduxit, hominem amicum non magis tyranno, quam tyrannis. Sed de hoc in eo meo libro plura sunt exposita, qui de historicis conscriptus est. Plato autem tantum apud Dionysium autoritate potuit, valuitque eloquentia, ut ei persuaserit, ty-
rannidis facere finem, libertatemque reddere Syracusanis, à qua voluntate Philisti con-
filio deterritus, aliquanto crudelior esse
cœpit.

CAP. IV.

QUI quidem, cum à Dione se superari videret ingenio, auctoritate, amore populi, verens, ne si eum secum haberet, aliquam occasionem sui daret op-
primendi, navem ei triremem dedit, qua Corinthum deveheretur, ostendens, se id utriusque facere causā, ne, cum inter se time-
rent, alteruter alterum præoccuparet. Id cum factum multi indignarentur, magnaèque es-
set invidiæ tyranno, Dionysius omnia, quæ moveri poterant Dionis, in naves imposuit,
ad eumque misit. Sic enim existimari vo-
lebat, id se non odio hominis, sed suæ sa-
3 lutis fecisse causā. Postea vero quam au-
divit eum in Peloponneso manum compa-
rare, sibique bellum facere conari; Are-
ten Dionis uxorem, alii nuptum dedit, fi-
liumque ejus educari jussit, ut indulgendo
4 turpissimis imbueretur cupiditatibus. Nam
puero, priusquam pubes esset, scorta addu-
cebantur:

V
cebantur
que ullu
ls usque
non potu
ter, (na
eum à p
superior
interieri

P Oſt
&
dem exp
rat equi
rare cœ
bant, q
magnar
sam pau
bantur.
copiis,
nimo,
ginta a
gentis
centum
pugnat
rabile e
post di
rat, Sy
potest,
benevo
erat Di
batur,

cebantur: vino epulisque obruebatur, neque ullum tempus sobrio relinquebatur. Is usque è vitæ statum commutatum ferre non potuit, postquam in patriam rediit patet, (namque appositi erant custodes, qui eum à pristino vietu deducerent) ut se de superiori parte ædium dejecerit, atque ita interierit. Sed illuc revertor.

C A P. V.

POstquam Corinthum pervenit Dion, & eodem perfugit Heraclides, ab eodem expulsus Dionysio, qui præfectus fuerat equitum: omni ratione bellum comparare cœperunt. sed non multum proficiebant, quod multorum annorum tyrannis, magnarum opum putabatur. quam ob causam pauci ad societatem periculi perducabantur. Sed Dion, fretus non tam suis copiis, quam odio tyranni, maximo animo, duabus onerariis navibus, quinquaginta annorum imperium, munitum quingentis longis navibus, decem equitum, centum peditum millibus, præfectus oppugnatum: quod omnibus gentibus admirabile est visum, adeo facile percultit, ut post diem tertium, quam Siciliam attigerat, Syracusas introierit. Ex quo intelligi potest, nullum esse imperium tutum, nisi benevolentia munitum. Eo tempore aberat Dionysius, & in Italia classem opperebatur, adversariorum ratus neminem, sine magnis

5 magnis copiis ad se venturum. quæ res eum
fefellit. nam Dion iis ipsis, qui sub ad-
versarii fuerant potestate, regios spiritus
repressit, totiusque ejus partis Siciliæ poti-
tus est, quæ sub potestate Dionysii fuerat:
parique modo urbis Syracusarum, præter
6 arcem, & insulam adjunctam oppido; eo-
que rem perduxit, ut talibus pactionibus
pacem tyrannus facere vellet: *Sicilian*
Dion obtineret, Italiam Dionysius, Syracuse
Apollocrates, cui maximam fidem uni habe-
bat Dion.

C A P. VI.

1 **H**A S tam prosperas, tamque inopina-
tas res consecuta est subita commu-
natio; quod fortuna sua mobilitate, quem
paulo ante extulerat, demergere est adortu-
sua
2 Primum in filium, de quo commemoravi
supra, sævitiam suam exercuit. nam cum
uxorem reduxisset. quæ alii fuerat traditu-
filiumque vellet revocare ad virtutem
perdita luxuria; accepit gravissimum paren-
3 vulnus morte filii: deinde orta dissensio
est inter eum & Heraclidem: qui quidem
principatum non concedens, factionem
comparavit. neque is minus valebat apud
optimates; quorum consensu præerat
classi, cum Dion exercitum pedestrem te-
neret. Non tulit hoc animo æquo Dion,
4 & versum illud Homeri retulit ex secundi
rhapsodis, in quo hæc sententia est, *No*
posse be
quod d
naimqu
sua pot
obsequ
Herach
interfici
Q
terfecte
versari
quos sc
dispert
diani
pecuni
porrigi
possessi
milites
Quar
suetus
ferebat
rum pa
audib
militum
pyramu
H
evaderet

posse bene geri rempublicam multorum imperiis;
 quod dictum magna invidia consecuta est.
 namque aperuisse videbatur, se omnia in
 sua potestate esse velle, hanc ille non lenire s H
 obsequio, sed acerbitate opprimere studuit,
 Herclidemque, cum Syracusas venisset,
 interficiendum curavit.

C A P. VII.

QUOD factum omnibus maximum ti-
 morem injecit. nemo enim illo in-
 terfecto se tutum putabat. Ille autem, ad-
 versario remoto, licentius eorum bona,
 quos sciebat adversus se sensisse, militibus
 dispertivit. Quibus divisis, cum quoti-
 diani maximi fierent sumptus, celeriter
 pecunia deesse coepit: neque quo manus
 porrigeret, suppeditabat, nisi amicorum
 possessiones: id ejusmodi erat, ut, cum
 milites reconciliasset, amitteret optimates.
 Quarum rerum cura frangebatur, & in-
 suetus male audiendi non aequo animo
 ferebat, de se ab iis male existimari, quo-
 rum paulo ante in cœlum fuerat elatus
 laudibus. Vulgus autem, offendâ in eum
 militum voluntate liberius loquebatur, &
tyrannum non ferendum dictitabat.

C A P. VIII.

HÆC ille intuens, cum, quemadmo-
 dum sedaret, nesciret, & quorsum
 evaderent, timeret; Callicrate quidam,
 D civis

civis Atheniensis, qui simul cum eo ex Peloponneso in Siciliam venerat, homo & callidus & ad fraudem acutus, sine ulla religione ac fide; adit ad Dionem, & ait:
 2 eum (in) magno periculo esse propter offendit
nem populi & odium militum: quod nullo modo
evitare posset, nisi alicui suorum negotium
daret, qui se simularet illi inimicum: quem
si invenisset idoneum, facile omnium animos
cognitarum, adversariosque sublaturum, quid
? inimici ejus dissidenti suos sensus aperturi
3 ferent. Tali consilio probato excipit has
partes ipse Callicrates, & se armat impru-
dentia Dionis: ad eum interficiendum so-
cios conquirit. adversarios ejus convenit,
 4 conjurationem confirmat. Res multis con-
sciis quæ gereretur, elata refertur ad Ari-
stomachen sororem Dionis, uxoremque
Areten. Illæ timore perterritæ conveni-
unt, cujus de periculo timebant. At illi
negat à Callicrate fieri sibi insidias, se-
illa, quæ agerentur, fieri præcepto suo
Mulieres nihil feciūs Callicratem in-
 5 dem Proserpinæ deducunt, ac jurare co-
gunt: nihil ab illo periculi fore Dionem.
Ille hac religione non modo (ab incepto
non deterritus, sed ad maturandum con-
citatus est, verens ne prius consilium suum
aperiretur, quam conata perfecisset.

C A P U S
per fenes
perfectus

XXX CAP. IX.

HA C mente proximo die festo, cùm ¹ à conventu remotum se Dion domi teneret, atque in conclavi edito recubuisse; consciis loca munitiora oppidi tradit, domum custodibus sepit, à foribus qui non discedant, certos præficit: navem ² triremem armatis ornat, Philistratoque fratri suo tradit: eamque in portu agitari jubet, ut si exercere remiges vellet: cogitans, si forte consiliis obstitisset fortuna, ut haberet, qua fugeret ad salutem. Suo- ³ sum autem è numero Zacynthios adolescentes quosdam elitit, cùm audacissimos, sum viribus maximis: hisque dat negotium, (ut) ad Dionem eant inermes, sic uti conveniendi ejus gratia viderentur venire. Hi propter notitiam sunt intromissi. At illi, ut limen ejus intrarunt, foribus obseratis in lecto cubantem invadunt: colligant, fit strepitus, adeo ut exaudiri posset foris. Hic, sicut ante dictum est, ⁴ quam invisa sit singularis potentia, & miserranda vita, qui se metui, quam amari malunt, cuivis facile intellectu fuit. namque illi ipsi custodes, si propitia fuissent voluntate, foribus effractis servare eum potuissent, quod illi inermes telum foris fugitantes vivum tenebant. cui cum succurreret nemo, Lyco quidam Syracusanus per fenestras gladium dedit, quo Dion imperfectus est.

D 2

CAP.

CAP. X.

Confecta cæde, cùm multitudo vi-
sendi gratia introisset, nonnulli ab
inisciis pro noxiis conciduntur. nam celeri-
rumore dilato Dioni vim allatam, multi
concurserant, quibus tale facinus disipli-
cebat. Hi falsa suspicione ducti, imme-
rentes ut sceleratos occidunt. Hujus de-
morte ut palam factum est, mirabiliter vul-
gi mutata est voluntas. Nam qui vivum
eum *tyrannum* vocitarent, eundem *liber-
torem patriæ tyrannique expulsorem* prædi-
cabant. Sic subito misericordia odio suo
cesserat, ut eum suo sanguine, si possem
3 ab Acheronte cuperent redimere. Itaque
in urbe celeberrimo loco elatus publice
sepulcri monumento donatus est. Diem
obiit circiter annos quinquaginta quinque
natus: quartum post annum, quam e
Peloponneso in Siciliam redierat.

XI. IPHICRATES.

CAP. I.

IPHICRATES ATHENIENSIS
1 non tam magnitudine rerum gesta-
rum, quam disciplina militari nobilitatu-
est. Fuit enim talis dux, ut non solu-
tatis suæ cum primis compararetur, se-
ne de majoribus natu quidem quisqua-
z anteponeretur. Multum vero in bellis
versatu-

versatus, saepe exercitibus præfuit; nusquam culpa (sua) male rem gessit, semper consilio vicit, tantumque eo valuit, ut multa in re militari partim nova attulerit, partim meliora fecerit. namque ille ³ pedestria arma mutavit, cum ante illum imperatorem maximis clypeis, brevibus hastis, minutis gladiis uterentur. Ille è ⁴ contrario peltam pro parma fecit, à quo postea *peltae* pedites appellantur; ut ad motus concursusque essent leviores. hastæ modum duplicavit: gladios longiores fecit. Idem genus loricarum mutavit, & pro ferreis atque æneis lineas dedidit. quo facto expeditiores milites reddidit. nam pondere detrahebat, quod æque corpus tegere, & leve esset, curavit.

C A P. H.

BEllum cum Thracibus gessit: Seuthen ¹ socium Atheniensium in regnum restituit. Apud Corinthum tanta severitate exercitui præfuit, ut nullæ unquam in Græcia neq; exercitatores copiæ, neq; magis dicto audientes fuerint duci: in eamque consuetudinem adduxit, ut, cum prælii signum ab imperatore esset datum, sine ducis opera sic ordinatæ consisterent, ut singuli ab peritissimo imperatore dispositi viderentur. Hoc exercitu moram Lacedemoniorum interfecit: ³ quod maxime tota celebratum est Græcia. Iterum eodem bello omnes copias eorum fugavit.

fugavit. quo facto magnam adeptus est
 4 gloriā. Cum Artaxerxes Ægyptio regi
 bellum inferre voluit, Iphicratem ab Athe-
 niensibus petivit ducem; quem præficere:
 exercitui conductitio, cuius numerus duo-
 decim millium fuit. Quem quidem sic
 omni disciplina militari erudivit, ut quem-
 admodum quondam *Fabiani* milites Ro-
 mani appellati sunt; sic *Iphicratenses* apud
 5 Græcos in summa lande fuerint. Idem
 subsidio Lacedæmoniis profectus, Epami-
 nondæ retardavit inceptus: nam nisi ejus
 adventus appropinquasset, non prius The-
 bani Spartâ abscessissent, quam captam in-
 cendio deléssent.

CAP. III.

Fuit autem & animo magno, & cor-
 pore, imperatoriaque forma, ut ipso
 2 aspectu cuivis injecerit admirationem sui.
 Sed in labore remissus nimis, parumque
 patiens, ut *Theopompus* memoriæ prodidit:
 bonus vero civis, fideque magna. quod
 cum in aliis rebus declaravit, tum maxime
 in Amyntæ Madadonis liberis tuendis.
 namque Eurydice, mater Perdicæ & Phi-
 lippi, cum his duobus pueris, Amynta
 mortuo, ad Iphicratem confugit, ejusque
 3 opibus defensa est. Vixit ad senectutem
 placatis in se suorum civium animis. Cau-
 fam capitis semel dixit, bello sociali, simul
 cum Timotheo, eoque judicio est absolu-
 tus.

tus est
io regi
Athe-
ficeret
is duo-
em sic
quem-
es Ro-
es apud
Idem
Epami-
fi ejus
s The-
am in-

& cor-
ut ipso
em sui.
umque
odidit:
quod
maxime
nendis.
& Phi-
mynti
jusque
tutem
. Cau-
simul
bsolu-
tus.

tus. Menesthea filium reliquit, ex Thressa 4 natum, Coti regi filia. Is cum interroga-
retur, utrum pluris patrem matremne faceret : matrem ; inquit. id cum omnibus mirum videretur : at ille : merito, inquit, facio. nam pater, quantum in se fuit, Thrace me genuit : contra eā mater Atheniensem.

XII. CHABRIAS.

C A P. I.

CHABRIAS Atheniensis. Hic quo- 1 que in summis habitus est ducibus : resque multas memoria dignas gessit. Sed ex his elucet maxime inventum ejus in prælio, quod apud Thebas fecit, cum Bœotiis subsidio venisset. Namque in ea vi-
ctoria fidente summo duce Agesilao, fuga-² tis jam ab eo conductitiis catervis, reli- quam phalangem loco vetuit cedere, ob- nixoque genu scuto, projecta (que) hasta impetum excipere hostium docuit. Id no-
vum Agesilaus contuens, progredi non est ausus, suosque jam incurrentes tuba revo-
cavit. Hoc usque eo totâ Græciâ famâ celebratum est, ut illo statu Chabrias sibi 3 statuam fieri voluerit, quæ publicè ei ab Atheniensibus in foro constituta est. Ex quo factum est, ut postea athletæ, ceteri- que artifices his statibus in statuis ponendis uterentur, in quibus victoriam essent a-
depti.

C A P. II.

Chabrias autem multa in Europâ bella administravit, cum dux Atheniensium esset: in Ægypto sua sponte gessit. nam Nestanebum adjutum profectus, regnum ei constituit. Fecit idem Cypri, sed publice ab Athenieasibus Euagoræ adjutor datus: neque prius inde discessit, quâm totam insulam bello devinceret. qua ex re Athenienses magnam gloriam sunt adepti. **3** Interim bellum inter Ægyptios & Persas conflatum est: Athenienses cum Arta- xerxe societatem habebant; Lacedæmonii cum Ægyptiis. à quibus magnas prædas Agesilaus rex eorum faciebat. Id intuens Chabrias, cum in re nulla Agesilao cederet, sua sponte eos adjutum profectus Al- gyptiæ classi præfuit: pedestribus copiis Agesilaus.

C A P. III.

TUM præfetti regis Persiæ legatos miserunt Athenas questum, quod Chabrias, adversum regem bellum gereret cum Ægyptiis. Athenienses diem certam Chabriæ præstituerunt, quam ante domum nisi redisset, capit isse illum damnaturos de- nunciarunt. Hoc ille nuntio Athenas re- diit, neque ibi diutius est moratus, quâm fuit necesse. Non enim libenter erat ante oculos civium suorum: quod & vivebat laute,

laute, &
ut inv
enim ho
berisqu
mes sit
eminere
quo pa
tur fort
licebat,
solus il
nes fer
tantum
quantu
Itaque
crates i
res in
eorum
nis & h

C
Chium
sed or
Etorita
quam
ei ma
studet
jubet
ciei fu
non s
hostiui

laute, & indulgebat sibi liberalius, quam ut invidiam vulgi posset effugere. Est enim hoc commune vitium in magnis liberisque civitatibus, ut invidia gloriæ comes sit: & libenter de iis detrahunt, quos eminere videant altius: neque animo æquo pauperes alienam opulentiam intuentur fortunam. Itaque Chabrias, quoad eī licebat, plurimum aberat. Neque vero solus ille aberat Athenis libenter, sed omnes fere principes fecerunt idem: quod tantum se ab invidia putabant futuros, quantum à conspectu suorum recessissent. Itaque Conon plurimum Cypri vixit, Iphicrates in Thracia, Timotheus Lebi, Chares in Sigæo. Dissimilis quidem Chares eorum factis & moribus, sed tamen Athenis & honoratus & potens.

C A P. IV.

CHabrias autem periit bello sociali tali modo. Oppugnabant Athenienses Chium. erat in classe Chabrias privatus; sed omnes, qui in magistratu erant, auctoritate anteibat; eumque magis milites, quam qui praeerant, aspiciebant. quæ res ei maturavit mortem. nam dum primus studet portum intrare, & gubernatorem jubet eo dirige, navem, ipse sibi pernicieci fuit, cum enim eo penetrasset, ceteræ non sunt secutæ, quo facto circumfusus hostium concursu, cum fortissimè pug-

3 naret, navis rostro percussa, cœpit sidere. hinc
refugere cum posset, si se in mare dejecisset,
quod suberat classis Atheniensium, quæ ex-
ciperet natantem: perire maluit, quam ar-
mis abjectis navem relinquere, in qua fuerat
vectus. Id cæteri facere noluerunt, qui nando
in tutum pervenerunt. At ille præstare ho-
nestam mortem existimans turpi vitæ, comi-
nus pugnans telis hostium interfectus est.

XIII. TIMOTHEUS.

CAP. 1.

TIMOTHEUS, CONONIS F. ATHENI-
ENSIS. Hic à patre acceptam glo-
riam multis auxit virtutibus. Fuit enim
disertus, impiger, laboriosus, rei militaris
peritus, neque minus civitatis regendæ.
2 Multa hujus sunt præclarè facta, sed hæc
maxime illustria. Olynthios & Byzantios
bello subegit. Samum cepit. in qua op-
pugnanda superiore bello Athenienses mille
& ducenta talenta consumferant. id ille
sine ulla publica impensa populo restituit.
Adversum Cotym bella gessit. ab eoque
mille & ducenta talenta prædæ in publ-
3 cum retulit. Cyzicum obsidione liberavit.
Ariobarzani simul cum Agesilao auxilio
profetus est: à quo cum Laco pecuniam
numeratam accepisset, ille cives suos agro
atque urbibus augeri maluit, quam id
sumere cuius partem domum suam ferre
posset

posset. Itaque accepit Crithotem & Sestum.

C A P. II.

IDEM classi præfetus circumvehens¹ Peloponnesum, Laconicam populatus, classem eorum fugavit. Corcyram sub imperium Atheniensium rededit: socioque idem adjunxit Epirotas, Athamanas, Chaonas, omnesque eas gentes, quæ mare illud adjacent. Quo facto Lacedæmonii² de diutina contentione destiterunt, & sua sponte Atheniensibus imperii maritimè principatum concesserant; pacemque his legibus constituerunt, ut Athenienses mari duces essent. Quæ victoria tantæ fuit Atticis lætitiae, ut tum primum aræ P A C I publicè sint factæ, eique dæ pulvinar sit institutum. Cujus laudis ut memoria maneret, Timotheo publicè statuam in foro posuerunt: qui honos huic uni ante hoc tempus contigit: ut cum patri populus statuam posuisset, filio quoque daret. Sic juxta posita recens filii, veterem patris renovavit memoriam.³

C A P. III.

HIC cùm esset magno natu, & magistratus gerere desisset, bello Athenienses undique premi sunt cœpti, defecerat Samus: descierat Hellespontus: Philippus jam tunc valens (Macedo) multa molie-

moliebatur: cui oppositus Chares cum esset, non satis in eo praesidii putabatur.

2 Fit Menestheus praetor, filius Iphicratis, gener Timothei, & ut ad bellum proficiatur, decernitur. Huic in consilium dantur duo usu sapientiaque praestantes (quorum consilio uteretur) pater & so-
cer: quod in his tanta erat auctoritas, ut magna spes esset, per eos amissa posse recu-
perari. Hi cum Samum profecti essent,
& eodem Chares, adventu eorum cognito,
cum suis copiis proficisceretur, ne quid
absente se gemitum videretur: accidit cum
ad insulam appropinquarent, ut magna
tempesta oriretur: quam evitare duo ve-
teres imperatores utile arbitrati, suam clas-
sem suppresserunt. At ille temeraria usus
ratione non cessit majorum natu auctori-
tati; & ut in sua navi esset fortuna, quo
contenderat, pervenit: eodemque ut se-
querentur, ad Timotheum & Iphicratem
nuntium misit. Hinc male re gesta, com-
pluribus amissis navibus, eodem, unde erat
profectus, se recepit. literasque Athenas
publice misit, sibi proslive fuisse Samum ca-
pere, nisi a Timotheo & Iphicrate desertus
esset. * Ob eam rem in crimen vocaban-
tur. populus acer, suspicax, mobilis, ad-
versarius, invidus etiam potentiae, do-
mum revocat: accusantur proditionis.
Hoc judicio damnatur Timotheus, lisque
ejus aestimatur centum talentis. Ille odio
ingratæ

ingratæ
contulit

H
partes d
siliū e
ciendam
ras est a
non mu
tuerat,
minia fa
coactus
pientisq
proferre
quod ex
charus
scentulu
privatiq
conveni
nus, qu
tissimus
bus se
sine illa
tem feci
adire, q
deesse.
postea
que san
duxit.

ingratæ civitatis coactus, Chalcidem se contulit.

CAP. IV.

HUJUS post mortem cum populum iudicii sui pœniteret, multæ novem partes detraxit, & decem talenta Cononem filium ejus ad muri quandam partem reficiendam, jussit dare; in quo fortunæ varietas est animadversa. nam quos avus Conon muros ex hostium præda patriæ restituerat, eosdem nepos, cum summa ignominia familiæ, ex sua re familiari reficeret coactus est. Timothei autem moderatæ sapientisque vitæ cum pleraque possimus proferre testimonia, uno erimus contenti; quod ex eo facile conjici poterit, quam charus suis fuerit. Cum Athenis adolescentulus causam diceret, non solum amici privatique hospites ad eum defendendum convenerunt, sed etiam in eis Jason tyranus, qui illo tempore fuit omnium potentissimus. Hic cum in patria sine satellibus se tutum non arbitraretur, Athenas sine ulla præsidio venit: tantique hospitem fecit, ut mallet se capitis periculum adire, quam Timotheo de fama dimicanti deesse. Hunc adversus tamen Timotheus postea populi jussu bellum gescit: patriæque sanctiora jura, quam hospitii, esse duxit. Haec extrema fuit ætas imperatorum Athenientium, Iphicratis, Chabriæ, Timo-

Timothei : neque post illorum obitum quisquam dux in illa urbe fuit dignus memoria.

XIV. DATAMES.

CAP. I.

Venio nunc ad fortissimum virum maximique consilii, omnium barbarorum ; exceptis ducibus Carthaginensibus, Hamilcare, & Hannibale. de quo hoc plura referemus : quod & obscuriora sum ejus gesta pleraque, & ea quæ prospere cesserunt, non magnitudine copiarum, sed consilii, quo tum omnes superabat, acciderunt. quorum nisi ratio explicata fuerit res apparere non poterunt. **D A T A**

M E S patre Camissare, natione Care, m̄tre Scythissa natus, primum militum numero fuit apud Artaxerxem, eorum, qui regiam tuebantur. pater ejus Camissare quod & manu fortis & bello strenuus, regi multis locis fidelis erat repertus, habuit provinciam partem Ciliciæ juxta Capadociam, quam incolunt Leucosyri. Datames militare munus fungens primus qualis esset, aperuit in bello, quod ex adversus Cadusios gessit. namque hic multo millibus regiorum interfectis, magni fuit ejus opera. quo factum est, ut, cum in bello cecidisset Camissares, paterna ei transferetur provincia.

C A

C A P. II.

Pari se virtute postea præbuit, cum i
Autophradates jussu regis bello per-
sequeretur eos, qui defecerant. namque
ejus opera hostes, cum castra jam intra-
fissent, profligati sunt, exercitusque reliquus
conservatus regis est. qua ex re majoribus
rebus præesse cœpit. Erat eo tempore 2
Thyus dynastes Paphlagoniæ, antiquo ge-
nere natus à *Pylæmene* illo, quem Homerus
Troico bello à *Patroclo* *interfectum* ait. Is 3
regi dicto audiens non erat. quam ob cau-
sam bello eum persequi constituit, eique
rei præfecit Datamen, propinquum Paphla-
gonis. namque ex fratre & sorore erant
nati. Quam ob causam Datames omnia
primum experiri voluit, ut sine armis pro-
pinquum ad officium reduceret. Ad quem
cum venisset sine præsidio, quod ab amico
nullas vereretur insidias, penè interiit.
Nam Thyus eum clam interficere voluit.
Erat mater cum Datame, amita Paphlagonis 4
ea, quid ageretur, resciit, filiumque mo-
nuit. ille fuga periculum evitavit, bellum- 5
que indixit Thyo. In quo cum ab Ario-
barzane præfecto Lydiæ & Ioniæ totiusque
Phrygiæ desertus esset, nihil segnius per-
severavit, vivumque Thyum cepit cum
uxore & liberis.

C A P.

CAP. III.

Cujus facti ne prius fama ad regem
 quam ipse, perveniret, dedit operam. Itaque omnibus insciis, eo, ubi erat
 rex, venit: posteroque die Thyum, hominem maximū corporis, terribilique facie,
 quodd & niger & capillo longo, barbaque
 erat promissa, optima veste texit, quam sa-
 trapæ regii gerere consueverant: ornavit
 etiam torque, & armillis aureis, ceteroque
² regio cultu: ipse agresti duplique ami-
 culo circumdatus, hirtaque tunica, gerens
 in capite galeam venatoriam, dextra manu
 clavam, sinistra copulam, qua vinclum
 ante se Thyum agebat, ut si feram be-
³ stiam captam duceret. Quem cum om-
 nes prospicerent propter novitatem orna-
 tus ignotamque formam, ob eamque rem
 magnus esset concursus, fuit non nemo,
 qui agnosceret Thyum, regique nuntiaret.
⁴ Primò non accredidit. Itaque Pharnaba-
 zum misit exploratum: à quo ut rem ge-
 stam comperit, statim admitti jussit, mag-
 nopere delestatus cum facto, tum ornatu:
 imprimis quod nobilis rex in potestatem
⁵ inopinanti venerat. Itaque magnifice Data-
 mem donatum ad exercitum misit, qui tum
 contrahebatur duce Pharnabazo & Tithrau-
 ste ad bellum Ægyptum, parique cum,
 arque illos, imperio esse jussit. Postea vero

quam

quam Pharnabazum rex revocavit, illi summa imperii tradita est.

C A P. IV.

HI Ccum maximo studio compara-
ret exercitum, Ægyptumque profi-
cisci pararet: subito à rege litteræ sunt ei
missæ, ut *Aþim aggredetur*, qui Catao-
niā tenebat. quæ gens jacet suprā Cili-
ciam, confinis Cappadociæ. namque Aspis 2
saltuosam regionem, castellisque munitam
incolens, non solum imperio regis non pa-
rebat; sed etiam finitimas regiones vexa-
bat, & quæ regi portarentur, abripiebat.
Datames, et si longe aberat ab his regioni- 3
bus, & à majore re abstrahebatur; tamen
regis voluntati morem gerendum putavit.
Ita cum paucis, sed viris fortibus, navem
conscendit: existimans, id quod accidit,
facilius se imprudentem parva manu op-
pressurum, quam paratum, quamvis magno
exercitu. Hac delatus in Ciliciam, egres- 4
sus inde, dies noctesque iter faciens, Tau-
rum transiit, eoque quo studuerat venit:
quærerit quibus locis sit Aspis: cognoscit,
haud longè abesse, profectumque eum ve-
natum, quem dum speculatur, adventus
ejus causa cognoscitur. Pisidas, cum iis
quos secum habebat, ad resistendum Aspis
comparat. Id Datames ubi audivit, arima 5
sumit, suosque sequi jubet: ipse equo con-
citato ad hostem vehitur. quem procul
Aspis

Aspis conspiciens ad se ferentem . per timescit, atque à conatu resistendi de territus, sese dedit. Hunc Datames vi etum ad regem ducendum tradit Mithridati.

C A P. V.

HÆC dum geruntur, Artaxerxes reminiscens, à quanto bello ad quam parvam rem principem ducum misisset, se ipse reprehendit, & nuntium ad exercitum Acen misit, quod nondum Datamem profectum putabat, qui diceret, ne ab exercitu discederet. Hic priusquam perveniret quererat profectus, in itinere convenit, qui Aspim ducebant. Qua celeritate cum magnam benovolentiam regis Datames consecutus esset, non minorem invidiam aulicorum exceptit, qui illum unum pluris, quam se omnes, fieri videbant. quo facti cuncti ad eum opprimendum consenserunt. Hæc Pandates, gazæ custos regia, amicus Datami, perscripta ei mittit. in quibus docet, eum magno fore periculo, si quid illo imperante in Ægypto adversi occidisset. namque eam esse consuetudinem regiam ut casu adversos hominibus tribuant, secundos fortune sue. quo fieri, ut facile impellantur ad eorum perniciem, quorum ductu res male gestæ nuntiantur. illum hoc majore fore in discrimine, quo quibus rex maxime obediat, eos habeat inimicissimos. Talibus ille litteris cognitis,

cùm

m. per
ndi de
mes vir
dit Mi

erxes re
ad quam
sisset, se
rcitum
em pro
exercitu
iret quo
nit, qui
te cum
Datames
avidiam
pluris,
to factio
nsense
regia,
in qui
si quid
ccidisset,
ut casu
fortuna
eorum
le num
crimine
beat ini
ognitis,
cum

sum jam ad exercitum Acen venisset, quod non ignorabat ea verè scripta. de-
ciscere à rege constituit. neque tamen
nisiquam fecit, quod fide sua esset indig- 6
num. nam Mandroclem Magnetem exerce-
ui præfecit: ipse cum suis in Cappado-
ciam discedit; conjunctamque huic Pa-
phagoniam occupat; celans qua voluntate
esset in regem, clam cum Ariobarzane fa-
cit amicitiam, manum comparat, urbes
munitas suis tuendas tradit.

C A P. VI.

SED hæc propter hiemale tempus mi- 1
nus prosperè procedebant. Audit, Pisidas quasdam copias adversus se parare.
filium eò Arsidaeum cum exercitu mittit.
cadit in prælio adolescens. proficiscitur eo
pater non ita cum magna manu, celans
quantum vulnus accepisset; quod prius
ad hostem pervenire cupiebat, quam de re
malè gestâ fama ad suos perveniret: ne
cognita filii morte animi debilitarentur
militum. Quo contenderat pervenit, his- 2
que locis castra ponit, ut neque circumiri
multitudine adversariorum posset, neque
impediri quo minus ad dimicandum ma-
num haberet expeditam. Erat cum eo
Mithrobarzanes sacer ejus, præfектus equi-
tum. Is desperatis generi rebus ad hostes 3
transfugit. Id Datames ut audivit, sensit,
si in turbam exisset, ab homine tam ne-
cessario

4 cessario Te relictum, futurum ut ceteri
 consilium sequerentur, in vulgus edit. su
 jussu Mithrobarzanem profectum pro perfida
 quo facilius, receptus interficeret hostes. q
 uod relinqui eum non par esse, sed omnes confessi
 sequi. quod si animo strenuo fecissent, futurum
 5 ut adversarii non possent resistere, cum inv
 valliam & fortiscederentur. Hac se probat
 exercitum educit, Mithrobarzanem perfe
 6 quitur. qui tantum quod ad hostes per
 venerat, Datames signa inferri jubet. Pis
 idæ nova re commoti, in opinionem addi
 cuntur, perfugas mala fide compositoqua
 fecisse, ut recepti, essent majori calamitati
 primùm eos adoriuntur. illi cùm quid a
 geretur, aut quare fieret, ignorarent, co
 acti sunt cum eis pugnare, ad quos tran
 sierant, ab hisque stare quos reliquerant
 7 quibus cum neutri parcerent, celeriter
 sunt concisi. Reliquos Pisidas resistentes
 Datames invadit: primo impetu pellit
 8 fugientes persequitur, multos interficit
 castra hostium capit. Tali consilio uno
 tempore & proditores perculit, & hostes
 profligavit: & quod ad suam perniciem
 fuerat cogitatum, id ad salutem convertit.
 quo neque acutius ullius imperatoris cogi
 tatum, neque celerius factum usquam le
 gimus.

A B C
 na
 nsiuit,
 uo nun
 intellig
 negotiu
 uaderet,
 consues
 iam m
 in quo
 præoccu
 pias con
 pulsus,
 locum
 retur al
 farius,
 &, si d
 obesse
 posset.

H
 tantis
 loco
 rum v
 illi Ga
 vis II
 cum
 num

C A P. VII.

AB hoc tamen viro Scismas maximo natu filius descit, ad regemque mansit, & de defectione patris detulit. quo nuntio Artaxerxes commotus, quod intelligebat sibi cum viro forti ac strenuo negotium esse, qui, cum cogitasset, facere uideret, & prius cogitare, quam conari, consuefet; Autophradatem in Cappadociam mittit. Hic, ne intrare posset saltum in quo Ciliciae portae sunt sitae, Datames ræoccupare studuit. Sed tam subito cias contrahere non potuit. à qua re pulsus, cum ea manu, quam contraxerat locum delegit talem, ut neque circuminetur ab hostibus, neque præteriret adversarius, quin ancipitibus locis premeretur: & si dimicare cum eo vellet, non multum obesse multitudo hostium suæ paucitati posset.

C A P. VIII.

HÆC etiæ Autophradates videbat, tamen statuit congregi, quam cum tantis copiis refugere, aut tam diu uno loco sedere. Habebat barbarorum equorum viginti, peditum centum millia, quos illi Cardacæ appellant. ejusdemque generis III. funditorum. Præterea Cappadocum octo, Armeniorum decem, Paphlagonum quinque, Phrygum decem, Lydum

rum quinque, Aspendiorum & Pisidaru*sidiis* intercirciter tria, Cilicum duo, * Captianorumque vita totidem, ex Græcia conductorum tria (*milesdam Jilia*): levis armaturæ maximum numerum numerantur.

3 Has adversus copias spes omnis consistebat et rularia Datami in se locisque natura, namque hujus regiendu partem non habebat vicesimam militum summa Quibus fretus conflixit, adversariorum exercitus est que multa millia concidit; cum de ipsius autem exercitu non amplius hominum mille cœcum su discent, quam ob causam postero die troue eo locum posuit, quo loco pridie pugnatur. Ipsa erat. Hinc cum castra movisset, semper lisari int que inferior copiis, superior omnibus praecipit. Iiis discederet: quod nunquam manus locum a consereret, nisi cum adversarios locoru que vesti angustiis clausisset: quod perito regionum suppositum callideque cogitanti sèpe accidebat: Atophradates, cum bellum duci majore regis calamitate, quam adversariorum, videbatur, ad pacem amicitiamque hortatus est.

5 6 ut cum rege in gratiam rediret. Quam illi et si non fidam fore putabat, tamen conditionem accepit, seque ad Artaxerxem legatum missurum dixit. Sic bellum, quod rex aduersus Datamen susceperebat, sedatum. Atophradates in Phrygiam se recepit.

C A P. IX.

I **A**T rex, quod implacabile odium in Datamen susceperebat, postquam bellum eum opprimi non posse animadvertisit, insidiis

Pisidaru*sidiis* interficere studuit, quas ille pleras-
tianoru*que* vitavit. sicut cum nunciatum esset,²
tria (m̄isdam sibi insidiari, qui in amicorum e-
numerum numero: de quibus, quod inimici
consistebat, tulerant, neque credendum, neque ne-
que huius agendum putavit. experiri voluit, verum
militum sumne esset relatum. Itaque eo pro-³
siorum fatus est, quo itinere futuras insidias dixe-
de ipsam. sed elegit corpore & statura similli-
nille cedrum sui, eique vestitum suum dedit, at-
die tro que eo loci ire, quo ipse consueverat, jus-
pugnatut. Ipse autem ornatu (vestituque) mi-
temporali inter corporis custodes iter facere
quibus praecipit. At insidiatores, postquam in eum⁴
manu locum agmen pervenit, decepti ordine at-
locoru*que* vestitu, in eum faciunt impetum, qui
regionu*suppositus* erat. Prædixerat autem his
bat: Autem cum quibus iter faciebat, ut pa-
ajore reati essent facere, quod ipsum vidissent.⁵
m, vide se, ut concurrentes insidiatores animad-
tatus es. Quam illi
en condicione legatu*rex ad-*
am. Au-
it.

C A P. X.

HI C tamen tam calidus vir ex-¹
tremo tempore captus est Mithri-
datis, Ariobarzani filii, dolo. namque is
pollicitus est regi, se eum imperfecturum, si ei
promitteret, ut quocumque vellet liceret im-
pune facere: fidemque de ea re, more Persarum,
dextrâ

- ² dextrâ dedisset. Hanc ut accepit, à regis missam, copias parat, & absens amicitiam cum Datame facit, regis provincias vexum castella expugnat, magnas prædas capit quorum partem suis dispertit, partem à Datamem mittit. pari modo complura a
- ³ stella ei tradit. Hæc diu faciendo, persuasit homini, se infinitum adversus regem suscepisse bellum ; cum nihilo magis, quam suspicionem illi præberet insidiarum neque colloquium ejus petivit, neque in conspectum venire studuit. Sic absens amicitiam gerebat, ut non beneficiis mutuus sed odio communis, quod erga regem sacerdotibus sperant, contineri viderentur.

C A P . XI.

- ¹ ID cùm satis se confirmasse arbitratum est, certiorem facit Datamem, tempore esse majores exercitus parari, bellum cum ipso rege suscipi : de qua re, si ei videretur, quod loco vellet, in colloquium veniret. Probat re. colloquendi tempus sumitur, locusque
- ² quo conveniretur. Huc Mithridates cum uno, cui maximam habebat fidem, ante aliis quot dies venit, compluribusque locis se paratim gladios obruit, eaque loca diligenter notat. ipso autem colloquendi die, per trique, locum qui explorarent, atque ipsi scrutarentur, mittunt. Deinde ipsi sunt congressi. Hic cum aliquandiu in colloquio fuissent, & diversi discessissent, jam

que pro
priusque
suspicio
vertitudo
rum, r
equiesce
nulans
rum.

ut, nud
ami ve
rtisse,
spectu, a
rum dig
versum
quisqua
vir, qui
ceperat,

XV

E PA
N
ec præ
tenos m
que ipse
turos fui
scen no
nâ ; sa
nnia ap
ducuntu

que procul Datames. abesset. Mithridates priusquam ad suos perveniret, ne quam suspicionem pareret, in eundem locum revertitur, atque ibi, ubi telum erat impositum, resedit, ut si à lassitudine cuperet requiescere: Datamemque revocavit, simulans se quiddam in colloquio esse oblitum. Interim telum, quod latebat, protulit, nudatumque vagina veste texit, ac Damami venienti ait, digredientem se animadvertisse, locum quendam, qui erat in conspicu, ad castra ponenda esse idoneum. Quem cum digito monstraret, & ille conspiceret, versum ferro transfixit: priusque, quam quisquam posset succurrere, interficit. Ita vir, qui multos consilio, neminem perfidie sperat, simulatā captus est amicitiā.

XV. EPAMINONDAS.

CAP. I.

EPAMINONDAS POLYNNI F. THEBANUS. De hoc priusquam scribamus, nec præcipienda videntur lectoribus, ne alienos mores ad suos referant; neve ea, quæ ipsis leviora sunt, pari modo apud ceteros fuisse arbitrentur. Scimus enim mulierem nostris moribus abesse à pñncipis personâ; saltare vero etiam in vitiis ponit: quæ omnia apud Græcos & grata, & laude digna dicuntur. Cum autem exprimere imaginem consuetudinis atque vitæ velimus Epaminondas,

minondæ, nihil videmur debere prætermitttere, quod pertineat ad eam declarandam.

⁴ Quare dicimus, primum de genere ejus : ^{de-}inde quibus disciplinis & à quibus sit eruditus: sum de moribus, ingeniique facultatibus ; & s-qua alia digna memoria erunt : postremò de rebus gestis, quæ à pluriyis omnium anteponuntur virtutibus.

C A P. II.

Natus igitur patre, quo diximus, ho-nesto genere, pauper jam à majo-ribus relictus. Eruditus autem sic, ut nemo Thebanus magis. nam & citharizare, & cantare ad chordarum sonum doctus est à Dionysio : qui non minore fuit in musicis gloria, quam Damon, aut Lamprus ; quo-rum perulgata sunt nomina : (carmina) cantare tibiis ab Olympiodoro, saltare à Calliphrone. At Philosophiæ præcepto-rem habuit Lysim Tarentinum, Pythago-reum : cui quidem sic fuit deditus, ut dolescens tristem & severum senem omni-bus æqualibus suis in familiaritate antepo-suerit : neque prius eum à se dimiserit, quām in doctrinis tanto antecesserit con-discipulos, ut facile intelligi posset, pari mo-do superaturum omnes in ceteris artibus

³ Atque hæc ad nostram consuetudinem sunt levia, & potius contemnenda : at in Gra-

⁴ cia utique olim magnæ laudi erant. Po- quam ephebus factus est, & palæstræ dare

operas

operam cœpit: non tam magnitudini v-
rium servivit, quam velocitati, illam e-
nim ad athletarum usum; hanc ad belli
existimabat utilitatem pertinere. Itaque 5
exercebatur plurimum currendo & lu-
ctando, ad eum finem, quoad stans com-
plecti posset, atque contendere. In armis
plurimum studii consumebat.

C A P. III.

AD hanc corporis firmitatem plurima 1
etiam animi bona accesserant. erat
enim modestus, prudens, gravis, temporibus
sapienter uténs, peritus belli, fortis
manu, animo maximo: adeo veritatis di-
ligens, ut ne joco quidem mentiretur. 2
Idem continens, clemens, patiensque ad-
mirandum in modum: non solum populi,
sed etiam amicorum ferens injurias: in-
primisque commissa celans; quod inter-
dum non minus prodest, quam diserte di-
cere. Studiosus audiendi. ex hoc enim fa-
cillime disci arbitrabatur. Itaque cum in 3
circulum venisset, in quo aut de republica
disputaretur, aut de philosophia sermo ha-
beretur, nunquam inde prius discessit,
quam ad finem sermo esset adductus. Pau- 4
pertatem adeo facile perpessus est, ut de
republica nihil præter gloriam ceperit. A-
amicorum in se tuendo caruit facultatibus.
fide ad alios sublevandos sæpe sic usus est,
ut possit judicari, omnia ei cum amicis fu-

Sis se communia. Nam cum aut civium suorum aliquis ab hostibus esset captus, aut virgo amici nubilis propter paupertatem collocari non posset, amicorum consilium habebat, & quantum quisque daret, pro cuiusque facultatibus imperabat, eamque summatam cum faceret, priusquam acciperet pecuniam, adducebat eum qui quarebat, ad eos qui conferebant: eique ut ipsi numerarent, faciebat; ut ille, ad quem ea res perveniebat, sciret, quantum cuique debet.

C A P. IV.

Tentata autem ejus est abstinentia à Diomedonte Cyziceno. Namquam is rogatu Artaxerxis Epaminondam pecunia corrumpendum susceperebat. Hic magno cum pondere auri Thebas venit; & Micythus adolescentulum quinque talentis ad suam perduxit voluntatem: quem tum Epaminondas plurimum diligebat. Micythus Epaminondam convenient, & causam adventus Diomedontis ostendit. At ille **D**iomedonte coram, nihil, inquit, opus pecunia est. nam si ea rex vult, quae Thebanis sint utilia, gratis facere sum paratus, si autem contraria, non habet auri atque argenti satis. namque orbis terrarum divitias accipere nolo, pro patriæ caritate. Te qui me **incognitum tentasti**, tuique similem existimasti, non miror: tibique ignosco, sed egredere pere,

X
pere, n
Tu Mic
festim f
Diome
que qu
quit, j
si tibi
ad me
pere no
deduci
præsid
que ve
violati
am A
fecimu
tis test
possum
niam u
viroru
separat
plures

F
concir
in per
treatat
dem T
strand
cendo
genti

pere, ne alios corrumpas: cum menon potueris.
 Tu Micythe, argentum huic redde: nisi id con-
 festim facis, ego te tradam magistratui. Hunc⁴
 Diomedon cum rogaret, ut tuto exire, sua-
 que quæ attulisset, liceret efferre. Istud, in-
 quit, faciam: neque tua causa, sed mea: ne
 si tibi sit pecunia ademta, aliquis dicat, id
 ad me eruptum pervenisse, quod delatum acce-
 pere noluissim: à quo cum quæsisset, quo se⁵
 deduci vellet; & ille, Athenas, dixisset:
 præsidium dedit, ut eò tuto perveniret: ne-
 que vero satis habuit, sed etiam ut in-
 violatus in navem ascenderet, per Chabri-
 am Athenensem, de quo supramentionem
 fecimus, effecit. Abstinentiae erit hoc sa-
 tis testimonium. Plurima quidem proferre⁶
 possumus, sed modus adhibendus est: quo-
 niam uno hoc volumine *vitas excellentium
 virorum* concludere constituimus: quorum
 separatim multis millibus versuum com-
 plures scriptores ante nos explicarunt.

C A P. V.

Fuit & disertus, ut nemo Thebanus eis
 par esset eloquentia: neque minus
 concinnus in brevitate respondendi, quam
 in perpetua oratione ornatus. Habuit ob-
 trectatorem Meneclidem quendam indi-²
 dem Thebis, & adversarium, in admini-
 stranda republica satis exercitatum, in di-
 cendo, ut Thebanum scilicet. namque illi
 genti plus inest virium quam ingenii.

3 Is, quod in re militari florere Epaminondam videbat, hortari solebat Thebanos, ut pacem bello anteferrent, ne illius imperatoris opera desideraretur. Huic ille; fallis, inquit, verbo cives tuos, quod hos à bello avocas. otii enim nominis servitutem concilias.
 4 Nam paritur pax bello. Itaque qui ea diutina volunt frui bello exercitati esse debent. Quare si principes Græciae esse vultis, castris est vobis
 5 utendum, non palestrā. Idem ille Meneclides cum huic objiceret, quod liberos non haberet neque uxorem duxisset; maximeque insolentiam, quod sibi Agamemnonis belli gloriam videretur consecutus: at ille, desine, inquit, Meneclida, de uxore mihi exprobrare, nam nul-
 6 lius in ista uti consilio volo. Habebat enim Meneclides suspicionem adulterii. Quod autem me Agamemnonem æmulari putas; fal-leris. namque ille cum universa Græcia vix decem annis unam cepit urbem: ego contra ex una urbe nostra dieque uno, totam Græciam, Lact-
demoniis fugatis, liberavi.

C A P. VI.

1 **I**dem cum in conventum venisset Arcadum, petens ut societatem cum Thebanis & Argivis facerent: contraque Callistratus Atheniensium legatus, qui eloquentia omnes eo præstabat tempore, postularet. ut potius amicitiam sequerentur Atticorum; & in oratione sua multa invectus esset in Thebanos & Argivos, in eisque hoc posuisset,
animad-

animadvertere debere Arcades, quales utraque 2 civitas cives procreasset, ex quibus de ceteris possent judicare. Argivos enim fuisse Orestem & Alcmaeonem, matricidas : Thebis OEdipum natum, qui cum patrem suum interfecisset, ex matre liberos procreasse. Hic in respondendo 3 Epaminondas cum de ceteris perorasset, postquam ad illa duo opprobria pervenit : admirari se dixit stultitiam rhetoris Attici, qui non animadverterit innocentes illos natos ; domi scelere admisso, cura patria essent expulsi, receptos esse ab Atheniensibus. Sed ma- 4 xime ejus eloquentia eluxit Spartæ, legati ante pugnam Leustricam) quo cum omnium sociorum convenissent legati, coram frequentissimo legationum conventu, sic Lacedæmoniorum tyrannidem coarguit, ut non minus illa oratione opes eorum concusserit quam Leustrica pugna. Tum enim perfecit, quod post apparuit, ut auxilio sociorum Lacedæmonii privarentur.

C A P. VII.

Fuisse patientem, suorumque injuriis i- ferentem civium, quod se patriæ irasci nefas esse duceret, hæc sunt testimonia. Cum eum propter invidiam cives præficere exercitui noluissent, duxque esset delectus belli imperitus, cuius errore eò esset deducta illa multitudine militum, ut omnes de salute pertimescerent. quod locorum angustiis clausi ab hostibus obli-

debantur: desiderari cœpta est Epaminondæ diligentia. erat enim ibi privatus ^{mi-}
^{tus} numero militis. à quo cum peterent ope-
 pem, nullam adhibuit memoriam con-^{tu-}
 meliæ; & exercitum obsidione liberatum,
³ domum reduxit incolumem. Neque vero
 hoc semel fecit, sed sæpius: maxime au-
 tem fuit illustre, cum in Peloponnesum
 exercitum duxisset adversus Lacedæmonios,
 haberetque collegas duos, quorum
 alter erat Pelopidas, vir fortis ac strenuus;
 hic cum criminibus adversariorum omnes
 in invidiam venissent, ob eamque rem im-
 perium his esset abrogatum, atque in eo-
⁴ rum locum alii prætores successissent, E-
 paminondas populiscito non paruit, idem-
 que ut facerent, persuasit collegis, & bel-
 lum, quod suscepserat, gessit. namque ani-
 madvertebat nisi id fecisset, totum exer-
 citum propter prætorum imprudentiam in-
 scientiamque belli peritum. Lex erat
⁵ Thebis, quæ morte multabat, si quis imperium
 diutius retinuisset, quam lege præfinitum foret.
 hanc Epaminondas cum reip. conservanda
 caussa latam videret, ad perniciem civitatis
 conferre noluit; & quatuor mensibus diu-
 tius, quam populus jussérat, gessit imperium.

C A P. VIII.

¹ Postquam domum redditum est, collegæ
 ejus hoc crimine accusabantur. qui-
 bus ille permisit, ut omnem caussam in se
 trans-

XV.

transfer-
 derent,
 sione il-
 nondam
 diceret,
 venit,
 farii cri-
 legæ di-
 favit, q-
 sed unu-
 inscriber-

Epam-
 est, quo-
 Lacedæ-
 Bœotioru-
 quodque
 teritu r-
 ciam i-
 utrorum
 oppugna-
 salvi effe-
 quam
 ditione cla-

Hæc
 hilarita-
 judex a-
 Sic à
 gloria.

XV. E P A M I N O N D A S . V I I I . 105

transferrent, suaque opera factum contenterent, ut legi non obedirent. qua defensione illis periculo liberatis, nemo Epaminondam responsorum putabat, quod quid diceret, non haberet. At ille in judicium venit, nihil eorum negavit, quæ adversarii criminis dabant, omniaque quæ collegæ dixerunt, confessus est, neque recusavit, quo minus legis poenam subiret; sed unum ab iis petivit, ut in periculo suis inscriberent:

Epaminondas à Thebanis morte multatus est, quod eos coegit apud Leuctra superare ³ Lacedæmonios, quos ante se Imperatorum nemo Bœtiorum ausus fuit adspicere in acie: quodque uno prælio non solum Thebas ab interitu retraxit, sed etiam universam Græciam in libertatem vindicavit, eoque res utrorumque perduxit, ut Thebani Spartam oppugnarent, Lacedæmonii satis haberent, si salvi esse possent; neque prius bellare destitit, quam Messenæ constituta urbem eorum obstante clausit.

Hæc cum dixisset, risus omnium cum hilaritate coortus est: neque quisquam judex ausus est de eo ferre suffragium. Sic à judicio capitis maxima discessit gloria.

C A P. IX.

HI C extremitate tempore imperator a
pud Mantineam, cum acie instru-
eta audacius instaret hostes; cognitus à
Lacedæmoniis, quod ius unius pernicie e-
jus, patriæ sitam putabant salutem, uni-
versi in unum impetum fecerunt, neque
prius abscesserunt, quam magna cæde facta
multisque occisis, fortissime ipsum Epami-
nondam pugnantem, sparo eminus percus-
sum, concidere viderunt. Hujus casu
liquantum retardati sunt Bœotii: neque
tamen prius pugna excesserunt, quam re-
3 pugnantes profligarunt. At Epaminon-
das, cum animadverteret, mortiferum se
vulnus accepisse, simulque si ferrum, quod
ex hastili in corpore remanserat, extraxis-
set, animam statim emissurum: usque eo
retinuit, quod renunciatum est, *vicissi-*
Bœotios. Id postquam audivit; *Satis,* in-
quit, *wixi:* *invictus enim morior.* Tum
ferro extracto confestim exanimatus est.

C A P. X.

HI C uxorem nunquam duxit. in quo
cum reprehenderetur (quod libe-
ros non relinqueret) à Pelopida, qui fi-
lium habebat infamem: *maleque eum in a-*
patria consulere diceret: Vide, inquit, ne tu
*pejus consulas, qui talen ex te natum reli-
rus sis.* neque vero stirps mihi potest deessi
namque

namque
cam, qu
immorta
duce P
& præs
puleru
est cæd
neque
pugnan
entaret
funesta
Cadm
pit, in
vitaqu
junxer
& ante
dem i
imperi
rit re
ex qu
pluris

P
de vi
ponat
incipi
histo
sum

namque ex me natam relinquo pugnam Leuctriam, quæ non modo mihi superstes, sed etiam immortalis sit necesse est. Quo tempore, 3
 duce Pelopida, exiles Thebas occuparunt,
 & præsidium Lacedæmoniorum ex arce expulerunt, Epaminondas, quam diu facta
 est cædes civium, domo se tenuit: quod neque malos defendere volebat, neque impugnare, ne manus suorum sanguine cru-
 entaret. namque omnem civilem victoriam
 funestam putabat. Idem, postquam apud Cadmeam pugnari cum Lacedæmoniis cœ-
 pit, in primis stetit. Hujus de virtutibus, 4
 vitaque satis erit dictum; si hoc unum ad-
 junxero, quod nemo eat inficias, Thebas
 & ante Epaminondam natum, & post ejus-
 dem interitum, perpetuò alieno paruisse
 imperio. contrà ea, quam diu ille præfuer-
 it reipublicæ, caput fuisse totius Græciæ.
 ex quo intelligi potest, unum hominem
 pluris quam civitatem fuisse.

XVI. PELOPIDAS.

C A P. I.

PELOPIDAS THEBANUS magis
 historicis. quam vulgo, notus, cuius
 de virtutibus dubito quemadmodum ex-
 ponam, quod vereor, ne, si res explicare
 incipiam, non vitam ejus enarrare, sed
 historiam videar scribere: si tantummodo
 summas attigero, ne rudibus literarum
 Græca.

Græcarum minus lucidè appareat, quantum
fuerit ille vir. Itaque utrique rei occur-
ram, quantum potero; & medebor cum
2 satietati tum ignorantiae, lectorum. Phœ-
bidas Lacedæmonius, cum exercitum O-
lynthum duceret, iterque per Thebas fa-
ceret, arcem oppidi, quæ Cadmea nomi-
natur, occupavit impulsu perpaucorum
Thebanorum, qui adversariae factioni quo
facilius resisterent, Laconum rebus stude-
bant: idque suo privato, non publico, fe-
3 cit consilio. quo facto eum Lacedæmonii
ab exercitu removerunt pecuniaque mul-
tarunt: neque eo magis arcem Thebanis
reddiderunt quod suscepitis inimiciis sa-
tius ducebant eos obsideri, quam liberari.
nam post Peloponnesium bellum Athenas-
que devictas, cum Thebanis sibi rem esse
existimabant: & eos esse solos, qui adver-
sus resistere auderent. Hac mente amicis
suis summas potestates dederant, alterius-
que factionis principes partim interfec-
rant, alios in exilium ejecerant: in quibus
Pelopidas hic de quo scribere exorsi sumus,
pulsus patria carebat.

CAP. II.

Hi omnes fere Athenas se contule-
rant, non quo sequerentur otium,
sed, ut quemque ex proximo locum fors-
= obtulisset, eo patriam recuperare niteren-
tur. Itaque cum tempus est visum rei ge-
rendæ,

rendæ,
idem se-
micos
dam. e
consue-
ita mag-
nunqua-
sunt pr-
tuli coi-
tati, cu-
tum, q-
paucita-
potenti-
rum fa-
bellum-
tius G-
neque
hoc ini-
duodec-
cum A-
scente
canibu-
vestitu-
cerent
studue-
nis dev-
rat da-

H
cia / qu

rendæ, communiter cum his, qui Thebis idem sentiebant, diem delegerunt, ad inimicos opprimendos civitatemque liberandam. eum, quo maximi magistratus simul consueverant epulari. Magnæ sœpe res non ita magnis copiis sunt gestæ: sed profecto nunquam ab tam tenui initio tantæ opes sunt profligatæ. nam duodecim adolescenti coierunt ex his, qui exsilio erant multati, cum omnino non essent amplius centum, qui tanto se offerrent periculo. qua paucitate perculta est Lacedæmoniorum potentia. Hi enim non magis adversariorum factioni, quam Spartanis, eo tempore bellum intulerunt: qui principes erant totius Græciae. quorum imperii majestas, neque ita multo post, Leuctrica pugna, ab hoc initio perculta, concidit. Illi igitur duodecim, quorum erat dux Pelopidas, cum Athenis interdiu exissent, ut vesperscente cœlo Thebas possent pervenire, cum canibus venaticis exierunt, retia ferentes, vestitu agresti, quo minore suspicione facerent iter. qui cum tempore ipso, quo studuerant, pervenissent, domum Charonis devenerunt, à quo & tempus & dies erat datus.

C A P. III.

HO C loco libet interponere, etsi se-
junctum à re posita est, nimia fidu-
cia quantæ calamitati soleat esse. Nam
magistratum

magistratum Thebanorum statim ad aures pervenit, exules in urbem devenisse. id illi, vino epulisque dediti, usque eo de-
2 spexerunt, ut ne quærere quidem de tanta re laborarent. accessit etiam, quod magis aperiret eorum dementiam. allata est enim epistola Athenis ab * Archia hierophante, Archiæ, qui tum maximum magistratum Thebis obtinebat: in qua omnia de profectione exulum prescripta erant. quæ cum jam accubanti in convivio esset data
3 sicut erat signata, sub pulvinum subjiciens; *In crastinum, inquit, differo res severas.* At illi omnes, cum jam nox processisset, vino-lenti ab exilibus duce Pelopida sunt interfecti. Quibus rebus confectis, vulgo ad arma libertatemque vocato, non solum qui in urbe erant, sed etiam undique ex agri concurrerunt, praesidium Lacedænoniorum ex arce pepulerunt, patriam obsidione liberaverunt. auctores Cadmeæ occupandæ partim occiderunt, partim in exsilium ejecerunt.

C A P. IV

HOCTAM turbido tempore, sicut supra docuimus, Epaminondas, quoad cum civibus dimicatum est, domi quietus fuit. Itaque hæc liberandarum Thebarum propria laus est Pelopidæ: ceteræ fere omnes communes cum Epaminonda. namque in Leuctrica pugna, imperatore Epaminonda,

nonda
prima
mnibu
Sparta
cornu
retur,
nique
tamen
minon

C
mus, e
liam i
rediger
se arbit
sanctum
dro Ph
hensus,
Epamini
Alexan
is animi
violatu
subsidi
nosque
ei sum
profect
spexit h
Alexan
equum
gressus

nonda, hic fuit dux delectæ manus, quæ prima phalangem prostravit Laconum. omnibus præterea periculis affuit. sicut ³ Spartam cum oppugnavit, alterum tenuit cornu: quoque Messena celerius restitueretur, legatus in Persas est profectus. denique hæc fuit altera persona Thebis, sed tamen secunda, ita ut proxima esset Epaminondæ.

C A P. V.

Conflictus autem est cum adversa fortuna. Nam & initio, sicut ostendimus, exul patriæ caruit: & cum Thessaliam in potestatem Thebanorum cuperet redigere, legationisque jure satis rectum se arbitraretur, quod apud omnes gentes sanctum esse consueisset, à tyranno Alexandro Pheræo simul cum Ismenia comprehensus, in vincula conjectus est. Hunc ² Epaminondas recuperavit, bello persequens Alexandrum. Post id factum, nunquam is animo placari potuit in eum, à quo erat violatus. Itaque persuasit Thebanis, ut subsidio Thessaliæ proficerentur, tyranosque ejus expellerent. Cujus belli cum ³ ei summa esset dara, eoque cum exercitu profectus esset, non dubitavit, simulac conspexit hostem, configere. In quo prælio ⁴ Alexandrum ut animadvertisit, incensus ira equum in eum concitavit, proculque digressus à suis, conjectu telorum confossus conci-

concidit. Atque hoc secunda victoria accidit. nam jam inclinatae erant tyrannorum copiae. Quo facto, omnes Thessaliae civitates interfectum Pelopidam coronis aureis & statuis aeneis, liberosque ejus multo agro donarunt.

XVII. AGESILAUS.

CAP. I.

AGESILAUS LACEDÆMONIUS cum à ceteris scriptoribus tum eximie à Xenophon te Socratico collaudatus est. eo enim usus est familiarissime. Hinc primum de regnorum Leo tychide, fratri filio, habuit contentionem. Mos est enim à majoribus Lacedæmoniis traditus, ut duos haberent semper reges, nomine magis quam imperio, ex duabus familiis Procli & Eurysthenis; qui principes ex proprio genere Herculis Spartæ reges fuerunt. harum ex altera in alterius familie locum fieri non licebat, itaque utraque suum retinebat ordinem. Primum ratio habebatur, qui maximus natu esset ex liberis ejus, qui regnans decessisset. si in virilem sexum non reliquisset, tunc eligebatur, qui proximus esset propinquitate. Mortuus erat ³ Agis rex, frater Agesilai. Filium reliquerat Leotychidem, quem ille natum non agnorat: eundem moriens suum esse dixerat. Is de honore regni cum Agesilao suo

suo patr
tivit, co
fragante
Etioso, &
laus ant

H

tum, emi
rent, do
ropa dim
xem co
ercitus,
potestat
in Asia
gii satra
factum
tesque
phernes
ter præ
Lacone
ut Lace
autem v
que imp
uterque
rum. in
Agesilau
liud qu
sentieba
vabat, 'q
uod Tiff

suo patruo contendit : neque id quod petit, consecutus est. Nam Lysandro suffragante, homine, ut ostendimus supra factioso, & his temporibus potente, Agesilaus antelatus est.

CAP. II.

HIC simulatque imperii potitus est,¹ persuasit Lacedæmoniis, ut exercitum, emitterent in Asiam, bellumque regi facerent, docens, latius esse in Asia quam in Europa dimicari. namque fama exierat, Artaxerxem comparare classem, pedestresque exercitus, quos in Græciam mitteret. Data² potestate, tanta celeritate usus est, ut prius in Asiam cum copiis perveniret, quam regii satrapæ eum scirent profectum. Quo factum est, ut omnes imparatos imprudentesque offendiceret. Id ut cognovit Tissaphernes, qui summum imperium tum inter præfectos habebat regios, inducias à Lacone petivit, simulans, se dare operam, ut Lacedæmoniis cum rege conveniret : re autem vera, ad copias comparandas; easque impetravit trimestres. Juravit autem⁴ uterque, se sine dolo inducias conservaturum. in qua pactione summa fide mansit Agesilaus: contra ea Tissaphernes nihil aliud quam bellum comparavit. Id etsi sentiebat Laco, tamen jusjurandum servabat, multumque in eo se consequi, dicebat, quod Tissaphernes perjurio suo & homines suis rebus

rebus abstienaret, & deos sibi iratos redderet: se autem servata religione confirmare exercitum cum animadverteret deorum numen facere scum, hominesque sibi conciliari amiciores, quod bis studere consuefissent, quos conservare fidem viderent.

CAP. III.

Postquam induciarum præteriit dies barbarus non dubitans, quod ipsius erant plurima domicilia in Caria, & ea regio his temporibus multo putabatur locupletissima, eo potissimum hostes impetum facturos: omnes suas copias eo contraxerat. At Agesilans in Phrygiam se convertit, eamque prius depopulatus est, quam Tissaphernes usquam se moveret. Magna præda militibus locupletatis, Ephesum hie matum exercirum reduxit: atque ibi officinis armorum institutis, magna industria bellum apparavit. & quo studiosius armarentur, insigniusque ornarentur, præmia proposuit, quibus donarentur, quorum cgregia in ea re fuisset industria. Fecit idem in exercitationum generibus, ut qui certis præstissem, eos magnis afficeret munieribus. His igitur rebus effecit, ut & ornatissimum & exercitatissimum haberet exercitum. Huic cum tempus esset visum copias extrahere ex hibernaculis: vidit, si quod esset iter facturus, palam pronuntiasset, hostes non credituros, aliasque regiones

es præsidiis occupaturos, nec dubitatu^s 5
rūs esse facturum ac pronuntiasset. Ita-
ue cum ille Sardis iturum se dixisset, Tis-
sphernes eandem Cariam defendendam
utavir. In quo cum eum opinio fefellis-
et, victumque se vidisset consilio : sero
uis præsidio profectus est. nam cum illò
enisset jam Agesilaus, multis locis ex-
eugnatis, magna erat præda potitus. Laco 6
autem, cum videret hostes equitatu supe-
re, nunguam in campo sui fecit potesta-
tem, & his locis manum conseruit, qui-
bus plus pedestres copiæ valerent. Pepulit
ergo, quotiescumque congressus est, multo
majores adversariorum copias, & sic in Asia
versatus est, ut omnium opinione victor
ueretur.

C A P. IV.

HI CUM JAM ANIMO MEDITARETUR 1
proficiisci in Persas, & ipsum regem
doriri, nuntius ei domo venit Ephorūm
missu, bellum Athenienses & Bœotios in-
dixisse Lacedæmoniis: quare venire non
ubitaret. In hoc non minus (ejus) pie- 2
as suscipienda est, quām virtus bellica:
ui cum victori præsset exercitui, maxi-
namque haberet fiduciam regni Persarum
potundi, tanta modestia dicto audiens fuit
missis absentium magistratum, ut si priva-
us in comitio esset Spartæ. Cujus exem-
plum utinam imperatores nostri sequi vo-
luisserint!

3 luisserent! Sed illuc redeamus. Agesilaus
pulentissimo regno præposuit bonam exis-
tationem, multoque gloriöius duxit,
institutis patriæ paruisse, quam si bellum
4 superasset Asiam. Hac igitur mente He-
lespontum copias trajecit, tantaque usus
est celeritate, ut, quod iter Xerxes an-
vertente confecerat, hic transierit trigesim
5 diebus. Cum jam haud ita longe abesse
à Peloponneso, obsistere ei conati sunt A-
thenienses & Bœotii, ceterique eorum so-
cii, apud Coroneam: quos omnes gue-
6 prælio vicit. Hujus victoriarum vel min-
ima fuit laus, quod cum plerique ex fugi-
se in templum Minervæ conjectissent, qua-
rereturque ab eo, quid his fieri vellet; et
aliquot vulnera acceperat eo prælio, & in-
tus videbatur omnibus, qui adversus armis
tulerant; tamen antetulit ira religionem
7 & eos vetuit violari. Neque vero hoc se-
lum in Græcia fecit, ut tempora deorum
sancta haberet: sed etiam apud barbaros
summa religione omnia simulacra, arasque
8 conservavit. Itaque prædicabat, mirari
non sacrilegorum numero haberi, qui suppliciis
eorum nocuissent: aut non gravioribus pen-
affici, qui religionem minuerent, quam qui sa-
spoliarent.

C A P. V.

Dicitur Ost hoc prælium, collatum est omne bellum circa Corinthum, ideoque Corinthium est appellatum. Hic cum una magna decem millia hostium Agesilao duce concidissent: eoque facto opes adversarios debilitatæ viderentur: tantum absuit insolentia gloriæ, ut commiserat⁹ sic fornaciam Græciæ, quod tam multi à se victi aduersariorum concidissent: namque a multitudine, si sana mens esset, Græcia supericium Persas dare potuisse. Idem cum aduersarios intra mœnia compulisset, & ut Corinthum oppugnaret, multi hortarentur: negavit id suæ virtuti convenire. se enim esse dixit, qui ad officium peccantes redire geret, non qui urbes nobilissimas expugnaret. nam si, inquit, eos extinguere vorerimus, qui nobiscum aduersus barbaros sterrunt, nos metipsi nos expugnaverimus, illis virescentibus, quo facto, sine negotio, cum vorerint, nos oppriment.⁴

C A P. IV.

Nonterim accidit illa calamitas apud Leutra Lacedæmoniis: quo ne proficisciatur, cum à plerisque ad exeundum preferetur, ut si de exitu divinaret, exire voluit. Idem cum Epaminondas Spartam oppugnaret, essetque sine muris oppidum, spalem se imperatorem præbuit, ut eo tempore

pore omnibus apparuerit, nisi ille fuisse
2 Spartam futuram non fuisse. In quo quidem discrimine celeritas ejus consilii salutis fuit universis. nam cum quidam adolescentuli, hostium adventu perterriti, Thebanos transfugere vellent, & locum extra urbem editum cepissent, Agesilaus qui perniciosissimum fore videret, si animadversum esset, quenquam ad hostem transfugere conari, cum suis eò venit, que, ut si bono animo fecissent, laudavit filium eorum quod eum locum occupassent, se id quoque fieri debere animadvertisse. Adolescentulos simulata laudatione recuperavit, & adjunctis de suis comitibus locutum reliquit. namque illi, aucto numero eorum, qui expertes erant consilii, comovere se non sunt ausi, eoque libenter quod latere arbitrabantur, quæ cogitarent.

C A P. VII.

Sine dubio post Leuctricam pugnam Lacedæmonii se nunquam refecerunt neque pristinum imperium recuperarunt cum interim Agesilaus non destituit, quibuscunque rebus posset, patriam juvare nam cum præcipue Lacedæmonii indirent pecunia: ille omnibus, qui à regem fecerant, præsidio fuit. à quibus magna natus pecunia, patriam sublevavit. que in hoc illud imprimis fuit admirabile, cum maxima munera ei ab regibus, &

fuisse istis, civitatibusque conferrentur, nihil
quod quam (in) domum suam contulit, ni-
l de vietu, nihil de vestitu Laconum mu-
adolevit. Domo eadem fuit contentus, qua 4
territi, Myrysthenes, progenitor majorum suorum,
locutus erat usus: quam qui intraret, nullum
gesilau num libidinis, nullum luxuriæ videre
si amitterat: contrà, plurima patientiæ atque
d honestiæ. sic enim erat instructa, ut
venit, nulla in re differret à cuiusvis inopis atque
avit arrivati.

AGESILAUS
C O N C A P . VIII.

A Tque hic tantus vir, ut naturam fau- 1
tricem habuerat in tribuendis animi
numeris, sic maleficam naetus est in cor-
ore fingendo. nam & statura fuit humili,
corpo exiguo, & claudus altero pede.
uæ res etiam nonnullum afferebat defor-
mitatem: atque ignoti faciem ejus cum in-
uererentur, contemnebant: qui autem vir-
pugnantes noverant, non poterant admirari satis.
Quod ei usu venit, cum annorum octo- 2
ta subsidio Thaco in Ægyptum ivisset,
in acta cum suis accubuisset, sine ullo te-
to: stratumque haberet tale, ut terra te-
ii indumenta esset stramentis: neque huc amplius,
à regem quam pellis esset injecta: eodemque co-
magnitudines omnes accubuisserunt, vestitu humili,
avit. Neque obsoleto, ut eorum ornatus non modò
admirabilis, his regem neminem significaret; sed
omnis, & dominis non beatissimi suspicionem præbe-
ret.

3 ret. Hujus de adventu fama cum ad regios esset perlata, celeriter munera eo cuiusque generis sunt allata. His quærentibus Agesilaum, vix fides facta est, unum
 4 esse ex his, qui tum accubabant. Qui cum regis verbis, quæ attulerant, dedissent, ille præter vitulina, & hujusmodi genera obsonii quæ prælens tempus desiderabat, nihil accepit; unguenta, coronas, secundamque mensam servis dispertit; cetera
 5 referri jussit. Quo facto eum barbari magis etiam contemserunt, quod eum ignorantia bonarum rerum illa potissimum
 6 sumisse arbitrabantur. Hic cum ex Ægypto reverteretur, donatus à rege Nestanabe ducentis viginti talentis, quæ ille muneri populo suo daret: venissetque in portum, qui Menelai vocatur, jacens inter Cyrenas & Ægyptum: in morbum
 7 implicitus decepsit. ibi eum amici, quo Spartam facilius perferre possent, quod mel non habebant, cera circumfuderunt: atque ita domum retulerunt.

XVIII. EUMENES.

CAP. I.

E U M E N E S C A R D I A N U S . Hujus si virtuti par data esset fortuna, non ille quidem major, sed multo illustrior, atque etiam honoratior: quod magnos homines virtute metimur, non for-

tuna

tuna. Nam cùm ætas ejus cecidisset in ea 4 tempora, quibus Macedones florerent, multum ei detraxit inter hos viventi, quod alienæ erat civitatis: neque aliud huic defuit, quam generosa stirps. Etsi ille domestico summo genere erat, tamen Macedones eum sibi aliquando anteponi indignè ferebant: neque tamen non patiebantur. vincebat enim omnes cura, vigilantia, patientia, calliditate; & celeritate ingenii. Hic peradolescentulus ad amicitiam accessit Philippi, Amyntæ filii: brevique tempore in intimam pervenit familiaritatem. Fulgebat enim jam in adolescentulo indoles virtutis. Itaque eum habuit ad manum 5 scribæ loco: quod multo apud Graios honorificentius est, quam apud Romanos. nam apud nos revera, sicut sunt, mercenarii scribæ existimantur: at apud illos contrariò nemo ad id officium admittitur, nisi honesto loco, & fide, & industria cognita, quod necesse est, omnium consiliorum eum esse participem. Hunc locum tenuit amicitiae apud Philippum annos septem: illo imperfecto, eodem gradu fuit apud Alexander annos tredecim. Novissimo tempore præfuit etiam alteri equitum alæ, quæ hetærice appellabatur. Utrique autem in consilio semper affuit, & omnium rerum habitus est particeps.

C A P. II.

1 **A** Lexandro Babylone mortuo, cum
 regna singulis familiaribus disparti-
 rentur, & summa rerum tradita esset tu-
 enda eidem cui Alexander moriens annu-
 2 lum suum dederat. Perdiccae: ex quo om-
 nes conjecerant, eum regnum ei com-
 mendasse. quoad liberi ejus in suam tute-
 lam pervenissent: aberant enim Craterus
 & Antipater, qui antecedere hunc vide-
 bantur: mortuus erat Hephæstio, quem
 unum Alexander, quod facilè intelligi
 posset, plurimi fecerat. Hoc tempore data
 est Eumeni Cappadocia, sive potius dicta,
 nam tum in hostium erat potestate. Hunc
 3 sibi Perdiccas adjunxerat magno studio.
 quod in homine fidem & industriam mag-
 nam videbat: non dubitans, si eum pel-
 lexisset, magno usui fore sibi in his rebus,
 quas apparabat. Cogitabat enim, quod
 fere omnes in magnis imperiis concipi-
 scunt, omnium parces corripere atque com-
 pleti. Neque verò hoc solus fecit: sed
 4 ceteri quoque omnes, qui Alexandri fue-
 rant amici. Primus Leonnatus Macedo-
 niam præoccupare destinaverat. Is mul-
 tis magnis pollicitationibus persuadere Eu-
 meni studuit, ut Perdiccam defereret, id
 secum faceret societatem. Cùm perdu-
 5 cere eum non posset, interficere conatus
 est: & fecisset, nisi ille clam noctu ex præ-
 sidiis ejus effugisset.

C A P.

Inter
 inter-
 gesta su-
 diccam
 videbat
 gebatur
 que salu-
 fecerat
 inter Ta-
 spontum
 Europæi
 pugnatu-
 fectus.
 pias, nec
 titatæ, &
 adventar
 numque
 gno cum
 claritate
 ones ver-
 nunc Ro-
 abiti sun-
 potirentu-
 is sue
 entur, ne
 um nun-
 uit prude-
 ineribus
 udire nor-
 contra qu

C A P. III.

Interim conflata sunt illa bella, quæ ad interacionem post Alexandri mortem gesta sunt, omnesque concurrerunt ad Perdiccam opprimendum. quem etsi infirmum videbat, quod unus omnibus resistere cogebatur, tamen amicum non deseruit, neque salutis, quam fidei, fuit cupidior. Praefecerat eum Perdiccas ei parti Asiae, quæ inter Taurum montem jacet atque Helleponsum: & illum unum opposuerat Europæis adversariis. Ipse Ægyptum opugnatum adversus Ptolemæum erat profectus. Eumenes cum neque magnas copias, neque firmas haberet, quod inexeritatem, & non multo ante erant contractæ: adventare autem dicerentur, Helleponsumque transisse Antipater & Craterus magno cum exercitu Macedonum, viri cum claritate tum usu belli præstantes, (Macedones vero milites eâ tunc erant famâ, quæ nunc Romani feruntur: etenim semper habiti sunt fortissimi, qui summam imperii potirentur:) Eumenes intelligebat, si copias suæ cognosserent, adversus quos ducentur, non modo non ituras, sed simul cum nuntio dilapsuras. Itaque hoc ejus est prudentissimum consilium, ut deviis minoribus milites duceret, in quibus vera audire non possent: & his persuaderet, se contra quosdam barbaros proficiisci. Itaque

que tenuit hoc propositum, & prius in aciem exercitum eduxit, prælumque commisit, quam milites sui scirent, cum quibus arma conferrent. Effecit etiam illud locorum præoccupatione, ut eqüitatatu potius dimicaret, quo plus valebat, quam peditatu, quo erat deterior.

C A P. IV.

1 Uorum acerrimo concursu cùm magnam partem diei esset pugnatum, cadit Craterus dux, & Neoptolemus, qui secundum locum imperii tenebat. Cùm hoc concurrit ipse Eumenes. Qui cùm inter se complexi, in terram ex equis decidissent, ut facilè intelligi posset inimicente contendisse, animoque magis etiam pugnasse, quam corpore: non prius distracti sunt, quam alterum anima reliquerit. Ab hoc aliquot plagiis Eumenes vulneratur, neque eò magis ex prælio excelsit, sed acrius hostibus institit. Hic equibus profligatis, imperfecto duce Crateris multis præterea, & maxime nobilibus catus, pedestri exercitus, quod in ea loca rat deductus, ut invito Eumene elabi posset, pacem ab eo petiit. quam cùm impetrasset: in fide non mansit, & se, simili potuit, ad Antipatrum recepit. **4** Eumenes Craterum ex acie semivivum elatus recreare studuit. cùm id non posset, hominis dignitate, proque pristina amio-

(nav)

(namque illo usus erat, Alexandro vivo, familiariter) ample funere extulit, & tunc in Macedoniam uxori ejus ac liberum misit.

C A P. V.

HÆC dum apud Hellespontum geruntur, Perdiccas apud flumen Ni-
lum interficitur à Seleuco & Antigono :
rerumque summa ad Antipatrum defertur.
Hic, qui deseruerant exercitu suffragium
ferente, capitis absentes damnantur. in his
Eumenes. Hac ille perculsus plaga non
succubuit, neque eò secius bellum admi-
nistравit. sed exiles res animi magnitudi-
nem, etsi non frangebant, tamen immi-
nuebant. Hunc persequens Antigonus,²
cum omni genere copiarum abundaveret,
sæpe in itineribus vexabatur : neque un-
quam ad manum accedere licebat, nisi his
locis, quibus pauci possent multis relittere.
Sed extremo tempore cum consilio capi-
non posset, multitudine circumventus est.³
hinc tamen, multis suis amissis, se expedi-
vit, & in castellum Phrygiæ, quod Nora
appellatur, confugit. In quo cum circum-⁴
federetur, & vereisetur, ne uno foco ma-
nens equos militares perderet, quod spa-
tium non esset agitandi : callidum fuit e-
ius inventum, quemadmodum stans ju-
mentum calefieri exercerique posset, quo
libentius & cibo uteretur, & à corporis

5 motu non removeretur. Substringebat caput loro altius, quam ut prioribus pedibus plane terram posset attingere. deinde post verberibus cogebat exsultare, & calces remittere. qui motus non minus sudorem excutiebat, quam si in spatio decurreret.

6 Quo factum est, quod omnibus mirabile est visum, ut jumenta æque nitida ex castello educeret, cum complures menses in obsidione fuisset, ac si in campestribus eis locis habuisset. In hac conclusione, quotiescumque voluit, apparatus & munitiones Antigoni alias incendit, alias disjecit. Tenuit autem se uno loco, quamdiu fuit hiems. quod castrum subsidia habere non poterat, & ver appropinquabat simulata ditione, dum de conditionibus tractat, prefectis Antigoni imposuit: seque ac suos omnes extraxit incolumes.

CAP. VI.

1 **A**D hunc Olympias, mater quæ fuentis Alexandri, cum literas & nuntios mississet in Asiam, consultum, utrum repetitum Macedoniam veniret (nam tum in Epiro habitabat) & eas res occuparet: huic ille primum suasit, ne se moveret, & exspectaret, quoad Alexandri filius regnum ad ipsiceret, nisi aliqua cupiditate raperetur in Macedoniam, omnium injuriarum oblivisceretur, & in neminem acerbiore uteretur imperio. Horum nihil ea fecit, nam & in Macedoniam profecti

fecta
tiit at
Philip
quoqu
xandr
mum
ceret.
fectus,
ei par
rebus
tulisse
tem g

I Tad
sus
unà era
his Pe
Alexan
& Ant
rat Ma
tamen
alienig
alii Ma
tudo:
tuit tab
cum se
que on
summis
dens m
perii,
bellum

fecta est, & ibi crudelissime se gessit. Pe-
tit autem ab Eumene absente, ne pateretur,
Philippi domus & familiæ inimicissimos stirpem
quoque intermire, ferretque opem liberis Ale-
xandri. quam veniam si sibi daret, quam pri-
mum exercitus pararet, quos sibi subfatio addi-
ceret. id quo facilius facheret, se omnibus præ- 4
fectus, qui in officio manebat, misisse literas ut
ei parcerent, ejusque consiliis uterentur. His 5
rebus Eumenes permotus satius duxit, si ita
tulisset fortuna, perire bene meritis referen-
tem gratiam, quam ingratum vivere.

C A P. VII.

ITaque copias contraxit, bellum adver-
sus Antigonus comparavit. Quod
una erant Macedones complures nobiles, in
his Peucestes, qui corporis custos fuerat
Alexandri, tum autem obtinebat Persidem :
& Antigenes, cuius sub imperio phalanx e-
rat Macedonum. Invidiam verens, (quam
tamen effugere non potuit) si potius ipse
alienigena summi imperii potiretur, quam
alii Macedonum, quorum ibi erat multi-
tudo: in principiis nomine Alexandri sta- 2
tuit tabernaculum, in eoque sellam auream
cum sceptro ac diademate jussit ponи, eo-
que omnes quotidie convenire, ut ibi de
summis rebus consilia caperentur: cre-
dens minore se invidia fore, si specie im-
perii, nominisque simulatione Alexandri,
bellum videretur administrare. quod & fe-

E. 4.

cit.

6

3 cit. nam cùm non ad Eumenis principia, sed ad regia conveniretur, atque ibi de rebus deliberaretur, quodammodo latebat: cùm tamen per eum unum gererentur omnia.

CAP. VIII.

HI C in Parætacis cùm Antigono con-sfluxit, non acie instructa, sed in itinere: eumque male acceptum in Mediæ hiematum coegit redire. ipse in finitima regione Persidis hiematum copias divisit, non ut voluit, sed ut militum cogebat voluntas. namque illa phalanx Alexandri Magni, quæ Asiam peragrarat, devicerat que Persas, inveterata cùm gloria tum etiam licentia, non parere se ducibus, sed imperare postulabat: ut nunc veterani faciunt nostri. Itaque periculum est, ne faciant, quod illi fecerunt iua intemperantia nimiaque licentia, ut omnia perdant, neque minus eos, cum quibus steterint, quam adversus quos fecerint. Quòd si quis illorum veteranorum legat facta; paria horum cognoscat: neque rem ullam, nisi tempus, interesse judicet. Sed ad illos revertar. Hiberna sumserant non ad usum belli, sed ad ipsorum luxuriam: longeque inter se deceserant. Hoc Antigonus cùm comperisset, intelligeretque se rem non esse paratis adversariis, statuit a liquid sibi consilii novi esse capiendum.

Dua

Duæ er
mibat,
set perva
serta, q
inopiam
illa autem
tantò lo
erat cop
hac si pr
versario
ipse tert
per loca
prudent
rem con
mos utr
post hæ
dierum e
ret igni
omnes co

SIC scit
fecerat,
spicio all
propinqu
tur, quia
am celer
posse, qua
dic om
summis d

Duae erant viæ, qua ex Medis, ubi ille hibernabat, ad adversariorum hibernacula posset perveniri. quarum brevior per loca deserta, quæ nemo iacolebat propter aquæ inopiam, ceterum dierum erat fere decem. illa autem, qua omnes commeabant, altero tantò longiore habebat anfractum: sed erat copiosa, omniumque rerum abundans. hac si proficisceretur, intelligebat prius ad versarios rescituros de suo adventu, quām ipse tertiam partem confecisset itineris. super loca sola contenderet, sperabat se imprudentem hostem oppressurum. Ad hanc rem conficiendam, imperavit quamplurimos utres atque etiam cullos comparari: post hæc pabulum: præterea cibaria cocta dierum decem: utque quām minime fieret ignis in castris: iter, quod habebat, omnes celat.

C A P. IX.

SI C paratus, qua constituerat, proficiatur. Dimidium fere spatum consecrat, cùm ex summo castrorum ejus suspicio allata est ad Eumenem, hostem appropinquare. convenienter duces: queruntur, quid opus sit factio. intelligebant omnes cum celeriter copias ipsorum contrahi non posse, quam Antigonus affuturus videbatur. dic omnibus titubantibus, & de rebus summis desperantibus, Eumenes ait, si ce-

leritatem velint adhibere, & imperata facere quod ante non fecerint, se rem expediturum. nam quod diebus quinque hostis transisse posset, se effecturum, ut non minus totidem dierum spatio retardaretur: quare circumirent, suas 3 quisque copias contraheret. Ad Antigoni autem refrenandum impetum, tale capit consilium. Certos mittit homines ad infimos montes, quā obvii erant itineri adversarioru m: hisque præcipit, ut prima nocte quā latissime possint, ignes faciant quā maximos, atque hos secunda vigilia minuant, tertia peregrinos reddant: & assidue 4 lata castrorum consuetudine suspicionem injiciant hostibus, his locis esse castra, ac de eorum adventu prænuntiatum: idemque postera nocte faciant. Quibus imperatum erat, diligenter præceptum curant. 5 Antigonus, tenebris obortis, ignes conspicatur: credit de suo adventu esse auditum & adversarios illuc suas contraxisse copias. mutat consilium, & quoniam imprudentes 6 adoriri non posset, flectit iter suum, & illum anfractum longiorem copiosæ viæ capit, ibique diem unum opperitur, ad lassitudinem sedandam milijum, ac reficienda jumenta, quo integriore exercitu decerneret.

L

C A P.

C A P. X.

HIC Eumenes callidum imperatorem vicit consilio, celeritatemque impeditivit ejus: neque tamen multum profecit: nam invidia ducum, cum quibus erat, per fidiaque [militum] Macedonum veterorum, cum superior prælio decessisset, Antigono est deditus, cum exercitus ei ante separatis temporibus jurasset, se eum defensurum, nec unquam deserturum. Sed tanta fuit nonnullorum virtutis obrectatio, ut fidem amittere malent, quam eum non perdere. Atque hunc Antigonus, cum ei fuisset infestissimus, conservasset, si per suos esset licitum, quod ab nullo se plus adjuvari posse intelligebat in his rebus, quas impendere jam apparebat omnibus. Imminebant enim Seleucus, Lysimachus, Ptolemæus, opibus jam valentes: cum quibus ei de summis rebus erat dimicandum. sed non passi sunt hi, qui circa erant: quod videbant, Eumene recepto omnes præ illo parvi futuros. ipse autem Antigonos adeo erat incensus, ut, nisi magna spe maximorum rerum, leniri non posset.

C A P. XI.

ITaque cum eum in custodiam dedisset, & prefectus custodum quæsisset, quem admodum servari uiglet? ut accerrimum, inquit, leonem;

leonem ; aut ferocissimum elephantum. nondum
² enim statuerat, servaret eum, necne. Ve-
niebat autem ad Eumenem utrumque ge-
nus hominum : & qui propter odium fru-
etum oculis ex ejus casu capere vellent :
& qui propter veterem amicitiam colloqui,
consolarique cuperent : multi etiam qui e-
jus formam cognoscere studebant, qualis
esset, quem tamdiu, tamque valde timuis-
sent, cuius in pernicie positam spem habu-
³issent victoriæ. At Eumenes, cum diu-
tius in vinculis esset, ait Onomarcho, pe-
nes quem summa imperii erat custodiæ, se
mirari quare jam tertium diem sic teneretur.
non enim hoc convenire Antigoni prudentiæ, ut
sic deuteretur victo. quin aut interfici, aut
⁴ missum fieri juberet. Hic cum ferocius O-
nomarcho loqui videretur, quid ? tu, in-
quit, animo si isto eras, cur non in prælio ce-
cidisti potius, quam in potestatem inimici veni-
⁵res ? Huic Eumenes, utinam quidem istud
evenisset ! inquit : sed eo non accidit, quod
nunquam cum fortiore sum congressus. non e-
nim cum quoquam arma contuli, quin is mihi
succubuerit. non enim virtute hostium, sed a-
amicorum perfidiæ decidi. Neque id falsum.
* nam & dignitate fuit honesta, & viribus
ad laborem ferendum firmis, neque tam
magnō corpore, quam figura venusta.

CAP.

D
tulit.
perturb
suntum
essent m
forent a
fecisset :
quoad il
interfect
stremo,
quibus a
mene ap
consilii
mum d
quit. tu
qua sed
eum que
victum a
vim allat
cus. H
duum, f
rentur, i
custodib

S I C
qua
ut supr
lippo app

C A P. XII.

DE hoc Antigonus cùm solus consti-
tuere non auderet, ad consilium re-
tulit. Hic, cùm plerique omnes primò
perturbati admirarentur, non jam de eo
sumum esse supplicium, à quo tot annos adeo
essent male habiti, ut sàpe ad desperationem
forent adducti, quique maximos duces inter-
fecisset: denique in quo uno esset tantum, ut,
quoad ille viveret, ipsi securi esse non possent;
interfecto, nihil habituri negotii essent. Po-
stremo, si illi redderet saltem, quærebant,
quibus amicis esset usurus? sese enim cum Eu-
mene apud eum non futuros. Hic cognita
consilii voluntate, tamen usque ad septi-
mum diem deliberandi sibi spatium reli-
quit. tum autem, cùm jam vereretur ne
qua sedatio exercitus oriretur, vetuit ad
eum quemquam admitti, & quotidianum
victum amoveri jussit. nam negabat se ei
vim allaturum, qui aliquando fuisset ami-
cus. Hic tamen non amplius, quam tri-
duum, fame fatigatus, cum castra move-
rentur, insciente Antigono jugulatus est à
custodibus.

C A P. VIII.

SIC Eumenes annorum quinque &
quadraginta, cum ab anno vigesimo
(ut supra ostendimus) septem annos Phi-
lippo apparuisset; & tredecim apud Alex-
andrum

xandrum, eundem locum obtinuisse, in his uni equitum aliae præfuisse, post autem Alexandri Magni mortem, imperator exercitus duxisset, summosque duces partim repulisset, partim interfecisset: captus non Antigoni virtute, sed Macedonum perjurio, ² talem habuit exitum vita. In quo quanta fuerit omnium opinio eorum, qui post Alexandrum Magnum reges sunt appellati, ex hoc facilissime potest judicari, quod nemo Eumene vivo rex appellatus est ³ sed *praefectus*: iidem post hujus occasum, statim regium ornatum nomenque sumserunt: neque quod initio prædicarunt, se Alexandri liberis regnum servare, id præstare voluerunt; & uno propugnatore sublato, quod sentirent, aperuerunt. Hujus sceleris principes fuerunt Antigonus, Ptolemæus, Seleucus, Lysimachus, Cassander. ⁴ Antigonus autem Eumenem mortuum propinquis ejus sepeliendum tradidit. hi militari honesto funere, comitante toto exercitu humaverunt: ossaque ejus in Cappadociam ad matrem atque uxorem liberosque ejus deportanda curarunt.

XIX. PHOCION.

CAP. I.

¹ **P**HOCION ATHENIENSIS, etiam saepe exercitibus præfuit, summosque magistratus cepit; tamen multo ejus notionis integritate

integritas est vitæ, quām rei militaris labor. Itaque hujus memoria est nulla, illius autem magna fama: ex quo, cognomine Bonus est appellatus. Fuit enim perpetuō pauper cum divitissimus esse posset propter frequentes delatos honores, potestatesque summas, quæ ei à populo dabantur. Hic cum à rege Philippo munera magnæ pecuniae repudiaret, legatique hortarentur accipere, simulque admonerent, si ipse his facile careret, liberis tamen suis prospiceret, quibus difficile esset in summa paupertate tantam paternam tueri gloriam: his ille: si mei similes erunt, idem hic, inquit, agellus illos alet, qui me ad hanc dignitatem perduxit: si dissimiles sunt futuri, nolo meis impensis illorum ali augerique luxuriam.

C A P. II.

EIdem cùm prope ad annum octogesimam prospera pervenisset fortuna, extremis temporibus magnum in odium pervenit suorum civium. Primo, quod cum Demade de urbe tradenda Antipatrum consenserat: ejusque consilio, Demosthenes cum ceteris, qui bene de republica meriti existimabantur populiscito in exsilium erant expulsi. Neque in eo solum offenderat, quod patriæ male consuluerat, sed etiam quod amicitiae fidem non præstiterat. namque auctus adjutusque à Demosthenem, eum quem tenebat ascenderat gradum,

gradum, cum adversus Charetem eum subornaret: ab eodem in judiciis, cum capitulis caussam diceret, defensus, aliquoties liberatus discesserat. hunc non solum in periculis non defendit, sed etiam prodidit.

4 Concidit autem maximè uno crimine: quod, cum apud eum summum esset imperium populi, & Nicanorem Cassandri prefectum insidiari Piræo Atheniensium à Dercyllo moneretur: idemque postularet, ut provideret, ne commeatibus civitas privaretur: hic, audiente populo, Phocion negavit esse periculum, seque ejus rei ob fidem fore pollicitus est. neque ita multa post Nicanor Piræo est potitus. ad quem recuperandum cum populus armatus concurrisset: ille non modo neminem ad arma vocavit, sed ne armatis quidem praesesse voluit. sine quo Athenæ omnino esse non possunt.

C A P. III.

1 E Rant eo tempore Athenis duæ factio-nes: quarum una populi caussam agebat, altera optimatum. in hac erat Phocion & Demetrius Phalereus, harum utraque Macedonum patrocinis nitebatur. nam populares Polysperchonti favebant: optimates cum Caisandro sentiebant. Interim à Polysperchonte Cassander Macedonia pulsus est. quo facto populus superior factus, statim duces adversariæ factonis capititis dominatos patria pepulit: in his Phocionem.

cionem
que ea
misit, q
confirm
Phocion
lippum
Polyspe
que is t
ab Ag
ræum
sententi
deductu
dicum.

H
ret, ve
cursus si
veteris
rimi ver
tionis s
quod ac
ctute ste
quidem
caussam.
dam con
decim vi
Athenier
lent. H
vius ei fu
fuerat u

cionem, & Demetrium Phalereum: de-
que ea re legatos ad Polysperchontem
misit, qui ab eo peterent, ut sua decreta
confirmaret. Huc eodem profectus est³
Phocion. quo ut venit, caussam apud Phi-
lippum regem verbo, reipsa quidem apud
Polysperchontem jussus est dicere. nam-
que is tum regis rebus praeerat. Hic (cum)⁴
ab Agnonida accusatus (esset,) quod Pi-
ræum (Nicanori) prodidisset, ex consilii
sententia in custodiam conjectus, Athenas
deductus est, ut ibi de eo legibus fieret ju-
dicium.

C A P. IV.

HUC ubi perventum est, cum pro-
pter ætatem pedibus jam non vale-
ret, vehiculoque portaretur, magni con-
cursus sunt facti: cum alii, reminiscentes
veteris famæ, ætatis misererentur; plu-
rimi verò ita exacuerentur, propter produc-
tionis suspicionem Piræi: maximèque,
quod adversus populi commoda in sene-
citate steterat. Qua de re ne perorandi²
quidem ei data est facultas, & dicendi
caussam. Inde judicio legitimis quibusdam
confectis damnatus; traditus est un-
decim viris, quibus ad supplicium, more
Atheniensium, publice damnati tradi so-
lent. Hic cum ad mortem duceretur, ob-³
vius ei fuit Emphyletus, quo familiariter
fuerat usus. Is cum lacrymans dixisset:

Q

O quam indigna perpetteris, Phocion ! huic ille,
At non inopinata, inquit; hunc enim exitum
plerique clari viri habuerunt Atheniensis.
4 In hoc tantum fuit odium multitudinis,
ut nemo ausus sit eum liber sepelire. Ita-
que à servis sepultus est.

XX. TIMOLEON. XX

C A P. I.

TIMOLEON CORINTHIUS. sine
dubio magnus omnium judicio hic
vir existit. Namque huius uni contigit,
quod nescio an ulli, ut & patriam, in qua
erat natus, oppressam à tyranno liberaret,
& à Syracusis, quibus auxilio erat missus,
inveteratam servitutem depelleret : totam
que Siciliam, multos annos bello vexatam,
à barbarisque oppressam, suo adventu in
pristinum restitueret. Sed in his rebus non
simplici fortunâ conflictatus est. &, id
quod difficilior putatur, multò sapientius
tulit secundam quam adversam, fortunam.
3 Nam cum frater ejus Timophanes, dux i
Corinthiis delectus, tyrannidem per mili-
tes mercenarios occupasset; particepsque re-
gni posset esse: tantum absfuit à societate
sceleris, ut antetulerit, suorum civium li-
bertatem fratris saluti : & patriæ parere le-
gitimus quam imperare, satius duxerit. Ha-
mente per haruspicem, communemque af-
finem, cui soror ex eisdem parentibus na-

nupta

nupta erat, fratrem tyrannum interficiendum curavit. Ipse non modo manus non attulit, sed ne adspicere quidem fraternum sanguinem voluit. nam dum res conficeretur, procul in præsidio fuit, ne quis satelles posset succurrere. Hoc præclarissimum ejus facinus non pari modo probatum est ab omnibus. nonnulli enim læsam ab eo pietatem putabant, & invidia laudem virtutis obtinebant. Mater vero post id factum, neque domum ad se filium admisit, neque adspexit, quin eum *fraticidam* *impiumque* detestans compellaret. Quibus rebus ille adeo est commotus, ut nonnunquam vitæ finem facere voluerit, atque ex ingratorum hominum conspectu morte descendere.

C A P. II.

Interim Dione Syracusis interfecto, Dionysius rursus Syracusarum potitus est: cuius adversarii opem à Corinthiis petiebant, ducemque, quo in bello uterentur, postularunt. Huc Timoleon missus, incredibili felicitate Dionysium tota Sicilia depulit. cum interficere posset, noluit: 2 utique ut Corinthum perveniret, effecit: quod utrorumque Dionysiorum opibus Corinthii sèpe adjuti fuerant, cuius benignitatis memoriam volebat exstare: eamque præclaram victoriam ducebat, in qua plus esset clementiae, quam crudelitatis: postremo,

stremò, ut non solum auribus acciperetur, sed etiam oculis cerneretur, quem & ex quanto regno ad quam fortunam detrusis.
 3 set. Post Dionysii decepsum cum Hiceta bellavit, qui adversatus fuerat Dionysio: quem non odio tyrannidis dissensisse, sed cupiditate, indicio fuit, quod ipse expulso
 4 Dionysio imperium dimittere noluit. Hoc superato, Timoleon maximas copias Carthaginiensium apud Crimessum flumen fugavit, ac satis habere coegit, si liceret Africam obtinere, qui jam complures annos possessionem Siciliæ tenebant. Cepit etiam Mamercum, Italicum ducem; hominem bellicosum & potentem, qui tyrannos adjutum in Siciliam venerat.

C A P. III.

Quibus rebus confectis, cum propter diurnitatem belli non solum regiones, sed etiam urbes desertas videret, conquisivit, quos potuit, primùm Siculos; deinde Corintho arcessivit colonos, quod ab his initio Syracusæ erant conditæ. Civibus veteribus sua restituit, novis bello vacuefactas possessiones divisit, urbium mœnia disjecta, fanaque (deserta) refecit, civitatibus leges libertatemque redidit: ex maximo bello tantum otium toti insulæ conciliavit, ut hic conditor urbium earum, non illi qui initio deduxerant, videretur. Arcem Syracusis, quam munierat

muniera
à funda
propug
peram,
servitut
pibus, u
tantum
Siculor
tineret
Itaque e
posuit,
quum v
perite f
rio, po
Nullus
res ulla
prius sit
tentia c
non mo
quidem
factum

H
amisit
lit, ut
dierit,
que r
theatri
retur,
tis ju

munierat Dionysius ad urbem obsidemant, à fundamentis disjecit: cetera tyrannidis propugnacula demolitus est, deditque operam, ut quam minime, multa vestigia servitutis manerent. Cùm tantis esset opibus, ut etiam invitatis imperare posset, tantum autem haberet amorem omnium Siculorum, ut nullo recusante regnum obtineret: maluit se diligi, quam metui. Itaque cum primùm potuit, imperium depositum, & privatus Syracusis, quod reliquum vitæ fuit, vixit. neque vero id imperite fecit. nam quod ceteri reges imperio, potuerunt, hic benevolentia tenuit. Nullus honor huic defuit: neque postea res ulla Syracusis gesta est publice, de qua prius sit decretum, quam Timoleontis sententia cognita. Nullius unquam consilium non modo antelatum, sed ne comparatum quidem est. Neque id magis benevolentia factum est, quam prudentia.

C A P. IV.

HI CUM ÆTATE JAM PROVECTUS ESET, sine ullo morbo lumina oculorum amisit quam calamitatem ita moderate tulit, ut neque eum querentem quisquam audierit, neque eo minus privatis publicisque rebus interfuit. Veniebat autem in theatrum, cum ibi concilium populi habetur, propter valetudinem vectus jumentis junctis, atque ita de vehiculo, quæ videbantur

debantur, dicebat: Neque hoc illi quisquam tribuebat superbiam. nihil enim unquam neque insolens, neque gloriosum, ex ore ejus exiit: qui quidem cum suas laudes audiret prædicari, nunquam aliud dixit, quam se in ea re maximas diis gratias agere atque habere, quod cum Siciliam recreare constituerint, tum se potissimum ducem esse voluissent. nihil enim rerum humanarum sine deorum numine geri putabat. Itaque suæ domi sacerdotalis constituerat, idque sanctissime colebat.

C A P. V.

AD hanc hominis excellentem bonitatem mirabiles accesserunt casus. Nam prælia maxima natali die suo fecit omnia: quo factum est, ut ejusdem natalem festum haberet universa Sicilia. Huic quidam Lamestius, homo petulans & ingratus, vadimonium cum vellet imponere, quod cum illo se lege agere diceret, & complures concurrissent, qui procacitatem hominis manibus coercere conarentur: Timoleon oravit omnes, ne id facerent. namque id ut Lamestio ceterisque liceret, se maximos labores summaque adiisse pericula. hanc enim speciem libertatis esse, si omnibus quid 3 quisque vellet legibus experiri liceret. Idem, cum quidam Lamestii similis, nomine Demænetus in concione populi, de rebus ge-

nis ejus invehernet
demum se
uis immo
libertatem
is liceret
cum dies
Syracusam
appellatur
us est.

X

HI fe
er R E C
nus, quod
unt relat
unt mult
bus, nom
eteri Spa
um impe
uerunt
Cyrus, &
terque p
eus. Pri
ælio cec
it supren
em gene
Macrochi
lustre, qu

quis
un-
m, ex
lau-
d di-
ratias
m re-
mum
cerum
ri pu-
tu-
ne co-

sis ejus detrahere cœpisset, ac nonnulla
inveheretur in Timoleonta: dixit, nunc
deum se voti esse damnatum. namque hæc à
diis immortalibus semper precatum, ut talem
libertatem restituerent Syracusanis, in qua cui-
us liceret de quo vellet, impune dicere. Hic 4
cum diem supremum obiisset, publice à
Syracusani in gymnasio quod Timoleontium
appellatur, tota celebrante Sicilia, sepul-
sus est.

XXI. DE REGIBUS.

CAP. I.

HI fere fuerunt Græciæ gentis duces,
qui memoria digni videbantur, præ-
ter REBS. namque eos attingere nolui-
mus, quod omnium res gestæ separatim
sunt relatæ. neque tamen hi admodum
sunt multi. Lacedæmonius autem Agesi- 2
us, nomine non potestate fuit rex: sicut
deteri Spartani. Ex his vero qui domina-
vum imperio tenuerunt, excellentissimi
fuerunt (ut nos judicamus) Persarum
Cyrus, & Darius Hystraspis filius: quorum
interque privatus virtute regnum est ade-
sus. Prior horum apud Massagetas in
ælio cecidit. Darius senectute diem ob- 3
it supremum. Tres sunt præterea ejus.
em generis; Xerxes, & duo Artaxerxes,
Macrochir & Mnemon. Xerxi maxime est
illustre, quod maximis post hominum me-
moriam

moriam exercitibus, terra marique bellum intulit Græciæ. At Macrochir præcipuam habet laudem amplissimæ pulcherrimæque corporis formæ: quam incredibili ornavit virtute belli. namque illo Persarum nemo fuit manu fortior. Mnemon autem justitiæ fama floruit, nam cum matris suæ sceleri amississet uxorem, tantum indulxit dolori, ut eum pietas vinceret. Ex his duo eodem nomine, morbo naturæ debitum reddiderunt: tertius ab Artabano præfecto ferro interemptus est.

CAP. II.

EX Macedonum autem genere duo multo ceteros antecesserunt rerum gestarum gloria: Philippus Amyntæ filius, & Alexander Magnus. Horum alter Babylonie morbo consumptus est. Philippus Ægis à Pausania, cum spectatum ludos iret, juxta theatrum occisus est. Unus Epirotæ Pyrrhus, qui cum Populo Romano bellavit. is cum Argos oppidum oppugnaret in Peloponneso, lapide ictus interiit. Unus item Siculus, Dionysius prior. nam & manu fortis, & belli peritus fuit, & id quod in tyranno non facile reperitur, minime libidinosus, non luxuriosus, non avarus, nullius rei denique cupidus; nisi singularis perpetuique imperiis ob eamque rem crudelis. nam dum id studuit munire, nullius pepercit vitæ, quem ejus

ejus insidiatorem putaret. Hic cùm vir- 3
tute tyrannidem sibi peperisset, magna re-
tinuit felicitate: majorque annos sexaginta
natus, decessit florente regno. neque in
tam multis annis cujusquam ex sua stirpe
funus vidi, cùm ex tribus uxoribus libe-
ros procreasset, multique ei nati essent ne-
potes.

C A P. III.

FUerunt præterea magni reges ex ami-
tuis Alexandri Magni, qui post obi-
tum ejus imperia ceperunt. in his Antigo-
nus, & hujus filius Demetrius: Lysima-
chus, Seleucus, Ptolemæus. Ex his Anti- 2
gonus, cùm adversus Seleucum, Lysima-
chumque dimicaret, in prælio occisus est.
Pari leto affectus est Lysimachus à Seleuco;
nam societate dissoluta, bellum inter se
gesserunt. At Demetrius cùm filiam suam 3
Seleuco in matrimonia dedisset, neque
eo magis fida inter eos amicitia manere po-
tuisse: captus bello, in custodia sacer
neri, periiit morbo. neque ita multo post 4
Seleucus à Ptolemæo Cerauno dolo inter-
fectus est: quem ille à patre expulsum A-
lexandré, alienarum opum indigentem re-
ceperat. ipse autem Ptolemæus. cùm vivus
filio regnum tradidisset, ab illo eodem vita
privatus dicitur. De quibus quoniam sa- 5
is dictum putamus, non incommodum vi-
letur, non præterire Hamilcarem & Han-
ibalem:

nibalem : quos & animi magnitudine &
calliditate omnes in Africa natos præstissime
constat.

XXII. HAMILCAR.

CAP. I.

HAMILCAR HANNIBALIS F.
cognomine Barcas, Carthaginensis,
primo Pœnico bello, sed temporibus ex-
tremis, admodum adolescentulus in Sicilia
2 præesse cœpit exercitui. Cùm ante ejus
adventum & mari & terrâ male res ger-
rentur Carthaginensium, ipse ubi affuit,
nunquam hosti cessit, neque locum no-
cendi dedit : sœpeque è contrario, occa-
sione datâ lacescivit, semperque superior
discessit. quo facto, cùm pene omnia in
Sicilia Pœni amisissent, ille Erycem sic de-
fendit, ut bellum eo loco gestum non vi-
3 deretur. Interim Carthaginenses classe
pud insulas Ægates à C. Lutatio consule
Romanorum superati, statuerunt belli fi-
nem facere, eamque rem arbitrio permis-
runt Hamilcaris. Ille et si flagrabat bel-
landi cupiditate, tamen p̄ci serviendum
putavit, quòd patriam, exhaustam summi-
bus, diutius calamitatem belli ferre non
4 posse intelligebat : sed ita, ut statim men-
agitaret, si paulum modò res essent refœda-
bellum renovare, Romanosque armis per-
sequi, domicum aut certe vicissent, aut vi-
to, interi-

manum dedissent. Hoc consilio pacem⁵ conciliavit : in qua tanta fuit ferocia, ut cum Catulus negaret se bellum compositurum, nisi ille cum suis, qui Erycem tenuerunt, armis relictis, Sicilia decederent : succumbente patria, ipse peritum se potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum rediret. non enim ea esse virtutis, arma à patria accepta aduersus hostes, aduersariis tradere. Hujus sentinaciae cessit Catulus.

CAP. II.

AT ille, ut Carthaginem venit, multò aliter ac sperabat Rempublicam se abentem cognovit. namque diurnitate nocturni mali tantum exarsit intestinum belum, ut nunquam pari periculo fuerit Carthago, nisi cum deleta est. Primò mercennarii milites, qui aduersus Romanos fuerant, desciverunt : quorum numerus erat quingenti millium. hi totam abalienarunt Africam, ipsam Carthaginem oppugnarunt. quibus malis, adeo sunt Pœni perterriti, etiam auxilia à Romanis petiverint, eaque impeartrarint. Sed extremò, cum prope ad desperationem pervenissent, Hamilarem imperatorem fecerunt. Is non solum hostes à muris Carthaginis removit, amplius centum millia facta essent aratorum ; sed etiam eo compulit, ut locorum angustiis clausi, plures fame, quam morte, interirent. omnia oppida abalienata

in his Uticam atque Hippoñem, valentissima totius Africæ, restituit patriæ. neque eo fuit contentus, sed etiam fines imperii propagavit, totâ Africâ tantum otium redidit, ut nullum in ea bellum videretur multis annis fuisse.

CAP. III.

Rebus his ex sententia peractis, fidem animo atque infesto Romanis, qui facilius causam bellandi reperiret, effecit ut imperator cum exercitu in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit filium Hannibalem, annorum novem. Erat præterea cum eo adolescens illustris, formosus, Hadubral: quem nonnulli diliguntur, quod par erat, ab Hamilcare, loquebantur. non enim maledici tanto viro deesse poterat quo factum est, ut à præfecto morum Hadubral cum eo vetaretur esse. Huic filiam suam in matrimonium dedit, quod moribus eorum non poterat interdicere gener. De hoc ideo mentionem fecimus, quod Hamilcare occiso ille exercitum præfuit, resque magnas gessit: & principi largitione vetustos pervertit mores Cartaginiensium: ejusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium. At Hamilcar postea, quam mare trans in Hispaniamque venit, magnas res cundâ gessit fortunâ: maximas bellicasque gentes subegit: equis, am-

viris, pecunia, totam locupletavit Africam. Hic cùm in Italiam bellum inferre medi-
5 garetur, nono anno postquam in Hispaniam venerat, in prælio pugnans adversus
Vertones occisus est. Hujus perpetuum-
6 odium erga Romanos maxime concitasse
videtur secundum bellum Poenicum. nam-
que Hannibal, filius ejus, assiduis patris ob-
testationibus est eo perductus, ut interire
quam non Romanos experiri, mallet.

XXIII. HANNIBAL

CAP. I.

HANNIBAL HAMILCAR IS F. I.
CARTHAGINENSIS. Sive-
rum est, quod nemo dubitat, ut Populus
Romanus inter gentes virtute superavit,
non est inficiandum, Hannibalem (tanto)
præstissime ceteros imperatores prudentia,
quanto populus Romanus antecedat forti-
tudine cunctas nationes. nam quotiescum-
que cum eo congressus est in Italia, semper
discessit superior. quod nisi domi civium
vorum invidia debilitatus esset: Roma-
nos videretur superare potuisse. sed multo-
rum obtrectatio devicit unius virtutem.
Hic autem velut hæreditate relictum o-
dium paternum erga Romanos sic confir-
mavit, ut prius animam, quam id, depo-
uerit: qui quidem cum patria pulsus
quis, amittere, & alienarum opum indigeret, nun-
quam.

quam desiterit animo bellare cum Romanis.

C A P. II.

NAM ut omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis: omnium his temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque à rubro manu arma conatus sit inferre Italiae. ad quem cum legati venissent Romani, qui de ejus voluntate explorarent, darentque operam consiliis clandestinis, ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent, tanquam a ipsis corruptum, alia atque antea sentire neque id frustra fecissent, idque Hannibalem comperisset, seque ab interioribus consilii segregari vidisset: tempore dato adiit a regem, eique cum multa de fide sua & odio in Romanos commemorasset, hoc ad junxit: *Pater, inquit, meus Hamilcar paterulo me, utpote non amplius novem annos natus in Hispaniam imperator proficiens Carthaginum.* 4. *Torvi optimo maximo hostias immolavit. quæ diuina res dum conficiebatur, quæsivit a me vellemne secum in castra proficiisci? cum libenter accepisset, atque ab eo petere cœpisset, ne dubitaret ducere: tum ille: Faciam, inquit, si fidem mihi, quam postulo, deris. simul me ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat: eamque ceteris remissis, tenentem jurare jussit, nunquam me in amicitia*

amicitia
randum
conservare
reliquo et
si quid
prudente
bellum per
in eo pri-

HA
cujus po
suffecto,
que inte
ad eum
publice
minor q
perator f
tes Hispan
deratam
ercitus n
in Africa
fratre in
liam secu
sunt. qua
incolis c
dimisit.
Italiam a
unquam
Herculem
hodie. sa

amicitia cum Romanis fore. Id ego jusjurandum patri datum usque ad hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim futurus. quare si quid amice de Romanis cogitabis; non imprudenter feceris, si me celaris. cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris.

C A P . III.

HAC igitur (qua diximus) aetate cum 1 patre in Hispaniam profectus est: cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suscepto, equitatui omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus summam imperii ad eum detulit. id Carthaginem delatum, publice comprobatum est. Sic Hannibal 2 minor quinque & viginti annis natus, imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit. Saguntum, fœderatam civitatem, vi expugnavit. tres exercitus maximos comparavit. Ex his unum 3 in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit. saltum Pyrenæum transiit. quacumque iter fecit, cum omnibus incolis conflixit: neminem, nisi victum, dimisit. Ad Alpes posteaquam venit, qua⁴ Italiam ab Gallia sejungunt, quas nemo unquam cum exercitu ante eum, præter Herculem Graium, transferat: quo facto is hodie saltus Graius appellatur: Alpicos conantes

conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera minuit, effecit (que) ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat repere. hac copias traduxit, in Italiamque pervenit.

C A P. IV.

Confluxerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule, eumque pepulerat. Cum hoc eodem Clastidio apud Padum decernit: saucium inde ac fū-
gatum dimittit. Tertiò idem Scipio cum collega Tiberio Longo ad Trebiam adver-
sus eum venit. cum his manum conseruit:
utrosque prossigavit. Inde per Ligures
Apenninum transit, petens Etruriam. hoc
itinere adeo gravi morbo afficitur oculo-
rum, ut postea nunquam dextro æquè bene
usus sit: qua valetudine cum etiam nunc
premeretur lecticaque ferretur, C. Flami-
nium consulem apud Trasimenum cum
exercitu insidiis circumventum occidit.
neque multò pōst C. Centenium, proprie-
torem, cum delecta manu saltus occu-
pantem. hinc in Apuliam pervenit. Ibi
obviam ei venerunt duo Consules, C. Te-
rentius, & L. Paulus Æmilius. Utriusque
exercitus uno prælio fugavit: Paulum
consulem occidit, & aliquot præterea con-
sulares. In his Cn. Servilium Geminum,
qui anno superiore fuerat consul.

C A P.

C A P. V.

HA C pugna pugnata, Romam profectus nullo resistente, in propinquis urbis montibus moratus est. Cum aliquot ibi dies castra habuisset, & revertetur Capuam: Q. Fabius Maximus dictator Rom. in agro Falerno se ei objecit. Hic clausis locorum angustiis, noctu sine ullo detrimento exercitus se expedivit. Fabio callidissimo imperatori verba dedit. namque obducta nocte, farsamenta in cornibus juventorum diligata incendit, ejusque generis multitudinem magnam dissipatam immisit. quo repeatino objectu viso tantum terorem injectit exercitui Romanorum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. Hanc post rem gestam non ita multis diebus, M. Minucium Rufum magistrum equitum, pari ac dictatorem imperio, dolo productum in prælium fugavit. Tiberium Sempronium Gracchum, terum Consulem, in Lucanis absens, insidias inductum sustulit. M. Claudium Marcellum quinques Consulem, apud Venusiam pari modo interfecit. Longum est enumerare prælia. Quare hoc unum. At erit dictum, ex quo intelligi possit, quantus ille fuerit: Quamdiu in Italia uit nemo ei in acie restitit, nemo adversum post Cannensem pugnam in campo castra posuit.

C A P. VI.

HIC invictus patriam defensum re-vocatus, bellum gessit aduersus P. Scipionis filium, quem ipse primùm apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio a-pud Trebiam fugaverat. Cum hoc, ex-haustris jam patriæ facultatibus, cupivit in-præsentiarum bellum componere, quo va-lentior postea congrederetur. In collo-quium convenit, conditiones non con-veni-erunt. Post id factum paucis diebus a-pud Zamam cum eodem conflixit: pul-sus (incredibile dictu) biduo & duabus nōctibus Adrumetum pervenit, quod ab ei à Zama circiter millia passuum trecenta. In hac fuga Numidæ, qui simul cum eo ex-acie excesserant, insidiati sunt ei: quos non solum effugit, sed etiam ipsos oppre-sit. Adrumeti reliquos ex fuga collegit, novis delectibus paucis diebus multos con-traxit.

C A P. VII.

CUM in apparando acerrime esset oc-cupatus, Carthaginienses bellum cum Romanis composuerunt. Ille nihilo secius exercitui postea præfuit, resque in Africa gessit (itemque Mago frater ejus) usque ad P. Sulpicium & C. Aurelium con-sules. His enim magistratibus legati Ca-thaginienses Romam venerunt, qui Senatu-
Populo-

Populoque Romano gratias agerent, quod cum his pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent, simulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent, captivique redderentur. His ex Senatus consulto responsum est: munus eorum gratum acceptumque esse: obsides, quo loco rogarent, futuros: captivos non remissuros, quod Hannibalem cuius opera suscepimus bellum foret, inimicissimum nomini Romano, & nunc cum imperio apud exercitum haberent, itemque fratrem eius Magonem. Hoc responso Carthaginenses cognito, Hannibalem domum, (Magonemque,) revocarunt. Hic, ut rediit, prætor factus est, postquam rex fuerat anno secundo & vigesimo. Ut enim Romæ Consules, sic Carthagine quotannis anni bini reges creabantur. In eo magistratus pari diligentia se Hannibal præbuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis vesticibus non solam ut esset pecunia, quæ Romanis ex fœdere penderetur, sed etiam superesset, quæ in ærario poneretur. Deinde anno post præturam, M. Claudio, L. Furio Coss. Romani legati Carthaginem venerunt. Hos Hannibal sui exposcendi gratia missos ratus, priusquam his senatus daretur, navem concendit clam, atque in Syriam ad Antiochum profugit. Hac re palam facta Pœni naves duas, quæ eum comprehenderent, si possent consequi, misserunt: bona ejus publicarunt: domum à funda-

fundamentis disjecerunt : ipsum exsulēm
judicarunt.

C A P. VIII.

AT Hannibal anno tertio postquam domo profugerat, L. Cornelio, Quinto Minutio Coss. cum quinque navibus Africam accessit, in finibus Cyrenæorum si forte Carthaginenses ad bellum, Antiochi spe fiduciâque, inducere posset: cui jam persuaserat, ut cum exercitibus in Italiam proficeretur. Huc Magonem fratrem excivit. Id ubi Pœni resciverunt, Magonem eadem, quā fratrem pœnā affecerunt. Illi desperatis rebus cum solvissent naves, ac vela ventis dedissent, Hannibal ad Antiochum pervenit. De Magonis interitu duplex memoria prodita est. Namque alii naufragio, alii à servis ipsius interfectum eum, scriptum reliquerunt. Antiochus autem, si tam in agendo bello parere voluisse consiliis ejus, quam in suscipiendo instituerat, propius Tiberi quam Thermopylis, de summo imperii dimicasset. quem et si multa stulte conari videbat, tamen nulla deseruit in re. Praefuit paucis navibus, quas ex Syria jussus erat in Asiam ducere, hisque adversus Rhodiorum classem in Pamphylio mari conflixit. quo cum multitudine adversariorum sui superarentur: ipse, quo cornu rem gessit, fuit superior.

C A P.

A sui fecisti
nios ven
deraret.
diffimus
providis
magnam
de qua s
pit tale
complet
argento.
nit in
fortunas
rem ind
portabat
que in
templum
à ceteris,
inscientia
ret.

SI C
lusis
in Pontu
animo fu
quam egi
cuit adve
deret do

C A P. IX.

ANtiocho fugato, verens ne dedetur, quod sine dubio accidisset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, ut ibi quo se conferret, consideraret. Vedit autem vir omnium callidissimus, magno se fore periculo, nisi quid providisset, propter avaritiam Cretensium. magnam enim secum pecuniam portabat. de qua sciebat exisse famam. Itaque capit tale consilium. amphoras complures complet plumbo: summas operit auro & argento. has presentibus principibus deposit in templo Dianæ; simulans, se suas fortunas illorum fidei credere. His in errorem inductis, statuas æneas, quas secum portabat, omnes sua pecunia complet, easque in propatulo domi abjicit. Gortynii templum magnâ curâ custodiunt, non tam à ceteris, quam ab Hannibale, ne quid ille, inscientibus his, tolleret, secumque duceret.

C A P. X.

SIC conservatis suis rebus Peenus, ilius Cretensibus omnibus, ad Prusiam in Pontum pervenit, apud quem eodem animo fuit erga Italianam, neque aliud quicquam egit, quam regem armavit & exercuit adversus Romanos. Quem cum videbet domesticis rebus minus esse robustum

stum, conciliabat ceteros reges, adjungebatque bellicosas nationes. Dissidebat ab eo Pergamenus rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur & mari & terra: quò magis cupiebat eum
 3 Hannibal opprimi. sed utrobique Eumenes plus valebat propter Romanorum societatem: quem si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitrabatur. Ad hunc interficiendū talem iniit rationem. Classe paucis diebus erant decreturi. superabatur navium multitudine. dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. Imperavit quamplurimas vensnatas serpentes vivas colligi,
 5 easque in vasa fictilia conjici. Harum cùm confecisset magnam multitudinem, die ipso, quo facturus erat navale prælium, classiarios convocat, hisque præcipit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrant navem, à ceteris tantum satis habeant se defendere. id facile illos serpentium multitudine consecuturos. Rex autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem si aut cepissent, aut interfecissent, magno his pollicetur præmio fore.

C A P . XI.

TAli cohortatione militum facta, classis ab utrisque in prælium deducitur. quarum acie constitutâ, priusquam signum pugnæ daretur, Hannibal, ut palam ficeret suis, quo loco Eumenes esset, tabelarium

larium in scapha cum caducō mittit : qui
ubi ad naves adversariorum pervenit, epi-
stolam ostendens, se regem professus est que-
rere. Statim ad Eumenem deductus est, 2
quod nemo dubitabat aliquid de pace esse
scriptum. Tabellarius, ducis nave decla-
rata suis, eodem unde ierat, se recepit.
At Eumenes soluta epistola nihil in ea 3
repperit, nisi quod ad irridendum eum
pertineret, cōjus etsi caussam mirabatur,
neque repertiebatur, tamen prælium statim
committere non dubitavit. Horum in 4
concursu Bithyni, Hannibal's præcepto,
universi navem Eumenis adorintur : quo-
rum vim cùm rex sustinere non posset fugā
salutem petiit : quam consecutus non esset,
nisi intra sua præsidia se recepisset, quæ in
proximo littore erant collocata. Reliquæ 5
Pergamenæ naves cùm adversarios preme-
rent acrius, repente in eas vasa fictilia, de
quibus supra mentionem fecimus, conjici
cœpta sunt : quæ jacta initio risum pug-
nantibus concitarunt, nec quare id fieret,
poterat intelligi. Postquam autem naves 6
completas conspicerunt serpentibus, nova
re perterriti, cum quid potissimum vita-
rent non viderent, puppes averterunt, se-
que ad sua castra nautica retulerunt. Sic 7
Hannibal consilio arma Pergamenotum su-
peravit : neque tum solum, sed saepè alias
pedestribus copiis pari prudentiâ pepulit
adversarios.

CAP.

C A P. XII.

QUÆ dum in Asia geruntur, accidit
casu, ut legati Prusiae Romæ apud
L. Quintum Flamininum consularem cœ-
narent, atque ibi de Hannibale mentione-
facta, ex his unus diceret, *eum in Prusia*
2 regno esse. id postero die Flamininus senatui
detulit. Patres conscripti, qui Hannibale
vivo nunquam se sine ipsidiis futuros ex-
stimatabant, legatos in Bithyniam miserunt,
in his Flamininum, qui à rege peterent, *n*
inimicissimum suum secum haberet, sibique de-
3 deret. His Prusias negare ausus non est.
illud recusavit, ne id à se fieri postularent,
quod adversus jus hospitii esset: ipsi, si possent,
comprehenderent: locum, ubi esset facile in-
venturos. Hannibal enim uno loco se te-
nebat in castello, quod ei ab rege datum
erat muneri; idque sic ædificarat, ut in
omnibus partibus ædificii exitum sibi
haberet; semper verens, ne usu eveni-
4 ret, quod accidit. Huc cùm legati Ro-
manorum venissent, ac multitudine do-
mum ejus circumdedissent, puer ab janua
prospiciens Hannibali dixit, *plures præter*
consuetudinem armatos apparere. qui impe-
ravit ei, ut omnes fores ædificii circumiret,
ac propere sibi renuntiaret, num eodem
5 modo undique obsideretur. Puer cùm ce-
leriter, quid esset, renuntiasset, omnesque
exitus occupatos ostendisset: sensit id non
fortuid

fortuitò
tius vita
arbitrio
tutum,
bere co

SIC v
fuis
ptuagesi
non con
Marcell
tuum in
Polybiu
Tamphi
nelio C
Atque
districtu
namque
sermonem
Cn. Man
jus bella
runt: se
stris fue
fortuna
demonii
terarum
nunc ter
& Roma
facilius c
præferen

fortuitò factum, sed se peti, nequè sibi diutius vitam esse retinendam. quān ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum, venenum, quod semper secum habere consueverat, sumisit.

C A P. XII.

SIC vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, anno acquevit septuagesimo. Quibus consulibus interierit, non convenit. nam Atticus Marco Claudio Marcello, Q. Fabio Labeone Coss. mortuum in annali suo scriptum reliquit. At Polybius L. Æmilio Paulo & Cn. Bæbio Tamphilo : Sulpitius autem, P. Cornelio Cethego, M. Bæbio Tamphilo. Atque hic tantus vir tantisque bellis districtus, nonnihil temporis tribuit literis. namque aliquot ejus libri sunt, Græco sermone confecti. in his ad Rhodios ^{de} Cn. Manlii Vulsonis in Asia rebus gestis. Hujus bella gesta multi memoriæ prodiderunt: sed ex his duo, qui cum eo in castris fuerunt simulque vixerunt, quando fortuna passa est, Silenus, & Sosilus Lacedæmonius. Atque hoc Sosilo Hannibal litterarum Græcarum usus est doctore. Sed ⁴ nunc tempus est hujus libri facere finem, & Romanorum explicare imperatores: quo facilius collatis utrorumque factis, qui viri præferendi sint, possit judicari.

M. P O R.

XXIV.

M. PORCIUS CATO,

Ex Libro secundo
 ÆMILII PROBI,
 SEU
 CORNELII NEPOTIS.

CAP. I.

CATO ortus municipio Tusculo, adolescentulus, prius quam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi hæredium à patre relictum habebat. Hortatu L. Valerii Flacci, quem in consilatu censuraque habuit collegam, ut M. Perperna Censorius narrare solitus est. Romam 2 demigravit, in foro (que) esse cœpit. Primum stipendium meruit annorum decem septemque, Q. Fabio Maximo, M. Claudio Marcello Coss. Tribunus militum in Sicilia fuit. Inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis: magnique ejus opera existimata est in prælio apud Senam, quo cecidit Hasdrubal frater Hannibal. Quæstor obtigit P. Cornelio Scipioni Africano, consuli: cum quo non pro sortis necessitate vixit. Namque ab eo perpetua dissensit vita. Ædilis pl. facto est cum C. Helvio. Prætor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quæstor superiore tempore ex Africa

Africa duxerat
 quam quam
 sem triu

C
 spaniam
 deporta
 P. Scipio
 priore
 eum de
 cedere:
 potuit.
 cipatugr
 sed jure
 re iratus
 mansit.
 factus,
 & in co
 multas r
 luxuria
 piebat p
 usque ad
 tia, reip
 destitit.
 lum det
 quoad v

Africa decedens, Q. Ennium poetam deduxerat: quod non minoris existimamus, quam quemlibet amplissimum Sardinensem triumphum.

C A P. II.

Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco, sorte provinciam nactus Hispaniam citeriorem, exqne ea triumphum deportavit. Ibi cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum, cuius in priore consulatu quæstor fuerat, voluit eum de provincia depellere, & ipse ei succedere: neque hoc per senatum efficere potuit. cum quidem Scipio in civitate principatum obtineret, quod tum non potentia, sed jure respubl. administrabatur. Qua ex re iratus, senatu peracto, privatus in turbe mansit. At Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe præfuit ei potestati. Nam & in complures nobiles animadvertisit, & multas res novas in edictum addidit, quæ re luxuria reprimeretur, quæ jam tum incipiebat pullulare. Circiter annos octoginta usque ad extremam ætatem, ab adolescencia, reipub. caussa suscipere inimicitias non destitit. A multis tentatus, non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed quoad vixit, virtutum laude crevit.

C A P.

C A P. III.

1 **I**N omnibus rebus singulari fuit prudenter & industriâ. Nam & agricola solers, & reip. peritus, & jurisconsultus, & magnus imperator, & probabilis orator, & cupidissimus literarum fuit. Quarum studium etsi senior arripuerat, tamen tantum (in eis) progressum fecit, ut non facile reperire possis, neque de Græcis, neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum.
 2 Ab adolescentia confecitiones. Sepex
 3 scribere historias instituit. quarum sunt libri septem. Primus continet res gestas Regum Populi Romani. Secundus & tertius, unde quæque civitas orta sit Italica. Ob quam rem omnes Origines videtur appellasse. In quarto autem bellum Poenicum primum: in quinto secundum. Atque hæc omnia capitulatim sunt dicta. Reliquaque bella pari modo persecutus est, usque ad præturam Ser. Galbae, qui diripuit
 4 Lusitanos. Atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res novavit. In iisdem exposuit, quæ in Italia, Hispaniisq; viderentur admiranda. In quibus multa industria & diligentia comparent,
 5 multa doctrina. Hujus de vita moribus plura in eo libro persecuti sumus quem separatim de eo fecimus rogatu T. Pomponii Attici. Quare studiosos Catonis ad illud volumen delegamus.

CVI

XXV.

V I T A
T. POMPONII ATTICI,
 EX
CORNELIO NEPOTE.

C A P . I.

POMPONIUS ATTICUS, ab origine ultima stirpis Romanæ generatus, perpetuò à majoribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. Patre usus est 2 diligente, indulgente, & ut tum erant tempora, diti, in primisque studio literarum. Hic prout ipse amabat literas, omnibus doctrinis, quibus puerilis ætas impertiri debet, filium erudivit. Erat autem in puerō. 3 præter docilitatem ingenii, summa suavitatis oris ac vocis, ut non solum celeriter acciperet quæ tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. Qua ex re, in pueritia, nobilis inter æquales ferebatur, clariusque exsplendescebat, quam generosi condiscipuli animo æquo ferre possent. Itaque 4 incitabat omnes studio suo: quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero: quos consuetudine sua sic sibi devinxit, ut nemo iis perpetuo fuerit carior.

C A P .

CAP. II.

¹ **P**ater mature decessit, ipse adolescentulus propter affinitatem P. Sulpicii, qui tribunus pleb. imperfectus est, non expertus fuit illius periculi. Namque Anicia Pomponii consobrina nupserat M. Servio, ² fratri P. Sulpicii. Itaque imperfecto P. Sulpicio, posteaquam vidit, Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam, neque sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram partem offenderet, dissociatis animis, civium cum alii Syllanis, alii Cinnanis faverent partibus: idoneum tempus ratus studiis obsequendi suis, Athenas se contulit. neque eò feciis adolescentem Marium hostem judicatum juvit opibus ³ suis: cuius fugam pecuniâ sublevavit. At ne illa peregrinatio detrimentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum trajecit suarum. Hie ita vixit, ut universis Atheniensibus merito ⁴ esset carissimus. Nam, præter gratiam, quam in adolescentulo magna erat, saepius suis opibus inopiam eorum publicam levavit. Quum enim versuram facere publice necesse esset, neque ejus conditionem æquam haberent: semper se interposuit, atque ita, uti neque usuram unquam ab iis acceperit, neque longius, quam dictum ⁵ esset, eos debere passus sit. Quod utrumque erat iis salutare. Nam neque indul-

gendo

XXV.

gendo inv
iebatur,
cere. A
beralitate.
navit, it
larentur:
Athenis a

HI m
eretur.
honores,
civemque
ille uti no
pretantur,
adscita. C
poneretu
potuit. I
cis sanctis
omni pr
storemqu
lud munu
mum urb
orbis terr
pattiam
men prud
tem se co
nitate, d
ante alio

endo inveterascere eorum æs alienum patiebatur, neque multiplicandis usuris crescere. Auxit hoc officium alia quoque liberalitate. Nam universos frumento doavit, ita ut singulis sex modii tritici parentur: qui modus mensuræ, *medimnus* Athenis appellatur.

C A P . III .

HI C autem sic se gerebat, ut communis insimis, par principibus viseretur. Quo factum est, ut huic omnes honores, quos possent, publice haberent, civemque facere studerent, quo beneficio ille uti noluit. Quod nonnulli ita interpretantur, *amitti civitatem Romanam alias adscita*. Quamdiu affuit, ne qua sibi statua poneretū; restitit: absens prohibere non potuit. Itaque aliquot ipsi & Piliæ, locis sanctissimis posuerunt. Hunc enim in omni procuratione reipubl. actorem au-
toremque habebant. Igitur primum illud munus fortunæ, quod in ea potissimum urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii, ut eandem & patriam haberet & domum. Hoc specimen prudentiæ, quod cum in eam civitatem se contulisset, quæ antiquitate, humilitate, doctrinâ præstaret omnes, unus ei ante alios fuerit carissimus.

C A P .

C A P. IV.

HUC ex Asia Sulla decedens cum venisset, quamdiu ibi fuit, secum habuit Pomponium, captus adolescentis & humanitate, & doctrinā. Sic enim Græce loquebatur, ut Athenis natus videretur. Tanta autem suavitas erat sermonis Latini, ut appareret, in eo nativum quendam leporem esse, non adscitum. Idem poëmat pronuntiabat & Græce & Latine, sic ut sub nihil posset addi. Quibus rebus factum est, ut Sulla, nunquam (eum) ab se dimitteret, cuperetque secum deducere. cui cum persuadere tentaret, *noli oro te*, inquit Pomponius, *adversum eos me velle ducre*, *cum quibus ne contra te arma ferrem*, Italianum reliqui. At Sulla, adolescentis officio collaudato, omnia munera ei, quæ Athenis acceperat, proficiscens jussit deferri. Hic complures annos moratus, cùm & rei familiari tantum operæ daret, quantum non indiligens deberet paterfamilias, & omnia reliqua tempora aut literis, aut Atheniensium reipub. tribuerat, nihilominus, amicis urbana officia præstítit. Nam & *ad comitiam eorum ventitavit*, & si qua res major acta est, non defuit. sicut Ciceroni in omnibus (ejus) periculis singularem fidem præbuit: cui ex patria fugienti *LLs.* ducenta & quinquaginta millia donavit. **T**ranquillitas autem rebus Romanis, remi-

gravit

XX

gravit R
Torquato
civitas A
crysma d
caret.H Ab
culli, di
sic asperi
ferre poss
mam sen
Quo fact
lius enim
eum, haer
qua haere
Erat nup
oni: eas
rat; cum
conjuncti
quam cu
amicitia
quam af
ime Q.
principatu
ligi non
Cicero an
ficiillium
audis eff
obtrectati
puls.

gravit Romam, ut opinor, L. Cotta & L. Torquato Coss. quem diem sic universa civitas Atheniensium persecuta est, ut lacrymis desiderii futuri dolorem indicaret.

C A P. V.

Habebat avunculum Q. Cæciliūm, e quitem Rom. familiarem L. Lu-
culli, divitem, difficillima natura. cuius
sic asperitatem veritus est, ut, quem nemo
ferre posset, hujus sine offensione ad sum-
mam senectutem retinuerit benevolentiam.
Quo facto tulit pietatis fructum. Cæci-
lius enim moriens, testamento adoptavit
eum, hæredemque fecit ex dodrante. ex
qua hæreditate accepit circiter centies ¹ lss.
Erat nupta soror Attici Q. Tullio Cice-
roni: easque nuptias M. Cicero concilia-
rat; cum quo à condiscipulatu vivebat
conjunctissimè, multò etiam familiarius,
quam cum Q. ut judicari possit, plus in
amicitia valere similitudinem morum,
quam affinitatem. Utebatur autem in-
ime Q. Hortensio, qui iis temporibus ²
principatum eloquentiæ tenebat: ut intel-
ligi non posset, uter eum plus diligeret,
Cicero an Hortensius: & id, quod erat dif-
ficillimum efficiebat, ut inter quos tantæ
laudis esset æmulatio, nulla intercederet
obtrectatio, essetque talium virorum co-
pula.

H

C A P.

C A P. VI.

- 1** IN republica ita versatus est, ut semper optimatum partium & esset & existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se iis de-dissent, quam qui maritimis jactarentur.
- 2** Honores non petiit, cum ei paterent, propter vel gratiam vel dignitatem : quod neque peti more majorum, neque capi possent conservatis legibus, id tam effusis am-bitus largitionibus, neque * geri è repub-lica sine periculo, corruptis civitatis mo-ribus. Ad hastam publicam nunquam ac-cessit. Nullius rei neque præs, neque man-cepis factus est. Neminem (neque) suo-nomine, neque subscribens, accusavit. in-jus de sua re nunquam iit : judicium nul-lum habuit. Multorum consulum præto-rumque præfecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus : ho-nore fuerit contentus, rei familiaris de-spicerit fructum. Qui ne cùm Q. quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cùm apud eum legati locum obtainere posset. Non e-nim decere se arbitrabatur, cùm prætu-ram gerere noluisset, asseclam esse præto-ris. qua in re non solum dignitati servie-bat, sed etiam tranquillitati, cùm suspi-ciones quoque vitaret criminum, quo fieri-bat, ut ejus observantia omnibus esset ca-
- 3**
- 4**
- 5**

XXV.

rior, cùm spei, tribu-

Ncidit
haber-
sus est æ-
quam mo-
pus fuerat
omnia ex-
Pompeium
Nullum e-
ut ceteri,
divitias co-
simi castra-
ejus offer-
tici autem
ut victor
as impera-
non fueri
Ciceronem
sic veterem
icula.

Scutu-
repub-
x Cassiu-
convertissi
nullo ille-

rior,

rior, cum eam officio, non timori neque spei, tribui viderent.

C A P. VII.

semper existi-
flucti-
eos in
e iis de-
rentur.
nt, pro-
od ne-
pi pos-
us am-
repub-
atis mo-
uam ac-
ue man-
e) suo
vit. in
um nul-
a præto-
epit, ut
us: ho-
aris de-
quidem
am apud
Non e-
prætu-
e prætor
servie-
n suspic-
quo fie-
esset ca-
rior, Ncidit Cæsarianum civile bellum, cum haberet annos circiter sexaginta. Uſus est ætatis vacatione, neque (se) quam movit ex urbe. Quæ amicis suis opus fuerant ad Pompeium proficiscentibus, omnia ex sua re familiari dedit. Ipsum Pompeium conjunctum non offendit. Nullum enim ab eo habebat ornamentum, ut ceteri, qui per eum aut honores, aut divitias ceperant: quorum partim invitissimi castra sunt secuti, partim summa cum ejus offensione domi remanserunt. At, si autem quies tantopere Cæsari fuit grata, ut victor cum privatis pecunias per epistolas imperaret, huic non solùm molestus non fuerit, sed etiam sororis filium & Q. Ciceronem ex Pompeii castris concederit. Sic veterè instituto vitæ, effugit nova pericula.

C A P. VIII.

Sicutum est illud, occiso Cæsare, cum reipublica penes Brutos videretur esse, & Cassium, ac tota civitts se ad eum convertisset. Sic M. Bruto usus est, ut nullo ille adolescens æquali familiarius, H 2 quam

quam hoc sene : neque solùm eum principem consilii haberet, sed etiam in con-
 victu. Ex cogitatum est à quibusdam, ut
 3 privatum ætriarum Cæsaris interactoribus
 ab equitibus Romanis constitueretur. Id
 facile effici posse arbitrati sunt, si & prin-
 cipes illius ordinis pecunias contulissent.
 Itaque appellatus est à C. Flavio, Bruti fa-
 miliari, Atticus, ut ejus rei princeps esse
 vellet. At ille, qui officia amicis præ-
 standa sine factione existimaret, semper
 que à talibus se consiliis removisset, re-
 spondit : si quid Brutus de suis facultati-
 bus uti voluisse, usurum, quantum ea po-
 terentur : se neque cum quoquam de u-
 re collocuturum, neque coiturum. Sic ille
 consensionis globus, hujus unius dissen-
 sione disjectus est. Neque multò post fu-
 5 perior esse cœpit Antonius : ita ut Brutus
 & Cassius provinciarum, quæ iis necis
 caussa datæ erant à consulibus, desperatis
 rebus, in exsilium proficerentur. Atti-
 cus, qui pecuniam simul cum ceteris con-
 ferre noluerat florenti illi parti, abjecto
 Bruto, Italiâque cedenti 1 L. centum mil-
 lia muneri misit, eidem in Epiro absent
 trecenta jussit dari : Neque eo magis po-
 tenti adulatus est Antonio, neque despe-
 ratos reliquit.

CAP. IX

Sicutum est bellum gestum apud Mutinam. In quo si tantum eum prudenter dicam, minus quam debeam, prædicem, cum ille potius divinus fuerit: si divinatio appellanda est perpetua naturalis bonitas, quæ nullis casibus neque augetur, neque minuitur. Hostis Antonius judicatus Italia cesserat; spes restituendi nulla erat. non solum ejus inimici, qui tum erant potentissimi & plurimi, sed etiam qui adversariis ejus se dabant, & in eo laetando se aliquam consecuturos sperabant commendationem. Antonii familiares insequebantur; uxorem Fulviam omnibus rebus spoliare cupiebant; liberos etiam extinguere parabant. Atticus, cum Ciceronis intima familiaritate uteretur, amicissimus esset Bruto: non modò nihil iis indulxit ad Antonium violandum, sed è contrario familiares ejus ex urbe profugientes, quantum potuit, texit: quibus rebus indiguerunt, adjuvit. P. verd Volumnio ea tribuit, ut plura à parente profici sci non potuerint. Ipsi autem Fulviæ, cum litibus distineretur, magnisq; terroribus vexaretur, tantà diligentia officium suum præstítit, ut nullum illa stiterit vadimonium sine Attico: hic sponsor omnium rerum fuerit. Quin etiam, cum illa fundum (secundâ fortunâ) emisset⁵

emisset in diem, neque post calamitatem
versuram facere potuisset: ille se inter-
posuit, pecuniamque sine fœnore, sine
que ulla stipulatione ei credidit: ma-
ximum existimans quæstum, memorem
gratumque cognosci; simulque aperire,
se non fortunæ, sed hominibus solere esse
amicum. Quæ cùm faciebat, nemo eum
temporis causâ facere poterat existimare.
Nemini enim in opinionem veniebat,
Antonium rerum potitum. Sed sensim
is à nonnullis optimatibus reprehende-
batur, quod parum odiſſe malos cives vi-
deretur.

C A P. II.

¹ Ille autem sui judicii, potius quid se
facere pat esset, intuebatur, quam
² quid alii laudaturi forent. Conversa su-
bitò fortuna est. Ut Antonius rediit in
Italiam, nemo non magno (in) periculo
Atticum (futurum) putarat propter in-
timam familiaritatem Ciceronis & Brutii.
Itaque ad adventum imperatorum de foro
decesserat, timens proscriptionem. late-
batque apud P. Volumnium, cui, ut o-
stendimus paulo ante, opem tulerat:
(tanta varietas iis temporibus fuit for-
tunæ, ut modo hi, modo illi in summo
essent aut fastigio, aut periculo:) ha-
bebatque secum Q. Gellium Canum, &
qualem, simillimumque sui. Hoc quo-
que

que sit A
cum eo,
verat, ad
tremam
Antonius
tur in C
omnibus
cus, eos
hortantib
officii, &
set, sua
que ad s
(Gellium
exemisse.
incideret
ei misit.
non solu
rissimum
enim su
tiit salu
ret null
esse fort
cipuà la
marique
gularis
ex tor
libus ad

que sit Attici bonitatis exemplum, quod cum eo, quem puerum in ludo cognoverat, adeo conjuncte vixit, ut ad extremam aetatem amicitia eorum creverit. Antonius autem etsi tanto odio ferebatur in Ciceronem, ut non solum ei, sed omnibus etiam ejus amicis esset inimicus, eosque vellet proscribere: multis hortantibus tamen, Attici memor fuit officii, & ei, cum requisisset ubinam esset, sua manu scripsit, ne timeret statim que ad se veniret: se eum & illius causa (Gellium) Canum de proscriptorum numero exemisse. Ac ne quod (in) periculum incideret, quod noctu fiebat, praesidium ei misit. Sic Atticus in summo timore non solum sibi, sed etiam ei, quem carissimum habebat, praesidio fuit. Neque enim suae solum à quoquam auxilium pertinet salutis, sed conjunctum: ut appareret nullam sejunctam sibi ab eo velle esse fortunam. Quod si gubernator præcipuâ laude fertur, qui nayem ex hieme⁶ marique scopoloso servat: cur non singularis ejus existimetur prudentia, qui ex tor, tamque gravibus procellis civilibus ad incolumentem pervenit.

C A P. IX.

Quibus ex malis ut se emerserat, nihil
 aliud egit, quam ut plurimis, qui-
 bus rebus posset, esset auxilio. Cum pro-
 scriptos præmiis imperatorum vulgus con-
 quireret, nemo in Epirum venit, cui res
 ulla defuerit. nemini non ibi perpetuò
 manendi potestas facta est. Qui etiam
 post prælium Philippense, interitumque
 C. Cassii & M. Brutii, L. Julium Mu-
 cillam prætorium, & ejus filium, Au-
 lumque Torquatum, ceterosque pari for-
 tuna percussos, instituerit tueri: atque
 ex Epiro his omnis Samothraciam sup-
 portari jussit. Difficile (enim) est om-
 nia persequi, & non necessaria. Illud
 unum intelligi voluimus: illius libera-
 litatem neque temporariam, neque calli-
 dam fuisse. Id ex ipsis rebus ac tem-
 poribus judicari potest: quod non flo-
 rentibus se venditavit, sed affligitis sem-
 per succurrerit. qui quidem Serviliam
 Brutii matrem, non minus post mortem
 ejus, quam florente, coluerit. Sic libe-
 ralitate utens, nullas inimicitias gessit:
 quod neque laudebat quemquam, neque
 si quam injuriam acceperat, non male-
 bat ulcisci, quam oblidisci. Idem im-
 mortalí memoria præcepta retinebat be-
 neficia: quæ autem ipse tribuerat, tam-

diu men-
 accepera-
 videatur
 Neque
 se ipse,
 jure ple-

Hi-
 tate co-
 propter
 tiā, ni
 testatē
 nitatē
 liam ge-
 ptiarum
 landum,
 licē con-
 gere po-
 fuit à c
 usus sit
 aut peri-
 dem su-
 nam cū
 qualis f
 studio d
 bebatqu
 triumvi-
 dine ea
 labore a

diu meminerat, quoad ille gratus erat qui acceperat. Itaque hic fecit, ut vere dictum 6 videatur : *sui cuique mores fingunt fortunam.* Neque tamen prius ille fortunam, quam se ipse, finxit : qui cavit ne qua in re jure plecteretur.

C A P. XII.

HI S igitur rebus effecit, ut M. Viri
psanius Agrippa, intimâ familiaritate conjunctus adolescenti Cæsari cum propter suam gratiam, & Cæsaris potentiam, nullius conditionis non haberet potestatem, potissimum ejus deligeret affinitatem, præoptaretque equitis Romani filiam generosam nuptiis, atque harum nuptiarum consiliator fuit (non enim celandum) M. Antonius triumvir reipublicæ constituendæ : cujus gratiâ cum augere possessiones posset suas, tantum abfuit à cupiditate pecuniæ, ut nulla in re usus sit eâ nisi in deprecandis amicorum aut periculis, aut incommodis. quod quidem sub ipsa proscriptione perillustre fuit. nam cùm L. Saufeii equitis Romani, æqualis sui, qui cum eo complures annos studio ductus philosophiæ, habitabat, habebatque in Italia pretiosas possessiones, triumviri bona vendidissent, consuetudine ea, qua tum res gerebantur : Attici labore atque industriâ factum, ut eodem

nuntio Saufeius fieret certior, se patri-
 monium amisisse & recuperasse. Idem
L. Julium Calidum, quem post Lucre-
 tii Catulique mortem multo elegantissi-
 mum poëtam nostram tulisse ætatem vere
 videor posse contendere, neque minus
 virum bonum, optimisque artibus erudi-
 tum, post proscriptionem equitum, pro-
 pter magnas ejus Africanas possessiones,
 in proscriptorum numerum à **P.** Volum-
 nio, præfecto fabrūm Antonii, absen-
 tem, relatum, expedivit. Quod in præ-
 senti utrūm ei laboriosius, an glorioius
 fuerit, difficile fuit judicare: quod id eo-
 rum periculis, non secus absentes, quam
 præsentes, amicos Attico esse curæ cog-
 nitum est. Neque vero minus ille vir,
 bonus paterfamilias habitus est quam ci-
 vis.

CAP. VIII.

NAM cùm esset pecuniosus, nemo
 illo minus fuit emax, minus a-
 dicator. Neque tamen non in primis
 bene habitavit, omnibusque optimis re-
 bus usus est. Nam domum habuit in
 colle Quirinali Tamphilanam, ab avun-
 culo hæreditatem relictam: cuius amœni-
 tas non ædificio, sed silva constabat. Ip-
 sum enim tectum antiquitus constitutum,
 plus salis, quam sumptus habebat: in quo
 nihil commutavit, nisi si quid vetustate
 coactus

XXV.

coactus
 tate jud
 vix med
 literatissi
 rimi lib
 quisquam
 rum pul
 artifices
 desiderat,
 rum que
 mique fi
 non solu
 gentiæ.
 cupiscere
 tinentis
 gentia, o
 cris est i
 ficus; sp
 diligentia
 festabat.
 ut in ne
 Nec hoc
 is leve v
 latus es
 liberaliter
 num hom
 olus, qua
 in singul
 expensum
 hoc non a
 sumus. S
 em, dom

coactus est. Usus est familiâ, si utili-³
 tate judicandum est, optimâ: si forma,
 vix mediocri, namque in ea erant pueri
 literatissimi, anagnostæ optimi, & plu-
 rimi librarii, ut ne pedissequus quidem
 quisquam esset, qui non utrumque ho-
 rum pulchre facere posset. Pari modo ⁴
 artifices ceteri, quos cultus domesticus
 desiderat, apprimè boni. neque tamen ho-
 rum quemquam, nisi domi natum, do-
 mique factum habuit: quod est signum
 non solum continentiae, sed etiam dili-
 gentiae. Nam & non intemperanter con-
 cupiscere, quod à plurimis videoas, con-
 tentis debet duci: & (potius) dili-
 gentia, quam pretio, parare non medio-
 cris est industriae. Elegans, non magni-
 ficus; splendidus, non sumtuosus; omni-
 diligentia munditiem non affluentem af-
 festabat. Supellex modica, non multa,
 ut in neutrâ partem conspicî posset.
 Nec hoc præteribo, quanquam nonnul-⁶
 lis leve visum ire putem, cum imprimis
 laetus esset eques Rom. & non parum
 liberaliter domum suam omnium ordi-
 num homines invitaret, scimus non am-
 plius, quam terna millia æris, peræque
 in singulos menses, ex ephemeride eum
 expensum sumtui ferre solitum, Atque ⁷
 hoc non auditum, sed cognitum prædi-
 camus. Sæpe enim, propter familiarita-
 tem, domesticis rebus intersuimus.

C. A. P.

CAP. XIV.

Nemo in convivio ejus aliud a-
creama audivit quam anagnosten:
quod nos quidem jucuodissimum arbitra-
mur. Neque unquam sine aliqua lecti-
one apud eum cœnatum est: ut non
minus animo, quam ventre, convivæ de-
lectarentur. Namque eos vocabat, quo-
rum mores à suis non abhorserent.
Cùm tanta pecuniæ facta esset accessio, ni-
hil de quotidiano cultu mutavit, nihil de
vitæ consuetudine: tantaque usus est mo-
deratione, ut neque in festertio vicies,
quod à patre acceperat, parum se splen-
dide gesserit: neque in festertio centies
affluentius vixerit, quam instituerat: pa-
riique fastigio steterit in utraque fortuna.
Nulos habuit hortos, nullam suburba-
nam aut maritimam sumtuosam villam,
neque in Italia, præter Ardeatinum &
Nomentanum, rusticum prædium: om-
nisque ejus pecuniæ redditus constabat in
Epiroticis & urbanis possessionibus. Ex
quo cognosci potest, eum usum pecu-
niæ non magnitudine, sed ratione metiti
solitum.

CAP.

Mtas non
vitas si
tellectu
rentur,
tur, rel
beralis,
quod p
tendo
curâ, u
videret
gotii
existim
qua n
ut om
Horten
terea
Ex qu
judicio
nem.

H
quod
jucun
Bruto
Horte

C A P. XV.

MEndacium neque dicebat, neque pati poterat. Itaque ejus comitas non sine severitate erat, neque gravitas sine facilitate: ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vereintur, an amarent. Quicquid rogabatur, religiose promittebat: quod non liberalis, sed levis, arbitrabatur, polliceri quod præstare non posset. Idem in nittendo quod semel admisisset, tantâ erat curâ, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. Nunquam suscepti negotii eum pertæsum est. Suam enim existimationem in ea re agi putabat: qua nihil habebat carius. Quo fiebat, ut omnia Ciceronum, Catonis, Marii, Q. Hortensii, Auli Toquati, multorum præterea equitum Rom. negotia procuraret. Ex quo judicari poterat, non inertia sed judicio, fugisse reipublicæ procurationem.

C A P. XV.

HUmanitatis vero nullum afferre maius testimonium possum, quam quod adolescens idem seni Sullæ fuerit jucundissimus, senex adolescenti Marco Bruto: cum æqualibus autem suis, Q. Hortensio & M. Cicerone, sic vixerit, ut judicari

judicari difficile sit, cui ætati fuerit ap-
 2 tissimus. quanquam eum præcipue dile-
 xit Cicero, ut ne frater quidem ei Quin-
 3 tus carior fuerit aut familiarior. Ei rei
 sunt indicio præter eos libros, in quibus
 de eo facit mentionem, qui in vulgus
 (jam) sunt editi, sexdecim volumina e-
 pistolarum, ab consulatu ejus usque ad ex-
 tremum tempus ad Atticum missarum:
 quæ qui legat, non multum desideret
 historiam contextam illorum temporum.
 4 Sic enim omnia de studiis principum, vi-
 tiis ducum, mutationibus reipublicæ per-
 scripta sunt, ut nihil in iis non appareat,
 & facile existimari possit, prudentiam
 quodammodo esse divinationem. Non
 enim Cicero ea solùm, quæ vivo se ac-
 ciderunt, futura prædixit: sed etiam quæ
 nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

C A P. XVII.

1 **D**E pietate autem Attici quid plura
 commemorem? cum hoc ipsum
 vere gloriantem audierim in funere ma-
 tris suæ, quam extulit annorum nona-
 ginta, cum esset septem & sexaginta, se-
 nunquam cum matre in gratiam redisse, nun-
 quam cum sorore fuisse in simultate, quam
 2 prope æqualem habebat. Quod est sig-
 num, aut nullam unquam inter eos
 queritur iam intercessisse, aut hunc ea
 fuisse,

XX

fuisse in
 deberet,
 id fecit
 ei paren-
 principu-
 habuit
 dam, ne-

M
 tor: q
 nitam,
 exposue
 enim le
 que res
 non in
 quod c
 origine
 virorun
 Fecit h
 ut M.
 stirpe a
 vit, no
 nores q
 modo
 Scipion
 biorum
 libris
 aliquan
 torum

suisse in suos indulgentias, ut quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quanquam omnes ei paremus; sed etiam doctrinam. nam & principum philosophorum ita percepta habuit præcepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem, uteretur.

C A P. XVIII.

Moris etiam majorum summus imitator fuit, antiquitatisq; me amator: quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus ornavit. Nulla enim lex, neque pax, neque bellum, neque res illustris est populi Romani, que non in eo suo tempore sit notata: & quod difficillimum fuit, sic familiarum originem subtexuit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. Fecit hoc idem separatim in aliis libris: ut M. Bruti rogatu Juniam familiam à stirpe ad hanc ætatem, ordine enumeravit, notans, qui à quo ortus, quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli Claudi, Marcellorum; Scipionis Cornelii, & Fabii Maximi, Fabiorum & Æmiliorum quoque: quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. Attigit quoque poëticen:

cen: credimus, ne ejus expers esset suavitatis. Namque versibus, qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros Romani populi præstiterunt, exposuit: ita ut sub singulorum imaginibus facta, magistratusque eorum non amplius quaternis quinisque versibus descripserit, quod vix credendum sit, tantas res tam breviter potuisse declarari. Est etiam liber Græce confectus, *de consolatu Ciceronis*. Hactenus Attico vivo edita hæc à nobis sunt.

CAP. XIX.

Nunc quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur: &, quantum poterimus, rerum exemplis lectores docebimus, sicut significavimus, suos cuique mores plenumque conciliare fortunam. Namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit imperatoris Divi (Julii) filii: cum jam ante familiaritatem ejus esset consecutus nullâ aliâ re, quam elegantiâ vitâ, quâ ceteros ceperat principes civitatis, dignitate pari, fortunâ humiliore. Tanta enim prosperitas Cæsarem eum est consecuta, ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerit; & conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus

quirit

quiuit co
neptis ex
collocaret
Tiberio
privigno
necessitu
tem reddi

Q Ua
lù
quam ad
sit, quin
primis,
quamdiu
esset in
occupatio
tico fruer
intercessi
cum mo
requirere
poëticam
eius ver
quo accid
Capitolio
te atque
Attici ad
curaret.
nus abse
accuratè

quirit consequi. Nata autem est Attico³
neptis ex Agrippa, qui virginem filiam
collocaret. Hanc Cæsar, vix anniculam,
Tiberio Claudio Neroni, Drusilla nato
privigno suo, despontit, quæ conjunctio
necessitudinem eorum sanxit, familiarita-
tem reddidit frequentiorem.

C A P. II.

QUAMVIS ante hæc sponsalia non so-¹
lum, cum ab urbe abesset, nun-
quam ad suorum quenquam literas mi-
lit, quin Attico mitteret, quid ageret, in-
primis, quid legeret; quibusque in locis &
quandiu esset moraturus: sed etiam cum²
esset in urbe, & propter suas infinitas
occupationes minus saepe quam vellet At-
tico frueretur; nullus dies tamen temere
intercessit, quo non ad eum scriberet:
cum modò aliquid de antiquitate ab eo
requireret: modò aliquam ei quæstionem
poëticam proponeret: interdum jocans
ejus verbosiores eliceret epistolas. Ex³
quo accidit, cum ædes Jovis Feretrii, in
Capitolio ab Romulo constituta, vetusta-
te atque incuria detecta prolaberetur, ut
Attici ad nonitu, Cæsar eam reficiendam
curaret. Neque verò ab M. Antonio mi-
nus absens litteris colebatur: adeo, ut
accuratè ille ex ultimis terris, quid age-
ret,

ret, quid curae sibi haberet, certiorem fa-
ceret Atticum. Hoc quale sit, facilius
existimabit is, qui judicare poterit, quan-
tæ sit sapientiæ, eorum retinere usum
benevolentiamque, inter quos maximarum
rerum non solum æmulatio, sed obre-
statio tanta intercedebat, quantum fuit
incidere necesse inter Cæsarem atque An-
tonium, cum se uterque Principem non
solum urbis Romanæ, sed orbis terrarum
esse cuperet.

CAP. XXI.

TAli modo cum viii & lxx annos
complexset, atque ad extremam se-
nectutem non minus dignitate, quam
gratiâ fortunâque, crevisset: (multas e-
nimir hæreditates nullâ aliâ re quam bo-
nitate est consecutus:) tantâque prospe-
ritate usus esset valetudinis, ut annos
triginta medicinâ non indiguisse: na-
2etus est morbum, quem initio & ipse
& medici contemserunt. nam putarunt
esse tenesmon: cui remedia celeria fa-
3ciliaque proponebantur. In hoc cum tres
mensis sine ullis doloribus, præterquam
quos ex curatione capiebat, consumisset:
subito tanta vis morbi in unum inte-
stinum prorupit, ut extremo tempore
per lumbos fistula putris eruperit. At-
que

XXV

que hoc
quam in
que acce
ad se ar
nelium
hos ut
xus, qua
que in
adhibueri
necessæ est
bus quon
reliqui f
tineret,
sulam.
stat, ale
bus quicq
ut auxeri
à vobis
meum:
uemini.

H
ex vita,
retur m
flens,
craeret,
quoque
que p

que hoc prius quam ei acciderat, postquam indies dolores accrescere, febremque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi jussit, & cum eo L. Cornelium Balbum, Sextumque Peducæum. hos ut venisse vidit, in cubitum innixus, quantum, inquit, curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satis feci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est, ut egomet mihi consulam. Id vos ignorare nolui. Nam mihi stat, alere morbum desinere. namque his diebus quicquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine sp̄s salutis. Quare à vobis peto primum, ut consilium probetis meum: deinde, ne frustra debortando coemini.

CAP. XXII.

HA C oratione habitâ, tantâ constantiâ vocis atque vultus, ut non ex vita, sed ex domo in domum videatur migrare, cum quidem Agrippa eum flens, atque osculans, oraret atque obsecraret, ne ad id quod natura cogeret, ^{ipse} quoque acceleraret: & quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque

*que reservares : preces ejus taciturna suā
3 obstinatione depresso. Sic cùm biduum
cibo se abstinuisse, subito febris dece-
sīt, leviorque morbus esse cœpit. tamen
propositum nihilo secius peregit. Ita-
que die quinto, postquam id consilium
inierat, pridie Kal. Aprilis, Cn. Domi-
tio, C. Sosio Coss. decessit. Elatus est
in lecticula, ut ipse præscripserat, sine
ulla pompa funeris, comitantibus omni-
bus bonis, maximā vulgi frequentiā. Se-
pultus est juxta vim Appiam, ad quin-
tum lapidem, in monumento Q. Cæciliū
avunculi sui.*

CORN.

CORNELII NEPOTIS FRAGMENTA

*Quæ reperiri potuerunt omnia, studio
collecta: nunc passim emendata &
alicubi aucta.*

CAP. I.

Chronicorum Lib. I.

DE Homero & Hesiodo inter omnes fere scriptores constituit, utrumque vixisse ante Romam conditam, ut Cornelius Nepos in primo Chronicorum de Homero dixit, annis circiter centum & sexaginta. *A Gall. Noct. Attic.
lib. 17. cap. 12.*

Nepoti, & Lutatio Romam placet conditam Olympiadis septimæ anno secundo. *Solin. Polyhist. c. 1. edit. Salmasii.*

Archilochum Nepos Cornelius tradit Tullo Hostilio Romæ regnante jam tunc poëmatis clarum & nobilem. *A Gall. l. 17.
cap. 21.*

M. Manlius Romæ, qui Gallos in obsidione Capitolii obrepentes per ardua depulerat,

lerat, convictus est consilium de regno occupando iniisse : damnatusque capit is è saxo Tarpeio, ut M. Varro ait, præcep s datus est : ut Cornelius autem Nepos scriptum reliquit, verberando necatus est.

Ibid.

Alexander magnus Pellæ oritur, ut Nepos edidit, M. Fabio Ambusto, Tito Quintio Capitolino, Coss. post Romanam conditam anno trecentesimo octogesimo quinto. *Solin. c. 4. Polyhist. edit. Salmas.*

P. Terentius, maxime familiariter vixit cum Scipione Africano, & C. Lælio, &c. quamvis Cornelius Nepos omnes æquales fuisse tradat. *Donatus in vita Terentii.*

C A P. II.

Cornelii Nepotis Exemplorum, Lib. II.

A Virgine Vestali, *Fl. Charismus. lib. I.*
Grammat.

L I B. V.

Cornelius Nepos exemplorum quinto litteris mandavit, multis in Senatu placuisse, ut ii qui redire nollent, datis custodibus ad Hannibalem deducerentur ; sed eam sententiam numero plurim ; quibus id non videretur, superatam, eos tamen, qui ad Hannibalem non redissent, usque adeo intestabiles invisosque fuisse, ut tedium vitæ ceperint, necemque sibi consciverint. *A. Gellius l. 7. c. 18.*

C A P.

C A P. III.

*Cornelii Nepotis Illustrium Virorum.**L I B. II.*Subinde. *Sosipater Charis. l. 1.**L I B. XV.*Harum partium. *Ibid.**L I B. XVI.*A fratre patrucole. *Ibid.**Incerta quo Libro Virorum Illustr. posita.*

KArthago antea speciem habuit duplícis oppidi, quasi aliud alterum amplexeretur, cuius interior pars Byrsa dicebatur, exterior Magalia. Hujus rei testis est C. Nepos in eo libro, qui vita Illustrium inscribitur. *Servius in I. Aen.*

Propius Grammatico accessi. *Diomed.*
l. 1. Gram.

Albinus, qui cum L. Lucullo consul fuit, res Romanas oratione Græca scriptitavit. In ejus historiæ principio scriptum est ad hanc sententiam: *neminem succensere sibi convenire, si quis in his Libris parum composite aut minus eleganter scriptum foret.* nam sum, inquit, homo Romanus, natus in Latio: Græca oratio à nobis alienissima est. Ideoque veniam gratiamque malæ existimationis, si quid esset erratum, postulavit. Es quum legisset M. Cato: *Næ tu, inquit, Aule, ni-
muns nugator es quum maluisti culpam de-
precari*

precari, quam culpa vacare. Nam petere vitiam solemus, aut quum imprudentes erravimus, aut quum compulsi peccavimus. Tibi, inquit, ero te, quis perpulit, ut id committeres, quod priusquam faceres, peteres, si ignoscereatur? Scriptum hoc est in libro Cornelii Nepotis de illustribus viris. Agell. l. i. c. 8. Noct. Attic. & Macrobius prefat. Saturn.

C A P. IV.

Cornelii Nepotis, de Vita Ciceronis.

L I B. I.

Cornelius Nepos, & rerum memoria non indiligens, & M. Ciceronis, ut qui maxime amicus familiarisque fuit: atque ipsis tamen in primo librorum, quos de vita alii composuit, errasse videtur, quum eum scripsit tres & viginti annos natus natum primam causam judicii publici egisse: Sextumque Roscium partidii reum defendisse. A. Gell. l. 15. Noct. Attic. c. 28.

Frustra Tullium suspicimur. Res enim Cornelius Nepos, se praesente, iisdem pœne verbis, quibus edita est, eam pro Cornelio seditioso Tribuno defensionem peroratam. D. Hieron. ep. 71. ad Pamphilium.

C A P.

Corn. N.
T Ant
pu
operae
qui in ea
magnam
pudore &
osdem in
vivere. L
M. Tullii Ci
Itaque
dicta essen
tute locut
pellari di
saturn:
Aa
Hoc ref
erer doni
Qui hal
er, asper
Quid?
orum qui
uis aut ac
matione a
p. 55.

C A P. V.

*Corn. Nepotis Epistolarum ad Ciceronem,
LIB. I.*

Tantum abest, ut ego magistrum esse
putem vitæ Philosophiam, beatæque
vite perfectricem; ut nullis magis existimem
opus esse magistris vivendi, quam plerisque
qui in ea disputanda versantur. Video enim
magnam partem eorum, qui in schola de
udore & continentia præcipiant argutissimè,
osdem in omnium libidinum cupiditatibus
vivere. *Laetant. lib. 3. c. 15. divin. Institut.*

*M. Tullii Ciceronis ad Corn. Nepotem Epistolarum,
L I B. II.*

Itaque nostri, cum omnia quæ dixissimus
dicta essent: quæ facete, & breviter, & a-
cute locuti essemus, ea proprio nomine ap-
pellari dicta voluerunt. *Macrobius lib. 2. cap. I*
aturn.

Ad eundem, ex libro incerto.

Hoc restiterat etiam, ut à te factis aggre-
gerer donis. *Priscian. lib. 8. Gram.*

Qui habet, ultro appetitur: qui est pau-
er, aspernatur. *ibid.*

Quid? oratorum quem huic antepones
orum qui nihil aliud egerunt? quis senten-
tias aut acutior aut crebrior? quis verbis aut
natiōnēs aut elegantior? *Suetonius in Cæsare*
p. 55.

Ut Tullius docet, crudelitatis increpans Cæsarem in quadam ad Nepotem epistola. Neque enim quidquam aliud est felicitas, inquit nisi honestarum rerum prosperitas. Vel, ut alio modo definiam, Felicitas est fortuna adiutrix consiliorum bonorum: quibus qui non utitur, felix nullo pacto esse potest. Ergo in perditis impiisque consiliis, quibus Cæsar usus erat, nulla potuit esse felicitas: feliciorque meo judicio Camillus exsulans, quam temporibus iisdem Manlius, etiam si, id quod cupierat, regnare potuisset, *Am. Marcell. l. 2. fin.*

Hæc quidam veterum formidantes, cogniciones actuum variorum, stylis uberibus explicatas, non edidere superstites, ut in quadam ad Cornelium Nepotem epistola Tullius quoque testis reverendus adfirmat. *Am. Marcell. lib. 1. 16. initio.*

Sententiæ illius Tullianæ ignarus, docentes infelices esse eos qui omnia sibi licere existimantur. *Am. Marcell. lib. 26. in fine.*

Idem ad Atticum de Nepote.

Nepotis epistolam expedito, cupidus ille meorum, qui ea quibus maxime pavet, legendam non putet? & aīs μετ' ἀμύμων: vero ἀμύμων, ille quidem ἀμβερτος.

Male narras de Nepotis filio, valde me hecule moveor, & moleste fero, nescieram omnino esse istum puerum. *Lib. 16. epist. 5.*

L. Hic SCHOTTUS inseruit Catonem
& Attici vitas.

CATONI

Cornelii
quo dicitur

NEPOTIS
Kalend. M
porius ut
pellaretur
um dixisse
cessisse si
proferret,
aut opus
Satis po
duixerunt.

L. O
Cn. Pom
res gestas
bris expo
ut Corne
riam ortu
scribi so

Corne
literatum
appellari
te scient
ceterum
interpret
nentur.

C A P. VI.

*Cornelii Nepatis Fragmenta, incerta partim
quo libro posita, partim quibus verbis
concepta.*

N Epos auctore certo comperisse se ait,
C. Lælium quondam in Puteolano
Kalend. Martiis admonitum ab uxore, tem-
porius ut discumberet, petiisse ab ea ne inter-
pellaretur : serius tandem ingressum triclini-
um dixisse, non sæpe in scribendo magis suc-
cessisse sibi : deinde rogatum, scripta illa
proferret, pronuntiasse versus qui sunt in
Επιτονικογραμμών :

*Satis pol proter ve me Syri promissa hac in-
duxerunt. Donatus in vita Terentii.*

L. Oraclius Pilitus Rheticam professus,
Cn. Pompeium Mag. docuit ; patris ejus
res gestas, nec minus ipsius, compluribus li-
bris exposuit: primus omnium libertinorum,
ut Cornelius Nepos opinatur, scribere histo-
riam orsus, non nisi ab honestissimo quoque
scribi solitam. Suet. de claris Rheticib. c. 3

Cornelius Nepos in libello, quo distinguit
literatum ab erudito, literatos vulgo quide n
appellari ait eos, qui aliquid diligenter & acu-
te scienterque possint aut dicere aut scribere:
ceterum proprie sic appellandos poetarum
interpretes, qui à Græcis γεγματκοὶ nomi-
nentur. Suet. de illustr. Gram. cap. 4.

C A P. VII.

PRæter Physicos, Homerumque, qui universum orbem mari circumfusum esse dixerunt, Cornelius Nepos, ut recentior, i auctoritate certior (tradit:) Testem autem rei Q. Metellum Celerem adjicit, eumque ita retulisse commemorat. Cum Galliis proconsul præcesset, Indos quosdam à rege Bætorum dono sibi datos: unde in eas terras devenissent requirendo, cognovisse, vi tempestatum ex Indicis æquoribus abreptos emensosq; que intererant, tandem in Germania ē littora exiisse. Pomponius. *Mela lib. 3. c. 5. de situ orbis,* & *Plin. lib. 2. Cap. 67.*

Largitudo Cœris. *l. 1.*

Eudoxus quidam avorum nostrorum temporibus cum Lathurum regem Alexandriæ profugeret, Arabico sinu egressus, per hoc pelagus, ut Nepos affirmit, Gades usque pervectus est. *Mela l. 3. c. 9.* & *Plin. l. 2. c. 67.* & *Mart. Capella l. 6*

Paphlagonia insignis loco Heneto, à quo, ut Cornelius Nepos perhibet, Paphlagones in Italiam transveisti, mox Veneti sunt nominati. *Solin. cap. 44. Salm.* & *Plin. 6. cap. 3.*

Fauces Oceani T. Livius, ac Nepos Cornelius latitudinis tradiderunt, ubi minimum VII. M. pass. ubi vero plurimum, X. M. *Plin. lib. 3. proæmio.*]

Melpum

Melpum opulentia præcipuum, quod ab Insubribus, & Boiis, & Senonibus deletum esse eo die, quo Camillus Vejos ceperit, Nepos Cornelius tradidit. *Plin. lib. 3. cap. 17.*

Ultra Aquilejam VI. M. pass. Formio amnis, ab Ravenna CLXXXIX pass. antiquus Italiæ auctus terminus, nunc vero Istriæ: quam cognominatam à flumine Istro in Adriam effluentem à Danubio amne, eidemque Istro ex adverso Padi fauces, contrario eorum percussu mari interjecto dulcescente, plerique dixerunt falso, & Nepos (Cornelius) etiam Padi accolam. *Plin. l. 3. c. 18. Natur.*

C A P. VIII.

A Lpes in longitudinem x. M. pass. patere à supero mari ad inferum, Cælius tradidit: Timagenes xx. M. pass. deductis in longitudinem, Cornelius Nepos c. m. T. Livius tria M. stadiorum: uterque diversis in locis. *Plin. lib. 3. c. 19.*

Inter duos Bosporos, Thracium & Cimmerium, directo cursu, ut auctor est Polybius, 10M. passuum intersunt. Circuitu vero totius Ponti vicies semel centena quinquaginta M. ut auctor est Varro, & fere veteres. Nepos Cornelius trecenta millia quinquaginta adjicit. *Id. Lib. 4. cap. 12.*

In ora Oceani, colonia Augusti, Julia Constantia, &c. & ab ea XXXI M. pass. colonia Claudio Cæsare facta Lixos. Ibi regia Antæi, certamenque cum Hercule, & Hesperidum

ridum Horti, &c. Extat in ea & ara Herculis, nec præter oleastros aliud ex narrato illo au-
rifero nemore. Minus profecto mirentur por-
tentosa Græciæ mendacia, de iis & amne Lixo
prodita, qui cogitent, nostros nuper paullo
minus monstrifica quædam de iisdem tradi-
disse: prævalidam hanc urbem majoremque
Carthaginem magna: præterea ex adverso ejus-
sitam, & prope immenso tractu ab Tingi
quæque alia Cornelius Nepos avidissime cre-
dedit. *Id. Lib. 5. cap. 1.*

Aliqui inter Pontum & Caspium mare
cccxxv. m pass. non amplius interesse tra-
diderunt Cornelius Nepos **cc. m. l. 6. c. 1.**

Polybius in extrema Mauritania contra
montem Atlantem à terra stadia octo abesse
prodidit Cernen. Nepos Cornelius ex adverso
maxime Carthaginis à continente passus mil-
le: non ampliorem circuitu duobus millibus
Lib. 6. c. 31. de insulis Æthiopici maris.

Nepos Cornelius, qui Divi Augusti princi-
patu obiit: Me, inquit, juvene violacea pu-
pura, vigebat, cuius libra denariis centum ve-
nibat; nec multo post rubra Tarentina. Huic
successit dibapha Tyria, quæ in libras denarii
mille non poterat emi. Hac P. Lentulus Spin-
ther Ædilis Curulis, primus in prætexta usu
improbatur: qua purpura quis non jan-
inquit, triclinaria facit? *Lib. 9. cap. 39.*

Onychem etiam tum in Arabiae montibus
ne cusquam alibi nasci putavere nostri vete-
nes: sed & in Germania potoriis & primu-

vas

vasis inde
que, Corn
raculo, cu
ex eo &
disset: p
duorum
disse se.

Corn
sed à q
ruptum.
Callisther
ejus/modi
nasse &
facultate
culo ext

Corn
ejus, q
nuptum

Anni
ceres, M
cum ac
corporis
que su
vultu
qui tam
cisset) p
tum mi
no ha
amictur

vasis inde factis, dein pedibus lectorum sellisque, Cornelius Nepos tradit magno fuisse miraculo, cum P. Lentulus Spinther amphoras ex eo & urceos magnitudine cadorum ostendisset: post quinque nnium deinde, triginta duorum pedum longitudine columnas vidisse se. Lib. 36. cap. 7.

C A P. IX.

Cornelius Nepos ait: non senio, neque morbo alienata mente fuisse Lucullum, sed à quodam liberto Callisthene venenis corruptum. Datum autem esse venenum, ut Callisthenes impensius ab eo diligenteretur, quod ejusmodi vi pollere id putaret. Ita vero alienasse & soluisse mentem ejus, ut adhuc viventis facultates frater procuraret. Plutarch. in Lucullo extremo, & An seni gerenda Respub.

Cornelius Nepos non Crassi, sed Brutus, ejus, qui de Lusitanis triumphavit, filiam nuptum Cajo datam, ait. In Graccho.

Annibal vero quum reliquos minimi faceres, Marcellum cecidisse audit. ipse ad locum accurrat: cadaverique adstantis, diuque corporis robur & formam contemplatus, neque superbam ullam emisit vocem, neque vultu laetitiam (ut consentaneum erat eum qui tam molestum & gravem hostem interfecisset) præ se tulit, sed inopinatum viri existum miratus, annulum ei abstulit, corpus digno habitu ornatum, vestibusque decentibus amictum cremavit, reliquias in urnam argenteam

genteam lectas, aurea super addita corona ad filium misit. Sed quidam Numide, cum inferentes ea incidissent, adimere vi conati sunt: illis reluctantibus ac vim vi repellentibus, ossa disiecta sunt. Annibal hoc audito, ad eos qui aderant, Nihil, inquit, usque Diis invitis fieri potest: sumto de Numidis suppicio, nullam præterea de Marcelli reliquiis colligendis curam habuit: ut qui Dei alicujus numinis Marcello hunc exitum vitæ, & sepulturæ privationem ita præter omnium opinionem evenisse crederet. Hec Cornelius Nepos & Valerius Maximus narrant. Livius & Augustus Cæsar, perlata, ad filium Marcelli urnam, & honorifice sepultas ejus reliquias perhibent. Plutarch. in Marcell.

Annibalem Marcellus, ut Polybius narrat, ne semel quidem vicit, sed invictus hic vir fuisse videtur usque ad Scipionem. Nos autem Livio, & Cæsari, & Nepoti, & ex Græcis scriptoribus regi Jubæ credimus, aliquotiens Hannibalem à Marcello victum, & in fugam versus esse. In Marcello.

C A P. X.

Corn. Nepos, qui Divi Augusti principatu obiit cum scriberet turdospaullo ante cœptos saginari, addidit ciconias magis placere, quam grues: cum hæc nunc ales inter primas expetatur, illam vero nemo velit attigisse. Plin. I, 10. c. 23.

Apud

Apud
tus acipe
ratem fu
& Laberit
t. 17.

Magni
quam Ne
Vinum q
quod ult
Nepos;
bos dolio

Scandu
ad bellur
Corneliu

Cornel
am duo
gentea.

Primu
nunt trita
eodem no
nelius Ne
Tarquinii
entem à
mox doc

Primu
operuisse
Corn. N
natum, e
brum C.
Nepos, e
nisi è ma
solidas è

Apud antiquos piscium nobilissimus habitus acipenser, &c. Postea præcipuam auctoritatem fuisse lupo & asellis, Cornelius Nepos & Laberius, poëta mimorum, tradidere. *l. 9.*

l. 17.

Magnitudo *loto arbori*, quæ piro : quamquam Cornelius brevem tradat, &c. Vinum quoque exprimitur illi, simile mulso, quod ultra denos dies negat durare idem Nepos ; baccasque contusas cum alica ad cibos dolio condi, *Lib. 13. cap. 17.*

Scandula contectam fuisse Romam usque ad bellum Pyrrhi annis quadringentis *LXX.* Cornelius Nepos auctor est, *Lib. 16. cap. 10.*

Cornelius Nepos tradit ante Sullæ victoriam duo tantum triclinia Romæ fuisse argentea. *Lib. 33. cap. 11.*

Primus invenit *lineas* colorare, ut testa ferunt trita, Cleopantus Corinthius. Hunc aut eodem nomine alium fuisse quem tradit Cornelius Nepos secutum in Italiam Demaratum Tarquinii Prisci Romani regis patrem, fugientem à Corinthon injurias Cypseli tyranni, mox docebimus, *Lib. 25. cap. 3.*

Primum Romæ parietes crusta marmoris operuisse totius domus suæ in Cœlio monte Corn. Nepos tradidit Mamurram. Formis natum, equitem Romanum, præfectum fabrum C. Cæsar is in Gallia, &c. Adjecit idem Nepos, eum primum totis ædibus nullam, nisi è marmore, columnam habuisse, omnes solidas è Carystio, aut Lunensi. *Lib. 36. c. 6.*

C A P.

C A P. XI.

Aedes Martis est in circo Flaminio architectata ab Hermodoro Salaminio
Priscian. l. 8

Non amplius ter bibere Augustum solitum super cœnam in castris apud Mutinam, Cornelius Nepos tradit. *Suet. Aug. c. 77*

In extrema Britanniæ parte Memma, quam Cornelius etiam Annalium scriptor, narrat metallis plurimis copiosam, herbis frequenter, his & feraciorem omnibus, quia pecora magis, quam homines alat. Labi vero per eam multa quam maxima relabique flumina, gemmas margaritasque volventi. *Jordanus sive Tornandes de rebus Gothicis.*

C A P. XII.

Epistola Corneliae Matris Gracchorum.

Dices pulchrum esse inimicos ulcisci. Id neque majus neque pulchrius cuiquam atque esse mihi videtur ; sed si liceat republ. salva ea persequi. Sed quatenus id fieri non potest, multo tempore, multisque partibus inimici nostri non peribunt ; atque uti nunc sunt, erunt potius, quam respubl. profligetur atque pereat.

Eadem alio loco.

Verbis conceptis dejerare ausim, præterquam qui Tiberium Gracchum necarunt, neminem inimicum tantum molestiæ, tantum que

que laboris, quantum te ob has res, mihi tradidisse : quem oportebat omnium eorum, quos ante habuerim liberos, partis eorum tolerare : atque curare, ut quam minimum solicitudinis in senecta haberem, utique quæcunq; ageres, ea velles maxime mihi placere atq; uti nefas haberet rerum majorum adversum meam sententiam quicquam facere: Præfertim mihi, cui parva pars vitæ supereft, ne id quidē tam breve spatium potest opitulari, quin & mihi aduerseris, & rempubl. profliges. Denique quæ paſa erit ? * & quando desinet familia nostra insanire ? & quando modus ei rei haberi poterit ? & quando desinemus & habentes, & præbentes, molestiis desistere ? & quando perpudescet miscenda atque perturbanda republ. Sed si omnino id fieri non potest ; ubi ego mortua ero, petito Tribunatum ; post me facito quod libebit, cum ego non sentiam. Ubi mortua ero, parentabis mihi, & invocabis Deum parentem. In eo tempore, non pudet te eorum °Deum preces expetere, quos vivos atque præsentes, relictos atque desertos habueris? Neille sinat Jupiter, te ea perseverare, nec tibi tantam dementiam venire in animum ; & si perseveras, vereor in omnem vitam tantum laboris, culpa tua recipias, uti in nullo tempore tute tibi placere possis.

* fort. Ecquando, † al. absentes & præsentes. ° fort. Deorum.

Andr.

*Andr. Schottus, epistola ad Cornel. Valerium
Fragmentis Nepotis præfixa.*

Quis horum, dicet aliquis, Fragmentorum usus? Nimirum navi tempestate amissa, factaque insigni jactura, consolationi esse solet, tabulas naufragii reliquas collegisse, & Neptuno maris Deo dedicasse: bonique consulenda falsamenta, cum deficimus cibo, juxta Græcorum proverbium. Quem equidem amissa colligendi laborem, non sine exemplo suscepi. Nam M. Varronis togatum doctissimi, M. Catonis, reliquorumque Vertranius Maurus, & Antoninus Riccobonus: M. Tullii Fragmenta, Car. Siganius: eoque diligentius And. Patricius: C. Cæsaris, Fulvius Ursinus: Sallustii Historiarum libros, Aldus Manutius minor: & accuratius Lud. Carrio, collegerunt. Virgilii vero catalecta, reliquorumque, Jof. Scaliger, Galliae ocellus: alii alia veterum deperdita contulerunt. Græcorum Poëtarum, Oratorum, & Philosophorum collectanea prætereo, in quibus Hertelii, Ursini, & Stephani Douza singularis industria elucescit.

rium

mento-
pestate
lationi
legisse,
onique
r cibo,
equi-
ne ex-
ogato-
imque
bonus :
eoque
s, Ful-
libros,
; *Lud.*,
alecta,
cellus :
erunt.
z Phi-
quibus
singu-

I N D E X

IN CORN. NEPOTEM

SELECTISSIMUS.

*In quo primu numerus notat Vitam : Secundus,
Caput : Tertius, Versiculum capitis.*

A

- A** Fundamentis disjicere, ἐκ θρησκίαν, funditus;
20. 3. 3.
- A puer, ἀνέ à pueritia, 5. 2. 1.
- A stirpe, ab initio familia & origine, 25. 18. 3.
- Ab tenui initio, occasione & ope rei tam parva, 16
2. 3.
- Abdere se in Thraciam, 7. 9. 1. Veluti in finum se-
curitatis, de eo qui suam fortunam oculere studet.
- Abest à persona Principis, non decet, non convenit, 15.
1. 2. ab invidia, remotum esse ab obtricationibus in-
vidia, 12. 3. 4. ab Urbe, peregrè esse, 25. 20. 1.
- Abripere, intercipere, 14. 4. 2.
- Abripi, de iis qui ex solo patre in alind trajiciuntur;
1. 4. 2.
- Accedere ad manum, collatis signis dimicare, 18.
5. 2.
- Accedere ad Remp. capessere rempublicam, 9. 1. 1.
- Accipere conditionem, id quod offertur, 14; 8. 6.
- Acceptus male, qui pralicio fuisse, 18. 8. 1.
- Acer, ὁξύθυμος, facile irritabilis, 13. 3. 5.
- Acerba mors, inctuosa tanquam præmatura, 5. 4. 3.
- Acerbius imperium, crudelitas, 18. 6. 2.
- Acerbitas vigor, 10. 6. 5.
- Acerbitas temporis pristini, indigna prist. temp. illata;
7. 6. 3.
- Acheruna. Ab Acherunte redimere, ab inferis &
sepulchro, 10. 10. 2.

K

Acqui-

I N D E X.

- Acquiescere, significans de morte, vitam laboriosam sequuta, 23. 13. 1.
Adducere aliquem alicui in suspicionem, suspectum reddere, 23. 2. 2. adduci precibus alicujus, per moveri, 10. 2. 3.
Adhibere memoriam contumeliae, ea ad ultionem uti, 15. 7. 2. in convivium, secum ducere, præf. 6.
Adimantus, 7. 7. 1.
Adire ad, 2. 7. 1.
Adjungere, addere iis qua dicta, 15. 10. 4.
Adjutum venire, 10. 2. 4.
Adjutor datus, Collega gerendi belli, 9. 4. 2.
Admetus Rex Moloss. 2. 8. 3.
Administrare bellum, de Duce qui gerit bellum, 12. 2. 1. Legationes, 10. 1. 4.
Admirari quem, venerationem notat, 10. 2. 3. sic admiratio, pro reverentia, 11. 3. 1. admirabile fuit in eo, insigne ad gloriam, 17. 7. 3.
Admiranda in Italia Hispaniisque, 24. 3. 4.
Admittere ad se domum 20. 1. 4. admittere quid, agendum suscipere, 25. 15. 2. admittere scelus, perpetrare, 15. 6. 3.
Admitti, propria vox de admissionibus principum, 14. 3. 4. hinc de magistro admissionum apud Persas mentie, 18. 1. 5. in numerum praefectorum, 6. 1. 5.
Adolescens de quadragenario, 25. 8. 1. ita solebant Romani, apud Suet. Aug. 20. de triginta annos habente, admodum adolescentulus, 22. 1. 1. adolescentia iniens, 7. 2. 2. adolescentiae initium, 5. 1. 1.
Adorior, oppugnare, 8. 2. 5. sit alias: Aggredior loc facere, conatum cuius effectu notat. Adoriri Dodonam, de conatu corrupti sacerdotes Dodonæos, 6. 3. 2.
Adrumentum, 23. 6. 3.
Adscitus lepor, opponitur nativo, 25. 4. 1.
Adversum tenere proficiscentibus de vento qui proficiscentibus flatu est contrarius, qui contra spirat 1. 1. 5. adversum Athenas, è regione, 2. 3. 4 exadversum.

Adversu

Adversi
16. 1
Adversa
Adversa
Adve
five, 4
3. 5.
qui ac
16. 1.
Advoca
Ædes Jo
Proser
Ædium
præf.
Ædifican
Ædifici
Ædilis p
Cereal.
Ægæ, pl
Ægates i
Æger vul
Ægos flu
Ægyptus
Ægypto
Æmilius
Æmulari
15. 5. 6
Æneæ sta
Æolia, 9.
Æqualis:
Æquè be
Æquipara
Æquus lo
Æquitas,
dicas sc
Æris ter
terna n
jubasdi
summa,

I N D E X.

- Adversus arma ferre, 17. 4. 6. adversus resistere
16. 1. 3.
Adversari alicui, de dissensione, 20. 2. 1.
Adversarius, de eo qui factionem comparat, 10. 7. 1.
Adversarius populus, *hac voce notatur et φιλαντορ*,
sive adversandi premendique superiores, libido, 13.
3. 5. Adversarii, *obstrectatores, amuli* 15. 7. 3.
qui accusant in iudicio, 2. 4. 4. Adversaria factio,
16. 1. 2.
Advocare concionem, 7. 6. 4.
Ædes Jovis Fererii, 25. 20. 3. Minervæ, 4. 5. 2.
Proserpinæ, 10. 8. 5.
Ædium locus primus ἀγρόθυρος, præf. 6. pars inter
præf. 7.
Ædificare classem, 2. 2. 2. efficere ædificandi jus.
Ædificator, qui studio adificandi dicitur, 25. 13. 1.
Ædilis plebis, *ad differentiam Ædilium Curulium, &*
Cerial. 2. 4. 1. 3.
Ægæ, pl. Maced. opp. 21. 2. 1.
Ægates insula, 22. 1. 3.
Æger vulneribus, 1. 7. 5.
Ægos fluv. 6. 1. 4. 7. 8. 1.
Ægyptus, 18. 3. 2. Ægyptia Classis, 12. 2. 3.
Ægyptiorum munera Agesilao missa, 17. 8. 3.
Æmilius L. Paulus. occisus, 23. 4. 4.
Æmulari aliquem, contendere de gloria cum aliquo,
15. 5. 6.
Æneæ statuæ, 23. 9. 3.
Æolia, 9. 5. 2. Æolis, 1. 3. 1.
Æqualis alicui, vel alicujus, σύγχρονος, 3. 1. 1.
Æquè bene, 23. 4. 3.
Æquiparare quem labore, corporis viribus, 7. 11. 3.
Æquis locut, non æquus cui, *incommodus*, 1. 5. 4.
Æquitas, de civili formato statu, 1. 2. 2. animi, *modicis scil. honoribus contenti*, 8. 4. 2.
Æris terna millia, scutati triginta, 25. 13. 6. aris
terna millia sunt. 3000 assuum. Si amittas æris,
jubandi nummum ut sint 90 scutati, qua verisimilior
summa, Manut.

I N D E X.

- A**estimare, Aestimata lis ejus tot talentis, 1. 7. 6. 5.
 1. 1. Damnatus tot talentis, intelligitur enim ipsa pecunia multatitia, estimatione delicti decreta. Hinc addi noster, 1. 7. 6. tot talentis estimatam Miltiadis litem, quantus in classem sumptus factus erat.
Aetas militaris, 17 annor. 24. 1. 2. extrema senectus, 24. 2. 4. 25. 10. 3. aetas extrema imperatorum, ultimi tum imperatores erant, 13. 4. 4. aetatis vacatio, sentit immunitas à bello, 25. 7. 1.
Afferre deformitatem, addere, 17. 8. 1. manus alicui de interfectione, 20. 1. 4.
Afficere quem morbo, 23. 4. 3.
Affluens, abundans, 25. 13. 5.
Africanæ possessiones, qua in Africa, 25. 12. 4.
Agellus, de tensi pessi, 19. 1. 4.
Ager Troas, 4. 3. 3.
Agere causam populi, studere democratio, 19. 3. 1.
 egit nihil aliud quam ut, ἀνθεροῖς magna contentionis & studii, 23. 10. 1.
Agesilaus Lacedæm. Rex, 17. 1. 1.
Aggredi, impugnare, 14. 9. 5. hostem, bello persequi, 2. 4. 4.
Agis Rex Lacedæm. 17. 1. 3.
Agnonides sycophanta, 19. 3. 4.
Agrippa, M. Vespianus, 25. 12. 1.
Ala equitum, 18. 1. 6. Ala dicta exercitus equitum ordines, quod circum legiones dextra sinistraque, tanquam ala in avium corporibus locabantur. Cincius apud Gell. 16. 4.
Alcibiades, 7. 1. 1.
Alcmeon matricida, 15. 6. 2.
Aletere morbum, fevere, 25. 21. 6. Nolo ali eorum luxuriam, he instrumenta suppeditari lux, 19. 1. 4. ali publicè, publica sustentatione, 3. 3. 3.
Alexander M. Babylone moritur, 18. 2. 1. 21. 2. 1.
Alexander Pheræus, Tyran, 16. 5. 1.
Alienum non videtur, intempestivum, ἄσκοπον, 1. 6.
 1. alienari timore ab aliquo, favorem timore in odium mutare, 7. 5. 1. alienatae insulæ, qua defecabant, 5. 2. 4.

Aleti

Altera debet perior 18. 8.
Ambitu per matur.
Amici a
Amicos
Amicitia
Amitter rem.
Auris
Ammon
Anceps loci,
Andocid
Androcl
Anicia,
Anima,
Animad 16. 5.
 13. 4.
Animat aliena
animus, pro fid esse, in propria natione
Annus v eodem.
Ante illu 11. 1.
Anteferr 15. 5.
 imponere
Antigon
Antipate
Antiquit

I N D E X.

- Altera persona, *unus ex duobus, quibus Resp. plurimum debet, additur, secunda tamen, ut referatur ad superiorem & primum*, 16. 4. 3. altero tanto longior, 18. 8. 5.
- Ambitus largitiones, *captatoria donationes in ambiendis per malas artes, honoribus. id enim ambitus voce natus*, 2. 5. 6. 2.
- Amici adjutores rerum gerendarum, 18. 12. 2.
- Amicos tueri, *opibus officioque adesseis*, 15. 3. 4.
- Amicitia, *pro societate*, 15. 6. 1.
- Amittere animam, 15. 9. 3. optimates, *eorum favorem*, 10. 7. 2.
- Apriugia, 8. 3. 2.
- Ammon, *cognom. Jovis*, 6. 3. 3.
- Anceps periculum, *utrinque host. 2. 3. 3. anticipites loci*, 14. 7. 3.
- Andocides, 7. 3. 2.
- Androcles Magnes, 14. 5. 4.
- Anicia, 25. 2. 1.
- Anima, *pro vita*, 23. 1. 3.
- Animadvertere, *pro considerare*, 15. 6. 3. conspicari, 16. 5. 4. animadversa varietas fortune, obseruata, 13. 4. 1.
- Animatæ bene insulæ, *in obsequio manentes, oppon. alienatæ*, 5. 2. 4.
- Animus, *pro fiducia constanterque*, 1. 4. 5. maximus, *pro fiducia sui constanterque*, 10. 5. 3. animo isto esse, *id consilii habere*, 18. 11. 4. animo bono facere, proposito non scelesto, 17. 6. 2. æquo ferre, *sine indignatione*, 10. 6. 4. *sine obtrectatione*, 25. 1. 3.
- Annus vertens, rotus, *cujus scil. cursus natura vertitur eodem, unde incipit*, 17. 4. 4.
- Ante illum imperatorem, *antequam ille esset Imperator*, 11. 1. 3.
- Anteferre bello pacem, *bellum deponere, pace mutare*, 15. 5. 3. religionem iræ, illius respectu huic frenos imponere, 17. 4. 6.
- Antigonus in prælio cadit, 21. 3. 2.
- Antipater, 18. 2. 2.
- Antiquitatis notitia in quibus, 25. 18. 1.

I N D E X.

- Antistare cui, *præstare*, 3. 1. 2.
 Antistites Jovis, *Sacerdotes* 6. 3. 3.
 Antonius hostis *Judicatus* cedit Italia, 25. 9. 2.
 Apenninus mons, 23. 4. 2.
 Aperire, *ostendere, declarare*, 10. 6. 4. aperit se res ipsa, 4. 3. 7. apertum est mihi, *scil.* 9. 3. 1. aperatum fuit, *apparuit re ipsa*, 9. 2. 3.
 Apollo, 1. 1. 2.
 Apophthegmata Epaminondæ 15. 5. 3. 4. 5. 6.
 Apparare *moliri*, 18. 2. 3.
 Apparatus, *de operibus πολεορχητικοῖς*, 18. 5. 7. regius, *de cultu*, 4. 3. 2.
 Apparere alicui, *ministrare, pro honoratiore cultu*, 18. 13. 1. apparere, *clare cognosci*, 14. 1. 2.
 Appellatus est, ut vellet, *compellatus, rogatus*, 25. 8. 3.
 Appetere maiores res, *de incivili elatione*, 4. 2. 2.
 Appia via, 25. 22. 4.
 Apprimè bonus, 25. 13. 3.
 Apulia, 23. 4. 4.
 Aram tenent, *qui jurant*, 23. 2. 4.
 Ara Paci factæ, 13. 2. 2.
 Arbitrium, *electio*, 9. 4. 1. arbitrio alicujus rem permettere, *traditionem rei penitus compiit*, 22. 1. 3. qmnia geruntur, *de summo imperio*, 9. 2. 2. arbitrio ejus sit, *door sijn beleyd*, 3. 3. 1.
 Arcadia, 7. 10. 3.
 Archias, 16. 3. 2.
 Ardeatinum prædium, 25. 14. 3.
 Arete 10. 1. 1.
 Argilius, 4. 4. 1.
 Argi, *pl. opp.* 21. 22.
 Arguere, *crimini dare*, 77. 2. argui criminis, *convinci*, 4. 3. 7.
 Arideus, 14. 6. 1.
 Ariobarzanes, 14. 2. 5.
 Aristides justus cognom. 3. 1. 2.
 Aristomache, 10. 1. 1.
 Arma pedestria, *quibus pedites utuntur*, 11. 3. arma abjecere noluit Chabrias, metu flagitiis militaris, 12.

I N D E X.

4. 3. arma capere, *armari in hostem*, 14. 4. 5. con-
ferre cum aliquo, *domicare*, 18. 3. 6. ferre contra
aliquem, *esse in diversis partibus*, 25. 4. 2.
Armare quem, *ad arma instigare*, 23. 10. 1. armare
se imprudentia alterius, *suis consiliis ab imprudensia*
alterius robur mutari, 10. 8. 2.
Armatura levis, *hoc est, militis levis armatura*, 14.
8. 2.
Armenii, 14. 8. 2.
Armillæ aureæ. 14. 3. 1.
Artipere celeriter quæ traduntur, *de solertia ingenii*,
25. 1. 3.
Ars nova, *singulare quoddam ad rem agendum usum*,
1. 5. 3.
Artabanus Xerxem interfecit, 21. 1. 5.
Artemisium. promontorium Eubœæ, 2. 3. 2.
Artifices, quos cultus domesticus desiderat, 25. 13. 4.
ad voluptatem & lucrum locata eorum opera. sunt
autem ejusmodi servorum nomina: Gladiatores, A-
gitotores, Funambuli, Palæstritæ, Pictores, &c.
Ascendere gradum eum, *ad eum honorem*, 19. 2. 3.
Alciscere civitatem, *jus civitatis, civem fieri*, 25.
3. 1.
Asia, 1. 3. 1. succubuit Europæ, *hoc est, Asiatica*
vis (Persarum) Europæis (Gracorum) viribus succu-
buit, 2. 5. 3.
Aspendii, 14. 8. 2.
Aspis Cataonia Dynastes 14. 4. 1.
Affecla prætoris, *de legato ejus*, 25. 6. 4.
Astu, vel Asty: Græcum ἄστυ urbs, oppidum, da
Athenis peculiariter, 2. 4. 1.
Athamanes, 13. 2. 1.
Athenæ civitas clarissima, 8. 2. 1. Lacedæmoniis
serviunt, 7. 9. 4.
Attendere animum ad cavendum, 7. 5. 2.
Atticus, T. Pomponius, 25. 1. 1.
Attingere poeticen, *aliquid opera in illo studio ponere*,
25. 18. 5. regionem, *eo pervenire*, 10. 5. 3.
Auctoritas est in illo, 13. 3. 2. ejus est in hoc magna,
ipsi anterioritati magnopere creditur, 6. 4. 1. aucto-
ritate

I N D E X.

- ritate aliquujus moveri, scil. ad habendam fidem,
9. 4. 1.
Audiens dicto duci, 11. 2. 1. agro, urbibus augeri,
donati, locupletari, 13. 1. 3.
Aversus, corpore averso, 14. 11. 5.
Avertere puppes, de recedentibus, 23. 11. 6.
Aurelius, C Cos. 23. 7. 1.
Autorumq[ue]a, Dea nomen, 20. 4. 4.
Autophrates, Lydix Satrapes, 14. 2. P.

B

- B**Abylon, 19. 2. 1.
Bageus, 7. 10. 3:
Balbus, L Cornelius, 25. 21. 4.
Barcas, cognom. Hamilcaris, 22. 1. 1.
Beatus, Homo non beatissimus, non admodum in-
structus copiis rei familiaris, 17. 8. 2.
Bellum Ægyptium, 14. 3. 5. Civile Cæsarianum,
25. 7. 1. Corcyram, 2. 2. 1. Corinthium, 17.
5. 1. Peloponnesiacum, 7. 3. 1. 8. 1. 3. Perficum,
2. 2. 3. Punicum, I, 22. 1. 3. II, 22. 3. 6. III, 24.
3. 3. Sociale, 11. 3. 3. Troicum, 14. 2. 2. Han-
nibalis bella quis scripsit, 23. 13. 1. intestinum,
22. 2. 1. navale, 2. 2. 3. delere, eleganter de subito
& insperato fine imposito hostibus impetus oppressis, 7.
8. 6. ducere, habere, per moram gerere, 7. 8. 1.
facere cui, inferre, 10. 4. 2. parare cui, comparare
adversus, 7. 9. 5.
Bene meriti, qui nobis beneficia contulere, 18. 6. 5.
Benevolentia, pro pignoribus & documentis benev. 7.
6. 3.
Benignitas, de praefito auxilio, 20. 2. 2.
Bithynii, 23. 11. 4.
Bœotii bellum indicunt Lacedæmoniis, 9. 2. 4.
Bonus civis, significanter de eo qui habitus statusque ci-
vilis amans officiis civilibus servir, 11. 3. 2. Cognomen
in virtutis honorem datum, 19. 1. 1. bono animo
facere, consilio non scalsto, 17. 6. 2.
Bonitas, pro aequitate civilis imperii, 1. 8. 3:

Borni

Borni castel
Brutus pot
Byzantium

CAdere
maje
præter o
suspicio
ejus ceci
Cadmes,
Caduceus,
Cadufii, i
1. 4.
Cæcilius Q
Cælo vesp
Cærenonia
religione
Cæsar (Ju
Cæsar (Ode
Cæsarianu
25. 7. 1.
Calidius,
Callias 5.
Callicrates
Callidus vi
beralitas
& utilita
turis, pe
Calliphron
Callistratu
Camissares
Canere,
16. 4.
Canius, 2.
Cannenfis
Capere arr
Capere loc
cujus, 4.

I N D E X.

Borni castelli nomen 7. 7. 4.
Brutus potens, 25. 8. 4. interit, 25. 11. 2.
Byzantium expugnatam, 4. 2. 2.

C.

- C**adere de morte bellica, *proprie*, 4. 1. 2. cadit
majestas, *evertitur imperium*, 16. 2. 4. res cadit
præter opinionem, *h. e. evenit*, 1. 5. 2. cadere in
suspicionem cuius, *suscipitum fieri*, 4. 2. 6. setas
ejus cecidit, 18. 1. 2.
Cadmea, *arx Thebana* 15. 10. 3.
Caduceus, *χιρουκέῖον*, 23. 11. 1.
Cadufii, *inter mares Caspium & Pontum sua gens*, 14.
1. 4.
Cæcilius Q. eques Romanus, 25. 5. 1.
Cælo vespertascente, 16. 2. 5.
Cæremonia summa colitur hoc sacrarium, *sancitas*
religione inviolabilis notatur, 2. 8. 4.
Cæsar (*Julius*) occisus, 25. 8. 1.
Cæsar (*Oætavius*) 25. 12. 1.
Cæsarianum Civile bellum, *inter Cæfarem & Pompeium*,
25. 7. 1.
Calidius, *L. Julius Poëta*, 25. 12. 4.
Callias 5. 1. 3.
Callicrates, 10. 8. 1.
Callidus vir, *qui consilio pollet*, 14. 10. 1. callida li-
beralitas, *qua non honesti studio, sed tempori datur,*
& *militati*, 25. 11. 3. callidissime conjicere de fu-
turis, *perspicacissimè & providentissimè*, 1. 1. 4.
Calliphron, saltator, 15. 2. 1.
Callistratus, 15. 6. 1.
Camissares, 14. 1. 1.
Canere, *vox propria de Oraculis, vasibus, poësis*, 25.
16. 4.
Canius, 25. 10. 2.
Cannensis pugna, *apud Cannas pugnata*, 23. 5. 4.
Capere arma, *ad pugnam instruere se armis*, 14. 4. 5.
Capere locum, *occupare*, 17. 6. 2. capi humanitate
cuius, *affici, delectari*, 25. 4. 1.

F N D E X.

- Capeſſere remp. Cic. accedere ad remp. de gerendis Ma-
giſtratibus, 2. 7. 1.
- Caput Græciae, urbs domina, imperans ceteris, 15.
10 4. capitū absolvī, de reo capitū, cui uita con-
ceditur, 1. 7. 6.
- Capitulatim, ſummatim perſtricta, 24. 3. 4.
- Cappadocia Eumeni data, 18. 2. 2.
- Captiani Schott. legend, conjicit Caspiani. 14. 8. 2.
- Capua, 23. 5. 1.
- Cardianus, ab urbe Cardia, 18. 1. 1.
- Car. 14. 1. 3. Caria, 17. 3. 1.
- Cassandra, 18. 1. 3. 3. Macedonia pellitur, 19. 3. 2.
- Cassius floret, 25. 8. 1. interit, 25. 11. 2.
- Caſtrum, munitus muro locus, 7. 9. 3. ejus diminut.
- Caſtellum, caſtellum Hannibalis, 23. 12. 3.
- Caſtra mouere, opbreckon, 14. 8. 4. Caſtra alicujus
ſequi, militari apud aliquem, 24. 1. 2.
- Caſus, acerba fortuna, 7. 6. 4. caſibus agi, varietate
ſcil temporum eventuumque, 25. 9. 1.
- Cataonia, 14. 4. 1.
- Caro 17 annor. ſtipendium meruit, 24. 5. 2.
- Catullus. poēta elegantiss. 25. 12. 4.
- Cauſa Causam capitū dicere, in judicio capitali pro
ſe verba facere, 19. 2. 3. cauſam interponere, can-
ſari, praetextu uti, 2. 7. 1.
- Cedere, prabere ſe neceſſitatī, non reluſſari, 3. 1. 3.
auctoritati cuius, propter auctoritatem, 13. 3. 4.
- Celebritas frequentia, praeſ. 6.
- Cenſorinus, 24. 1. 1.
- Centenius praetor cadit. 23. 4. 3.
- Ceraunus, cognom. Ptolemæi, 21. 3. 3.
- Certamen de principatu, amulatio, 2. 6. 3.
- Certa dies, prafituta, 12. 3. 1.
- Chabrias Athen. 12. 1. 1.
- Chalcicecus, Templum Minerva Lacedæm. q. d. Domus
enea, aliquando in cognomen Dea tranſit, 4. 5. 2.
- Chalcis, urbs Eubœa, 12. 3. 5.
- Chaones, pars Epirotarum, 13. 2. 2.
- Charès Athenis honoratus, 12. 3. 4.
- Charon, Thib. 16, 2. 5.

Cher-

Cherloneſu
Chius, inſ
Cicero M.
Cilices, 14.
Cimon, 5.
Cinnanuſ t
Circulus.
collatis ca
3. 2.
Citari viſto
Citerior Hi
Citharizare
Citium, op
Civilis viſ
de bellis
Civitas ali
Clandestin
Claritas, a
Classiarii.
Cliftidium
Clava in t
Claudere h
Claudius,
Clementia
dignum,
Cleon Hal
Cnidus, In
Coarguer
nidis con
Coercere
ac inhibe
Cogitare
Coire con
Colere fac
20. 4. 4
larum f
Collabefie
tate vel
College
Colligere

I N D E X:

- Cheroneus, scil. Thracia, peninsula, 1. 1. 1.
Chius, insula 12. 4. 1.
Cicero M. Tullius, aequalis Attici, 25. 1. 4.
Cilices, 14. 8. 2: Cilicia, 14. 7. 2.
Cimon, 5. 1. 1.
Cinnanus tumultus, 25. 2. 2.
Circulus, catus vulgo coeuntium ac fabulantum, qui,
collatis capitibus, videntur veluti orbem facere, 15.
3. 2.
Citari victorem, voce praconis declarari, praef. 5.
Citerior Hispania, Tarragonensis provincia, 24. 2. 1.
Citharizare, canere cithara, 15. 2. 1.
Citium, opp. 5. 2. 4.
Civilis Victoria omnis funesta, 5. 10. 3: civiles fluctus,
de bellis civil. 25. 6. 1.
Civitas aliena, de eo usurp. qui alienigena, 18. 1. 2.
Clandestina consilia, occulta molitus, 23. 2. 2.
Claritas, celebritas, 18. 3. 3.
Classiarii, milites class. 1. 7. 3.
Clastidium, oppid. 23. 4. 1.
Clava in venatorio habitu ponitur, 14. 3. 2.
Claudere hostem angustiis, 14. 8. 4.
Claudius, M. Cos 23. 7. 6.
Clementiam violare, facere quod clementia officio in-
dignum, 7. 10. 2.
Cleon Halicarnassus 6. 3. 5.
Cnidus, Ins. 9. 4. 2.
Coarguere tyrannidem cuius, cum exprobatione tyran-
nidis convincere, 15. 6. 4.
Coercere manibus procacitatem cuius, punire pariter
ac inhibere, 20. 5. 2.
Cogitare callide, de agitatione animi, 14. 8. 4.
Coire conspirare, 16. 2. 1.
Colere facellum, de cultu religioso in facello fieri solito,
20. 4. 4. colli literis ab aliquo, de commercio episto-
larum familiarium, 25. 20. 4.
Collabefieri ab aliquo, elegant metaph. signific. digni-
tate veluti sua pelli, 3. 2.
Collegae scil. gerendi belli in imperio militari, 7. 3. 1.
Colligere manum, copias, 7. 7. 4.

Colloqui

INDEX.

- Colloqui pér internuncios, 7. 5. 3.
Commeatus, *annonae subiectio*, 1. 7. 2.
Commendare alicui regum, *designare successorem*,
18. 2. 2.
Cominus pugnare, 12. 4. 4.
Commoda, adversus commoda populi stetisse, *pro cri-*
mine maiestatis, 19. 4. 1.
Commoditatem consequi, *emolummentum*, 25. 9. 2.
Commoveare se non sint ausi, *de nefaria molitione* 17.
6. 3. commoveri, *excitari ad rem accuratius agend.*
14. 7. 1. commoveri nova re, *perturbari*, 14. 6. 6.
Commutatio rerum, *sortina statusque imperii ac belli*,
7. 5. 5.
Comparare iter ad regem, *de destinatione itineris*, 7.
10. 3. milites ad resistendum, *instruere*, 14. 4. 4.
Compellare aliquem fratricidam *increpare*, 20. 1. 5.
Completa sunt tot millia. *b. e. effecta*, 1. 5. 2.
Componere bellum, *pacem facere*, 22. 1. 5.
Composite, *de compatto*, 14. 6. 6.
Comprimere preces, *inhibere*, 25. 22. 2.
Conari, *ipsum actum notat, non rem effectui dare*, 14.
7. 2.
Conata perficere, *destinata*, 10. 8. 5.
Conciliator nuptiarum, *pararius, negotiantis*, 25. 12.
2.
Concinnus 15. 5. 1.
Concio populi, *de judicio publico*, 2. 2. 3.
Concludere uno volumine, *completti*, 15. 4. 6.
Concupiscere majora, *de molitionibus elatorum, quique*
conditione non contenti ambitiose res novas querunt, 4.
1. 3.
Concurrere ad opprimendum, *certatim operam conferre*,
18. 3. 1. in navem regis, *veluti agmine fatto ade-*
viri 23. 10. 5.
Concurfus, *de conflieti pral.* 8. 1. 4. concursus, *studio*
spelandi, 14. 3. 3.
Concutere opes cuius, *labefactare potentiam*, 15. 6. 4.
Condicopulatus, 25. 5. 3.
Conditio aqua versuræ, copia, *aqua facultas*, 25. 2. 4.

Con-

Condu&
mestia
Conferr
Confice
Confide
Confirm
mare
Congru
6. 3.
Conjice
sacra
4.
Conon,
Conscr
patiu
lebat
Conseq
2. 4.
Consen
consp
Conseq
eum
prosp
Conser
endi
Confili
9. 4.
3. 2.
Confili
Constit
cond
Consti
dici
Constu
dam
Confusi
Confusi
10.
scil.
Confisi

I N D E X.

- Conduxit se catervæ, *de mercenariis militibus*, quod domestico opponuntur delectui, 12. 1. 2.
Conferre facta clar. virorum, *comparare*, 23. 13. 4.
Confidere aliquem, *debellare*, 6. 1. 1.
Confidere, plus quam sperare, 1. 1. 1.
Confirmare quid, *fidem rei facere*, 14. 11. 1. confirmare regnum, *stabilire*, 1. 3. 5.
Congruere sententiae Deorum, *ad illam accommodari*.
6. 3. 5.
Conjicere, *divinare de futuris*, 2. 1. 4. conjicere se in sacrarium, *illuc confugere*, *securitatis gratia*, 2. 8.
4.
Conon, egregius mari bellator, 9. 1. 1.
Conscripti patres, 23. 12. 2. *de Senatu Romano usurpatum*, qui tanquam solenni titulo, ita compellari solebat.
Consecutari, *cum studio & labore prosequendo conquerirere*.
2. 4. 4.
Consentire, *conspirare*. 14. 5. 2. *globus consensionis*, *conspirantium*, 25. 8. 4.
Consequi quid, *perficere*, 23. 10. 5. consequuta est eum magna prosperitas, h. e. *magnam adspersus est prosperitatem*, 25. 19. 2.
Conservare simulacula aras, *honorem earum & justiendi supplices non immisueru*, 17. 4. 7.
Consilii mei non est, h. e. *judicij & arbitrii in eligendo*, 9. 4. 1. in consilium dari, *de adjutoribus datis*, 13. 3. 2.
Consistere, *de acie, infrastructa*, 11. 2. 2.
Constituere urbem, *desertam eversamque de integro condere*, *incolis & rep. formare*, 15. 8. 5.
Constituere quantum quisque daret, *de arbitrio, iudicio, consilio*, 3. 3. 1.
Consuevit hoc sanctum esse apud, *consuetudine quodam religio rei apud omnes servata est*, 16. 5. 1.
Consuetudo regum, *ingenium*, 14. 5. 4.
Consulere male patriæ, *militates ejus negligere*, 15. 10. 1. *noxam afferre*, 19. 2. 2. *consultum mittere*, scil. ad Apollinem, 2. 2. 6.
Consul quinquies, scil. quintum, 23. 5. 3.

Con-

I N D E X.

- Consumere tot menses in morbo, tam diu agotare,
25. 21. 3. consumi morbo, interire, 21. 2. 1.
Contendere, affirmare, 15. 8. 1. quod contenderat,
h; t. quo cursum direxerat. 13. 3. 4.
Contineri hospitio eujus, esse inter eos, qui sedere hoffi-
tii cum aliquo sunt conjuncti. 6. 1. 5.
Continens, opponitur aquis, 2. 3. 2. ḥ̄x̄ḡt̄s, 15. 3.
2.
Contraherere classem, comparare, 9. 4. 4.
Convenit hoc inter illos, patti sunt de hoc, 4. 4. 2.
Convivæ quales vocandi, 25. 14. 1. convivio uxores
Romani adhibebant, Graeci non item, pr. f. 6.
Corcyraeum bellum, 2. 2. 1.
Corinthus à Tyranno liberata, 20. 1. 3.
Cornelius, L. Cof. 23. 8. 1.
Corona aurea Romanis à Carthag. legatis donatur,
23. 7. 2.
Coronæ urbs Bæstia, 17. 4. 5.
Corripere partes omnium, omnium potentiam ad se
trahere, 18. 2. 3.
Corrumperet Delphos, sacerdotes Oraculi Delphici, 6.
3. 1.
Cotta L. Cof. 25. 4. 5.
Cotus rex Thraciæ, 11. 3. 4.
Craterus, 18. 2. 2.
Crimeflus, fluv. 20. 2. 4.
Culleus, foccus inter vasæ militaria, trajiciendo amni,
18. 8. 7.
Cultus domesticus, usus familiaris, 25. 13. 4.
Cupiditas, vehementior impetus animi cupientis, 18. 6.
2. cupidè elabore, vehementer studeb, 3. 1. 4.
Curare præceptum, officare, 18. 9. 5.
Cyclades, insulæ, 1. 2. 5.
Cyme, 7. 7. 1.
Cyprus Ins. 4. 2. 1.
Cypri vieti, 5. 2. 2.
Cyrenæ, urbs Libya, 17. 8. 6.
Cyrus. 7. 9. 5.
Cyzicum, 13. 1. 3.

DAm
8.
Damon
Dare fid
14. 1
opera
venti
niam,
15. 8.
sopor
Darius 1
2. Hy
Datame
Datis 1
Dea Pa
Debitur
Deceder
spect
Decelia
Decerne
decer
6. 4;
Declara
Decurre
5. 5.
Deduce
4. 2.
abstr
Deesse
hone
3. 5.
Deferre
Degred
Delecte
Solla
Deleri
Deliber

I N D E X.

D.

DAMNATI hoc timore, ob eum populi timorem, 2.
8. 1.

Damon *musicus*, 15. 2. 1.

Dare fidem, *jurare*, 14. 10. 1. fidem de re, *super re*,
14. 10. 2. manus, *victum se confiteri*, 22. 1. 4.
operam honoribus, *capessere honores*, 24. 1. vela
ventis, *de navibus in altrum provectis*, 23. 8. 2. ve-
niā, *annuere postulatis*, 2. 15. 1. criminis, *arguere*,
15. 8. 2. se, *in gratiam alicujus facere*, 25. 9. 2.
soporem, *pro medicamento soporifero*, 10. 2. 5.

Darius Pers. R. contra Scythas, 1. 3. 1. Ochus, 7. 5.
2. Hyphasis filius, 21. 1. 2.

Datames, 14. 1. 3.

Datis 1. 4. 1.

Dea Pax, 13. 2. 2.

Debitum naturae reddere, *mori*, 21. 1. 5.

Decedere, *mori*, 3. 3. 2. decidere morte ex con-
spectu hominum, *de morte voluntaria*, 20. 1. 6.

Decelia, *opp*. 7. 4. 7.

Decernere cum aliquo, *domicare*, *configere*, 23. 4. 1.
decernere alicui statuas, *decreto publico conferre*, 1.
6. 4.

Declarare, *documentum dare*, 11. 3. 2.

Decurrere in spatio, *de equis exerciti cursu solitus*, 13.
5. 5.

Deducere secum aliquem, *sibi adsciscere comitem*, 25.
4. 2. deducere quem à victu pristino, *demovere*,
abstrahere, 10. 4. 5.

Defesse cui, *in judicio non defendere*, 23. 4. 3. nullus
honor huic defuit, *circumlocutio honoratissimi*, 20.
3. 5.

Deferre Senatui, *exponere*, *referre*, 23. 12. 2.

Degredi à suis, *longius procul*, 16. 5. 4.

Delectes novi, *de militibus recens lectus*, *wervinge van
Soldaten*, 23. 6. 5.

Deleri dicuntur hostes penitus fugati, 4. 1. 3.

Deliberare, *oraculum consulere*, 2. 2. 6.

Delphi

I N D E X.

- Delphi, *urbis*, 1. 1. 2, *pro Oraculo Delphico*, 6. 3. 1.
 Delphicus Deus, *Apollo*, 4. 5. 5.
 Delus, *In commune Græciae serarium*, 2. 3. 1.
 Deniades Athenas tradi cupit *Antipatro*, 19. 2. 2.
 Demænetus, *perulans homo*, 20. 4. 3.
 Demergere, *de fortuna deprimente*, 10. 6. 1.
 Demetrius, *Antig. Fil perit in custodia*, 21. 3. 1.
 Phalereus, 1. 6. 4.
 Deprecari pericula amicorum, *ne illos affligant*, 25.
 12. 2.
 Deprimere naves, *demergere*, 9. 4. 4.
 Depugnare, *prallum committere*, 2. 4. 4.
 Dercyllus, *Antipatri praefectus*, 19. 2. 4.
 Desperatis rebus provinciarum, *cum diffisi essent pro-
 vinciis*, 25. 8. 5.
 Destitui ab aliquo, *de rejectis precibus negatoque an-
 xilio*, 7. 5. 4.
 Deterior peditatu, *inferior* 18. 3. 6.
 Detestans compellabat impium, *detestabatur & vocabat
 imp.* 20. 1. 5.
 Detrahere de aliquo, *de invidiosa & obtrectoria depresso-
 one*, 12. 3. 3. *detrahere quid multæ, minuere mul-
 tam*, 13. 4. 1.
 Devia itinera, *occulta & insueta*, 18. 3. 5.
 Devincere virtutem cuius, *deprimere, iniurile reddere*,
 23. 1. 2.
 Devocare, 5. 4. 3. *est vocare ad canam*.
 Devovere quem, *de publico devotionis ritu*, 7. 4. 5.
 Dextra fides pignus, 2. 8. 4.
 Diana templum *apud Gortynios*, 23. 9. 3.
 Dicere causam capit is, *in judicio capitali pro se respon-
 dere, & verba facere*, 7. 4. 3. *dicere pro se. sc. in-
 judicio*, 1. 7. 5. *dicendo valere, hac vox propriè elo-
 quentiam notat & artem*, 7. 1. 2.
 Dictator Fabius, 23. 5. 1. *quia dicendo creabatur*.
 Dictator, *summa potestas, & à regno non nisi tempore
 differens*.
 Dictum, dicto audiens alicui, *obediendi signis*. 6.
 1. 2.

Dies sup
 ultim
 aliqu
 Differ
 Differ
 Dignus
 Dignita
 regia
 nobil
 vere
 corp
 vitæ
 vive
 qua
 Diliger
 Dimica
 adve
 dicio
 Dimitt
 tere,
 se,
 Dinon
 Dion S
 Discede
 bus a
 abire
 Disjice
 Dispala
 ganti
 Disposi
 Disputa
 Diffoci
 Dissolu
 nisqu
 Distine
 Distrah
 18. 4
 Diversi
 Divide
 I.

I N D E X.

- Dies supremus, *mors*, 7. 10. 6. dies induciarum, scilicet ultimus, 17. 3. 1. in diem emere, ut solvat post aliquod tempus, 25. 9. 5.
- Differre in crastinum, *rejecere*, 16. 3. 2.
- Differtur rumor, *dispergitur*, 10. 10. 1.
- Dignus memoriam, celebrari dignus ad posteros, 13. 4. 4.
- Dignitas Regia, non auctoritatem modo, sed et potestatem regiam notat, 1. 7. 3. dignitas equestris, de ordine et nobilitate, *equitum*, 25. 1. 1. dignitati servire, consule ex existimatione et honoris suo, 25. 6. 5. dignitas corporis, *augusta corporis forma*, 10. 1. 2. dignitas vitae cum splendore jungitur, 7. 11. 2. pro dignitate vivere, 25. 2. 2. intelligitur hic dignitas vita exacta, quae sciens virum bonum decet.
- Diligere affinitatem cuius, *eliger*, 25. 2. 1.
- Dimicare, adversus quem, *resistere*, in aciem exire adversi, 1. 4. 5. dimicare de fama, de causa in iudicio disceptanda, 13. 4. 3.
- Dimittere imperium, *deponere*, 20. 2. 3. vitam, amittere, *negligere*, 23. 12. 5. dimisit eum nusquam abs se, retinuit in convictu assiduo.
- Dion historicus, 9. 5. 4.
- Dion Syracusanus describitur, 10. 1. 1.
- Discedere pari praedio, ut neuter vicerit, aquis manibus abscedere, 2. 3. 3 discedere à pugna, re infecta abire, 1. 7. 5.
- Disjicere copias alicujus, *dissipare*, 1. 2. 1.
- Dispalata multitudo, *palabundi* et *disparsi passim*, vagantesque, 23. 5. 10.
- Dispositi, scilicet milites in acie stantes, 11. 2. 2.
- Disputare de rep. *differere*, 15. 3. 3.
- Dissociati civium animi, *decivilis discordia*, 25. 2. 2.
- Dissolutus, sign. neglectum legis, boni moris existimacionisque, 7. 1. 4.
- Distineri litibus, vexari ac *distrahi*, 25. 9. 4.
- Distrahi, *divelli*, de pugnantibus et inter se complexis, 18. 4. 2.
- Diversi discedunt, in diversas partes, 14. 11. 3.
- Dividere copias hiematum, in hiberna *dispartiri*, 18. 8.

I N D E X .

- Divinus, qui ea parte prudentia, que divinatio sive providentia dicitur, valet: rectitudine, inquam, constantiaque consilii, in proposit, 25. 9. 1.
- Divitiae orbis terrarum, *ūt̄p̄ Colixās de summo pretio*, 15. 4. 2.
- Dium, sub dio, aere, quicquid non sub tello, sed apero aero fit, 4. 5. 2.
- Docere, exponere, narrare, 1. 6. 1.
- Dodona, pro Oraculo Dodoneo, sive potius sacerdotibus *Oraculi*, 6. 3. 2.
- Dodrans, ex dodrante haeres, novem partes hereditatis intellige: dodrans sunt novem partes assis, scil. totius hereditatis, 25. 5. 2.
- Dolopes sacrum obtinent, 5. 2. 5.
- Dolor desiderii, ex desiderio conceptus, 25. 4. 5.
- Domicilium, sedes 17. 3. 1. domicilium imperii orbis terrarum. *Urbs Roma*, 25. 3. 3.
- Domitius. *Cn. Cef.* 25. 22. 3.
- Drusilla *T. Claudii Neronis conjux*, 25. 19. 3.
- Dubito an ponam, eleganter pro dubito an non ponam, 8. 1. 1. non dubitavit committere præmium, *de fiducia & cornandi promptitudine*, 23. 11. 3.
- Ducere aliquem in errorem, *falsa opinione deludens*, 23. 9. 3. ducere bestiam, *vinclam agere*, 14. 3. 2. ducere secum, *de contubernio*, 23. 3. 1. ducere, existimare, credere, 7. 7. 2. ducere bellum, *mora protrahere*, 7. 8. 1. ducere tempus, *cunctari*, 2. 7. 1.
- Duci adversi, aliq. significat. militari, 18. 3. 4. duci amore, *impelli*, 5. 1. 2.
- Ductu ejus res gestæ, 4. 1. 3. *Dissert ab auspiciis: quod hæc ad summam sati & fortuna; illa formula ad operam ac administrationem belli pertinet. Interdum conjuguntur.*
- Dux manus, qui parti copiarum praest, 16. 4. 2.
- Dynastes Paphlagoniae, 14. 2. 2.

E.

INDEX.

E.

- E**dere in vulgus, *vulgo rumorom spargere*, 14. 6.
E⁴ditus locus, *altior*, 27. 6. 2.
 Efferre laudibus, *extollere*, 7. 11. 1. efferre matrem,
propria vox de sepulturis, 25. 17. 1. efferti victo-
 ria, *insolefcere*, 4. 1. 3.
 Efflare animam, *mori*, 4. 5. 4.
 Effusæ largitiones, *immodica*, 25. 6. 2.
 Elatius se gerere, *insolentius*, 4. 2. 2.
 Elicere epistolas alicujus, *occasione suppeditata rescri-
 bendi scil.* 25. 20. 2.
 Elis, *Argiv. oppid.* 7. 4. 4.
 Eloquentia antifstat innocentiam, *superat eam*, 3. 1. 2.
 Elpinice Cimonis foror, 5. 1. 2.
 Eluescere virtutibus, *inclarefcere*, 4. 1. 1. elucet ex
 his illud *illud porissimum*, & ad gloriam illustre est.
 12. 1. 1. eluxit eloquentia ejus, *illustri argumen-
 to cognita est*, 15. 6. 4.
 Emax, qui emendi studio ducitur, 25. 13. 1.
 Emittere exercitum in Asiam, *bellatum mittere*, 17.
 2. 1.
 Emphyletus, 19. 4. 3.
 Ennius, Q. poëta, 24. 1. 3.
 Enumerare, *per seriem narrare*, 6. 2. 1.
 Enuntiare *revelare rem secretam*, 4. 4. 6.
 Epaminondas Theban. 15. 1. 1.
 Ephebus factus est, ad pubertatem venit, 15. 2. 4.
 Ephesus, 17. 3. 2.
 Ephemeris, 25. 13. 6 diurnum Latini vocant, *Sig-
 nificant hic libellum quotidianarum expensarum & ero-
 gationum. Aliud significant diurni commentarii.*
Apud. Suet. Aug. 64.
 Ephori Lacedæmoniorum, 2. 7. 2.
 Epigramma, *inscriptio*, *titulus*, *elegium*, *qualia donis
 adduntur*, *qua Diis sacrabant*, 4. 1. 3.
 Epiroticæ possessiones, *quas habet aliquis in Epiro*,
 25. 14. 3.

Eretria

INDEX.

- Eretria capta,* 1. 4. 2.
Erga. adversus, in. 14. 10. 3.
Erexit eum hæc contumelia, h e. ad industriam & emendationem excitavit, 2. 1. 2.
Erichthon, ignetus logos, satentibus Lambin. & Schot. qui ex codicib. annot. Crithonem. 13. 1. 3.
Eryx mons Siciliae, 22. 1. 2.
Esse alicubi, degere, 23. 12. 3. cum jam in eo esset, ut, *h e. cum jam parum abefferet,* 1. 7. 3.
Esse civitatis alienæ, de alicunde orto, 18. 1. 2. *Esse partium optimatum, sequi partes opt.* 25. 6. 1. *esse pluris, plus officera, præstare publico,* 15. 10. 4. *non est tuæ virtutis, non convenit,* 22. 1. 6. *esse calamitati, inferre calamitatem,* 14. 6. 6. *indicio, præbera indicium, indicare,* 6. 3. 4. *invidiae, parere invidiam,* 10. 4. 2. *malo, nocere aliqui,* 7. 7. 3. *usui, multum prodeſſe opera, confilioque,* 9. 2. 4. *pari imperio. de belli ducibus,* 14. 3. 3. *hoc sensu, ingenio,* 7. 5. 3. *ante oculos civium, versari.* 12. 3. 2. *cum aliquo, de convictu,* 22. 3. 2. *esse in animis debet, obversari animis,* 8. 2. 3. *in colloquio, colloqui,* 14. 11. 3. *in fuga, fugam meditari, adornare,* 2. 4. 4. *in obsidione, obsideri.* 18. 5. 6.
Etruria, 23. 4. 3.
Euagoras, 12. 2. 2.
Eubœa, 1. 4. 2.
Evitare tempestatem, de fuga periculi, 7. 4. 4.
Eumenes Cardianus, 18. 1. 1.
Eumolpidæ, 7. 4. 5.
Europæi adversarii, ab Europa hostes, 18. 3. 2.
Eurybiades Rex Lacedæm, 2. 4. 2.
Eurydice mater Perdicæ & Philippi, 11. 3. 2.
Eurythenea Rex Spartan, 17. 1. 2.
Exacui ira, irritari, exasperari, 19. 4. 1.
Exanimari, de moriente, 15. 9. 4.
Excedere pugna, defistere, 15. 9. 2.
Excipere hostium impetum, hosti incurrenti se objiceret, 12. 1. 2. *excipere has partes, in se suscipere negotium,* 10. 8. 3.
Excitare quem adversus aliquem, infigare, 22. 10. 1.

Excursionis
 2. 1.
Exercenti & loco
 5. 4.
Exercitatus promptus
Exercitus
 4. 2.
Exhaustus
 7. 8.
Exiguus
Exiles re-
na adi-
Exire, P.
 6. 1. 6.
Exitus,
 12. 2.
Expediri
se, de-
aliqua
expe-
tem
 6. 2.
Expensi-
qua
Explica-
lecor
Expon-
verb
Expold-
Exterr-
Exting-
scil.
dust
rum
Extre-
Extru-
Exiliu
 5. 3.

I N D E X.

- Excusiones**, qua prada ab hoste agenda causa fuit, 1.
2. 1.
Excentur equi stantes, agitatione scil. novo genere,
& loco ambulationis cursusque equestris usurpato, 18.
5. 4.
Exercitatus bello, 15. 5. 4. in dicendo, 15. 5. 2;
prompta facultas utrobique notatur.
Exercitus vicitor, victoriis clarus & formidabilis, 17.
4. 2.
Exhaustus, cui pecunia deest, & instrumenta belli cetera,
7. 8. 1.
Exiguus, brevis statuta, 17. 8. 1.
Exiles res, tensae, calamitosae, de difficultatibus à fortuna
adversante objectis, 18. 5. 1.
Exire, proficiendi domo, 2. 6. 5. in hostem, in bellum, 17.
6. 1. exit fama, emanat, 17. 2. 1.
Exitus, finis vita, 18. 13. 1. aedificii, de soribus, 23.
12. 3.
Expedire rem, de ancipiendi negotio, 18. 9. 2. expedire
se, de eo, qui circumventus erat, 23. 5. 2. expedire
aliquem, proscriptorum numero eximere, 25. 12. 4.
expedita ad dimicandum manus, intellige faculta-
tem dimicandi non impeditam loco aut praeclarum, 14.
6. 2.
Expensum sumptui ferre, in rationes eorum referre,
qua erogamus & expendimus, 25. 13. 6.
Explicari non potuit multitudo, in acie scil. propter
locorum angustias, 2. 4. 5.
Exponere, de scriptior. hist. 10. 3. 2. aliquem è nave,
verbum nauticum, 2. 8. 7.
Exposcere aliquem, potere ut dedatur, 23. 7. 6.
Externum malum, de bello externo, 22. 2. 1.
Extinguere liberos, è medio tollere, 25. 9. 2. aliquos,
scil. expugnando perdere, 17. 5. 4. contumeliam in-
dustriæ veluti redimere, aut memoriam contumelio-
rum delere, 2. 1. 2. 3.
Extremo bello, pro fine belli, 9. 1. 2.
Extructa satis altitudo muri, educta, 2. 6. 6.
Exilium 10 annorum, pena Ostracismi, legibus definita,
5. 3. 1,

INDEX.

F.

Fabius, Q. Maximus dictator Hannibali oppositus, 23. 5. 1.

Facere audet quod cogitavit, rem deliberatam efficere, 14. 7. 1. faciebat, ut numerarent, curabat numerari, 15. 3. 6. bona, de beneficiis praestitis, aut facere quod utile est alteri, 2. 9. 3. cædem alicujus, perpetrare, 8. 3. 3. castra, ponere, 1. 5. 2. aliquem, certiore, docere, 14. 11. 1. civem, asciscere, 25. 3. 1. impetum in aliquem, adoriri, 14. 9. 4. insidias, struere, 7. 9. 2. magnam multitudinem, colligere exercitum, 23. 10. 5. summam, sc. pecunia, 15. 3. 6. mentionem, in sermone, 7. 9. 3. pecunias ex metallis, redditus sodinarum metallarum intellig. 5. 1. 3. aliquem missum, dimittere ex captivitate, 18. 11. 4. potestatem sui, sc. ad pugnam, 23. 9. 1. progressum in studiis, proficere, 24. 3. 2. reum, accusare, 7. 4. 3. verba, orationem habere, 2. 10. 1. facere aliquid pulchre posse, de opera prompte obunda, 25. 13. 3. aliquem pluris, astimandi significatione, 11. 3. 4. facere lucri aliquid, de gloria capta, qua alteri debebatur, 8. 1. 3. facere naufragium, de clade navalii, 2. 7. 5.

Face, profac. 4. 2. 4

Fio, fit cædes civium, caduntur, 15. 10. 3. sumptus in classem impenditur, 1. 7. 6. fieri pluris, astimari, 14. 5. 2. quid bis fieri vellit, de his 17. 4. 6.

Factum est aequitate ejus, ut, effectum, impetratum, res eo deducta, 3. 2. 2. facto, per id, hac ratione, 17. 5. 2. quo facto, qua causa, qua ex re 14. 5. 2.

Factio adversaria pro viris advers. fact. ἀντίστοιχος. 16. 1. 2. sine factione amicis officia praestanda, intelligitur, officia amicitia non extendi ad societatem rer. nov. factionum, 25. 8. 4.

Facultas ita vivendi non datur, copia, potestas, occasio, 25. 2. 2. facultates ingenii, opes, 15. 1. 3.

Falernus ager, 23. 5. 1.

Fallere verbo, falsi tituli specie, 15. 5. 3; sefellit eum hæc,

hæc res,
Fastigio pa
modus vi

Fautrix, de
Ferocior, b

18. 11. 4
Ferre calan

4. 1. æq
ne, 25. 1.
sus in c
ita fortu
gium, se
no odio
affectu, 2

Ferrum, b
li præfixu

Festum hal
intelligitu

Fidere pec
victoria,
1. 2.

Fidenti an

Fides vix
3. fidei
quid tan
dum. 2.
vicissim

Fiducia ni
curitas
rei poti
2.

Figura ve
11. 5.

Filius à l
jus rece
filio reg

Fingere f
re se, e
ta, ibid.

Firmæ co

I N D E X.

- hæc res, contra opinionem cecidit, 10. 5. 4.
Festigio pari stare in utraque fortuna, pars cultus ac
modus vita intelligitur, 25. 14. 2.
Fautrix, de natura propitia, 17. 8. 1.
Ferocior, belliosior, 2. 2. 1. ferocius loqui, elatius,
18. 11. 4. ferocia, animosa elatio, 22. 15.
Ferre calamitatem moderate tolerare, sustinere, 20.
4. 1. aequo animo ferre, sine invidia, & amulatio-
ne, 25. 1. 3. ferre expensum sumptui, expensos sump-
tus in commentarium referre, 25. 13. 6. si tulisset
ita fortuna, si ita accidisset, 18. 6. 5. ferre suffra-
gium, sententiam per calculos, 15. 8. 5. ferri mag-
no odio in aliquem, de studio animi, contentione,
affectu, 25. 10. 4.
Ferrum, pro gladio, 14. 11. 5. pro spicula, quod hastæ
li præfixum est, 15. 9. 3.
Festum habere hunc diem, solennis instituta festivitas
intelligitur, 20. 5. 1.
Fidere pecuniae, spem conficiendi inde sumere, 6. 3. 5.
victoria, fiduciam vittoria habere tanquam certa, 12.
1. 2.
Fidenti animo, ex successu animositas intell. 22. 3. 1.
Fides vix facta est, vix persuasi, ut crederent, 17. 8.
3. fidei alicujus aliquid credere, committere alicujus
quid tanquam homini bona fidei, aut bona fide servan-
dum, 23. 9. 3. dare, accipere fidem, polliceri, &
vicissim alterius pollicitis credere, 14. 10. 1.
Fiducia nimia magnæ calamitati solet esse, intell. se-
curitas ex confidentia, 16. 3. 1. fiduciam habere
rei potiundæ, spes certa, & plusquam spes, 17. 4.
2.
Figura venusta, de totius corporis habitu congruo, 18.
11. 5.
Filius à Patre acceptam gloriam auxit, 13. 1. 1. e-
jus recens gloria veterem patria renovat, 13. 2. 3.
filio regnum à vivo patre non tradendum, 21. 3. 3.
Fingere fortunam sibi, conciliare, 25. 11. 6. finge-
re se, effingere suos mores in rectitudinem officiorum vi-
ta, ibid.
Firmæ copiae, respectu peritis bellandi industrata bello
manu

I N D E X.

- manus*, 18. 3. 3. firmæ vires ad laborem ferandum, *de eo qui invictus laboris & operis*, 18. 11. 5.
Firmissimi amici, *constricissimi*, 6. 2. 2.
Flaccus, *L. Valerius*, 24. 1. 1.
Flagitium, *de armis relittus*, 22. 1. 6, *de dedecore*, 22. 1. *ibid.*
Flaminius, *C. Cos. occiditur*, 23. 4. 3.
Flaminius, *L. Quintus Cos.* 23. 12. 2.
Fletere suum iter, *de alia via tentanda*, 18. 9. 6.
Florente, *de potentia & excellentia imperii*, 18. 1. 2.
rebus quibusdam, *gestorum gloria*, 5. 3. 1, *florens*,
adhuc vivens, *superstes*, 25. 11. 4.
Fluctus civiles, *turba*, 25. 6. 1.
Forma imperatoria, *imperatore digna*, 11. 3. 1.
Fortuna, ut si in manu ejus esset fortuna, *ab ipso regeretur*, *ad arbitrium flecteretur*, 13. 3. 4. *fortuna secunda*, *de successu*, 1. 2. 5. *fortuna virtuti par*,
de bona fortuna & felicitate, 18. 1. 1. *fortuna, de infelicitate, adversa fortuna*, 17. 5. 2. *non simplex, intraque*, 20. 1. 2. *fortuna, pro conditione, statu*, 7. 9. 4. *conversa subito fortuna est, rerum statu & vices*, 25. 10. 2. *fortunam suam oculere, statu suo & celebritati latebras querere, tum fama tum securitas*, 7. 9. 1.
Forum, *in foro esse cepit, feri studiis & civilis attus rudimentis operam dare*, 24. 1. 1.
Frangicura rerum, angi vehementer, 10. 7. 3.
Fregellæ, *opp. Lat.* 23. 7. 2.
Fru aliquo, convictu alicujus, 25. 2. 2.
Fructus, *fructum pietatis ferre, primum*, 25. 5. 1.
Frustrari seipsum, nocendi signis, 23. 2. 6.
Fugam alicujus sublevare, *de expulso & hoste iudicato*, 25. 2. 2.
Fugare, vincere, 15. 5. 6.
Fugere *procurationem reip. abstineret*, 25. 15. 3.
non fugit me, *satis intelligo*, 10. 2. 1.
Fulget indeoles virtutis in eo, explandescit, 18. 1. 1.
Fulvia uxor Antonii, 25. 9. 4.
Funesta victoria, *deterflanda*, 15. 10. 3.
Fungi munus militare, 14. 1. 4. *funditus summis honoribus*,

honoribus,
imperiis magistrorum nullius,
Flavius, L. Cossus

Alea venationis,
Gellius,
Geminus, Cn.
Genus Antiquum, 2. 1.

Generatus ab
Generosus de
fa fama eorum,
2 generosi conditi, 25. 1. 3.
Gerere, pro a
nas, efficere, 1. 3. 3.
Gerri, effici, 4. 10. 3. 4.

Gadii minuti,
Globus consen
hors, 25. 8.

Gloria belli,
Glolonæ, pl. loc.
Gongylus Ere
ortinii, Goritius,
racchus, T. S.
radus, sc. h.
Secundus, pr
tecae literæ,
teci libri Ha
teacia, mo in
tearius saltus,
gravitas Laceda
penitissime ex
trunum in P

Gymnasium Ti

I N D E X.

ren:
1. 5.
unus nullius ex suis vidit, de morte, 21. 2. 3.
arius, L. Cos. 23. 7. 6.

22,

G

Alea venatoria, 14. 3. 2.
Gellius, Q. Canius, 25. 10. 2.
Geminus, Cn. Servilius, 23. 4. 4.
Genus Antiquum, 14. 2. 2. pro gente, natione, 21.
2. 1.
generatus ab origine, oriundus, 25. 1. 1.
generosus de nobili familia dicitur, 2. 1. 2. genero-
sa fama eorum, fama ex majoribus generosis, 10. 1.
2 generosi condiscipuli, unimo erecto excelsaque pra-
diti, 25. 1. 3.
gerere, pro administrare, 24. 2. 1. gerere res mag-
nas, efficiere, 22. 3. 3. rem male, nisi adversa fortu-
na, 1. 3. 3.
geri, effici, 4. 2. 4. gerere amicitiam, exercere, 14.
10. 3. 4.
Gadii minuti, breviores, 11. 1. 3.
Globus confessionis, numerus, conspiratorum factio, 60.
hours, 25. 8. 4.
Gloria belli, bello gesto parta, 4. 5. 4.
Golonæ, pl. locus agri Troadis, 4. 3. 3.
Gongylus Eretriensis, 4. 2. 2.
Gortinii, Gortina urbs Creta, 23. 9. 4.
Gracchus, T. Sempronius, infidiis perit, 23. 5. 3.
Gradus, sc. honoris & amicitia, 18. 1. 6. imperii
secundus, proxima à Rege dignitas, 9. 3. 2.
Græcæ literæ, de lingua Graca, 23. 13. 3.
Græci libri Hannibal, 23. 13. 4.
Gracia, ~~no~~ incolis Gracis, 15. 5. 4.
Gratus saltus, 13. 3. 4.
Gravitas Lacedæmoniorum, in suspendenda, dum res
penitissime exploraretur, fide, 4. 4. 2.
Grunium in Phrygia castrum, 7. 9. 3.
Gymnasium Timoleontium, 20. 4. 4.

L

Gynæ:

I N D E X.

Gynaeconitis, pref. 7.

H.

- H**abere, quendam, se habere, *ut valetudo ejus comparata esset*, 10. 2. 4. ut haberet, quo fuge-ret ad salutem, *h. e. locum, quo fug.* 10. 9. 2. ha-berere amorem alicujus magnum, *amari*, 20. 3. 4. contentionem cum aliquo, *disceptare*, 17. 1. 2. al-liquem secum, *convictum notat*, 25. 4. 1. quaestio-nem de, *intellig. cognitio judicialis*, 7. 4. 1. aliquem ad manum, *uti alicujus ministerio*, 18. 1. 5.
- Haberri numero sapientum, *reputari*, 8. 4. 2. malè, *vexari, detrimentis multis affici*. 18. 12. 1.
- Haliartus, *urbs Bœotia*, 6. 3. 4.
- Halicarnassia civis, 3. 1. 2.
- Hamilcar, 22. 1. 1.
- Hannibal, 23. 1. 1.
- Haruspex, 10. 1. 4.
- Hasdrubal male audit ex contubernio Hamilcaris, 22. 3. 2.
- Haftæ brevis modus duplicitus, 11. 1. 3.
- Haftile, 15. 9. 3.
- Hellespontus, 4. 2. 1.
- Helotes, *servi Lacedamoniorum*, 4. 3. 6.
- Helvius, C. 24. 1. 3
- Hemerodromi Græc q. d. *Cursores diarii*, 1. 4. 3.
- Hephæstio magni æstimatur, 18. 2. 2.
- Heracles, interficitur, 10. 6. 5.
- Herculis, progenies, 17. 1. 2. Hercules Graius, 23. 3. 4.
- Hermes Andocidis, 7. 3. 3.
- Hetærice, ita vocabatur honoris causa ala Equitum apud Macedonas, ab amicitia & veluti sedalitate regia, 18. 1. 6.
- Hibernacula, pro hibernis, alias pro ipsis tenteriis su-muntur, sive pro pelibus, sub quibus antiquitus mili-tes hiemabant, 17. 3. 4.
- Hiems, pro tempestate, 25. 10. 6.
- Hierophantes, genus sacerdotii Atheniensis, 16. 3. 2.

Hilaritas, *vol*
Hipponicus,
Hipparinus,
Hippo, *urbs*.
Hispania, *cite*
Histaspes Dan
Hirta tunica,
Homerus, 14.
Honor regni,
ram dare,
1. 1. hono
Hortari milit
Hortensius, 2.
Hospitio alicu
Humilia vesti

J Am tunc,
J Jason Ty
Ictetas vincitu
Ignorare aliq
te ifta, doce
Illudere que
Illustris adol
eft ei maxi
mum præli
Illustrari, ad
Imago confue
Imitaris consue
7. 11. 5.
Imminere, m
Imminuere a
gere, 18. 5.
Immoderata
peranser hab
Immodestia,
6. 1. 2.
Immortalis p
15. 10. 2.

I N D E X.

- Hilaritas, *veluptas animi*, 15. 8. 5.
Hipponicus, 7. 2. 1.
Hipparinus, 10. 1. 1.
Hippo, *urbs Africana*, 22. 2. 4.
Hispania citerior, 24. 2. 1.
Histaspes Darii pater, 21. 1. 2.
Hirta tunica, *hirsuta, hispida*, 14. 3. 2.
Homerus, 14. 2. 2.
Honor regni, *pro ipso regno*, 17. 1. 4. honoribus operam dare, *accedere ad honores & remp. capessere*, 24. 1. 1. honorificentius, *honoratius*, 18. 1. 5.
Hortari milites, *pralio firmare*, 1. 6. 3.
Hortensius, 25. 5. 4.
Hospitio alicujus contineri, *esse inter hospites*, 6. 1. 3.
Humilis vestitus, *vilior*, 17. 8. 2.

I₂

- J Am tunc, 13. 3. 1.
J ason Tyrannus, 13. 4. 2.
Icetas vincitur, 20. 2. 3.
Ignorare aliquem, *non nosse*, 3. 1. 4. ignorare nolui te ista, *descre volvi*, 25. 2. 1. 5.
Illudere quem, *callido invento fallere*, 23. 10. 1.
Illustris adolescens, generis respectu, 22. 3. 2. illustre est ei maxime, *in signe ad famam*, 21. 1. 3. illustrissimum prælium, *celeberrimum*, 4. 1. 2.
Illustrari, *ad fama celebritatem pervenire*, 2. 1. 4.
Imago consuetudinis, *vita descriptio*, 15. 1. 3.
Imitari consuetudinem gentis, *moribus ejus vivere*, 7. 11. 5.
Imminere, *moliri oppressionem*, 18. 10. 3.
Imminuere animi magnitudinem, *minus quam frangere*, 18. 5. 1.
Immoderata licentia, *vulgi scil. libertatem suam intemperanter habentis, & in licentiam vertentis*, 7. 4. 4.
Immodestia, *licentia militaris, & deditatio parendi*, 6. 1. 2.
Immortalis pugna dicitur, *cujus memoria est perpetua*, 15. 10. 2.

I N D E X.

- Impedimenta, scil. militaria, ut sarcinae, instrumenta, vehicula. &c. 8. 2. 5.
Impelli auctoritate alicujus, moveri, 1. 5. 2.
Impendere, imminere, de mox futuris, 18. 10. 3.
Imperare, summam belli administrare, 14. 5. 3.
Imperium majus, de prolatis finibus, 1. 6. 4. imperii summam tenere, imperare urbi, praefesse cum perpetuo imperio, 1. 3. 5. non magis imperio, quam justitia, non tam potestate jurisdictionis, quam aequitate administrationis.
Imperium, militaris praefectura, 3. 2. 2. abrogare, scil. ducibus, 15. 7. 3.
Impetus, repentina oppressio, 7. 8. 6. hostium, incursum, 12. 1. 2. impetum facere, impressionem, 17. 3. 1.
Implicitis magnis rebus, ex difficultate captorum in varias emergendi angustias conjectus, 4. 4. 6.
Impotens dominatio, intemperantis imperii insolentia & abusus potestatis notatur, 6. 1. 4.
Imprudens, inscius, 6. 4. 3. imprudentem, hostem opprimere, inopinantem, 18. 8. 6.
Impugnare prior voluit, de singulis qui alteri illum inferre priores conantur, 8. 2. 6. impugnare aliquem, adversus aliquem pugnare, 15. 10. 3.
Incensus, irritatus, infestus, 18. 10. 4.
Incestus, OEdipi, 15. 6. 2.
Inceptum, propositum, 10. 8. 5.
Inclinatae sunt copiae, fugam spectant, 16. 5. 4.
Incurrentes, qui in hostem imperium faciunt, 12. 1. 2.
Index, qui rem desert, 4. 4. 3.
Indicium, narratio, manifestatio, 4. 4. 4. indicio sunt ei rei, pro eis reis indicium, 25. 16. 3.
Indicare se, se ipsum prodere, 4. 4. 4.
Indidem Thebis, 15. 5. 2.
Indigere alienarum opum, de exule, 23. 1. 3.
Indigna iniqua, miseranda, 19. 4. 3.
Inducere in infidias, pellicere, 23. 5. 3. ad bellum, permovere, 23. 8. 3. Plato inducit Socratem personam alicui tribuere, actionis aut sermonis gratia, 7. 2. 2. induci ad credendum, adduci 9. 3. 1.
Indulgere alicui, favoris honorisque respectu, quem ex bibemus

creditorib
ram conn
education
sequi dolo
vere 12.
Industria si
vita, 2. 1.
Infamis, pe
Infamatus,
Infectis reb
Inferior cop
mero, 14.
Inferre bell
sedem be
stem ire,
detrimene
tur corpor
Infestus Cor
Inficias ire
Infirmus, si
mi, scil. p
Infodere, de
Ingratiis, u
Injicere ad
amplius q
17. 8. 2.
Inimica patr
inimicissiu
23. 12. 2.
Inire consili
3. 1. inire
7. 9. 5.
consilium,
Iniens adole
Initium tenu
Inopinatæ re
Insidente, in
tiâ. 15. 7.
Inseguiri, vex

I N D E X.

- hibemus vero bene merenti, 10. 2. 1. indulgere, de creditoribus solutionem debiti non urgentibus, ad meram conniventibus, 25. 2. 5. indulgere, de dissolnta educatione, 10. 4. 3. dolori, ejus imperum sequi, obsequi dolori, 21. 1. 4. sibi liberaliter, splendidius vivere 12. 3. 2.
- Industria summa de studio actus civilis, & officiorum vita, 2. 1. 5.
- Infamis, per flagitia, 15. 10. 1.
- Infamatus, à plerisque vituperatus, 7. 11. 1.
- Infectis rebus, non effectis, 1. 7. 5.
- Inferior copiis, sic superior, de majore & minore numero, 14. 8. 4.
- Inferre bellum in Italiam, bello Italiam petere, vel edere sedem bello legere, 22. 3. 5. inferre signa, in hostem ire, 14. 6. 5. mala in domum alicujus, vexare, detrimentis afficere domum, 2. 9. 2. inferre eo dicitur corpus mortui, sepeliendum scilicet, 4. 5. 5.
- Infestus Comanis animus, de hostili odio, 22. 3. 1.
- Inficias ire aliquid, negare, 15. 10. 4.
- Infirmus, scil. viribus armorum, 18. 3. 1. infirmissimi, scil. potentia, 2. 6. 3.
- Infodere, de sepultura, 4. 5. 5.
- Ingratiis, vellent nollent, 2. 4. 4.
- Injicere admirationem, sui, excitare, 11. 3. 1. non amplius quam pellis est injecta, de strati tegumento, 17. 8. 2.
- Inimica patriæ consilia, seditiones molitiones, 4. 3. 3. inimicissimum suum, vocant Romani Hannibalem 23. 12. 2.
- Inire consilia, de proposito, & molitionibus seditionis, 6. 3. 1. inire gratiam ab aliquo, mereri apud aliquem, 7. 9. 5. talem rationem ad interfic. capere tale consilium, 23. 10. 3.
- Iniens adolescentia, incipiens, prima, 2. 1. 1.
- Initium tenue, occasione tenuis rei oblat, 16. 2. 3.
- Inopinatae res, felicitas spe uberior, 10. 6. 1.
- Insciente, inscio, 18. 12. 4. Inscientia belli, imperitia, 15. 7. 4.
- Insequi, vexare, 25. 9. 2.

I N D E X.

- I**nseruire studiis gentis, *imitari mores & consuetudinem*, 7. 11. 3.
 Insolens quid, *de elato sermone*, 20. 4. 2.
 Instare hosti audacius, *urgere*, 15. 9. 1
 Instat tempus proficisciendi, *adest*, 7. 4. 1. instans periculum, *imminens, impendens*, 4. 3. 5.
 Institutum vitæ, *ratio, consuetudo*, 25. 7. 3. instituta patriæ, *respectu habito ad formam reip*. 17. 4. 3!
 Insuetus male audiendi, *de eo, qui finistrè de se opinantes aegrè fert*.
 Insula Scyrus. 5. 2. 5. Lemnus, 1. 1. 4. Cyclades, 1. 2. 5.
 Intemperantia, *licentia militaris*, 18. 8. 2.
 Inter. obtrectarunt inter se, *pro invicem*, 3. 1. 1.
 Intercedit cupiditas major, *sc. intervenit consiliis militibus*, 10. 1. 3. intercessit nullus temere dies, ferme singulis diebus, 25. 20. 2.
 Interdici non potest socero gener, *contubernium & convictus generi* 22. 3. 2.
 Interesse rebus privatis, publicis, *plus quam nudam presentiam notat*, 20. 4. 2.
 Interfectus exercitus hosti, *deletus, occisus*, 3. 2. 1.
 Interit pecunia, *prodigatur*, 2. 2. 2.
 Internecio, ad internacionem gesta bella, *ad partis, aut partium interitum*, 18. 3. 1.
 Interponere, *de judicio sententiaque scriptioni inserta* 16. 3. 3. ~ *interponere se, ope sua intervenire, facultatem rei conciliare, pecunia mutua juvare*, 25. 2. 5.
 Interpretari, *rationem reddere*, 25. 3. 1.
 Intueri, *animadvertere*, 12. 1. 2.
 Invehi multa in aliquem, *alicujus exagitandi ergo probra spargere*, 15. 6. 1.
 Inventum, *consilium, ars, stratagema*, 12. 1. 1.
 Invidere aliquid, *pro ob aliquid*, 8. 4. 2.
 Invidus potentissimus populus, *qui ob potentiam invidet*, 13. 3. 5.
 Invidia non opprimitur acerbitate, sed tenetur obsequio, 10. 6. 5. invidiae crimen, *ex invidia impossum*

tum, 7. vidiam,
 Jones, 1. 4.
 Iphicrates stantibus
 Ire, cum e Is non su animo p Ismenias c Ister, fluu Ithaeus Mi Judicare a 23. 7. 7. tatem, 2. Judicium c. judicium Julii divi Jumentum Jupiter An Max. 2. 3. Jus, Jure respectu mur, 13. Jussu popu Justus, pr. Justus, cog

K Alend Kart

L Abeo, Labo de hac Lacedæmo Laco pro. Lacon, pr.

I N D E X.

- studii
stans
institu-
17. 4.
e opis-
ades,

me-
dies,
s &
udam
2. 1.
artis,
serta
fa-
5. 2.
ergo:
idet,
obse-
oposi-
tum
- sum, 7. 4. 1. invidia minor esse; minus sentire in-
vidiam, minus peti invidiam, 18. 7. 2.
Iones, 1. 4. 1. Ionia, 1. 3. 1.
Iphicrates, 11. 1. 1. Iphicratenses milites, pro praef-
stantibus, 11. 2. 1.
Ire, cum exercitu scil. 17. 3. 5.
Is non sum qui, non eiusmodi homo, vel tali animo
animo præditus, 17. 5. 3.
Ismenias captus, 16. 5. 1.
Ister, fluv. 1. 3. 1.
Istiaus Milesius, 1. 3. 5.
Judicare aliquem exulem, judicio exilium discernere;
23. 7. 7. judicandum est utilitate, secundum utili-
tatem, 25. 13. 3.
Judicium capitii, cum quis accusatur capitii, 15. 8. 5;
judicium sit de hoc, habetur, 19. 3. 2.
Julii divi filius, 25. 19. 2.
Jumentum de equis, 18. 5. 6.
Jupiter Ammon. 6. 3. 2. Feretrius, 25. 23. 3. Opt.
Max. 23. 2. 4. Jovis antistites, 6. 3. 3.
Jus, Jure suo, merito, 8. 1. 4. jura patriæ, hospitiū,
respectus obligationis, quibus patria aut hospiti obliga-
mur, 13. 4. 3.
Jussum populi, *savaria Democratica*, 13. 4. ibid.
Justus, pro aquitate cœtilis animi ac iustitiae 3. 2. 2.
Justus, cognomen, 3. 1. 2.

K.

- K** Alendas Aprilis, 25. 22. 3.
Karthaginenses à Lutatio vincuntur, 22. 1. 3.

L.

- L** Abeo, Q. Fab. Cof. 23. 13. 1.
Labor animi, contentio, 7. 1. 4. labore querere
de hac re, annitor, studio, 15. 3. 1.
Lacedemonii Gracie domini, 9. 4. 4.
Laco, pro Agesilaos, 13. 1. 3.
Lacon, pro Lysandro, 7. 10. 2.

Laconica

I N D E X.

- L**aconica, scil. regio, 13. 2. 1.
Lacrymare casum alicujus, illacrymare alicui, 7. 6. 4.
Lamachus, 7. 3. 1.
Lamestius, 20. 5. 2.
Lamprus, *Musicus*, 15. 2. 1.
Lampsacum, urb., 2. 10. 3.
Lapis, *de miliari*, 25. 22. 4.
Largitiones, effusæ, sere in malam partem usurpatur
hac vox, de iis que ambitus causa donantur, 25. 6. 2.
Latere, occultum esse, ignorari, 17. 6. 3.
Laus, liberandarum Thebarum, gloria ex commendati-
one liberationis ejus, 16. 4. 1. rei militaris, fama
rebus bello gestis parta, 1. 8. 4. victoria illa est. in
eo fit laudabilis, 17. 4. 6. in summa laude esse, lau-
dari, 11. 2. 4.
Laute vivere, splendide, liberalius sibi indulgere, 12.
3. 2.
Laxare vincula epistolæ, 4. 4. 1.
Lectoris satietas & ignorantia, quarum hac ex nimia
brevitate, illa ex multitudine, 16. 1. 1.
Legationem suscipere, obeundam in se recipere, 2. 6. 5.
legationes, pro ipsis legatis, 15. 6. 4.
Lemnus non vult se dedere, 1. 1. 4.
Lenire invidiam, mitigare, 10. 6. 1.
Leonidas rex Lacedæm. 2. 3. 1.
Leonnatus 18. 2. 4.
Leotychides, 17. 1. 2.
Levare inopiam, sublevare, subvenire, 25. 2. 4.
Leucoſyri, qui nunc Cappadoces, 14. 1. 3.
Leudra, *vicus Boet.* 17. 6. 1.
Lewis armatura, pre militibus levis armatura, 14. 8.
2. levis, expeditus, 11. 1. 4. levis non liberalis,
qui plura promittit, quam præstat, non tam facilitate
effici, quam temeritate lingua. leviora sunt mihi, a-
pud me, duco leviora, 15. 1. 1.
Libenter detrahere de iis, vitium animi ad detrahend.
proni notatur, 12. 3. 3.
Liberalitas temporaria, callida, qua temporis & spei
causa fit, 25. 11. 3. liberaliter polliceri, prolixo,
6. 4. 2.

Liber-

Libertatis
 Librarii, se
libris veter
 Ligneæ mœ
 Ligures, 23.
 Literis colli
commerci
 Literæ pro
guæ, 23.
 Locus non
cus pro ec
 Longum ef
5. 3.
 Longus Tr
 Loqui, ferre
 Lucani, pro
 Lucretius.
 L. Lucullus
 Lumina occ
 Lutatius, C
 Lycus, pater
 Lyco Syrac
 Lydi, 14. 1.
 Lyſander L
 Lyſimachu
 Lyſis Tare
 LLS 25. 4
 IIS. HS
 raltere,
 um in n

MAcro
 Ma
 Magnelia,
 Majores re
 4. 2. 2.
 Malefica
 cam in

I N D E X.

- Libertatis species, pars, indicium, 20 f. 2.
Librarii, servi quorum opera in exscribendis & curandi
libris veteres utebantur, 25. 13. 3.
Lignea moenia, aigmatica de navibas, 2. 2. 6.
Ligures, 23. 4. 2.
Literis coli ab Antonio, de familiaritate epistolaris
commercii 25. 10. 4.
Literæ pro studiis, 23. 13. 2. literæ Græcae, pro lin-
gua, 23. 13. 3.
Locus non æquus, iniquus, incommodus, 1. 5. 4. lo-
cus pro occasione, 22. 1. 2.
Longum est enumerare prælia, formula præcisionis, 23
5. 3.
Longus Tib. 23. 4. 2.
Loqui, ferre rumoribus, 22. 5. 3.
Lucani, pro regione Lucan. 23. 5. 3.
Lucretius. 25. 12. 4.
L. Lucullus, 25. 5. 1.
Lumina oculorum, pro oculis, 20. 4. 1.
Lutatius, C. fudit Carthagin 22. 1. 3.
Lycus, pater Thrasybuli, 8. 1. 1.
Lyco Syracusanus, 10. 9. 6.
Lydi, 14. 8. 2. Lydia, 9. 2. 1.
Lyfander Lacedæm. 6. 1. 1.
Lysimachus, 3. 1. 1.
Lysis Tarentinus, 15. 2. 2.
LLS 25. 4. 4. Sestertium antiqui his modis exprimabant.
IIS. HS. LLS. duarum librarum & semiissis cha-
ractere, superposita lineola, millenarii index, sesterti-
um in centro signif. vid. Budam & Glaream,

M.

- M**acrochir (*Longimanus*) Artaxerxes. 21. 1. 3.
Magistratus, imperium, præsumabelli, 1. 8. 2.
Magnetia, urbs Asia apud Meandrum fl. 2. 10. 2.
Majores res appetere, de ambitiosis, novisque consiliis
4. 2. 2.
Malefica natura; 17. 8. 1. nancisci naturam malefi-
cam in corpore, nihil aliud, quam in corpore natura
aliquem.

I N D E X.

- aliquem errorem ac deformitatem præservet.*
- Malum externum, bellum cum ext. gest. 22. 2. 1.
- Malitiose facere, cum quis culpa sua & de industria rem male gerit, 7. 7. 2.
- Mamercus Italicus. capitur, 20. 2. 4.
- Mago frater Hannibalis, 23. 7. 1.
- Manceps, qui à populo aliquid emit conducitive, ejus rei quoniam sublata manu indicium facit seque auctorem proficitur, manceps dicitur. vid. Sigan. 25. 6. 3.
- Manere, expectare hostem, 2. 4. 2. in officio obsequii,
- Manere, ratum esse 7. 10. 1.
- Manubia, prædam sive pecuniam ex præda redactum intelligit, 5. 2. 5.
- Manus, ad manum habere, ministerio alicujus uti, 18. 1. 5.
- Manus, exercitus & copia, 1. 5. 2. manum conserere, acie contendere, 14. 8. 4. manum dare, vittorum eß & succumbentium, 22. 1. 4.
- Marathon campus, 1. 4. 2.
- Marathonia pugna, 2. 2. 6. Marathonium tropæum, pugna seu pugna gloria, 2. 5. 3.
- Marcellus, M. Claudi. Cos. 23. 13. 1.
- Mardonius quis, 4. 1. 2.
- Marius hostis judicatus, 25. 2. 2.
- Massagetae, 21. . . 3.
- Mater patri prælata, 11. 3. 4. filii pœnam promovet 4. 5. 3.
- Media, 18. 8. 1.
- Mederi satietati lectoris, ne satietate obtundatur, cavero, 16. 1. 1.
- Medimnus, (et medimnum) Gracorum mensura, Romanos sex modios captus, 25. 2. 6.
- Meditari animo, constitutre apud se, 17. 4. 1.
- Mel cadaveribus circumfusum, conservabat ea à putredine, 17. 8. 7.
- Memor gratisque, quodam sententia genere juncta, 25. 9. 5. memor virtutum præstinarum, non tam memoria, quam memoria efficacia, & instinctu ad aliquid notatus, 23. 12. 5.
- Menechdes, 15. 5. 2.
- Menelai portus, 17. 8. 6.

Menestheus

Menestheus,
Mens, propof
Mensa secun
Mentio, de t
Mercenarii f
hac vox hu
quam luc
sunt, oppen
Merere stip
Messena con
Micythus,
Miltiades, 1
Minervæ se
Minus diebu
M. Minutiui
23. 8. 1.
Mira comita
Mirabilis cu
Miscere plu
onibus, 4
Mithridates
Mithrobarz
Mitylenai
Mnemon A
Mobilis, po
Mocilla, L
Moderata v
Moliri, 4
Moloffi, 6
Momenti n
Monumenti
indicia re
tur à mo
Mos ad mo
ribus pr
dines, in
Mos crudi
primit.
Morem ger
Morum pr

I N D E X.

- Meneleus, filius Iphicr. 11. 3. 4.
Mens, propositum, consilium, 16. 1. 4.
Mensa secunda, 17. 8. 4.
Mentio, de tota expositionis vita, 15. 4. 5.
Mercenarii scribæ, non sine nota viliis animi, & opera
hac vox honestis, ac industriis viris, qui fidem potius,
quam lucrum spectant, majorumque rerum actores
sunt, opponitur, 18. 1. 3.
Merere stipendum militare, 24. 1. 2.
Messena constituta, 15. 8. 5.
Micythus, 15. 4. 1.
Miltiades, 1. 1. 1.
Minervæ ades. 4. 5. 2.
Minus diebus, minus quam dieb. 2. 5. 2.
M. Minutius Rufus M. E. 23. 5. 3. Q. Minutius Col.
23. 8. 1.
Mira comitas, magna, 1. 8. 4.
Mirabilis cupiditas, vehemens, ingens, 1. 5. 2.
Miscere plurima cupit, de seditionis & turbulentis seditione
onibus, 4. 1. 3.
Mithridates Ariobarzanis, fil. 14. 4. 5.
Mithrobarzanes, 14. 6. 3.
Mitylenæi quid Pittaco donarint, 8. 4. 2.
Mnemon Artaxarxes justitiae fama florens, 21. 1. 4.
Mobilis, populus, inconstans, 13. 3. 5.
Mocilla, L. Julius, prætor, 25. 11. 2.
Moderata via, civilitatis respectu, 13. 4. 2.
Moliri, & conatu rei magna, 7. 10. 1.
Molossi, c. 8. 3.
Momenti nullius esse, auctoritate sci. amissa, 7. 8. 4.
Monumentum, sepulchrum, 25. 22. 4. monumenta,
indicia rei memoriam conservantia, 2. 10. 3. dicun-
tur à monendo.
Mos ad morem majorum, b. e. instituta inde à majo-
ribus propagata, s. 1. 2. mores civitatis, consuetu-
dines, instituta, 25. 6. 3.
Mos crudelitatis, ipsam crudelitatis usurpationem. ex-
primit, 8. 1. 1.
Morem gerere, obedire, 14. 4. 3.
Morum praefectus, sen. Hoymester, 22. 3. 2.

Move

PINDEX.

- Movere se, scil. ex pristinâ habitatione, 18. 6. 2.
 movere, persuadere, 2. 4. 3. moveri auctoritate
 cuius sc. ad fidem habendam 9. 4. 1. moveri quæ
 possumunt, vulgo mobilia bona, 2. 2. 8.
Motus concursusque, pralianum scil. bellantiumque
 11. 1. 4.
Multaret lex multat morte, mortis panam constituit,
 15. 7. 5.
Multitudo, populus, 7. 3. 3.
Munire itinera, vias faciendo, itineri aptare, ac ex-
 currere, 23. 3. 4. munitiones, opera obſidentium,
 18. 5. 7.
Muri lignei quo commento instructi, 2. 2. 7.
Mutare arma alia invenire, 11. 1. 5.
Mutina, 25. 9. 1.
Mycale, urbs Caria, 5. 2. 2.
Mysteria facere, Cereris saera, arcana, 7. 3. 6; alio
 nomine Initia. vid. Justin. 5, 1.
Myuns, urbs Asia, 2. 10. 3.

N.

- N**ancisci causam idoneam, sc. opportuno, commode
 oblatam, captamve, 2. 6. 2. hostes nivalem
 nocti diem, scil. tempestatem ejus dies in consilium
 verterunt, suo usui accommodarunt.
Natu magno, substantivè, statis ratione, 4. 5. 3.
Natura experta in hoc quid efficere possit, celebrata
 certatim studiis imitantum inventio, magni ingenii
 index : significat autem hic Natura grandius, tan-
 quam effectrix rerum, &c. 7. 1. 1. naturæ debi-
 tum reddere, mori, 21. 1. 5. neque id natura so-
 lum fecit, naturali ingenii propensione, 25. 17. 3.
 natura civitatum eadem, translata consuetudo, 1.
 6. 1.
Naturale bonum, naturalis quadam gratia apud om-
 nes obtainenda felicitas, 8. 1. 3.
Naves onerariæ, serviebant commeatui transvehendo,
 2. 2. 5.
Naxus Insula, 2. 3. 6.

Ne,

Ne, pro an-	
Necessarium	
6. 4.	
Necessitas	
Necessitudi-	
collega-	
junctio-	
Nectanebo	
Negotium	
Neocles,	
Neoptolem-	
Nepos, C.	
3. 2.	
Neptuni	
Nero, C.	
Nescio quo-	
quod r	
20. 1.	
In neutra-	
13. 5.	
Nicanor	
Nicias.	
Nilus flu-	
Nitor re-	
Nixus in	
Nitida ju-	
Nobiles	
4. 4.	
Nocere	
17. 4.	
Nomen	
grandi-	
titulu-	
presso	
Nora ca-	
Notare	
res si-	
notarii	
Nota vi-	
3. 2.	
Notitia,	

I N D E X.

- Ne, pro an, verum falsumne, 14. 9. 2.
Necessarius homo, signif. propinquitatis, de sociis, 14.
6. 4.
Necessitas, de urgente calamitate, 2. 8. 6.
Necessitudo, affinitas, 10. 1. 3. necessitudo sortis:
collegarum sorte lectorum consensio, & vinculum con-
junctioque notatur 24. 1. 3.
Nectanebes, rex Ægypti, 17. 8. 6.
Negotium suscipere, dare mandata efficienda, 25. 15. 2.
Neocles, 2. 1. 2.
Neoptolemus cadit, 18. 4. 1.
Nepos, Corn. laudat librum suum de Historicis, 10.
3. 2.
Neptuni fanum ἄστυλον 4. 4. 4.
Nero, C. Claudius 24. 1. 2.
Nescio quomodo formula frequens Ἀποπεπτική 7. 11. 1.
quod nescio an ulli, h. e. quod scio nulli contigisse
20. 1. 1.
In neutram partem, neque hoc neque illo respectu. 25.
13. 5.
Nicanor Cassandri praefectus Piræo potitur, 19. 2. 4.
Niclas, 7. 3. 1.
Nilus flumen, 18. 5. 1.
Nitor recuperare, labore, 16. 2. 1.
Nixus in cubitum, erigentis se habitum notat, 25. 21. 5.
Nitida jumenta pinguia, non strigosa, 18. 5. 6.
Nobiles populo & civitatibus Democraticis invisi, 7.
4. 4.
Nocere supplicibus, dicitur de illata pena damnatio,
17. 4. 6.
Nomen profama, 1. 8. 4. nomen Romanum, cum
granditate quadam, pro populo, 23. 7. 3. Nomen,
titulus sine re, 15. 5. 3. nominatum, præcipue, ex-
presso nomine, 1. 1. 3.
Nora castellum Phrygia, 18. 5. 3.
Notare loca, signis & observations. 14. 11. 2. notare
res sine nomine, exprim. scrib. 24. 3. 4. notari, an-
notari, præscribi, 25. 18. 2.
Nota virtus, cum laude insignis pariter ac perfecta, 5.
3. 2.
Notitia, ob notitiam intromissi, tanquam noti, 10. 9. 3.
Nova

I N D E X.

- Nova res, insolita,** 14. 6. 6.
Novum consilium, nova ars, eleganter dicuntur significatione inventi tam solertis, quam necessarii, 18. 8. 4.
Novissimo tempore, extremo, 18. 1. 6.
Nubere alicui, faminarum est, 5. 1. 4.
Nudare vaginatum, distingere, 14. 11. 4.
Numen Deorum, notat hic auspicium, curam, 17. 2. 4.
Numentanum prædium, 25. 14. 3.
Numerus decemplex, 1. 5. 5. in hoc numero fuit, alias in eis, inter eos, 1. 3. 2. numero copiarum fretus, multitudine, 1. 5. 4.
Numidæ frustra infidiantur Hannibali, 23. 6. 4.
Nutu ejus gerunt omnia, h. e. arbitrio, placito, 6. 2. 1.
Nysæus, 10. 1. 1.
Obducta nocte, obscura minimeque serena, 23. 5.
181. 19.
Objicere se hosti, de eo qui oppositus hosti, 23. 5. 181.
Obire legationes, suscipere, mitti, legatum agere, 10. 1. 4.
Obniti, obnixo genu scuto, h. e. obnixo in scutum, obfirmato genu ad scutum, 12. 1.
Obruere gladios, infodere, 14. 11.
Obsequi studiis suis. iis cum studio & opportunitate inservire, 25. 2. obsequium, comitas, 10. 6.
Obses retentus, legationis missa causa, 2. 7. 2. obfitem rei esse, obligare fidem suam hoc futurum, vel non futurum esse, 19. 2. 161. 21.
Obsideri, urbs dicitur cuius arx scil. iam est occupata, 16. 1. 129. 5. obsideri undique, cum ex i tus omnes custodi sunt, 23. 12. 290. 19.
Obsistere, objicere se, 17. 4. 138. 14.
Obsoletus honor, gloriose opponitur, spretus, 1. 6. 23. 29.
Obstare consiliis cuius, propositum intervertere, 10. 9. 89. 22.
Obstinatio tacitura, obstinatio propositi, taciturnitate ostensa significata, 24. 22. 220. 8.
Obterere laudem virtutis, includit significatum contemptus ac suppressionis, 20. 1. 165. 9.
Obtigit ille quæstor Scipioni, ita sape Romani auctores de Magistratis, sorte datis, 24. 1. 392. 23.

Obti-

Obtainere 1
 159. 27.
 Obtrectare
 sari sibi
 Occasione
 Occasus,
 Octavius,
 colit, 25.
 Oculorum
 Odium civ
 ejus in 1
 4. 163.
 OEdipus 1
 Offenderet
 2. offer
 7. 87. 2
 Offenderet
 Offerre se
 130. 5.
 Officio tri
 25. 6.
 Officium,
 Officia pr
 gistratu
 urbana
 25. 4. 1
 Oleagina
 ria sym
 transfer
 Olympian
 apox &c
 Olympiae
 Olympio
 Olymthus
 Onomarc
 Onustus
 Operire,
 Opera,
 5. 4.
 culpa.
 Opes pr

I N D E X.

- Obtinere locum eundem, *idem officium gerere*, 18. 13.
159. 27.
- Obtrectare inter se, *sc. non amulari tantum, sed adversari sibi mutuo*, 3. 1. 39. 6.
- Occasione data, *occasio non dimittendi*, 22. 1. 173. 17.
- Occasus, *mors*, 18. 13. 159. 11.
- Octavius, Cæsar Atticum familiariter per epistolas colit, 25. 20. 217. 19.
- Oculorum lumina, *oculi*, 20. 4. 168. 5.
- Odium civitatis, *in civitatem*, 13. 3. 101. 4. odium ejus in hoc viro tantum est, *adversus hunc virum*, 19. 4. 163. 23.
- OEdipus parricida & incestuosus, 15. 6. 122. 16.
- Offendere, *absolute, offensionem incurtere*, 19. 2. 161. 2. offensa voluntas in quem, *infensa, infesta*, 10. 7. 87. 28.
- Offendere quem imparatum, *deprehendere*, 17. 2. 134. 4.
- Offerre se periculo, *audere rem periculosam*, 16. 2. 120. 5.
- Officio tribuere aliquid, *honesti relisque studio facere*, 25. 6. 202. 1.
- Officium, *de obsequio imperantibus debito*, 1. 7. 24. 17.
- Officia præstare alicui, *nunquam civis civibus & Magistratui, cum nota obsequiis erga imper.* 1. 2. 18. 25. urbana, scil. solemnibus negotiis in urbe præstari solita, 25. 4. 199. 14.
- Oleagineæ virgulæ, & ex iis corona, 8. 4. 74. 4. victoria symbolo oblata. Nam à ludis Olympicis ad seria transfigri ejusmodi res usitatum & elegans.
- Olympias, Mater Alexandri, Eumenis consilium, mox & auxilium implorat, 18. 6. 150. 13.
- Olympiae vicit, *præf.* 16. 7.
- Olympiodorus, *tibicen*, 15. 2. 116. 24.
- Olynthus, *Urbs Thracia*, 19. 1. 128. 21.
- Onomarchus, custodum præfectus, 18. 11. 157. 4.
- Onustus præda, *copiam dicit & ubertatem*, 7. 5. 62. 14.
- Operire, *obtegere*, 23. 9. 186. 14.
- Opera, officiosa scil. in iis, qua amicis aliisve præstamus, 5. 4. 51. 19. opera ejus acciderunt res adversæ. culpa, 7. 6. 62. 24.
- Opes pro potentia, 15. 6. 123, 3. opes magnas pro-

I N D E X.

- prosternere, magnam vim hostium ac numerum,
 adeoque potentia hostilis partem non minimam, 1. 5.
 23. 19.
Opes alienæ, potentia, patrocinium, 23. 1. 177. 21.
On opinio, de quo quanta fuerit opinio eorum, quid
 judicarint, 18. 13. 159. 6.
Opusentes, 12. 3. 96. 16.
Opus, opera, munitiones, 1. 7. 24. 22.
Ora Asiae, extremitas, 7. 5. 62. 10.
Ordo copiae, qua in Acie stant, 11. 2. 52. 19.
Ordiri reliquos, vitam reliquorum exponere, 7. 11.
 70. 13.
Ordo equestris, dignitas ordinis equestris, 25. 19. 216.
 30. ordo locus in agmine, 14. 9. 113. 4.
Orestes matricida, 15. 6. 122. 15.
Origines Catonis, 24. 3. 194. 22.
Ornamentum habere ab aliquo, honores & opes intelli-
 guntur, 25. 7. 102. 12.
Ornatus Elephantus, instructus ad pugnam, 23. 3.
 180. 7.
Oro te, interpositum sermoni, ut alias, quaso, amabo,
 25. 4. 199. 3.
Ostendere, pra se ferre, causam allegare, 10. 4. 84. 3.
 renuntiare, 23. 12. 190. 21.
Ostracismus, 5. 3. 50. 6.
Otitum de statu & facie pacis, 22. 2. 175. 17.
Pactio, induciarum scilicet juramento sancta, 17. 2.
 134. 14.
Padus fluv. 23. 4. 180. 15.
Palaestra quomodo utendum, 15. 2. 121. 11.
Palaestrae vocantur, qua alias Gymnasia.
Pamphilium mare, 23. 8. 185. 24.
Pandates, 14. 5. 107. 17.
Paphlago, pro Thya, 14. 2. 103. 28.
Pani præbendo urbs destinata, more Persarum, 2.
 10. 3. 8.
Pari prælio discedere, aquis manibus, neusiro victo,
 aut viatore, 2. 3. 29. 27.
Par alicui, scilicet armis, 18. 8. 207. 21. par non est,
 aquum, 14. 6. 153. 5.
Parare bellum, moliri, adornare in aliquem, 23. 2.
 179. 5. Parare

Parare copiæ
 proficiunt
 Parare dili-
 parcere, q
 perstites,
 Parere nat
 Parere fibi
 Parma, scu
 Parricidarum
 Pars illa, i
 in hoc, n
 Parus insul
 Passus, 7.
 pides &
 num lap
 manicum
 Paterna Pr
 1. 10. 1
 Patria care
 Patrimonio
 Patientia a
 7. 11. 6
 Patroclus,
 Paulus, L
 Paupertas
 Pausanias,
 171. 13
 Pax non f
 vocabulo
 Pecunia pu
 Pellere pa
 fugare,
 Pellicere a
 Pelopidas
 Peloponnes
 Pelta, scut
 Penates, c
 Pendere a
 7. 184.
 meramus
 tia manu

I N D E X.

- Parare copias, *comparare*, 14. 10. 112. 23. parat proficisci, *constituit*, 14. 4. 105. 26.
Parare diligentia, pretio *acquirere*, 25. 13. 211. 6.
Parcere, quibus fortuna pepercerat, *quos sacerat superstites*, 8. 1. 71. 17.
Parere naturae, *eius dictum sequi*, 25. 17. 214. 47.
Parere sibi amicitiam cum, *comparare*, 7. 7. 65. 1.
Parma, scutum breve, *pelta tamen majus*, 11. 1. 91. 27.
Parricidarum exempla, 15. 6. 122. 15.
Pars illa, *factio*, 25. 8. 203. 29. pars mea nulla erit in hoc, *mihin nihil tribuetur, adscribetur*, 7. 8. 65. 29.
Parus insula oppugnata, 1. 7. 25. 9.
Passus, 7. 4. 21. 4. *His veteres metiebantur suos lapides & millaria. Faciunt autem 1000 passus unum lapidem Ital. 4000 passus, unum milliare Germanicum.*
Paterna Provincia, *cujus praefectus pater fuit*. 14. 1. 103. 11.
Patria carere, *de excule*, 16. 1. 129. 14.
Patrimonium, *possessiones*, 25. 12. 209. 17.
Patientia apud Lacedæmones, *summa laus dicitur*, 7. 11. 69. 28.
Patroclus, 14. 2. 103. 24.
Paulus, *L. Emilius Cof.* 23. 13. 191. 9.
Paupertas Aristidis, 3. 3. 41. 10.
Pausanias, 4. 1. 41. 22. *Philippi percussor*, 21. 2. 171. 13.
Pax non fida, *mala fide petita*, 18. 4. 148. 9. *patis vocabulo sapè servitus tegitur*, 15. 5. 121. 2.
Pecunia publica, *de redditibus*, 2. 2. 27. 29.
Pellere patria, *in exilium*, 3. 1. 39. 18. *adversarios, fugare*, 23. 11. 39. 18.
Pellicere aliquem, *scil. in suas partes*, 18. 1. 145. 10.
Pelopidas Theban, 16. 1. 128. 8.
Peloponnesus, 10. 10. 91. 7.
Pelta, scutum *parma brevius*, 11. 1. 91. 7.
Penates, *dii domestici*, 2. 7. 34. 17.
Pendere alicui pecuniam ex foedere, *numerare*, 23. 7. 184. 10. *pendebant veteres monetas quas nunc numeramus, inde tot vocabula ponderum in re moneta manse*.

I N D E X.

- Per se, si per se virtus ponderanda sit, *sine adscitissimo rerum externarum pretio sola*. 8. 1. 70. 71. per suos, *venia & concessu suorum*, 18. 10. 156. 2. neque per senatum efficere potuit, *propter Senatum, Senatu obstante*, 24. 2. 193. 17.
- Perzeque, 25. 13. 211. 18.
- Peragere propositum, pertendere, 25. 22. 220. 10.
- Peragrare, *de exercitu*, 18. 8. 152. 18.
- Percussa est potentia, *convulsa*, 16. 2. 130. 6.
- Perdiccas Amynta & Euridices filius, 11. 3. 93. 23. *inter amicos Alexandri*, 18. 2. 145. 6.
- Peregrinatio, alias demigratio, 25. 2. 186. 29.
- Perfuga, *transfuga*, 14. 6. 109. 10.
- Pericles, 7. 2. 57. 6.
- Pericula, *labores belli, pugna, pralia*, 16. 4. 1. 32. 7.
- Perinthus, *urbs Thracia*, 7. 7. 64. 23.
- Pernicies, ad perniciem alicujus cogitatum, *pro morte interitus, exitio*, 14. 6. 110. 4.
- Perorare de, *causam dicere*, 19. 4. 163. 11.
- Perpetua vita, tota, 24. 1. 192, 26. orario, *continua*, 15. 5. 164. 9.
- Persequi, scil. narratione, 24. 2. 120. 23.
- Persequi aliquem, *conari è medio tollere*, 7. 10. 67. 29.
- Perseverare, *de constantia conficiendi belli*, 14. 2. 104. 13.
- Persona, significanter *pro viro*, enī *administrations publica innituntur*, 16. 4. 132. 11.
- Pertinacia, non recedentis scil. à sententia, 22. 1. 174. 17.
- Pertinere, pertinet ad rem, *respicit, refertur*, 7. 3. 58. 12.
- Pervulgata sunt nomina eorum, *publice & vulgo nota celebrataque*, 15. 2. 116. 22.
- Peucestes corporis custos Alexandri, 18. 7. 151. 16.
- Phœnices vici. 5. 2. 49. 11.
- Phalanx, 12. 1. 94. 20.
- Phalereus portus, 7. 6. 32. 7.
- Pharæ, 9. 1. 75. 11.
- Pharnabazus satrapes regius, 6. 4. 55. 8.
- Philænius, *res Hannibalis scripta*, 23. 13. 191. 21.
- Philipides cursor, 1. 4. 21. 27.
- Philippense prælium, quo Augustus sc. Eutum & Cassium devicit, 25. 11. 207. 19.

Phi-

- philippus
Philistus 83. 12.
Philocles,
Philocrates
Phocion, 1
Phœbidas
Phryges, 1
Phyle, east
Pietas, de
Pila lapid
famia c
Piræci po
Pisander,
Pisidæ, 14
Pisistrati
Pittacus,
Placare al
Plaga, pr
7a. 18.
Platææ,
Platae
Plato Tat
Plebisctu
Pœcile,
1. 6. 2
Pœnus, P
Pœni, pr
Polyibus
Polymunu
Polypero
Pompeiu
Pondera
Pondus,
Ponere,
10. t
solenni
Ponere,
pro v
malea

I N D E X.

- Philippus Alex. pater. 11. 3. 93. 23
Philistus Historicus Syracusas perducitur, 10. 3.
83. 12.
Philocles, 7. 8. 65. 6.
Philocrates, 10. 9. 89. 19.
Phocion, 19. 1. 159
Phocidas Lacedæm. 16. 1. 128. 19.
Phryges, 14. 8. 111. 11.
Phyle, eastrum Attica, 8. 2. 71. 24.
Pietas, de affectu in necessitudines, 25. 17. 214. 14.
Pila lapidea, in qua, incisa devotio Alcibiadis, mos in
familia conscienda usurpatus, 7. 4. 60. 9.
Piræci portus triplex, 2. 6. 32. 9.
Pisander, 7. 5. 61. 17.
Pisidæ, 14. 8. 111. 12.
Pisistrati tyrannis, 1. 8. 25. 26.
Pittacus, 8. 4. 74. 7.
Placare aliquem, reconciliare, 4. 5. 46. 27.
Plaga, pro calamitate, 18. 5. 148. 28. plaga, vulnus,
18. 4. 148. 2.
Platææ, 48. 1. 42. 13. Platæense prælium apud
Plataeas commissum, 3. 2. 40. 7.
Plato Tarentum venit, 10. 2. 81. 29.
Plebis citum, quod plebs sciscit, jubet. 7. 5. 61. 27.
Pœcile, ποικίλη, nomen porticus Arbeniensis pœcta,
1. 6. 24. 4.
Pœnus, pro Hannibale, 23. 10. 186. 26.
Pœni, pro Carthagin. 22. 2. 175. 2.
Polyibus, historicus, 23. 13. 191. 8.
Polymnus, 15. 1. 115. 20.
Polyperchon Cassandrum pellit 19. 3. 162. 9.
Pompeium qui, & currens, 25. 7. 202. 10.
Ponderare, considerare, 8. 1. 70. 18.
Pondus, scil. armatura, 11. 1. 92. 6.
Ponere, positum in publico monumentum, 7. 4. 50.
10. tripodem ponere, doni causa dedicare, est inter
solennias, 4. 1. 42. 11.
Ponere, existimare, 7. 3. 58. 24. ponere in vitiis,
pro vito habere, 15. 1. 115. 28. ponere quid in
maledictis, scil. inter alia hoc usurpare, 15. 6. 122. 11.

Portæ

I N D E X.

- Portæ Ciliciæ, claustra, aditus, 14. 7. 110. 20.
 Possidere, occupatum scil. 2. 6. 32. 19. possessio Si-
 ciliæ, imperium quod ibi obtinetur, 20. 2. 166. 18.
 Post hominum memoriam ultimam præteriti temporis
 memoriam hac locutione significamus, 3. 1. 39. 10,
 post, posteriore parte, 18. 5. 149. 23.
 Postulare fidem, juramentum, 23. 2. 178. 25. po-
 stulata facere, de consilio dato, 7. 8. 65. 26
 Potens, magnus in civitate, alias qui multum potest,
 17. 1. 134. 18.
 Potentia singularis, imperium unius, 10. 9. 90. 6
 Potestas, imperium, 9. 1. 75. 10. potestatem sui fa-
 cere, offerre se pugna, 17. 3. 137. 10. potestas ei
 facta manendi, facultas data, 25. 11. 207. 18.
 Potestatem habere cuiusvis conditionis, de eo cu-
 jus matrimonium & affinitas ubique optata, 25.
 12. 208. 26.
 Præ illo omnes parvi futuri, contentionem notat, 18,
 10. 156. 11.
 Præbet hæc res suspicionem talis hominis, facit ut
 talis suspectetur, 17. 8. 142. 22.
 Præcipere, de responso eraculi, 1. 1. 17. 20.
 Præmia virtutis & meritorum, statuae, 1. 6. 34. 20.
 Præoccupare alterum insidiis tollere, 29. 4. 84. 5.
 Præs, publicorum conductores (mancipes) prædes da-
 bant, 26. 6. 201. 13.
 Præsidium, convoy, 15. 4. 120. 5. præsidia, milites
 præsidium agitantes, 1. 4. 21. 16. præsidii in eo
 non satis, de eo qui hosti oppositus erat, 13. 3. 99.
 29. præsidio esse civibus suis, invare, 9. 2. 75. 25.
 Præstare alicui, antecellere, 12. 4. 97. 23.
 Præter cæteros, supra seu pra cat. 3. 1. 39. 24.
 Previdere, excogitare, reperire consilium, 23. 9. 186. 8.
 Premere adversarium, carpere, vexare, 14. 7. 110,
 27. premi ab hoste, cum in periculo & angustiis
 sumus, 1. 3. 20. 4.
 Principem in bello ponere aliquem, ejus opera con-
 silioque plurimum uti, 23. 2. 179. 6.
 Probare auctorem hunc, huic pottiissimum credere, 2.
 10. 38. 19.
 Procacitas hominis, audax petulantia in incessando,
 20. 5. 169. 7,

Procellæ civi
 Processerat ja
 Procuratio r
 civili, 8. 3
 Prodictionis
 25. 8.
 Progenies H
 In propatulo
 23. 9. 186
 Propinquita
 Propitia, vo
 Prosequi, co
 Plegskuvēv,
 vocabulo
 Prosternere
 um num
 Proximus
 rat, quib
 Proleinæus
 celebratu
 Pubes adj
 4. 84. 1
 Publicare
 Pugna Ca
 Pulchre a
 ditaque
 Pulvinar
 subjice
 Punicum
 Pydna w
 Pylæmen
 Q Uæ
 Qu
 K Ad
 Ra
 mansu
 Recipere
 Referre
 1. 52.
 Refringe
 1. 52.
 E Regio

I N D E X.

- Procellæ civiles, *bella, discordia*, 25. 10. 207. 9.
Processerat jam nox, *proiecta erat*, 16. 3. 131. 14.
Procuratio reip. de *rerum actu & administratione*
civili, 8. 3. 73. 14.
Prodictionis accusatus, *majestatis scil. criminis*, 1. 7.
25. 8.
Progenies Herculis, *stirps*, 17. 1. 134. 1.
In proposito in loco aperto, & in conspectum exposito,
23. 9. 186. 20.
Propinquitas, *pro cognatione*, 10. 1. 80. 25.
Propititia, voluntas, *benevolentia signif.* 10. 9. 90. 9.
Prosequi, *comitari, deducere*, 7. 6. 63. 7
Plegmurens, *veneratio Persarum Regibus delata, hoc*
vocabulo exprimebatur, 9. 3. 77. 18.
Prosternere magnas opes, *profusare ingentem hosti-*
um numerum, 1. 5. 23. 20.
Proximus ætate, qui proximè post illa tempora vixe-
rat, quibus hac acciderunt, 2. 9. 36. 25.
Proleinæus, ex Alex. amicis, postea Ægypti imperio
celebratus, 18. 10. 156. 9.
Pubes *adjectivè*, priusquam puer pubes esset, 10.
4. 84. 18.
Publicare bona, *confiscari*, 7. 4. 60. 5.
Pugna Cannensis, 23. 182. 10.
Pulchre aliquod facere posse, *de opera prompta expedi-*
ditaque seru, 25. 13. 210. 26.
Pulvinar paci factum, 13. 2. 99. 13. in pulvinum
subjicere, sc. *super quo accumbebat*, 16. 3. 131. 12.
Punicum bellum I. 27. 1. 173. 10. II. 12. 4. 176. 26.
Pydna urbs Maced. 2. 8. 36. 4.
Pylæmenes, 14. 2. 10. 23.
Quærere ab aliquo, *interrogare*, 3. 1. 35. 19.
Quirinalis collis, 25. 13. 210. 13.
KAdices montis, *imamontis*, 1. 5. 22. 27.
Ratum, nihil fore ratum, *qua constituisse non*
mansura, de abrogatione, 7. 10. 67. 26.
Recipere aliquem in fidem, *patrocinium*, 2. 8. 35. 27.
Referre mores alienos ad suos, *comparare*, 15. 1.
1. 52. 23.
Refringere dominationem, *obsistere ei, debilitare*, 6.
1. 52. 23.
E Regione, *ex adverso*, 1. 5. 22. 28.

Reli.

I N D E X.

- Portæ Ciliciæ, claustra, aditus, 14. 7. 110. 20.
 Possidere, occupatum scil. 2. 6. 32. 19. possessio Ciliæ, imperium quod ibi obtinetur, 20. 2. 166. 18.
 Post hominum memoriam ultimam vrateriti temporis memoriam hac locutione significamus, 3. 1. 39. 10; post, posteriore parte, 18. 5. 149. 23.
 Postulare fidem, juramentum, 23. 2. 178. 25. postulata facere, de consilio dato, 7. 8. 65. 26.
 Potens, magnus in civitate, alias qui multum potest, 17. 1. 134. 18.
 Potentia singularis, imperium unius, 10. 9. 20. 6.
 Potestas, imperium, 9. 1. 75. 10. potestatem sui facere, offerre se pugna, 17. 3. 137. 10. potestas ei facta manendi, facultas data, 25. 11. 207. 18.
 Potestatem habere cuiusvis conditionis, de eo cuius matrimonium & affinitas ubique optata, 25. 12. 208. 26.
 Præ illo omnes parvi futuri, contentionem notat, 18. 10. 156. 11.
 Præbet hæc res suspicionem talis hominis, facit ut talis suspectetur, 17. 8. 142. 22.
 Præcipere, de responso oraculi, 1. 1. 17. 20.
 Præmia virtutis & meritorum, statuæ, 1. 6. 34. 20.
 Præoccupare alterum insidiis tollere, 29. 4. 84. 5.
 Præs, publicorum conductores (mancipes) prædes dabant, 26. 6. 201. 13.
 Præsidium, convoy, 15. 4. 120. 5. præsidia, milites præsidii, agitantes, 1. 4. 21. 16. præsidii in eo non satis, de eo qui hosti oppositus erat, 13. 3. 99. 29. prædio esse civibus suis, invare, 9. 2. 75. 25.
 Præstare alicui, antecellere, 12. 4. 97. 23.
 Præter cæteros, supra seu pra cat. 3. 1. 39. 24.
 Prævidere, exagitare, reperire consilium, 23. 9. 186. 8.
 Premere adverbarium, carpere, vexare, 14. 7. 110. 27. premi ab hoste, cum in periculo & angustiis sumus, 1. 3. 20. 4.
 Principem in bello ponere aliquem, ejus opera consilioque plurimum uti, 23. 2. 172. 6.
 Probare auctorem hunc, huic p̄tissimum credere, 2. 10. 38. 19.
 Procacitas hominis, audax petulantia in incessando, 20. 5. 169. 7.

Procellæ civi
 Processerat ja
 Procuratio re
 civili, 8. 3.
 Prodictionis
 24. 8.
 Progenies H
 In propatulo
 23. 9. 186.
 Propinquita
 Propitia, vol
 Prosequi, co
 Προσκυνεῖν,
 vocabulo e
 Prosternere
 um num
 Proximus a
 rat, quib
 Proleinæus
 celebratu
 Pubes adj
 4. 84. 1.
 Publicare
 Pugna Cat
 Pulchre a
 ditaque
 Pulvinar
 subjice
 Punicum
 Pydna u
 Pylæmen
 Q Uæ
 Qu
 Ad
 R mansu
 Recipere
 Referre
 1. 52.
 Refringi
 1. 52.
 E Regic

I N D E X.

- Procellæ civiles, *bella, discordia*, 25. 10. 207. 9.
Processerat jam nox, *proiecta erat*, 16. 3. 131. 14.
Procuratio reip. de *rērum actū & administratione*
civili, 8. 3. 73. 14.
Prodictionis accusatus, *majestatis scil. crīmīne*, 1. 7.
25. 8.
Progenies Herculis, *stirps*, 17. 1. 134. 1.
In propatulo in loco aperto, & in conspectum exposito,
23. 9. 186. 20.
Propinquitas, *pro cognatione*, 10. 1. 80. 25.
Propitia, voluntas, *benevolentia signif.* 10. 9. 90. 9.
Prosequi, *comitari, deducere*, 7. 6. 63. 7
Προσκυνεῖν, *veneratio Persarum Regibus delata, hoc*
vocabulo exprimebatur, 9. 3. 77. 18.
Prosternere magnas opes, *profli-gare ingentem hosti-*
um numerum, 1. 5. 23. 20.
Proximus ætate, *qui proximè post illa tempora vixे-*
rat, quibus hac acciderunt, 2. 9. 36. 25.
Proleinæus, *ex Alex. amicis, postea Ægypti imperio*
celebratus, 18. 10. 156. 9.
Pubes *adjectivè, priusquam puer pubes esset*, 10.
4. 84. 18.
Publicare bona, *confiscari*. 7. 4. 60. 5.
Pugna Cannensis, 23. 182. 10.
Pulchre aliquod facere posse, *de opera prompta expedi-*
tataque seru. 25. 13. 210. 26.
Pulvinar paci factum, 13. 2. 99. 13. *in pulvinum*
subjicere, sc. super quo accumbebat. 16. 3. 131. 12.
Punicum bellum I. 27. 1. 173. 10, II, 12, 4. 176. 26.
Pydna urbs Maced. 2. 8. 36. 4.
Pylæmenes, 14. 2. 10; 23.
Quærere ab aliquo, *interrogare*, 3. 1. 39. 19.
Quirinalis collis, 25. 13. 2:0. 13.
KAdices montis, *ima montis*, 1. 5. 22. 27.
Ratum, nihil fore ratum, *qua constituitur non*
mansura, de abrogatione, 7. 10. 67. 26.
Recipere aliquem in fidem, *patrocinium*, 2. 8. 35. 27.
Referre mōres alienos ad suos, *comparare*, 15. 1.
1. 52. 23.
Refringere dominationem, *obstare ei, debilitare*, 6.
1. 52. 23.
E Regione, *ex adverso*, 1. 5. 22. 28.

Relig.

I N D E X.

- Religiose promittere, magna fide certaque, 5. 15.
12. 29.
- Relinquere, trans fugere, 14. 6. 109. 7. relinqu,
superesse, 1. 3. 19, 29.
- Repentina vis, tumultus, 7. 3. 58. 14.
- Reprehendere se ipsum, damnare consilium suum,
14. 5. 107. 5.
- Res divina, de sacris & immolatione hostiarum, 23.
2. 178. 20.
- Rebus Laconum studere, partibus, 16. 1. 128. 28.
- Respicere, considerare, 1. 8. 26. 20.
- Rhetor Articus, de Legato, 15. 6. 122. 22.
- Rhodanus, fluu. 23. 4. 180. 12.
- Rhodii confligunt cum Antiochi copiis, 23. 8. 185. 23.
- Robur Libertatis, vires ad reparandam libertatem, 8.
2. 71. 28.
- Romanum nomen, populus, 23. 7. 183. 26.
- Romulus, 25. 20. 217. 26.
- S**Abini, 24. 1. 192. 10.
- Sagunthus expugnata, 23. 3. 179. 19.
- Salis plus, quam sumptus habebat tectum aedium,
hoc est, gratia, 25. 13. 210. 17.
- Samothracia, 25. 11. 207. 25.
- Samus deficit ab Athen. 13. 3. 99. 26.
- Sanctum habere, inviolabile, 17. 4. 138. 27.
- Sardes, urbs Lyd. 17. 3. 137. 1.
- Sardinia, 24. 1. 193. 2.
- Satius, utilius, melius, 16. 1. 129. 4.
- Scapha, 23. 11. 188. 10.
- Scipio, P. Cornelius, ter vincitur ab Hannibale, 23.
4. 180. 12.
- Sciomas, 14. 7. 110. 10.
- Scribæ apud Romanos mercenarii, apud Graecos ho-
norati, 18. 1. 144. 17.
- Scytale, 4. 3. 44, 19. clandestina littera, quibus ad
duces suos Lacedamonii utebantur.
- Scythissa, 1. 1. 102. 25.
- Secius, neque eo secius, minus, 1. 2. 18, 25.
- Seleucus, 18. 5. 148. 23.
- Senescere, pro potentia decrescente, 7. 5. 61. 15.
- Sentire, intelligere, 10. 2. 81. 26.

Sepul-

Sepulchr
Sergius C
Serpente
Servilius
Servilia
Sessores
Sestertiū
Sestus,
Sigæum.
Simulare
Sociale b
Socrates.
Sophrosy
Sosilius
Stare al
Stare pa
Stat mihi
Strymon
Subalare
Summa
Sylla At
Symposi
Syracusa
Sysamit
TÆ
T
Tamphi
Tarentu
Taurus,
Telum,
Temere
Teftaru
Thasii,
Themec
Themist
Theopo
Theram
Threffsa
Thrasyb
Thurii,
Thyus

I N D E X.

- Sepulchrum Thémistoclis, 2. 10. 38. 14.
 Sergius Galba, 24. 3. 194. 27.
 Serpentes venenatae in naves jactae, 23. 10. 189. 3.
 Servilius, *Cn. Geminus*, 23. 4. 181. 6.
 Servilia Brutii mater, 25. 11. 208. 4.
 Seffores, *pro incolis*, 5. 2. 49. 24.
 Sestertiū cen. mil. 150. *Philippici*, 25. 8. 203. 30.
 Sestus, 13. 1. 98. 24. Sicilia, 7. 5. 61. 15.
 Sigæum, 12. 3. 96. 26.
 Simulare, *causam interponere*, 9. 5. 80. 1.
 Sociale bellum, 11. 3. 93. 28.
 Socrates, 7. 2. 57. 8.
 Sophroſyne, 10. 1. 80. 21.
 Sofilius *Lacad. Hist. Hannib. praeceptor*, 23. 13. 191. 24.
 Stare ab aliquo, *pugnare pro aliquo*, 14. 6. 109. 27.
 Stare pari fastigio gerere se pari modo, 25. 14. 212. 11.
 Stat mihi, *decreatum est mihi*, 25. 12. 219. 19.
 Strymon, fluv. 5. 2. 49. 6.
 Subalare telum, *quod sub alis gestatur*, 7. 10. 68. 22.
 Summa rerum, *totius imperii*, 18. 5. 148. 4.
 Sylla Atticum deducere cupit, 25. 4. 199. 1.
 Symposium Platonis, 7. 2. 57. 16.
 Syracuse à Corinth. conditæ, 20. 3. 166. 29.
 Sylamithres, 7. 10. 68. 9.
Tænarus, 4. 4. 46. 5.
 Talenta quinque, 3000 Coronati, 15. 4. 118.
 Tamphiriana domus, 25. 13. 210. 13.
 Tarentum, 10. 2. 81. 29.
 Taurus, *mons Lycia*, 9. 2. 76. 20.
 Telum, *pro gladio*, 14. 11. 115. 6.
 Temere, *facile*, 25. 20. 217. 19.
 Testarum suffragia, *de Ostracismo*, 2. 8. 35. 5.
 Thasii, 5. 2. 49. 26. Thebæ, 7. 4. 60. 3.
 Themeontici, *pl. cast. Thrac*, 7. 7. 125. 64.
 Themistocles, 2. 1. 26.
 Theopompus Historicus, 11. 3. 93. 18.
 Theramenes, 7. 5. 61. 26. Thermopilæ, 2. 3. 29. 16.
 Thressa, *Thracia famina*, 11. 3. 94. 2.
 Thrasybulus, 8. 1. 70. Thucydides, 2. 1. 27. 19.
 Thurii, *pl. urbs*, 7. 4. 59. 26.
 Thyus Dynastes Paphlag. 14. 2. 103. 21.

I N D E X.

- Timæus Histor. 7. 11. 69. 13.
Timoleon, 20. 1. 164, Timoleontium, Gymnasium
Syrac. 20. 5. 169. 26.
Timophanes frater Timoleontis, 20. 1. 164. 17.
Timotheus Athen. 13. 1. 98.
Tiribazus, Sardib. præfet. 9. 5. 79. 28.
Tisagoras, 1. 3. 25. 15. Tissaphernes, 9. 2. 76. 9.
Tithraustes, Chiliarch. 9. 3. 77. 11.
Titubare, animi pendere, incertum esse quid agendum,
18. 9. 154. 11.
Transcurrere Hellespontum, praternavigare, prater-
vehi, 18. 3. 146. 24.
Transimenus fl. 23. 4. 180. 26. Troas ager, 4. 1. 15.
Troicum bellum. 14. 2. 103. 23.
Tropæum, structa armorum congerie adornari solitum
post victoriam, in loco prælii, 14. 8. 111. 23.
Tunica hysta, 44. 3. 104. 28.
Tuiculum municipium, 24. 1. 192. 7.
Vacatio ætatis, usus est vacatione ætatis, de sex-
agenario, qui nō civilibus bellis & partibus se mi-
sceret excusationem ætatis habuit, 25. 7. 202. 6.
Vacuefacere ins' electis sc. incolis, 5. 2. 49. 24 vacuefactæ
possessiones, deserta, vastata bello, 20. 3. 167. 2.
Vadimonium, eßſponsio ad certum diem ſeſtendi in
iudicio, vel per ſe, vel per procuratorem, 25. 9. 205. 6.
Valerius, L. Flaccus, 24. 2. 193. 9.
Varro C. Terentius, 23. 4. 181. 2.
Venuſia, urbs, 23. 1. 182. 4.
Versuram facere, 15. 2. 197. 7.
Vertens annus, ſitus intelligitur, 17. 4. 138. 12.
Vesperascente coll., 16. 2. 130. 15.
Vestis Medica, ſerica 4. 4. 3. 44. 8.
Via Appia, 25. 22. 220. 18.
Vicinitas, pro vicinis, 7. 10. 68. 12.
Vitulina missa mineri, 17. 8. 142. 29.
Volumnius 25. 9. 205. 1.
X Enophon Socratus, 17. 1. 133. 20.
Xerxes bellum infert Europæ, 2. 2. 28. 12.
Z Acynthii adolescentes, 10. 9. 89. 24.
Zama, urbs Afr. 23. 6. 182. 24.

F I N I S.